

ΕΡΡΙΚΟΥ Α. ΣΚΑΣΣΗ

ΚΟΡΝΗΛΙΟΥ
ΝΕΠΩΤΟΣ ΒΙΟΙ
ΕΚΛΟΓΑΙ

002
ΚΛΣ
ΣΤ2Β
784

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ ΑΘΗΝΑΙ 1968

ΞΤ'

89'

ΞΧΒ

πρῶτος

ΠΑΤΙΜΙΚΑ Ε/Υ 135

ΚΟΡΝΗΛΙΟΥ ΝΕΠΩΤΟΣ
ΒΙΟΙ

ΔΩΡΕΑ
ΕΘΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΣΤ'

89

ΣΧΒ

π. β. Δωδ.

ΕΡΡΙΚΟΥ Α. ΣΚΑΣΣΗ
ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ, ΟΜΟΤΙΜΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

ΚΟΡΝΗΛΙΟΥ ΝΕΠΩΤΟΣ

ΒΙΟΙ

(ΕΚΛΟΓΑΙ)

ΕΛΛΑΣ

21 ΑΠΡΙΛΙΟΥ

ΒΑΙΟΣΦΙΤΗ ΒΟΥΛΗΣ
ΕΔΡΑΣ ΑΘΗΝΩΝ
Ο. Ε. Δ. Β.
αύτ. αριθ. εισαγ. 379 του έτους 1969

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΑΘΗΝΑΙ 1968

002
K1Σ
ΣΤ2B
784

ΚΟΡΗΝΑΙΟΥ ΝΕΠΩΤΟΣ

B I O T

(E K Λ O T A I)

ΣΑΛΑΣ

ΣΤΑΘΙΟΥ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Βίος Κορνηλίου Νέπωτος.

Ὁ Κορνήλιος Νέπωτος, οὐτινος εἶναι ἄγνωστον εἰς ἡμᾶς τὸ προω-
νύμιον καὶ ὀλίγον γνωστὸς ὁ βίος, ἐγεννήθη περὶ τὸ 100/99 π.Χ. ἐν τῇ
ἐντεῦθεν τῶν Ἀλπεων Γαλατία. Ἦτο πρόσοικος τοῦ Πάδου ποταμοῦ
(νῦν Po), ἀλλ' ἐν τίνι ἀκριβῶς πόλει ἐγεννήθη δὲν εἶναι μετὰ βεβαιό-
τητος γνωστόν. Κατ' ἄλλους πατρίς του ἦτο ἡ Hostilia (ἡ νῦν
Ostiglia), κατ' ἄλλους τὸ Ticinum (ἡ νῦν Pavia). Ἀπὸ τοῦ ἔτους
64 π.Χ. διέμενε ἐν Ῥώμῃ, ἐπέτυχε δὲ νὰ κρατήσῃ ἑαυτὸν μακρὸν
τῆς πολιτικῆς καὶ τῶν δικαστηρίων. Ἀνῆκεν εἰς πλουσίαν οἰκογένειαν
τῆς τάξεως τῶν ἱππέων, ἀλλ' οὐδεμίαν ἤρξεν ἀρχὴν ἐξ ἐκείνων, αἵτινες
ἔφερον εἰς τὴν Σύγκλητον.

Ὁ Νέπωτος κατῴρθωσε νὰ ἀσκήσῃ ἐνωρὶς τὸ otium cum dignitate
καὶ νὰ ἀσχοληθῇ κυρίως περὶ ἔργα ἀφορῶντα εἰς τὰ γράμματα, περιο-
ρισθεὶς εἰς φρόνιμον οὐδετερότητα, ἣτις προεφυλάττεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν
μεταστροφῶν τῆς τύχης. Ἦδη εὐθύς ἐξ ἀρχῆς ἐσχετίσθη ἐν Ῥώμῃ
χάριν τῶν γραμμάτων πρὸς τὰ κυριώτερα μέλη τοῦ φιλολογικοῦ κύ-
κλου. Ἦτο φίλος τοῦ ποιητοῦ Κατούλλου, ὅστις ἀφιέρωσεν εἰς αὐτὸν
τὰ ποιήματά του, φίλος τοῦ Ἀττικοῦ καὶ τοῦ Κικέρωνος.

Ὁ Κορνήλιος Νέπωτος φαίνεται, ὅτι ἔζησεν ὀλίγον μετὰ τὸ ἔτος 27
π.Χ., ὁπότε συνετάχθη τὸ τέλος τῆς βιογραφίας τοῦ Ἀττικοῦ. Ἦτο
τότε γέρον καὶ δὲν εἶναι πιθανόν, ὅτι ἐπέζησε πολὺ μετὰ ταῦτα.

2. Ἔργα Κορνηλίου Νέπωτος.

Ὁ Νέπωτος συντάξεν ἔργα ἀναφερόμενα εἰς τὴν ἱστορίαν καὶ τὴν
Ῥωμαϊκὴν ἀρχαιολογίαν, ἐπίσης δὲ καὶ σύγγραμμά τι γεωγραφικόν. Τὰ
ἔργα τοῦ Νέπωτος γραφέντα διὰ τὸ πολὺ κοινὸν ἔτυχον καλῆς ὑποδο-
χῆς καὶ ἱκανῶς διεδόθησαν διὰ τὸ ἀπλοῦν τοῦ ὕφους, τὴν ποιικιλίαν
τῶν ὑποθέσεων, ὡσαύτως δὲ καὶ διὰ τὴν ἠθοπλαστικὴν ἀξίαν, μολο-

νότι τὸ διασωθὲν μέρος τῶν ἔργων αὐτοῦ δὲν εἶναι καὶ τόσον μεγάλης ἱστορικῆς σπουδαιότητος, καθότι ὁ Νέπωσ δὲν εἶναι ἱστορικὸς μεγάλης περιωπῆς, ἀλλὰ ἀπλῶς ἐκλαϊκευτῆς ἠθικῶν ἀρχῶν καὶ ἀξιομάτων.

Α) Ἀπολεσθέντα ἔργα :

1. Χρονικὰ (Chroniḗcōn libri ἢ Chroniḗca) εἰς τρία βιβλία. Περιλαμβάνουσι περιληπτικῶς ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων γρόνων τὰ κυριώτερα γεγονότα τῆς ἰταλικῆς ἱστορίας ἐν σχέσει πρὸς τοὺς ἄλλους λαούς.

2. Παραδείγματα (Exempla) εἰς πέντε τοῦλάχιστον βιβλία, ἤτοι: συλλογὴ ἀνεκδότων (ἠθικοῦ περιεχομένου) καὶ ἀξιοθεάτων. Ἐν τῷ ἔργῳ τούτῳ, ὕπερ ἴσως συνετάχθη μετὰ τὸ 43 π.Χ., παρέβαλλεν ὁ Νέπωσ τὰ ἤθη τῶν ἀρχαίων Ῥωμαίων πρὸς τὰ τῶν συγχρόνων.

Διὰ τῶν δύο τούτων ἔργων ἀπέκτησεν ὁ Νέπωσ φήμην συγγραφέως, διότι εἰσήγαγεν εἰς τὴν Ῥώμην τὸ νέον τοῦτο εἶδος τῆς Ἑλληνικῆς γραμματείας.

3. Βίος Μάρκου Πορκίου Κάτωνος τοῦ Τιμητοῦ κατὰ παράκλησιν τοῦ Ἀττικοῦ. Ἡ σφζομένη ἐπιτομὴ (ἰδ. κατωτ. σελ. 7, P 1.) δὲν πρέπει νὰ συγγέεται πρὸς τὸ ἔργον τοῦτο.

4. Βίος Μάρκου Τυλλίου Κικέρωνος. Οὗτος συνετάχθη μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Κικέρωνος (43 π.Χ.) καὶ ἦτο ἀναμφιβόλως ὁ πανηγυρικός αὐτοῦ.

Διὰ τῶν δύο τελευταίων ἔργων ὁ Νέπωσ μετεφύτευσεν εἰς τὴν Ῥώμην, παρακινήθεις βεβαίως ὑπὸ τοῦ Ἀττικοῦ, ἐλληνοιστικὴν ἰδίαν φιλολογίαν, εἰ καὶ ὑπῆρχον ἐκεῖ πλούσια σπέρματα εἰς τὰ ἐπικήδεια ἐγκώμια (laudationes funebres).

5. Βιβλία ἀνταλλαγεῖσῶν ἐπιστολῶν μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ Κικέρωνος

6. Σύγγραμμα γεωγραφικόν.

7. Βίοι ἐπιφανῶν ἀνδρῶν (de viris illustribus) Ῥωμαίων καὶ ξένων (βασιλέων, στρατηγῶν, νομομαθῶν, ῥητόρων, ποιητῶν, φιλοσόφων, ἱστορικῶν καὶ γραμματικῶν) εἰς δέκα καὶ ἕξ τοῦλάχιστον βιβλία ἀφιερωμένα εἰς τὸν Ἀττικόν, καί, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, ἐν παραλληλισμῷ πρὸς ἀλλήλους, καθὼς ἔπραξε μετὰ ἓνα περίπου αἰῶνα ὁ Πλούταρχος μετ' ἀπείρως μεγαλυτέρας καλλιτεχνικῆς καὶ ῥητορικῆς ἐμπειρίας καὶ μετ' εὐρυτέρας ἀνέσεως.

Ἐκ πάντων τούτων σφζονται ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Νέπωτος τὰ ἐξῆς :

B) Σ φ ζ ό μ ε ν α έ ρ γ α :

1. De excellentibus ducibus exterarum gentium. Το βιβλίον τουτο μετά μικρόν προοίμιον περιέχει 25 κεφάλαια, ών τά δέκα έννέα άναφέρονται εις βίους Έλλήνων στρατηγών, έν (τó 14ον) εις τόν βίον του έκ Καρίας Δατάμου, τó 21ον κεφ. άναφέρεται, όλως συντομώ- τата, εις βασιλείς (Κυρον, Δαρείον, Φίλιππον, Άλέξανδρον τόν Μέγαν, Διονύσιον τόν πρεσβύτερον, Άντίγονον, Δημήτριον, Λυσίμαχον, Σέ- λευκον και Πτολεμαϊον), τó 22ον κεφ. εις τόν βίον του Άμίλκα*, τó 23ον κεφ. εις τόν βίον του Άννίβα*, τó 24ον κεφ. εις τόν βίον του Κά- τανος και τó 25ον κεφ. εις τόν βίον του Άττικοϋ.

Οί δύο τελευταίοι βίοι είναι εκ του βιβλίου του Νέπωτος de histo- ricis latinis, τó όποιον άποτελει μέρος του έργου de viris illustribus. Τοϋτο ώρμάτο από τής έλληνικής φιλολογίας, άλλ' ό Νέπως ειχεν εις αυτό προδρόμους έν Ρώμη τόν M.T. Varro και τόν Santra.

2. Όλίγα άποσπάσματα.

Γνησιότης τών βίων. Έγεννήθη ζήτημα, αν οί σφζόμενοι βίοι είναι γνήσιοι ή έπιτομή του έργου de viris illustribus του Νέπωτος ή τέλος, ουχι όρθως, αν είναι έργον άλλου συγγραφέως (του Αιμιλίου Πρόβου).

Γλώσσα του Νέπωτος Η γλώσσα είναι σχετικώς δόκιμος, άλλά δέν είναι και καθ' όλα υπόδειγμα άκρας όρθοεπείας, ως ή του Κικέ- ρωνος και του Καίσαρος.

Πηγαί. Πρòς σύνταξιν του βιβλίου de excellentibus ducibus exterarum gentium έσχεν υπ' όψιν ό Νέπως τόν Θουκυδίδη, τόν Ξενοφώντα γράψαντα τó Άγησιλάου έγκώμιον, τόν Θεόπομπον, τόν Δείωνα, τόν Τιμαιον, τόν Πολύβιον, τόν Βλίθωνα και τόν Άττι- κόν, όστις τελευταίος έγραψε (47 π.Χ.) Χρονικόν (liber annalis) περιέχον την ρωμαϊκήν ιστορίαν μέχρι του 54 π.Χ. (Ην 13, 1. Α 18, 1).

Ό Νέπως ίσως έλαβεν υπ' όψιν και άλλους, τούς όποίους όμως δέν

* Ό Νέπως έκρινεν έπωφελές να μη παρέλθη έν σιγή τόν Άμίλκαν και τόν Άννίβαν, διότι οϋτοι, κατά γενικήν όμολογίαν, υπερέβαλλον πάντας τούς έν Άφρικη κατά τε την μεγαλοφυχίαν και την πανουργίαν. Έκ τών βίων όλων έξεχουσι κυρίως ό βίος του Θεμιστοκλέους, του Άλκιβιάδου, του Έπα- μεινώνδου, του Άννίβα και του Άττικοϋ.

ἀναφέρει, οἷον τὸν Ἡρόδοτον, παρὰ τοῦ ὁποίου πολλά, ὡς εἰκός, ἠδύνατο νὰ ἀντλήσῃ.

Γενικῶς ὁ Νέπωσ εἶναι μέτριος ὡς ἱστορικὸς καὶ συχνάκις περιπίπτει εἰς ἀνακριβείας. Δίκαιον ὅμως εἶναι νὰ τονισθῇ ὑπὲρ αὐτοῦ, ὅτι πρῶτος ἐκ τῶν ῥωμαίων ἱστορικῶν ἐπραγματεύθη ἱστορίαν ξένων ἔθνων.

Ὡς πρὸς τὸν βίον τοῦ Ἀττικοῦ ὁ Νέπωσ διηγεῖται ὅ,τι εἶχεν ἴδει καὶ ἀκούσει ἐξ αὐτοῦ τοῦ στόματος τοῦ φίλου του (A 13,7).

ΜΕΡΟΣ Α'

ΚΕΙΜΕΝΟΝ *

HAMILCAR

Hamilcar, Hannibalis filius, cognomine Barca, Karthaginien- 1
sis, primo Poenico bello, sed temporibus extremis, admodum adu-
lescentulus in Sicilia praesse coepit exercitui. cum ante eius ad- 2
ventum et mari et terra male res gererentur Karthaginiensium,
ipse, ubi affuit, numquam hosti cessit neque locum nocendi dedit,
saepeque e contrario occasione data lacessivit semperque supe-
rior discessit. quo facto, cum paene omnia in Sicilia Poeni amis-
sent, ille Erycem sic defendit, ut bellum eo loco gestum non vide-
retur. interim Karthaginienses classe apud insulas Aegates a C. 3
Lutatio, consule Romanorum, superati statuerunt belli facere fi-
nem eamque rem arbitrio permiserunt Hamilcaris. ille etsi flagra-
bat bellandi cupiditate, tamen paci serviundum putavit, quod pa-
triam exhaustam sumptibus diutius calamitates belli ferre non
posse intellegebat, sed ita ut statim mente agitaret, si paulum mo- 4
do res essent refectae, bellum renovare Romanosque armis per-
sequi, donecum aut virtute vicissent aut victi manus dedissent.
hoc consilio pacem conciliavit, in quo tanta fuit ferocia, cum Ca- 5
tulus negaret bellum compositurum, nisi ille cum suis, qui Erycem
tenerent, armis relictis Sicilia decederent, ut succumbente patria
ipse periturum se potius dixerit, quam cum tanto flagitio domum
rediret: non enim suae esse virtutis arma a patria accepta ad-
versus hostes adversariis tradere. huius pertinaciae cessit Catulus.

* Τὸ κείμενον εἶναι κατὰ τὴν στερεότυπον ἔκδοσιν τοῦ Alfred Fleckeisen.
Αἱ σημειούμεναι ἐν τοῖς περιθωρίοις χρονολογίαι ἀναφέρονται εἰς τὰ ἐν ταῖς ἀντι-
στοίχοις γραμμαῖς τοῦ κειμένου ἱστορικά γεγονότα.

2 At ille, ut Karthaginem venit, multo aliter ac sperarat rem publican se habentem cognovit. namque diuturnitate externi mali tantum exarsit intestinum bellum, ut numquam *in* pari periculo fuerit Karthago, nisi cum deleta est. primo mercennarii milites, quibus adversus Romanos usi erant, desciverunt, quorum numerus erat viginti milium. ii totam abalienarunt Africam, ipsam Karthaginem oppugnarunt. quibus malis adeo sunt Poeni perterriti, ut etiam auxilia ab Romanis petierint; eaque impetrarunt. sed extremo, cum prope iam ad desperationem pervenissent, 4 Hamilcarem imperatorem fecerunt. is non solum hostes a muris Karthaginis removit, cum amplius centum milia facta essent armatorum, sed etiam eo compulit, ut locorum angustiis clausi plures fame quam ferro interirent. omnia oppida abalienata, in eis Uticam atque Hipponem, valentissima totius Africae, restituit 5 patriae. neque eo fuit contentus, sed etiam fines imperii propagavit, tota Africa tantum otium reddidit, ut nullum in ea bellum videretur multis annis fuisse.

3 Rebus his ex sententia peractis fidenti animo atque infesto Romanis, quo facilius causam bellandi reperiret, effecit ut imperator cum exercitu in Hispaniam mitteretur. eoque secum duxit 2 filium Hannibalem annorum novem. erat praeterea cum eo adulescens illustris, formosus, Hasdrubal: huic ille filiam suam in matrimonium dedit. de hoc ideo mentionem fecimus, quod Hamilcare occiso ille exercitui praefuit resque magnas gessit et princeps largitione vetustos pervertit mores Karthaginensium eiusdemque post mortem Hannibal ab exercitu accepit imperium.

4 At Hamilcar, posteaquam mare transiit in Hispaniamque venit, magnas res secunda gessit fortuna: maximas bellicosissimasque gentes subegit, equis, armis, viris, pecunia totam locupletavit Africam. hic cum in Italiam bellum inferre medicaretur, nono anno postquam in Hispaniam venerat, in proelio pugnans 3 adversus Vettones occisus est. huius perpetuum odium erga Romanos maxime concitasse videtur secundum bellum Poenicum. namque Hannibal, filius eius, assiduis patris obtestationibus eo est perductus, ut interire quam Romanos non experiri mallet.

HANNIBAL

Hannibal, Hamilcaris filius, Karthaginiensis. si verum est, 1
quod nemo dubitat, ut populus Romanus omnes gentes virtute
superarit, non est infitiandum Hannibalem tanto praestitisse ce-
teros imperatores prudentia, quanto populus Romanus ante-
cedat fortitudine cunctas nationes. nam quotienscumque cum eo 2
congressus est in Italia, semper discessit superior. quod nisi domi
civium suorum invidia debilitatus esset, Romanos videtur supe-
rare potuisse, sed multorum obtrectatio devicit unius virtutem.

Hic autem velut hereditate relictum odium paternum erga 3
Romanos sic conservavit, ut prius animam quam id deposuerit,
qui quidem, cum patria pulsus esset et alienarum opum indige-
ret, numquam destiterit animo bellare cum Romanis. nam ut o- 2
mittam Philippum, quem absens hostem reddidit Romanis, om-
nium iis temporibus potentissimus rex Antiochus fuit. hunc
tanta cupiditate incendit bellandi, ut usque a rubro mari arma
conatus sit inferre Italiae. ad quem cum legati venissent Roma- 2
ni, qui de eius voluntate explorarent darentque operam consiliis
clandestinis, ut Hannibalem in suspicionem regi adducerent,
tamquam ab ipsis corruptus alia atque antea sentiret, neque id
frusta fecissent idque Hannibal comperisset seque ab interiori-
bus consiliis segregari vidisset, tempore dato adiit ad regem, eique 3
cum multa de fide sua et odio in Romanos commemorasset, hoc
adiunxit: 'pater meus' inquit 'Hamilcar, puerulo me, utpote non
amplius novem annos nato, in Hispaniam imperator proficiscens
Karthagine Iovi optimo maximo hostias immolavit. quae divina
res dum conficiebatur, quaesivit a me vellemne secum in castra 4
proficisci. id cum libenter accepissem atque ab eo petere coepis-
sem ne dubitaret ducere, tum ille, faciam, inquit, si mihi fidem
quam postulo dederis. simul me ad aram adduxit, apud quam sa-
crificare instituerat, eamque ceteris remotis tenentem iurare ius-
sit numquam me in amicitia cum Romanis fore. id ego iusiuran- 5
dum patri datum usque ad hanc aetatem ita conservavi, ut ne-
mini dubium esse debeat, quin reliquo tempore eadem mente sim
futurus. quare, si quid amice de Romanis cogitabis, non impru- 6

denter feceris, si me celeris; cum quidem bellum parabis, te ipsum frustraberis, si non me in eo principem posueris'.

- 3 Hac igitur qua diximus aetate cum patre in Hispaniam profectus est, cuius post obitum, Hasdrubale imperatore suffecto, equitatu omni praefuit. hoc quoque interfecto exercitus summan imperii ad eum detulit. in Karthaginem delatum publice 2 comprobatum est. sic Hannibal, minor quinque et viginti annis natus, imperator factus proximo triennio omnes gentes Hispaniae bello subegit, Saguntum, foederatam civitatem, vi expugnavit, 3 tres exercitus maximos comparavit. ex his unum in Africam misit, alterum cum Hasdrubale fratre in Hispania reliquit, tertium in Italiam secum duxit. ut saltum Pyrenaeum transiit, quacumque iter fecit, cum omnibus incolis confligit: neminem nisi victum 4 dimisit. ad Alpes posteaquam venit, quae Italiam ab Gallia seiungunt, quas nemo umquam cum exercitu ante eum praeter Herculem Graium transierat (quo facto is hodie saltus Graius appellatur), Alpico conantes prohibere transitu concidit, loca patefecit, itinera muniit, effecit ut ea elephantus ornatus ire posset, qua antea unus homo inermis vix poterat reperere. hac copias traxit in Italiamque pervenit.
- 4 Conflixerat apud Rhodanum cum P. Cornelio Scipione consule eumque pepulerat. cum hoc eodem Clastidii apud Padum 2 decernit sauciumque inde ac fugatum dimittit. tertio idem Scipio cum collega Ti. Longo apud Trebiam adversus eum venit. cum iis manum conseruit, utrosque profligavit. inde per Ligures 3 Appenninum transiit, petens Etruriam. hoc in itinere adeo gravi morbo afficitur oculorum, ut postea numquam dextro aequo bene usus sit. qua valetudine cum etiamnum premeretur lecticaque ferretur, C. Flaminium consulem apud Trasumennum cum exercitu insidiis circumventum occidit, neque multo post C. Centenium praetorem cum delecta manu saltus occupantem. hinc in 4 Apuliam pervenit. ibi obviam ei venerunt duo consules, C. Terentius et L. Aemilius. utriusque exercitus uno proelio fugavit, Paulum consulem occidit et aliquot praeterea consulares, in eis Cn. Servilium Geminum, qui superiore anno fuerat consul.
- 5 Hac pugna pugnata Romam profectus nullo resistente in

propinquis urbi montibus moratus est. cum aliquot ibi dies castra habuisset et Capuam reverteretur, Q. Fabius Maximus, dictator Romanus, in agro Falerno ei se obiecit. hic clausus locorum angustiis noctu sine ullo detrimento exercitus se expedit Fabioque, callidissimo imperatori, dedit verba. namque obducta nocte sarmenta in cornibus iuvenorum deligata incendit eiusque generis multitudinem magnam dispalatam immisit, quo repentino visu obiecto tantum terrorem iniecit exercitui Romanorum, ut egredi extra vallum nemo sit ausus. hanc post rem gestam non ita multis diebus M. Minucium Rufum, magistrum equitum pari ac dictatorem imperio, dolo productum in proelium fugavit. Ti Sempronium Gracchum, iterum consulem, in Lucanis absens in insidias inductum sustulit. M. Claudium Marcellum, quinque consulem, apud Venusiam pari modo interfecit. longum est omnia enumerare proelia. quare hoc unum satis erit dictum, ex quo intellegi possit, quantus ille fuerit: quamdiu in Italia fuit, nemo ei in acie restitit, nemo adversus eum post Cannensem pugnam in campo castra posuit.

Hinc invictus patriam defensum revocatus bellum gessit adversus P. Scipionem, filium eius *Scipionis*, quem ipse primo apud Rhodanum, iterum apud Padum, tertio apud Trebiam fugarat. cum hoc exhaustis iam patriae facultatibus cupivit impraesentiarum bellum componere, quo valentior postea congrederetur. inde colloquium convenit, condiciones non convenerunt. post id factum paucis diebus apud Zamam cum eodem confligit; pulsus (incredibile dictu) biduo et duabus noctibus Hadrumetum pervenit, quod abest ab Zama circiter milia passuum trecenta. in hac fuga Numidae, qui simul cum eo ex acie excesserant, insidiati sunt ei, quos non solum effugit, sed etiam ipsos oppressit. Hadrumeti reliquos e fuga collegit, novis dilectibus paucis diebus multos contraxit.

Cum in apparando acerrime esset occupatus, Karthaginenses bellum cum Romanis composuerunt. ille nihilo setius exercitui postea praefuit resque in Africa gessit [itemque Mago, frater eius], usque ad P. Sulpicium C. Aurelium consules. his enim magistratibus legati Karthaginienses Romam venerunt, qui se-

- natui populoque Romano gratias agerent, quod cum iis pacem
 fecissent, ob eamque rem corona aurea eos donarent simulque
 peterent, ut obsides eorum Fregellis essent captivique redderen-
 3 tur. his ex senatus consulto responsum est: munus eorum gra-
 tum acceptumque esse; obsides, quo loco rogarent, futuros; ca-
 ptivos non remissuros, quod Hannibalem, cuius opera susce- p-
 tum bellum foret, inimicissimum nomini Romano, etiamnum cum
 imperio apud exercitum haberent itemque fratrem eius Magonem.
 4 hoc responso Karthaginienses cognito Hannibalem domum et
 199 Magonem revocarunt. huc ut rediit, rex factus est, postquam im-
 perator fuerat, anno secundo et vicesimo: ut enim Romae con-
 5 sules, sic Karthagine quotannis annui bini reges creabantur. in
 eo magistratu pari diligentia se Hannibal praebuit, ac fuerat in
 bello. namque effecit ex novis vectigalibus non solum ut esset pe-
 cunia, quae Romanis ex foedere penderetur, sed etiam superes-
 6 set, quae in aerario reponeretur. deinde [anno post praeturam]
 196 M. Claudio L. Furio consulibus Roma legati Karthaginem vene-
 runt. hos Hannibal ratus sui exposcendi gratia missos, priusquam
 iis senatus daretur, navem ascendit clam atque in Syriam ad An-
 7 tiochum per fugit. hac re palam facta Poeni naves duas, quae eum
 comprehenderent, si possent consequi, miserunt, bona eius pu-
 blicarunt, domum a fundamentis disiecerunt, ipsum exilem iu-
 dicarunt.
- 8 At Hannibal anno quarto, postquam domo profugerat, L.
 193 Cornelio Q. Minucio consulibus, cum quinque [navibus Africam
 accessit in finibus Cyrenaeorum, si forte Karthaginienses ad bel-
 lum inducere posset Antiochi spe fiduciaque, cui iam persuaserat
 ut cum exercitibus in Italiam proficisceretur. huc Magonem fra-
 2 trem excivit. id ubi Poeni resciverunt, Magonem eadem, qua
 fratrem, absentem affecerunt poena. illi desperatis rebus cum
 solvissent naves ac vela ventis dedissent, Hannibal ad Antiochum
 192 pervenit. de Magonis interitu duplex memoria prodita est:
 namque alii naufragio, alii a servulis ipsius interfectum eum
 3 scriptum reliquerunt. Antiochus autem, si tam in gerendo bello
 consiliis eius parere voluisset, quam in suscipiendo instituerat,
 191 propius Tiberi quam in Thermopylis de summa imperii dimi-

casset. quem etsi multa stulte conari videbat, tamen nulla deseruit in re. praefuit paucis navibus, quas ex Syria iussus erat 4 in Asiam ducere, iisque adversus Rhodiorum classem in Pamphylio mari conflixit. *in* quo cum multitudine adversariorum 190 sui superarentur, ipse quo cornu rem gessit fuit superior.

Antiocho fugato verens ne dederetur, quod sine dubio acci- 9 190 disset, si sui fecisset potestatem, Cretam ad Gortynios venit, ut ibi, quo se conferret, consideraret. vidit autem vir omnium calidissimus *in* magno se fore periculo, nisi quid providisset, propter avaritiam Cretensium: magnam enim secum pecuniam portabat, de qua sciebat exisse famam. itaque capit tale consilium. 3 amphoras complures complet plumbo, summas operit auro et argento. has praesentibus principibus deponit in templo Dianae, simulans se suas fortunas illorum fidei credere. his *in* errorem inductis statuas aëneas, quas secum portabat, omni sua pecunia complet easque in propatulo domi abicit. Gortynii templum magna cura custodiunt, non tam a ceteris quam ab Hannibale, ne ille inscientibus iis tolleret *sua* secumque duceret.

Sic conservatis suis rebus omnibus Poenus illis Cretensibus 10 ad Prusiam in Pontum pervenit. apud quem eodem animo fuit erga Italiam neque aliud quicquam egit quam regem armavit et exacuit adversus Romanos. quem cum videret domesticis 2 opibus minus esse robustum, conciliabat ceteros reges, adiungebat bellicosas nationes. dissidebat ab eo Pergamenus rex Eumenes, Romanis amicissimus, bellumque inter eos gerebatur et 184 mari et terra; sed utroque Eumenes plus valebat propter Romanorum societatem. quo magis cupiebat eum Hannibal opprimi, quem si removisset, faciliora sibi cetera fore arbitrabatur. ad hunc interficiendum talem inivit rationem. classe paucis die- 4 bus erant decreturi. superabatur navium multitudine: dolo erat pugnandum, cum par non esset armis. imperavit quam plurimas venenatas serpentes vivas colligi easque in vasa fictilia conici. harum cum effecisset magnam multitudinem, die ipso, quo fac- 5 turus erat navale proelium, classarios convocat iisque praecipit, omnes ut in unam Eumenis regis concurrant navem, a ceteris tantum satis habeant se defendere. id illos facile serpentium mul- 6

titudine consecuturos. rex autem in qua nave veheretur, ut sci-
 rent, se facturum: quem si aut cepissent aut interfecissent, magno
 11 iis pollicetur praemio fore. tali cohortatione militum facta classis
 ab utrisque in proelium deducitur. quarum acie constituta, prius-
 quam signum pugnae daretur, Hannibal, ut palam faceret suis
 quo loco Eumenes esset, tabellarium in scapha cum caduceo mit-
 2 tit. qui ubi ad naves adversariorum pervenit epistulamque osten-
 dens se regem professus est quaerere, statim ad Eumenem deduc-
 tus est, quod nemo dubitabat quin aliquid de pace esset scriptum.
 tabellarius ducis nave declarata suis eodem, unde erat egressus,
 3 se recepit. at Eumenes soluta epistula nihil in ea repperit, nisi
 quae ad irridendum eum pertinerent. cuius rei etsi causam mi-
 rabatur neque reperiebat, tamen proelium statim committere
 4 non dubitavit. horum in concursu Bithyhni Hannibalis praecepto
 universi navem Eumenis adoriuntur. quorum vim rex cum sus-
 tinere non posset, fuga salutem petiit, quam consecutus non
 esset, nisi intra sua praesidia se recepisset, quae in proximo litore
 5 erant collocata. reliquae Pergamenae naves cum adversarios pre-
 merent acrius, repente in eas vasa fictilia, de quibus supra men-
 tionem fecimus, conici coepta sunt. quae iacta initio risum pug-
 6 nantibus concitarunt, neque quare id fieret poterat intellegi. post-
 quam autem naves suas oppletas conspexerunt serpentibus, nova re
 perterriti, cum, quid potissimum vitarent, non viderent, puppes
 7 verterunt seque ad sua castra nautica rettulerunt. sic Hannibal
 consilio arma Pergamenorum superavit, neque tum solum, sed
 saepe alias pedestribus copiis pari prudentia pepulit adversarios.
 12 Quae dum in Asia geruntur, accidit casu ut legati Prusiae
 Romae apud T. Quintium Flaminium consularem cenarent,
 atque ibi de Hannibale mentione facta ex iis unus diceret eum
 2 in Prusiae regno esse. Id postero die Flamininus senatui detulit.
 189 patres conscripti, qui Hannibale vivo numquam se sine insidiis
 futuros existimarent, legatos in Bithyniam miserunt, in eis Fla-
 mininum, qui ab rege peterent, ne inimicissimum suum secum
 3 haberet sibi que dederet. his Prusia negare ausus non est; illud
 recusavit, ne id a se fieri postularent, quod adversus ius hospitii
 esset: ipsi, si possent, comprehenderent: locum, ubi esset, facile

inventuros. Hannibal enim uno loco se tenebat, in castello quod ei a rege datum erat muneri, idque sic aedificarat, ut in omnibus partibus aedificii exitus haberet, scilicet verens ne usu veniret, quod accidit. huc cum legati Romanorum venissent ac multitudine domum eius circumdedissent, puer ab ianua prospiciens Hannibali dixit plures praeter consuetudinem armatos apparere. qui imperavit ei, ut omnes fores aedificii circumiret ac propere sibi nuntiaret, num eodem modo undique obsideretur. puer cum celeriter, quid vidisset, renuntiasset omnesque exitus occupatos ostendisset, sensit id non fortuito factum, sed se peti neque sibi diutius vitam esse retinendam. quam ne alieno arbitrio dimitteret, memor pristinarum virtutum venenum, quod semper secum habere consuerat, sumpsit 183

Sic vir fortissimus, multis variisque perfunctus laboribus, anno acquievit septuagesimo. quibus consulibus interierit, non convenit. namque Atticus M Claudio Marcello Q. Fabio Labeone consulibus mortuum in annali suo scriptum reliquit, at Polybius L Aemilio Paulo Cn Baebio Tamphilo Sulpicius autem Blitho P. 2 Cornelio Cethego M Baebio Tamphilo. atque hic tantus vir tantisque bellis districtus nonnihil temporis tribuit litteris. namque aliquot eius libri sunt, Graeco sermone confecti, in eis ad Rhodios 3 de Cn. Manlii Volsonis in Asia rebus gestis. huius belligesta multi memoriae prodiderunt, sed ex eis duo, qui cum eo in castris fuerunt simulque vixerunt, quamdiu fortuna passa est, Silenus et Sosylus Lacedaemonius. atque hoc Sosylo Hannibal litterarum Graecarum usus est doctore. 4

C A T O

- 234/149 **1** M. Cato, ortus municipio Tusculo, adolescentulus, priusquam honoribus operam daret, versatus est in Sabinis, quod ibi heredium a patre relictum habebat. inde hortatu L. Valerii Flacci, quem in consulatu censuraque habuit collegam, ut M. Perpenna censorius narrare solitus est, Romam demigravit in foroque esse
- 217 2 coepit. primum stipendium meruit annorum decem septemque.
- 214 Q. Fabio M. Claudio consulibus tribunus militum in Sicilia fuit. inde ut rediit, castra secutus est C. Claudii Neronis, magnique
- 207 opera eius existimata est in proelio apud Senam, quo cecidit Has-
- 204 3 drubal, frater Hannibalis. quaestor obtigit P. Africano consuli, cum quo non pro sortis necessitudine vixit: namque ab eo perpetua dissensit vita. aedilis plebei factus est cum C. Helvio. prae-
- 199 4 tor provinciam obtinuit Sardiniam, ex qua quaestor superiore tempore ex Africa decedens Q. Ennium poetam deduxerat, quod non minoris aestimamus quam quemlibet amplissimum Sardiniensem triumphum.
- 199 **2** Consulatum gessit cum L. Valerio Flacco. sorte provinciam
- 2 nactus Hispaniam citeriorem ex ea triumphum deportavit. ibi cum diutius moraretur, P. Scipio Africanus consul iterum cuius
- 194 in priore consulatu quaestor fuerat, voluit eum de provincia depellere et ipse ei succedere, neque hoc per senatum efficere potuit, cum quidem Scipio principatum in civitate obtineret, quod tum non potentia, sed iure res publica administrabatur. qua ex re iratus
- 3 3 senatui *consulatu* peracto privatus in urbe mansit. at Cato, censor cum eodem Flacco factus, severe praefuit ei potestati. nam et in complures nobiles animadvertit et multas res novas in edictum addidit, qua re luxuria reprimeretur, quae iam tum
- 4 4 incipiebat pullulare. circiter annos octoginta, usque ad extremam aetatem ab adolescentia, rei publicae causa suscipere inimicitias non destitit. a multis tentatus non modo nullum detrimentum existimationis fecit, sed, quoad vixit, virtutum laude crevit.
- 3** In omnibus rebus singulari fuit industria: nam et agricola sollers et peritus iuris consultus et magnus imperator et probabilis orator et cupidissimus litterarum fuit. quarum studium

etsi senior arripuerat, tamen tantum progressum fecit, ut non facile reperiri possit neque de Graecis neque de Italicis rebus, quod ei fuerit incognitum. ab adulescentia confecit orationes. senex historias scribere instituit. earum sunt libri septem, primus continet res gestas regum populi Romani, secundus et tertius unde quaeque civitas orta sit Italica, ob quam rem omnes Origines viderur appellasse. in quarto autem bellum Poenicum est primum, in quinto secundum. atque haec omnia capitulatim sunt dicta. reliqua quoque bella pari modo persecutus est usque ad praeturam Ser. Galbae, qui diripuit Lusitanos: atque horum bellorum duces non nominavit, sed sine nominibus res notavit. in eisdem exposuit, quae in Italia Hispanisque [aut fierent aut] viderentur admiranda: in quibus multa industria et diligentia comparet, nulla doctrina.

ATTICUS

T. Pomponius Atticus, ab origine ultima stirpis Romanae generatus, perpetuo a maioribus acceptam equestrem obtinuit dignitatem. patre usus est diligente et, ut tum erant tempora, diti inprimisque studioso litterarum. hic, prout ipse amabat literas, omnibus doctrinis, quibus pueri aetas impertiri debet filium erudivit. erat autem in puero praeter docilitatem ingenii summa suavitas oris atque vocis, ut non solum celeriter acciperet quae tradebantur, sed etiam excellenter pronuntiaret. quae ex re in pueritia nobilis inter aequales ferebatur clariusque exsplendescibat, quam generosi condiscipuli animo aequo ferre possent. itaque incitabat omnes studio suo, quo in numero fuerunt L. Torquatus, C. Marius filius, M. Cicero, quos consuetudine sua sic devinxit, ut nemo iis perpetua *vita* fuerit carior.

Pater mature decessit. ipse adulesentulus propter affinitatem P. Sulpicii, qui tribunus plebei interfectus est, non expers fuit illius periculi: namque Anicia, Pomponii consobrina, nupsit Servio, fratri Sulpicii. itaque interfecto Sulpicio postea quam vidit Cinnano tumultu civitatem esse perturbatam neque

86 sibi dari facultatem pro dignitate vivendi, quin alterutram par-
 88 tem offenderet, dissociatis animis civium, cum alii Sullanis, alii
 Cinnanis faverent partibus, idoneum tempus ratus studiis obse-
 quendi suis Athenas se contulit. neque eo setius adolescentem Ma-
 rium hostem iudicatum iuvat opibus suis, cuius fugam pecunia
 sublevavit. ac ne illa peregrinatio detrimentum aliquod affer-
 ret rei familiari, eodem magnam partem fortunarum traiecit
 suarum. hic ita vixit, ut universis Atheniensibus merito esset
 4 carissimus. nam praeter gratiam, quae iam in adolescentulo mag-
 na erat, saepe suis opibus inopiam eorum publicam levavit. cum
 enim versuram facere publice necesse esset neque eius condi-
 tionem aequam haberent, semper se interposuit, atque ita ut
 neque usuram umquam ab iis acceperit neque longius, quam dic-
 tum esset, debere passus sit. quod utrumque erat iis salutare:
 5 nam neque indulgendo inveterascere eorum aes alienum patie-
 6 batur neque multiplicandis usuris crescere. auxit hoc officium
 alia quoque liberalitate: nam universos frumento donavit, ita
 ut singulis seni modii tritici darentur, qui modus mensurae me-
 dimnus Athenis appellatur.

3 Hic autem sic se gerebat, ut communis infimis, par princi-
 pibus videretur. quo factum est ut huic omnes honores, quos
 possent, publice haberent civemque facere studerent: quo bene-
 ficio ille uti noluit [quod nonnulli ita interpretantur, amitti ci-
 2 vitatem Romanam alia ascita]. quamdiu affuit, ne qua sibi sta-
 tua poneretur, restitit, absens prohibere non potuit. itaque a-
 liquot ipsi et Phidiae locis sanctissimis posuerunt: hunc enim
 in omni procuratione rei publicae actorem auctoremque habe-
 3 bant potissimum. igitur primum illud munus fortunae, quod in
 ea urbe natus est, in qua domicilium orbis terrarum esset im-
 perii, ut eandem et patriam haberet et domum; hoc specimen
 prudentiae, quod, cum in eam se civitatem contulisset, quae
 antiquitate, humanitate doctrinaque praestaret omnes, unus ei
 fuit carissimus.

4 . . . . .
 5 tranquillatis autem rebus Romanis remigravit Romam, ut opi-
 65 nor L. Cotta L. Torquato consulibus: quem discedentem sic uni-

versa civitas Atheniensium prosecuta est, ut lacrimis desiderii futuri dolorem indicaret.

Habebat avunculum Q. Caecilium, equitem Romanum, fami- 5 70
liarem L. Luculli, divitem, difficillima natura: cuius sic asperi-
tatem veritus est, ut, quem nemo ferre posset, huius sine offen-
sione ad summam senectutem retinuerit benivolentiam. quo
facto tulit pietatis fructum. Caecilium enim moriens testamento 2
adoptavit eum heredemque fecit ex dodrante: ex qua heredi- 58
tate accepit circiter centiens sestertium. erat nupta soror Attici 3 68
Q. Tullio Ciceroni, easque nuptias M. Cicero conciliarat, cum quo
a condiscipulatu vivebat coniunctissime, multo etiam familiaris
quam cum Quinto, ut iudicari possit plus in amicitia valere simi- 4
litudinem morum quam affinitatem. utebatur autem intime Q.
Hortensio, qui iis temporibus principatum eloquentiae tenebat,
ut intellegi non posset, uter eum plus diligeret, Cicero an Hor-
tensius: et, id quod erat difficillimum, efficiebat ut, inter quos
tantae laudis esset aemulatio, nulla intercederet obtrectatio es-
setque talium virorum copula.

In re publica ita est versatus, ut semper optimarum partium 6
et esset et existimaretur, neque tamen se civilibus fluctibus com-
mitteret, quod non magis eos in sua potestate existimabat esse,
qui se his dedissent, quam qui maritimis iactarentur. honores 2
non petit, cum ei paterent propter vel gratiam vel dignitatem:
quod neque peti more maiorum neque capi possent conservatis
legibus in tam effusis ambitus largitionibus neque *geri* e re pu-
blica sine periculo corruptis civitatis moribus. ad hastam publi-
cam numquam accessit. nullius rei neque praes neque manceps 3
factus est. neminem neque suo nomine neque subscribens accusa-
vit, in ius de sua re numquam iit, iudicium nullum habuit. mul- 4
torum consulum praetorumque praefecturas delatas sic accepit,
ut nemimen in provinciam sit secutus, honore fuerit contentus,
rei familiaris despexerit fructum: qui ne cum Quinto quidem Ci-
cerone voluerit ire in Asiam, cum apud eum legati locum obtinere
posset. non enim decere se arbitrabatur, cum praeturam gerere
noluisset, asseclam esse praetoris. qua in re non solum dignitati 5
serviebat, sed etiam tranquillitati, cum suspiciones quoque vi-

taret criminum. quo fiebat ut eius observantia omnibus esset carior, cum eam officio, non timori neque spei tribui viderent.

13 Neque vero ille minus bonus pater familias habitus est quam civis. nam cum esset pecuniosus, nemo illo minus fuit emax, minus aedificator. neque tamen non inprimis bene habitavit omnibusque optimis rebus usus est. nam domum habuit in colle Quirinali Tamphilianam, ab avunculo hereditate relictam, cuius amoenitas non aedificio, sed silva constabat: ipsum enim tectum antiquitus constitutum plus salis quam sumptus habebat: in quo 3 nihil commutavit, nisi quid vetustate coactus est. usus est familia, si utilitate iudicandum est, optima, si forma, vix mediocri. namque in ea erant pueri litteratissimi, anagnostae optimi et plurimi librarii, ut ne pedisequus quidem quisquam esset, qui non utrumque horum pulchre facere posset, pari modo artifices ceteri, quos cultus domesticus desiderat, apprime boni 4 neque tamen horum quemquam nisi domi natum domique factum habuit: quod est signum non solum continentiae, sed etiam diligentiae. nam et non intemperanter concupiscere, quod a plurimis videas, continentis debet duci, et potius industria quam pretio 5 parare non mediocris est diligentiae. elegans, non magnificus, splendidus, non sumptuosus: omnisque diligentia munditiam, non affluentiam affectabat. supellex modica, non multa, ut in 6 neutram partem conspici posset. nec praeteribo, quamquam nonnullis leve visum iri putem, cum inprimis lautus esset eques Romanus et non parum liberaliter domum suam omnium ordinum homines invitaret, non amplius quam terna milia peraeque in singulos menses ex ephemeride eum expensum sumptui ferre solitum. atque hoc non auditum, sed cognitum praedicamus: saepe enim propter familiaritatem domesticis rebus interfuimus.

14 Nemo in convivio eius aliud acroama audivit quam anagnosten, quod nos quidem iucundissimum arbitramur; neque umquam sine aliqua lectione apud eum cenatum est, ut non minus animo quam ventre convivae delectarentur: namque eos vocabat, quorum mores a suis non abhorrerent. cum tanta pecuniae facta esset accessio, nihil de cottidiano cultu mutavit,

nihil de vitae consuetudine, tantaque usus est moderatione, ut neque in sestertio viciens, quod a patre acceperat, parum se splendide gesserit neque in sestertio centiens affluentius vixerit, quam instituerat, parique fastigio steterit in utraque fortuna. nullos³ habuit hortos, nullam suburbanam aut maritimam sumptuosam villam, neque in Italia, praeter Arretinum et Nomentanum, rusticum praedium, omnisque eius pecuniae reditus constabat in Epiroticis et urbanis possessionibus. ex quo cognosci potest usum eum pecuniae non magnitudine, sed ratione meriti solitum.

Mendacium neque dicebat neque pati poterat. itaque eius¹⁵ comitas non sine severitate erat neque gravitas sine facilitate, ut difficile esset intellectu, utrum eum amici magis vererentur an amarent. quidquid rogabatur, religiose promittebat, quod non liberales, sed leves arbitrabatur polliceri quod praestare non possent. idem in tenendo, quod semel annuisset, tanta erat² cura, ut non mandatam, sed suam rem videretur agere. numquam suscepti negotii eum pertaesum est: suam enim existimationem in ea re agi putabat, qua nihil habebat carius. quo fiebat ut omnia³ Ciceronum, M. Catonis, Q. Hortensii, A. Torquati, multorum praeterea equitum Romanorum negotia procuraret. ex quo iudicari potest non inertia, sed iudicio fugisse rei publicae procurationem

Humanitatis vero nullum afferre maius testimonium possum,¹⁶ quam quod adulescens idem seni Sullae fuit iucundissimus, senex adulescenti M. Bruto, cum aequalibus autem suis Q. Hortensio et M. Cicerone sic vixit, ut iudicare difficile sit, cui aetati fuerit aptissimus. quamquam eum praecipue dilexit Cicero, ut ne² frater quidem ei Quintus carior fuerit aut familiarior. ei rei sunt³ iudicio praeter eos libros, in quibus de eo facit mentionem, qui in vulgus sunt editi, sedecim volumina epistularum, ab consulatu eius usque ad extremum tempus ad Atticum missarum: quae qui legat, non multum desideret historiam contextam eorum temporum. sic enim omnia de studiis principum, vitiis ducum, muta-⁴ tionibus rei publicae perscripta sunt, ut nihil in eis non appareat et facile existimari possit, prudentiam quodam modo esse divinationem. non enim Cicero ea solum, quae vivo se acciderunt,

futura praedixit, sed etiam, quae nunc usu veniunt, cecinit ut vates.

- 17 De pietate autem Attici quid plura commemorem? cum hoc ipsum vere gloriantem audierim in funere matris suae, quam ex-
 42 tulit annorum nonaginta cum *ipse esset* septem et sexaginta, se numquam cum matre in gratiam redisse, numquam cum sorore
 2 fuisse in similitudine, quam prope aequalem habebat. quod est signum aut nullam umquam inter eos querimoniam intercessisse, aut hunc ea fuisse in suos indulgentia, ut, quos amare deberet,
 3 irasci eis nefas duceret. neque id fecit natura solum, quamquam omnes ei paremus, sed etiam doctrina: nam principum philosophorum ita percepta habuit praecepta, ut iis ad vitam agendam, non ad ostentationem uteretur.
- 18 Moris etiam maiorum summus imitator fuit antiquitatisque amator, quam adeo diligenter habuit cognitam, ut eam totam
 2 in eo volumine exposuerit, quo magistratus ordinavit. nulla enim lex neque pax neque bellum neque res illustris est populi Romani, quae non in eo suo tempore sit notata, et, quod difficilimum fuit, sic familiarum originem subtexit, ut ex eo clarorum
 3 virorum propagines possimus cognoscere. fecit hoc idem separatim in aliis libris, ut M. Bruti rogatu Iuniam familiam a stirpe ad hanc aetatem ordine enumeraverit, notans, quis a quo ortus
 4 quos honores quibusque temporibus cepisset: pari modo Marcelli Claudii Marcellorum, Scipionis Cornelii et Fabii Maximi Fabiorum et Aemiliorum. quibus libris nihil potest esse dulcius iis, qui ali-
 5 quam cupiditatem habent notitiae clarorum virorum. attigit poëticen quoque, credimus, ne eius expers esset suavitatis. namque versibus *de iis*, qui honore rerumque gestarum amplitudine
 6 ceteros populi Romani praestiterunt, exposuit, ita, ut sub singulorum imaginibus facta magistratusque eorum non amplius quaternis quinisque versibus describeret: quod vix credendum sit tantas res tam breviter potuisse declarari. est etiam unus liber Graece confectus, de consulatu Ciceronis.
- 19 *Haec* hactenus Attico vivo edita a nobis sunt. nunc, quoniam fortuna nos superstites ei esse voluit, reliqua persequemur et, quantum potuerimus, rerum exemplis lectores docebimus... suos

cuique mores plerumque conciliare fortunam. namque hic con-
 tentus ordine equestri, quo erat ortus, in affinitatem pervenit
 imperatoris divi filii, cum iam ante familiaritatem eius esset con-
 secutus nulla alia re quam elegantia vitae, qua ceteros ceperat
 principes civitatis dignitate pari, fortuna humiliores. tanta enim 3
 prosperitas Caesarem est consecuta, ut nihil ei non tribuerit for-
 tuna, quod cuiquam ante detulerat, et conciliarit, quod nemo
 adhuc civis Romanus quivit consequi. nata est autem Attico 4
 neptis ex Agrippa, cui virginem filiam collocarat. hanc Caesar
 vix anniculum Ti. Claudio Neroni, Drusila nato, privigno suo
 despondit: quae coniunctio necessitudinem eorum sanxit, fami-
 liaritatem reddidit frequentiore. quamquam ante haec spon- 20
 salia non solum, cum ab urbe abesset, numquam ad suorum quem-
 quam litteras misit, quin Attico scriberet, quid ageret, imprimis
 quid legeret quibusque in locis et quamdiu esset moraturus, sed
 etiam, cum esset in urbe et propter infinitas suas occupationes 2
 minus saepe, quam vellet, Attico frueretur, nullus dies temere
 intercessit, quo non ad eum scriberet, cum modo aliquid de anti-
 quitate ab eo requireret, modo aliquam quaestionem poëticam
 ei proponeret, interdum iocans eius verbosiores eliceret epistulas.
 ex quo accidit, cum aedis Iovis Feretrii in Capitolio, ab Romulo 3
 constituta, vetustate atque incuria detecta prolaberetur, ut At-
 tici admonitu Caesar eam reficiendam curaret. neque vero a M. 4
 Antonio minus absens litteris colebatur, adeo ut accurate ille
 ex ultimis terris, quid ageret, curae sibi haberet certiore facere
 Atticum. hoc quale sit, facilius existimabit is, qui iudicare 5
 poterit, quantae sit sapientiae eorum retinere usum benivolentiamque,
 inter quos maximarum rerum non solum aemulatio, sed obtrectatio
 tanta intercedebat, quantam fuit [incidere] necesse inter Caesarem
 atque Antonium, cum se uterque principem non solum urbis Romae,
 sed orbis terrarum esse cuperet.

Tali modo cum septem et septuaginta annos complisset 21
 atque ad extremam senectutem non minus dignitate quam gratia
 fortunaque crevisset (multas enim hereditates nulla alia re quam
 bonitate consecutus est) tantaque prosperitate usus esset valetudinis,
 ut annis triginta medicina non indiguisset, nactus 2

est morbum, quem initio et ipse et medici contempserunt: nam putarunt esse tenesmon, cui remedia celeria faciliaque proponebantur. in hoc cum tres menses sine ullis doloribus, praeter quam quos ex curatione capiebat, consumpsisset, subito tanta vis morbi in imum intestinum prorupit, ut extremo tempore per lumbos 4 fistulae puris eruperint. atque hoc priusquam ei accideret, postquam in dies dolores accrescere febresque accessisse sensit, Agrippam generum ad se arcessi iussit et cum eo L. Cornelium Balbum Sextumque Peducaeam. hos ut venisse vidit, in cubitum innixus 'quantam' inquit 'curam diligentiamque in valetudine mea tuenda hoc tempore adhibuerim, cum vos testes habeam, nihil necesse est pluribus verbis commemorare. quibus quoniam, ut spero, satisfeci, me nihil reliqui fecisse, quod ad sanandum me pertineret, reliquum est ut *egomet* mihi consulam. id vos ignorare nolui: nam mihi stat alere morbum desinere. namque his diebus quidquid cibi sumpsi, ita produxi vitam, ut auxerim dolores sine spe salutis. quare a vobis peto, primum ut consilium probetis meum, deinde ne frustra dehortando impedire conemini.'

22   Hac oratione habita tanta constantia vocis atque vultus, ut non ex vita, sed ex domo in domum videretur migrare, cum quidem Agrippa eum flens atque osculans oraret atque obsecraret, ne id quod natura cogeret ipse quoque sibi acceleraret, et, quoniam tum quoque posset temporibus superesse, se sibi suisque 3 reservaret, preces eius taciturna sua obstinatione depressit. sic cum biduum cibo se abstinuisset, subito febris decessit leviorque morbus esse coepit. tamen propositum nihilo setius peregit, itaque die quinto, postquam id consilium inierat, pridie kal. Apriles Cn. Domitio C. Sosio consulibus decessit. elatus est in lecticula 32 4 ut ipse praescriperat, sine ulla pompa funeris, comitantibus omnibus bonis, maxima vulgi frequentia. sepultus est iuxta viam Appiam ad quintum lapidem in monumento Q. Caecilii, avunculi sui.

ΜΕΡΟΣ Β'

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΑΜΙΛΚΑΣ

Κεφάλαιον 1.

1. Hannibalis] τοῦ πάππου τοῦ περιωνύμου Ἀννίβα. Οἱ ἀρχαῖοι τυχεῖς ἔδιδον εἰς τὸν ἕγγονον τὸ ὄνομα τοῦ πάππου. cognomine] ἀφαιρ. τῆς ἀναφορᾶς. temporibus] (ἔνν. belli) ἀφαιρ. χρονική. admodum] ἐπιτείνει τὸ ἐπίθετον adulescentulus = peradulescentulus.

2. cum] σύνδ. χρον. = ἐν ᾧ. eius] γεν. ὑποκειμ. et mari et terra] (συνήθως terra marique)· τὸ πρῶτον δὲν ἀληθεύει, διότι οἱ Καρχηδόνιοι εἶχον ἤδη ἐπανακτήσει τὴν κυριαρχίαν τῆς θαλάσσης. male] = non feliciter. ubi] ἔνθα, ὅπου. locum] = facultatem, occasionem (βλάβης τῶν Καρχηδονίων). Ἡ μεταφορὰ ἐλήφθη ἐκ τῶν μονομάχων, οἵτινες, ἐὰν ἀπεκαλύπτετο μέρος τοῦ σώματός των, παρυσίαζον οὕτω εἰς τοὺς ἀντιπάλους των τὴν θέσιν, ἣν οὗτοι ἠδύναντο νὰ πλήξουν. saepeque] τὸ -que = ἀλλά. occasione datā] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. quo facto] ἀφαιρ. ἀπόλυτος = οὗ γενομένου, οὗ ἕνεκα, δηλ. τοῦ μὴ ὑποχωρῆσαί ποτε πρὸ τοῦ ἔχθρου. cum amisissent] δηλ. πρὸ τῆς ἀφίξεως τοῦ Ἀμίλκα. eo loco] ἀντὶ in eo loco. ut... gestum non videretur] gestum (ἔνν. esse). Ὑπερβολικὴ ἔκφρασις. Οἱ δύο ἀντίπαλοι στρατοὶ ὠχυρωμένοι ἕκαστος ἐντὸς χαρακωμάτων, δὲν ἐπεχείρουν νὰ συνάψουν ἀποφασιστικὴν μάχην, εἰς τρόπον ὥστε εἰς τὸ μέρος τοῦτο δὲν ἐφαίνετο ὅτι διεζήγετο πόλεμος.

3. a C. Lutatio...superati] ποιητ. αἴτιον = ὑπὸ τοῦ... consule] παρὰθεσις εἰς τὸ Lutatio. bellandi] γεν. ἀντικειμενική. cupiditate] ἀφαιρ. τῆς αἰτίας. serviundum] ἔνν. esse serviundum = servientium. Ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ putavit, quod... intellegebat] διότι... κατενόει. sumptibus] ἀφαιρ. ferre] ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ posse, ὕπερ ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ intellegebat.

4. sed ita...ut] συμπλήρωσον sed paci serviundum putavit. Κατὰ τὸ στάδιον τῶν διαπραγματεύσεων συνέλαβε τὸ σχέδιον νά...—armis] ἀφαιρ. vicissent... dedissent...] ὑποκειμ. Romani manus] ἡ φράσις manus (αἰτ. πληθ.) dare ἐλήφθη ἀπὸ τῶν ἀγώνων τῶν μονομάχων, οἵτινες νικώμενοι ἀνέτεινον τὰς χεῖρας, ἵνα δείξωσιν ὅτι ἠττήθησαν.

5. hoc consilio] = hac mente. in quo] = in qua re (= ἐν ταύτῃ τῇ διαπραγματεύσει). tanta... ferocia] ἀφαιρ. τῆς ιδιότητος cum... negaret] se compositurum (e s s e). nisi] = si non. cum] πρόθεσις. armis relictis] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. Sicilia] ἀφαιρ. decederent] ἐτέθη ὁ πληθ., διότι ἐννοοῦνται καὶ οἱ στρατιῶται (= cum suis δηλ. ille et sui). ut... (dixerit)] ὥστε... εἶπεν· ἐξαρθᾶται ἐκ τοῦ tanta.. ferocia, ἡ δὲ λογικὴ θέσις τοῦ ut εἶναι πρὸ τοῦ cum... negaret. armis relictis... succumbente patriā] ἀφαιρετικαὶ ἀπόλυτοι. ipse] ἡδύνατο νὰ τεθῆ καὶ ipsum, διὰ νὰ συμφωνήσῃ μὲ τὴν ἀκολουθοῦσαν αἰτία. se.— potius... quam rediret] = quam ut. cum tanto flagitio] δηλοῦ τρόπον. domum] οἶκαδε. non suae virtutis esse] ὑπον. τὸ ῥ. dixit. (εἶπεν) ὅτι δὲν εἶναι ἴδιον τοῦ χαρακτηρὸς του. pertinaciae] δοτικῆ. cessit] ὑπεχώρησε παρασχῶν ὄρους ὀλιγώτερον σκληροῦς καὶ ἐπιτρέψας νὰ ἀποσυρθοῦν ἔχοντες τὰ ὅπλα καὶ τὰς ἀποσκευὰς αὐτῶν.

Κεφάλαιον 2.

1. ut... venit] ὡς... ἦλθε. se habentem] μετοχὴ κατηγορηματικὴ ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ cognovit (= vidit). externi] ἀντίθ. τοῦ intestini mali] = belli (a d v e r s u s R o m a n o s). intestinum bellum] ὁ « ἄσπονδος » οὗτος πόλεμος διήρκεσεν ἀπὸ τοῦ 241 - 238 π.Χ. tantum... ut... fuerit] (πρkm. ὑποτ.) τοσοῦτον... ὥστε ὑπῆρξε nisi cum]... εἰ μὴ ὅτε...

2. mercennarii] οὔτοι ἦσαν Ἰβηρες, Γαλάται, Λίγυες, Ἑλληγες, erat] ἀνήρχετο, συνεποσοῦτο εἰς... ipsam] αὐτὴν ταύτην.

3. quibus (ἀφαιρ.) = his a u t e m. etiam] καὶ, ἔτι. ut.. petierint] ὥστε ἐζήτησαν... auxilia] οὐχὶ στρατὸν, ἀλλὰ σῆτον καὶ τὸ δικαίωμα νὰ στρατολογηθοῦν ἄνδρες ἐκ τῆς Ἰταλίας. extremo] ἀνταπε

κρίνεται εἰς τὸ προηγούμενον primo (§2). cum... pervenissent] ἀφοῦ περιῆλθον. imperatorem] κατηγορούμενον.

4. non solum... sed etiam] οὐ μόνον... ἀλλὰ καί. cum] = εἰ καί, καίτοι. milia] ἦσαν 20000 μισθοφόροι καὶ 8 000 Καρχηδόνιοι. armatorum] ἐξαρτᾶται ἀκ τοῦ milia. eo... ut] εἰς τοσοῦτον... ὥστε. locorum angustiis] = angustiis locis clausi. fame] ἐτρέφοντο κατ' ἀρχὰς ἐκ τῶν νεκρῶν τῆς μάχης, ἐκ τῶν αἰχμαλώτων καὶ τῶν δούλων καὶ τέλος ἀλληλοσπαρασσόμενοι. in eis] μεταξὺ τούτων. patriae] δοτ.

5. neque] = ἀλλὰ δέν. eo] (οὐσιαστικῶς) = hac re, δηλ. μὲ τὴν ἐκ νέου κατάκτησιν τῶν πόλεων τούτων. tota Africa] (ἀφαιρ.) δέν πρέπει τὰ λεγόμενα νὰ νοηθοῦν κατὰ γράμμα. otium] = pacem. reddidit] = restituit (= ἀποκατέστησε). multis annis] ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν. nullum... bellum videretur] ἰδ. κεφ. 1, 2 εἰς τὸ τέλος. Ὑπερβολικῶς ἐλέχθη τοῦτο ὑπὸ τοῦ Νέπωτος.

Κεφάλαιον 3.

1. ex sententia] ἡ πρόθεσις ex δηλοῖ συμφωνίαν. Ἡ φράσις αὕτη ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὸ feliciter, bene = εὐτυχῶς. rebus... peractis] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. fidenti animo...] ἀφαιρ. τῆς συνοδείας καὶ τοῦ τρόπου. Romanis] δοτ. quo] = ut eo, ἕνα... bellandi] ἐνν. cum Romanis. imperator] κατηγορ. eoque] καὶ ἐκεῖσε. annorum] γενν. τῆς ιδιότητος.

2. cum eo] μετ' αὐτοῦ, παρ' αὐτῶ. illustris] = illustri loco natus, ἐξ εὐγενοῦς γένους (οἰκογενείας) καταγόμενος.

3. de hoc] = de Hasdrubale. Hamilcare occiso] ἀφαιρ. ἀπόλυτος = post mortem Homilcaris μετὰ τὸν φόνον τοῦ Ἀμίλκα. Οὗτος ἐφρονεῖθη εἰς τινα μάχην κατὰ τὸ 228 π.Χ. Ille] = Hasdrubal. Οὗτος εἶχε τὴν ἀρχηγίαν τοῦ στρατοῦ ἀπὸ τοῦ 228 - 220 π.Χ. magnas] ὑπέταξε πολλοὺς Ἰσπανικοὺς λαοὺς εἰς τοὺς Καρχηδονίους καὶ ἔκτισε τὴν Carthago nova (νῦν Καρθαγέννη). princeps] (= pri-mus) πρῶτος ἦτο ὁ ὁποῖος... largitione] αἱ γενναιοδωρία αὐται προήρ-χοντο ἐξ Ἰσπανικῶν λαφύρων.

Κεφάλαιον 4.

1. mare] = fretum Gaditanum τὸν πορθμὸν τῶν Γαδείρων (τὸ νῦν στενὸν τοῦ Γιβραλτάρ). secunda fortuna] ἀφαιρ. ἀπόλ.

equis, armis, viris, pecunia] αφαιρετικά ὀργανικά. viris] ἔξαναγκάζων τοὺς ὑποτεταγμένους λαοὺς νὰ παρέχουν εἰς τοὺς Καρχηδονίους ἄνδρας χάριν στρατιωτικῶν ἀναγκῶν.

2. hic] ἀνωθυμία. cum] σύνδ. χρον. nono anno postquam] 8 ἔτη μετὰ τὴν ἀφιξίν του εἰς τὴν Ἰσπανίαν. occisus est] οὗτος κατέλιπε τέσσαρα τέκνα, περὶ ὧν λέγεται ὅτι συχνάκις τὰ ἀνέτρεφεν ὡς λεοντιδεῖς διὰ τὴν καταστροφὴν τοῦ Ῥωμαϊκοῦ λαοῦ.

3. erga] = in, adversus. odium] ὑποκείμε. concitasse] = concitavisse ἔνεκα τοῦ μίσους, ὅπερ ἐνέπνευσεν εἰς τὸν υἱὸν κατὰ τῶν Ῥωμαίων καὶ τοῦ ὄρκου, τὸν ἵποτον παρ' αὐτοῦ ἀπήτησε. bellum] ἀντικείμε. assiduis] περὶ τούτου ἰδ. Ἄνν. 2, 3 - 6. patris] γεν. ὑποκειμενική εἰς τὸ obtestationibus.

ANNIBAS

Κεφάλαιον 1.

1. Hannibal... Karthaginiensis] μᾶλλον εἶναι ὡς τίτλος, ὡς ἐπιγραφή. ἰδ. Ἀμίλκ. 1, 1. si verum est... ut populus Romanus superarit] ἀντὶ τοῦ συνηθεστέρου si verum est populum Romanum superasse. Ἡ διὰ τοῦ ut εἰσαγομένη πρότασις ἐπέχει θέσιν ὑποκειμένου = (τὸ) ὅτι... quod] = de qua, de qua re. non est infitandum] οὐδεὶς δύναται νὰ ἀρνηθῇ, πᾶς τις ὀφείλει νὰ ὁμολογήσῃ. ceteros] συνηθεστέρον τίθεται ἢ δοτ. ceteris. prudentiā] ἀφαιρ. antecedit] ἢ ὑποτακτικὴ ἀναγκαία, διότι ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἀπαρεμφατικῆς προτάσεως (praestitisse). Τὸ antecedit θὰ μεταφρασθῇ ὡς ἐὰν ἦτο ἐνεστῶς τῆς ὀριστικῆς.

2. cum eo] = cum populo Romano. congressus est] ὑποκείμενον Hannibal. semper] κυρίως f e r e semper σχεδὸν πάντοτε. quod nisi] ὡς τὸ quod si ἐν ἀρχῇ τῆς φράσεως χρησιμεύει ὡς συνδετικὸν = ἐὰν δὲ δέν... domi] οἶκοι, ἐν Καρχηδόνι. civium] τὸ κόμμα τοῦ Ἄννωνος κατεπολέμει τὴν οἰκογένειαν τοῦ Βάρκα καὶ ἐπομένως κατέλιπε τὸν Ἄννιβαν ἄνευ βοήθειας, ἔρμαιον τῆς τύχης του. invidia] ἀφαιρ. αἰτίου. videtur... potuisse] = potuisset. Ἡ ἔννοια : πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς ὁ μόνος, ὅστις θὰ ἠδύνατο νὰ καταβάλλῃ τοὺς Ῥωμαίους.

3 hereditate relictum] = hereditarium. paternum] τὸ παρὰ

τοῦ πατρὸς· ἰδ. 'Αμίλκ. 4, 3. sic... ut... deposuerit] οὕτως... ὥστε..
παρέδωκε (κατέλιπε). quam] ἤ. id] δηλ. o d i u m. qui quidem
(quidem = γε, πράγματι)... destiterit] ἀναφ. αἰτιολ. = cum... is.
cum] σύνδ. ἐνδ. patriā] ἀφαιρ. εἰς τὸ pulsus esset. animo] ἐπειδὴ
δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ καταπαλεμῇ τοὺς 'Ρωμαίους ἐκ τοῦ πλησίον
(corpore), κατεπολέμει τούτους μακρόθεν (animo διὰ τῶν διανοη-
τικῶν του δυνάμεων) ἐξεγείρων τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν.

Κεφάλαιον 2.

1. absens] ἀπών, μακρόθεν. Εὐρίσκειτο τότε ἐν 'Ιταλίᾳ μακρὰν
τοῦ Φιλίππου, ἐν τούτοις κατώρθωσε νὰ πείσῃ αὐτὸν διὰ τινος τῶν ἀπε-
σταλμένων του. hostem] κατηγορούμενον. omnium] συνάπτεται μὲ
τὸ potentissimus. tanta... ut... conatus sit] διὰ τοσαύτης... ὥστε..
ἐπεχείρησε

2. ad quem] = et ad eum. cum...] cum... venissent... fe-
cissent comperisset... vidisset] ἀφοῦ... ἦλθον... ἐπραξάν... ἔμαθε..
παρετήρησε. Κατὰ τὸ 192 π.Χ. qui] ἀναφορ. τελικὴ πρότασις = ut
ii. eius] = Antiochi. consiliis clandestinis] (ἀφαιρ.). "Ἡθελον
δὲ' αὐτῶν νὰ καταστήσουν τὸν 'Αννίβαν ὑποπτον εἰς τὸν βασιλέα. ut...
adducerent] ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ darent operam. tamquam] ἐνν.
si = ὡς ἐάν, ὡσεὶ συνάπτεται μὲ τὸ corruptus sentiret. ab ipsis]
ποιητ ἄτιον alia atque antea] ὅτι δηλ. συνεφιλιώθη πλέον μὲ τοὺς
'Ρωμαίους sentiret] ἐφρόνει. neque] συνδέει τὸ venissent μὲ τὸ
fecissent = et (cum) non. id] τὴν ἀφῆξιν αὐτῶν. idque] = et
(cum) id. seque] = et (cum) se tempore dato] ἀφαιρητικὴ
ἀπόλυτος = occasione data.

3. adiit] εἶναι τὸ κύριον ῥῆμα τῆς ὅλης προηγουμένης § 2. cum...
commemorasset] ἀφοῦ... multa] (σύστοιχον ἀντικείμε.) = πολλὰς
ἀναμνήσεις. in] ἐναντίον. hoc] οὐσιαστ. τόδε. inquit] πλεονάζει, ἐφ'
ὅσον προηγεῖται τὸ adiunxit. puerulo me] (ἀφαιρ. ἀπόλυτος) ὄντος
ἐμοῦ... utpote... nato] (ἀναφέρεται εἰς τὸ puerulo) = ἅτε γεγονότος.
imperator] (κατηγορ. ὡς στρατηγός. proficiscens] ἐναυῦθα = (pro-
fecturus). Iovi optimo maximo] (τυπικὴ ἐπικλησις τοῦ Διὸς εἰς τὰς
ἱεσίας καὶ τὰς θυσίας)· ἰδ. Πίνακα ἱστορικὸν καὶ γεωγραφ. λ. Iuppiter.

4. quae... dum conficiebatur] dum a u t e m h a e c... con-

ficiebatur. Συνήθως μετὰ τὸ τοιοῦτον dum τίθεται ἐνεστώως, ἀδιαφόρως πρὸς τὸν χρόνον τοῦ ῥήματος τῆς κυρίας προτάσεως. a me] ἰδ. Λεξιλ. λ. quaero. vellemme] δύο λέξεις : vellem καὶ -ne = ἐν ἤθελον. in castra] = ab bellum. cum... accepissem atque... coepissem] ἀφου... ἐδέχθην καί... ἤρχισα. ab eo] ἰδ. Λεξιλόγ. λ. peto. ne] ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ petere. ducere] ἐνν. m e s e c u m. dederis] τετελ. μέλλ., ὅστις μεταφράζεται δι' ἀπλοῦ. simul] ἐπίρρ. iussit] (me) tenentem eam (a r a m) iurare ὡς νῦν ὀρκιζόμεθα ἐπιθέτοντες τὴν χειρα ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου. instituerat] = coeperat.

5. usque ad] τότε ἤγε τὸ 55ον ἔτος τῆς ἡλικίας. ut nemini dubium esse debeat] = ut nemo dubitare debeat = ὥστε πᾶς τις ὀφείλει νὰ γνωρίζῃ σαφῶς ὅτι θά... quin... sim futurus] (ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ nemini dubium esse) = ὅτι θὰ εἶμαι τῶν αὐτῶν ἐχθρικῶν διαθέσεων, ὅτι θὰ ἔχω...

6. si quid] = si aliquid. feceris... celaris... posueris] τετελεσμένοι μέλλοντες. celaris = celaveris. cum...] (ἀλλ' ἔπειτα) ὅταν. Τὸ quidem χρησιμεύει ἐνταῦθα, διὰ νὰ ἐξάρῃ τὸ ἀντίθετον. te ipsum] σὲ αὐτὸν (σὲ τὸν ἴδιον). in eo] (οὐδ. οὐσ.) = in ea re, δηλ. in bello parando. principem] (κατηγορ. (= ducem, imperatorem στρατηγὸν [ἐπὶ κεφαλῆς])).

Κεφάλαιον 3.

1. qua] ἀντὶ quam. Ἐγένετο ἔλξις πρὸς τὸ hac aetate. post obitum] = post mortem. ἰδὲ Ἀμῖλκ. 3, 3 imperatore] (κατηγορ. εἰς τὸ suffecto) = ὡς στρατηγοῦ. id] (οὐσ.) = ἡ ἐκλογή τοῦ Ἀννίβα ὑπὸ τοῦ στρατοῦ. delatum] = cum delatum esset.

2. annis] (ἀφαίρ. ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ minor) ἀντὶ τοῦ συνηθεστ. annos... natus· ὁ Ἀννίβας τότε ἦτο 26 ἐτῶν. foederatam] (ἐνν. cum Romanis). Τὸ Σάγουτον κατελήφθη ὑπὸ τοῦ Ἀννίβα παρὰ τὴν πρὸς τοὺς Ῥωμαίους συνθήκην, ἣτις ἠσφάλιζε τὴν ἀνεξαρτησίαν αὐτοῦ.

3. ex his] ἐμπροσθέντος ἀντὶ horum. Μὲ τὸ unus τίθεται ἐκτὸς τῆς γενικῆς διαιρετικῆς καὶ αἱ προθέσεις ex, de καὶ inter. tertium] τὸ μεγαλύτερον ὅλων τμημα. ut] εὐθύς ὡς.

4. nemo umquam] ἐν τούτοις οἱ παρὰ τὸν Ῥοδανὸν κατοικοῦντες Γαλάται πολλάκις εἶχον διαβῆ ταύτας. cum exercitu] ἡ πρόθ. δηλοῖ συνοδείαν. quo facto] μεθ' ὁ γεγονός, οὐ ἔνεκα. is] καθ' ἑλξιν Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

πρὸς τὸ saltus ἀντὶ id (= τὸ μέρος τοῦτο). hodie] (ἀκόμη) σήμερον. prohibere] ἐνν. se. ut] ὥστε. ea] ἐπίρρ. κατὰ παράλειψιν τῆς ἀφαιρ. via. quā] (ἀφ.) ἐνν. viā. reperere] τὸ ῥῆμα τοῦτο κυριολεκτεῖται ἐπὶ τῶν δυσβάτων μερῶν. copias] ἀνεχώρησεν ἐκ τῆς Ἰσπανίας ἔχων 50.000 πεζοὺς καὶ 9000 ἵππεις, πάντας παλαιμάχους. Ὑπελείφθησαν ὅμως ἐκ τούτων μόνον 35.000 ἄνδρες. Προσέτι ἔπαθε φθορὰν μεγάλην εἰς ζῶα καὶ εἰς ἀποσκευάς. in Italiamque] τὸ que προσετέθη εἰς τὴν δευτέραν λέξιν, διότι ἡ πρόθεσις in εἶναι μονοσύλλαβος.

Κεφάλαιον 4.

1. apud Rhodanum] ἡ μάχη αὕτη, ἂν ἀληθεύῃ, φαίνεται ὅτι ἦτο οὐχὶ σημαντικὴ. Scipione] ὁ Σκιπίων εἶχεν ἀποβιβασθῆ εἰς Μασσαλίαν, ὅπως ἐμποδίσῃ τὸν Ἀννίβαν νὰ διαβῇ τὸν ποταμὸν Ῥοδανόν, ἀλλ' ὑστέρησε, διότι ἤδη ὁ Ἀννίβας εὐρίσκειτο ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ ποταμοῦ. repulerat] κατ' ἄλλους ὅμως, εἰς τὴν ἀσήμαντον ταύτην ἀψιμαχίαν τοῦ ἱππικοῦ ἀνεδείχθησαν νικηταὶ οἱ Ῥωμαῖοι. cum hoc eodem] = cum Scipione. Clastidii] (κυρίως ad Clastidium παρὰ τὸ Κλ.). apud Padum] Ἡ δευτέρα αὕτη μάχη δὲν ἔγινεν ἐνταῦθα, ἀλλὰ παρὰ τὸ Τίκινον, μεθ' ἧν ὁ Ἀννίβας ἐκυρίευσεν τὴν μνημονευομένην πόλιν. decernit... dimittit] ἴστορ. ἐνεστ. (ὑποκ. Hannibal).

2. tertio] = tertium. cum] πρῶθ. = μετά. collegā] ἀφαιρ. manum] ἰδ. Λεξ. ῥ. consero. utrosque] ἀντὶ utrumque (ἐτέθη ὁ πληθ. θυντικὸς, ἐπειδὴ πρόκειται περὶ τῶν στρατευμάτων καὶ τοῦ μὲν καὶ τοῦ δέ). per Ligures] = per fines Ligurum διὰ τῆς χώρας τῶν Λιγύων.

3. hoc in itinere] διαρκούσης τῆς πορείας διὰ τῆς κοιλάδος τῆς μεταξὺ Ἀρνου καὶ Ἀνσερος (νῦν S e r e h i o). ut] ἐξαρτ. ἐκ τοῦ adeo. dextro] ἐνν. oculo. aequae] ἐνν. atque sinistro. usus sit] ἐχρησιμοποίησε, ἰδ. Ἀμ. 1,5. quā] = et eā. lecticā] ἀφαιρ. = διὰ (ἢ ἐπὶ) φορείου. post] ἐπίρρ. praetorem] (ἐνν. o c e i d i t) κυρίως ἦτο legatus pro praetore. Οὗτος σταλεῖς μετὰ ἱππικοῦ ὑπὸ τοῦ ἐτέρου ὑπάτου Σερβιλίου εἰς βοήθειαν τοῦ Φλαμινίου κατεπολεμήθη εἰς τὴν Ὀμβρικὴν μετὰ τὴν μάχην καὶ ὄχι κατέχων τὰς στενάς διόδους (πρβλ. ἀνωτέρω : saltus occupantem). cum delecta manu] πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ Φλαμινίου.

4. hinc] ἐδῶ ἀκριβῶς θὰ ἔπρεπεν ὁ Νέπως νὰ ἀναφέρῃ τὰ περὶ Φαβίου καὶ Μινουκίου ἐκτιθέμενα ἐν τῷ ἐπομένῳ κεφαλαίῳ. utrius-

que] ἐκατέρου, δηλ. ἀμφοτέρων. exercitus] αἰτ. πληθυντ. uno proelio [δηλ. apud Cannas ἢ Cannensi (216 π.Χ.). Paulum] = L. Paulum Aemilium. in eis] (καὶ) μετὰ τούτων.

Κεφάλαιον 5.

1. pugnā pugnata] (ἀφαιρ. ἀπόλυτος). pugnam pugnare (σύστοιχον ἀντικείμενον) = πόλεμον πολεμεῖν. Γίνεται σύγχυσις, διότι πλησίον τῆς Ῥώμης ἔφθασε κατὰ τὸ ἔτος 211 π.Χ. nullo (= nemine) resistente] ἄνευ ἀντιστάσεως. urbi] = Romae (δοτ.). in propinquis] πλησίον τοῦ Ἀνίωνος (νῦν T e v e r o n e). Ὁ Ἀννίβας διαβάς τὸν Ἀνίωνα ἐστρατοπέδευσε ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ ποταμοῦ, εἰς ἀπόστασιν 40 παλαιῶν σταδίων, ἤτοι δύο περίπου ὥρων ὁδὸν ἀπὸ τῆς Ῥώμης. Τοῦτο ὅμως ἔγινε κατὰ τὸ ἔτος 217 π.Χ. πρὸ τῆς μάχης παρὰ τὰς Κάννας. aliquot dies] τοιοῦτον ἦτο τὸ στρατηγικὸν σχέδιόν του.

2. hic] ἐνταῦθα. clausus] ὑποκείμεν. Hannibal. locorum angustis] ἰδ. Ἀμίλκ. 2,4. exercitus] γεν. Συνάπτεται μὲ τὸ detrimento. dedit verba] = fefellit ἐξηπάτησεν (ἐμφρ. τῶν λατίνων κωμικῶν). obducta] ἰδ. Λεξιλ. obduco. incendit... immisit...) κυρίως incendi (παθητ. ἀπαρμφ.) et immitti (παθητ. ἀπαρμφ.) iussit.. eiusque generis] δηλ. iuvenorum ἐχόντων sarmenta in cornibus. vallum] δηλ. castrorum. ut...nemo sit ausus] ὥστε... οὐδεὶς ἐτόλμησε.

3. post] ἢ σύνταξις : non ita multis diebus post hanc rem gestam. Τὸ ita περιορίζει τὴν ἔννοιαν τοῦ multis. pari ac dictatorem imperio] μετὰ δικτατωρικῆς ἐξουσίας. Τοῦτο συνέβη κατ' ἐξάίρεσιν, διότι ὁ δῆμος εἰς τὰς πολεμικὰς ἐπιχειρήσεις δὲν συνεμερίζετο τὸ σχέδιον τῆς βραδύτητος τοῦ Φαβίου (ὅστις ἕνεκα τούτου ἐπωνομάσθη Cunctator = Μελλητής). productum fugavit] = produxit et fugavit. iterum] κυρίως μετὰ τὴν δευτέραν ὑπατείαν αὐτοῦ· ὅθεν ἔπρεπε νὰ τεθῆ bis consulem. in Lucanis] = in Lucania. Οἱ κάτοικοι ἀντὶ τῆς χώρας. absens] ἀπὼν ὁ Ἀννίβας, δηλ. ἄνευ προσωπικῆς ἐπεμβάσεως, πόρρωθεν διὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Μάγωνος. inductum sustulit] induxit et sustulit. quinquiens] κυρίως διαρκούσης τῆς πέμπτης ὑπατείας αὐτοῦ· ὅθεν ἔπρεπε νὰ τεθῆ quintum consulem (= τὸ πέμπτον ὑπατον ὄντα). pari modo] ὁμοίως, δηλ. in insidias inductum.

4. longum est] θὰ ἤτο μακρὸν (= longum esset «μακρὸν ἂν εἶη»). hoc unum] τοῦτο (καὶ) μόνον. ex quo] = u t e x e o . . . possit. quantus ille fuerit] παρακείμ. ὑποτακτ., διότι εἶναι πλεονάζουσα ἐρώτησις = ὅπόσον μέγας. . . ὑπῆρξε. quamdiu] περι τὰ 16 ἔτη. nemo] τοῦτο εἶναι ὑπερβολή. in acie] εἰς μάχην ἐκ παρατάξεως (ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν ἐκ συναντήσεως). adversus eum] (ἀ π έ ν α ν τ ι α ὑ τ ο ὦ), κατ' αὐτοῦ. in campo] δηλ. in loco maxime idoneo proeliis = εἰς πεδίον ἀνοικτὸν τὰ μάλιστα κατάλληλον πρὸς μάχας.

Κεφάλαιον 6.

1. Hinc] (ἐντεῦθεν χρονικῶς). invictus] τοῦτο δὲν ἀληθεύει ὅλως, διότι ὁ Ἀννίβας εἶχεν ὑποστῆ ἤττας καὶ ἰδίχ παρὰ τὴν Νῶλαν τῆς Καμπανίας. defensum] ὑπτιον α' πρὸς δῆλωσιν τοῦ σκοποῦ (ἀντιστοιχοῦν μὲ τελικὴν μετοχὴν τῆς ἑλλην. γλώσσης). Συνάπτεται μὲ τὸ revocatus. gessit] ὑποκ. Hannibal. P. Scipionem] οὗτος βραδύτερον καὶ μετὰ τὴν κατανίκησιν τοῦ Ἀννίβα ἔλαβε τὴν ἐπωνυμίαν τοῦ Ἀφρικανοῦ. fugārat] ὑπερσυντέλικος = fugaverat.

2. cum hoc] δηλ. S e i p i o n e. exhaustis facultatibus] ἀφαιρ. ἀπόλ. αἰτιολ. quo] = u t e o ἔνα... congredereur] συμπλήρ. cum Romanis. convenerunt] ἰδὲ Λεξιλ. convenio.

3. post id factum] (οὗσ.) = quo facto ἰδ. Ἀμῆλκ. 1,2. paucis diebus] = non ita multis diebus. apud Zamam] πιθανῶς ὄχι μακρὰν τῆς Σίικης. incredibile] ἀναφέρεται εἰς τὸ τάχος τῆς φυγῆς, ἤτοι εἰς τὸ Hadrumetum pervenit. Hadrumetum] τοῦτο ἀπεῖχεν ἀπὸ τῆς Ζάμας 100.000 ῥωμαϊκῶν βημάτων (περίπου 150 χλμ.). ab] ἢ πρόθεσις εἶναι ἀναγκαία, διότι ὀρίζεται ἡ ἀπόστασις (milia passuum trecenta] = 444000 μέτρα] ἐνδὸς τόπου ἀπὸ ἄλλου). Ὁ ὑπολογισμὸς τῆς ἀποστάσεως ἀφίσταται πολὺ τοῦ πραγματικοῦ.

4. quos] = s e d e o s ἀλλὰ τούτους. effūgit] περκμ. Hadrumeti] (γεν. τοῦ τόπου) ἐν Ἀδρυμήτω. e fuga] ἀνήκει εἰς τὸ collegit. reliquos] = τοὺς ὑπολοίπους (= reliquias τὰ λείψανα).

Κεφάλαιον 7.

1. in apparando] (ἀπολύτως), κατὰ παράλειψιν τοῦ bellum ἢ τοῦ copias (= in apparatu belli = εἰς τὴν... ἢ περὶ τὴν παρασκευὴν

τοῦ πολέμου). usque ad... consules] = usque ad consulatum P. Suplicii (et) C. Aurelii.

2. his...magistratibus] (ἀφαιρ. ἀπόλ.) = his c o n s u l i b u s . qui (u t i i) agerent... donarent... peterent = ἕνα οὗτοι... cum iis] δηλ. K a r t h a g i n i e n s i b u s : cum iis καὶ οὐχὶ secum, διότι οἱ πρέσβεις ὁμιλοῦν ἐξ ὀνόματος τῶν Καρχηδονίων καὶ οὐχὶ δι' ἴδιον λογαριασμόν· πρβλ. κατωτ. eorum ἀντὶ sui. ob eamque rem] τὸ que ἀνήκει εἰς τὴν πρόθεσιν = et ob eam rem. coronā aureā] (ἀφαιρ. ὄργαν. ἵ. Τοῦτο ἦτο ἐνδειξις τῆς ἀξίας καὶ τῆς νίκης. eos] δηλ. senatum populumque R o m a n u m . eorum] ἀντὶ suos, δηλ. τῶν Καρχηδονίων. Fregellis] (ἀφαιρ. πρὸς δῆλωσιν τῆς ἐν τόπῳ στάσεως) = ἐν Φρεγγέλαις. essent] (ἕνα) μείνουν, κρατηθοῦν ἐν...

3. his] = l e g a t i s Karthaginiensibus (δοτ. ἵ. ex] ἡ προθ. δηλοῖ συμφωνίαν· ἰδὲ Ἀμ. 3,1. quo loco rogarent, futuros] ἦτοι = eo loco futuros (e s s e) quo (loco) rogarent (u t e s s e n t) . remissuros] ἐνν. se esse. Τὸ ὑποκείμενον se ἐξάγεται ἐκ τοῦ responsum est (a Romanis, δηλ. Romani responderunt). quod... haberent] διότι οἱ Κ... εἶχον. foret] = esset. nomini Romano] ἐντονώτερον τοῦ Romanis ἢ populo Romano. etiamnum] ἀντὶ τοῦ etiamtum.

4. responso... cognito] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. domum] οἶκαδε, εἰς τὴν Καρχηδόνα. revocārent] = revocaverunt. huc] = domum. ut] σύνδ. χρον. (εὐθύς) ὥς. Ἡ σύνταξις : anno secundo et vicesimo postquam imperator fuerat, rex factus est (δηλ. 221 π. X.-199 π. X. = 22 ἔτη)· περὶ τοῦ rex ἰδ. Λεξιλόγιον. ut] ὥσπερ. Romae] ἐν Ῥώμῃ.

5. pari diligentia] (ἀφαιρ. ἰδιότ.) = se pariter diligentem. pari ac] τῆς αὐτῆς καί... (ἰδὲ Λεξιλόγιον λ. par). effecit ut] ἡ σύνταξις : effecit ut ex novis vectigalibus non solum esset pecunia quae (= u t e a ἕνα...) penderetur (πρὸς πληρωμὴν) sed etiam superesset, quae... (= u t e a) reponeretur (πρὸς ἀποταμίευσιν). ex vectigalibus] ἡ πρόθ. δηλοῖ τὴν αἰτίαν, ἐξ ἧς προέρχεται τι. esset] (ἕνα ἵ ὑπάρχη. ex foedere] συμφώνως πρὸς τὴν συνθήκην. superesset] ὑποκείμ. pecunia.

6. consulibus] (ἀφαιρ. ἀπόλ.) ὑπάτων (ὄντων). Roma] ἀφαιρ., ἐκ τῆς Ῥώμης. Karthaginem] εἰς τὴν Καρχηδόνα. hos] (l e g a t o s) ὑποκείμ. τοῦ missos (esse). ratus] μτχ. πρkm. με σημασίαν ἐνεστῶτος = νομίζων. exposcendi gratiā] ἡ γενικὴ τοῦ γερονδίου

πρὸ τοῦ gratiā ἢ causā δηλοῖ τὸ τελικὸν αἴτιον. prius quam... daretur] πρὶν ἤ... δοθῆ. senatus daretur] ἰδ. Λεξιλ. ρ. do. ascendit] συνηθέστερον τίθεται τὸ conscendit.

7. re palam factā] ἀφαιρ. ἀπόλυτος = re cognitā ἢ nuntiatā. Τὸ palam κεῖται ἀντὶ κατηγορουμένου. quae... comprehenderent] = eius generis ut (ἴνα) eae comprehenderent. si possent consequi] (ένν. e u m), ἐὰν θὰ ἠδύνατο νὰ προφθάσουν (αὐτόν). publicārent] (πρμ.) = publicaverunt. domo] ἀπὸ τῆς Καρχηδόνος.

Κεφάλαιον 8.

1. quarto anno] ἰδ. Ἄττ. 22, 3. Africam] ἀντὶ in Afr. si forte] εἴ ποτε (ἂν τυχόν... μὲ τὴν ἐλπίδα ἴσως ὅτι θά... Antiochi] γεν. ἀντικειμ. Ὁ Ἀννίβας ἔλεγεν εἰς τὸν Ἀντίοχον ὅτι ἐχρειαζοντο μόνον 10.000 πεζοί, 1000 ἵππεῖς καὶ 100 πλοῖα. in] ἐναντίον. huc] = in fines Cyrenaeorum. spe fiduciaque] ἐξ ἐλπίδος καὶ ἐμπιστοσύνης πρὸς τόν...

2. ubi] σύνδ. χρον. eādem quā... poenā] ἀφαιρ. absentem] ἀπόντα· ὅθεν ἐρήμην. illi] ὄνομ. πληθ. = Hannibal et Mago. desperatis rebus] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. cum] σύνδ. χρον. ἀφοῦ. naufragio] ὑπονοεῖται κατὰ ζευγμα τὸ periisse (ρ. pereō). a servulis] ποιητικὸν αἴτιον. ipsius] ἀντὶ suis ἢ suis ipsius (δηλ. Magonis), τῶν ἰδίων αὐτοῦ. interfectum] ένν. esse. Ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ scriptum reliquerunt, ἰδ. Λεξιλόγ. λ. relinquo.

3. autem] δέ, ἀλλά. in gerendo bello... in suscipiendo] ένν. bello = κατὰ τὴν διεξαγωγὴν τοῦ πολέμου... κατὰ τὴν ἀνάληψιν τοῦ πολέμου. consiliis eius]. Ὁ Ἀννίβας μίαν καὶ μόνην γνώμην εἶχε, νὰ καταπολεμηθοῦν οἱ Ῥωμαῖοι ἐντὸς τῆς Ἰταλίας. eius] τοῦ Ἀννίβα. instituerat] (συμπλήρ. p a r e r e consiliis). Ὁ Ἀντίοχος εἶτε ἄλλοθεν πεισθεὶς εἶτε καὶ ἐκ ματαιοδοξίας ἀγόμενος παρήκουσε τὰς συμβουλὰς τοῦ Ἀννίβα καὶ ἐπολέμησεν ἐν Ἑλλάδι νικηθεὶς κατὰ τὸ ἔτος 191 π.Χ. εἰς τὰς Θερμοπύλας ὑπὸ τοῦ Ἀχιλίου Γλαβρίωνος. propius Tiberi] (ἡ δοτ. μὲ τὸ propius σπανιωτέρα ἀντὶ αἰτιατικῆς) = propius Romae (δοτ.) δηλ. εἰς τὴν Ἰταλίαν. dimicasset] = dimicavisset. Ὁ ὑπερσυντέλ. τῆς ὑποτακτικῆς δηλοῖ τὸ ἀπραγματοποιήτον εἰς τὸ παρελθόν. quem] (Antiochum) = (ἀλλὰ) τοῦτον.

4. paucis navibus] δοτ. εις τὸ praefuit. in Asiam] = εις τὴν (Μικρὰν) Ἀσίαν. in Pamphylio mari] παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Εὐρυμέδοντος. in quo] = in qua re. ipse] αὐτὸς οὗτος. quo cornu] ἀφαιρ. ὄργαν. = eo cornu in quo. rem gessit] = pugnavit ἐπολέμησε. Τῆς ἄλλης πτέρυγος τὴν διοίκησιν ἐνεπιστεύθη εἰς τινα ἐκ Συρίας, ἕνεκα τῆς προδοσίας τοῦ ὁποίου ἡ νίκη μετέστη πρὸς τὸ μέρος τῶν Ροδίων.

Κεφάλαιον 9.

1. fugato] (ἀφαιρ. ἀπόλ.). Ὁ Ἀντίοχος ἠττηθεὶς παρὰ τὸ ὄρος Σίτυλον τῆς Μαγνησίας ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ ἀνέλαβεν ἐκτὸς τῶν ἄλλων ὄρων νὰ παραδώσῃ καὶ τὸν Ἀννίβαν. verens ne] φοβούμενος ὁ Ἀννίβας μὴ (πως), μὴ θέλων νά... dederetur] δηλ. Romanis, quod] ὕπερ, δηλ. ἡ παράδοσις. sui] ἰδ. Λεξιλ. λ. potestas. Cretam] εἰς Κρήτην. ut] ἵνα ἡ σύνταξις : ut ibi consideraret quo (= quem in locum εἰς ποῖον μέρος) se conferret θὰ ἠδύνατο νὰ ζητήσῃ καταφύγιον.

2. nisi [= si non. quid] = aliquid. de qua] δηλαδὴ pecuniā. Συνάπτεται μὲ τὸ exisse famam.

3. plumbo... auro... argento] ἀφαιρ. τῆς ὕλης. summas] (ἐνν. amphoras) = τὴν ἐπιφάνειαν, « τὸ ἄνω μέρος ». praesentibus principibus] (ἀφαιρ. ἀπόλυτος) = παρόντων, ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν... suas... sua]. Ἐτέθη suas... sua, διότι ἀναφέρεται εἰς τὸν Ἀννίβαν. illorum his] ἀμφότερα ἀναφέρονται εἰς τοὺς Γορτυνίους καὶ εἰς τοὺς principes... inductis] ἀφαιρ. ἀπόλυτος χρονική. domi] (πτῶσις τοπ.). Ἐὰν ἡ λέξις αὕτη ἐξήρτᾶτο ἐκ τοῦ in propatulo, ἔπρεπε νὰ τεθῆ ὁ τύπος τῆς γενικῆς domus (κατὰ τὴν τετάρτην κλίσιν).

4. magnā curā] ἀφαιρ. τροπ. inscientibus iis] ἀντὶ iis ὁρθότερον = ἐν ἀγνοίᾳ αὐτῶν. ne tolleret... duceret] ἐνν. e a s (ἦτοι amphoras) ἵνα μὴ σηκώσῃ καὶ ἀποκομίσῃ.

Κεφάλαιον 10.

1. conservatis... illis] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. rebus] = fortunis, pecuniā. Poenus] ἐτέθη τὸ ἔθνηκον ἀντὶ τοῦ Hannibal ἐπίτηδες, διότι πάλαι οἱ Καρχηδόνιοι ἐφημιζόντο ὡς πονηροὶ καὶ δόλιοι, ὡς οἱ Κροῆτες. Ὁ Ἀννίβας ἀπατήσας τοὺτους ἔθεσεν εἰς πρᾶξιν τὴν παροικίαν « ποδὲς Κροῆτα κορτίζειν ». pervēnit] παρκομ. exacuit] ἐντο-

νώτερον τοῦ excitavit. neque... quicquam egit] τὸ egit ἢ τὸ ἀντίστοιχον fecit (= ἔπραξε) δύνανται καὶ νὰ παραλειφθῇ· πρβλ. τὸ « οὐδὲν ἄλλο ἢ ».

2. quem] = sed eum. cum] σύνδ. αἰτιολογ. conciliabat... adiungebat] δηλ. εἰ ἢ illi (=Prusiae)· παρατ. ἀποπείρας = προσεπάθει (ἐπεζήτει νά...). ceteros reges] δηλ. τῆς Μ. Ἀσίας. ab eo] = a Prusia. amicissimus] (ἐπιθετικῶς) φίλτατος. utrobique] ἐπανάληψις τοῦ et mari et terra.

3. quo] = et eā re igitur. quem] = quia ἢ nam eum (δηλ. Eumenum). removisset] = sustulisset ἢ θελεν ἄρει, παραμερίσει.

4. ad...] ἢ πρόθεσις ad δηλοῦ σκοπόν. classe] ἰδὲ Ἀμίλκ. 1, 3. paucis diebus] ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν. erant decreturi) ἔμελλον νά... superabatur] ἢ το ἀσθενέστερος (ἐνν. Hannibal ab Eumene). cum] (σύνδ. αἰτιολογ.). par] συμπλήρ. E u m e n i. quam] (ἐπιτείνει τὸ ὑπερθετικὸν plurimas = ὡς, ὅσον τὸ δυνατόν, πλείστους. vivas] (κατηγορ.). Συνάπτεται μὲ τὸ colligi.

5. cum] σύνδ. χρον. die ipso, quo] καθ' ἣν ἀκριβῶς ἡμέραν. facturus erat] ἔμελλε νά... omnes ut] ἐντονώτερον τοῦ ut omnes. unam] μόνην, μόνον. a ceteris] ἀνήκει εἰς τὸ se defendere. tantum satis habeant] τὸ tantum εἶναι πλεονασμὸς μὲ τὸ satis habent. consecuturos] ἐνν. esse. Ἡ σύνταξις : (dicit) illos (δηλ. classiariorios) consecuturos (esse) facile id.

6. rex] προηγεῖται ἢ λέξις αὕτη χάριν μεγαλυτέρας ἀντιθέσεως πρὸς τὸ ceteris. in qua] ἢ πρόθεσις in περιττεύει. facturum] ἐνν. esse. Ἡ σύνταξις : (dicit) se facturum (esse) ut scirent in qua nave rex veheretur. fore] = futurum esse. Ἡ σύνταξις : pollicetur (id) fore magno praemio (praemio = δοτ. τοῦ σκοποῦ = θὰ εἶναι πρὸς μεγάλην ἀμοιβὴν ἢ μεγάλη ἀμοιβή). iis (qui aut cepissent aut interfecissent).

Κεφάλαιον 11.

1. cohortatione factā] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. ab utrisque] ἰδὲ 4, 2 quarum] δηλ. classium ἢ navium utriusque classis. daretur] ἰδὲ 7, 6. esset] ἢ το.

2. qui] = is a u t e m. ubi] σύνδ. χρον. regem] ἀντικ. τοῦ quaerere. quod] διότι.

3. solutā epistolā] άφαιρ. άπόλυτος. Τό β. solvo άρμόζει κάλλι-
στα. Κατά τήν τότε συνήθειαν αί έπιστολαί, και μάλιστα αί μυστικάι,
οὔσαι πινακίδια κηρωτά, προσηρμόζοντο ανά δύο και περιεδένοντο δια
ταινίας (linum) διασταυρουμένης, ής τά άκρα συνενούμενα έσφραγί-
ζοντο δια κηροῦ. quae... pertinerent] έτέθη ύποτακτική, διότι ή πρό-
τασις είναι άποτελεσματική = πράγματα τοιαῦτα, ώστε... eum] τόν
Εὔμένη. cuius re i] ή όνομαστ. quae re s. neque reperiēbat] άλ-
λά δέν άνεύρισκε (χωρίς όμως νά...).

4. Hannibalis] γεν. ύποκειμενική. universi] ιδέ 10,5 : omnes.
quorum] = horum a u t e m. fuga] άφαιρ. όργαν. praesidia] = cas-
tra nautica (ιδέ κατωτ. § 6). cum] σύνδ. αίτιολ.

5. in] εις, έναντίον. conici coepta sunt] (ύπό τών άνθρώπων τοῦ
'Ανίβα) νά ρίπτονται ήρχισαν. 'Ο τύπος coeptus sum τίθεται, όταν
τό άπαρέμφ. έχη (έδω τό conici) παθητικήν σημασίαν. iacta] =
cum iacerentur, ένῶ έρρίποντο. neque... poterat] αλλά δέν... ήτο
δυνατόν. quare... fieret] δια τί... intelligi] (άπροσώπως). Πρέπει
έκ τοῦ pugnātibus νά νοηθῆ τό a pugnātibus.

6. oppletas] ένν. esse. serpentibus] άφαιρ. τῆς ύλης. Συνάπτε-
ται με τό oppletas. cum] σύνδ. αίτιολ. vitarent] έπρεπεν, ώφειλεν
νά... ιδέ 9,1 : conferret. puppes] επί στρατιωτῶν θά έτίθετο
t e r g a.

7. consilio] = dolo. Μετεχειρίσθη τέχνασμα, καθότι άριθμητικῶς
ήτο κατώτερος· ιδέ 10,4: superabatur. arma] = exercitum. 'Η λέ-
ξις έτέθη έπίτηδες πρὸς δήλωσιν τῆς ύπεροχῆς τοῦ έχθροῦ όχι μόνον
εις άριθμόν άνδρῶν, αλλά και εις πολεμικήν παρασκευήν. alias] έπίρρ.
pedestribus] = terrestribus. Ταῦτα εις άντίθεσιν πρὸς τοῦς classia-
rios· ιδέ 10,5. prudentiā] άφαιρ.

Κεφάλαιον. 12.

1. dum geruntur] έν ᾧ χρόνῳ έπράττοντο. accidit] πρkm.
legati] άναμφιβόλως οὐχι οί πρέσβεις τοῦ Προυσίου, αλλά οί πρέσβεις
τοῦ Εὔμένουσ έλθόντες εις 'Ρώμην έπεισαν τήν Σύγκλητον νά ζητήσῃ τήν
έκδοσιν τοῦ 'Ανίβα. Romae] = έν 'Ρώμη. apud] εις τήν οικίαν τοῦ...
consularem] = qui consul fuerat. ibi] = in cena. mentione factā]
μετοχή άπόλυτος = μνείας γενομένης. eum] = Hannibalem. in Pru-
siae regno] τοῦτο έγνώριζεν ή Σύγκλητος.

2. qui... existimarent] = cum ii (ἐπειδή...). Οἱ πρέσβεις, κατ' ἄλλους συγγραφεῖς, εἶχον σταλῆ μὲ ἄλλον σκοπόν. Hannibale vivo] ἀφαίρ. ἀπόλ. se] (αἰτίατ. πληθ.) ὑποκείμε. τοῦ futuros (esse). sine insidiis] ἔνευ (ἐκτός) ἐπιβουλήs, ἀσφαλεῖς. Οἱ Ῥωμαῖοι τὸν Ἄννιβαν, καίπερ ὄντα γέροντα καὶ ἐξόριστον, ἐφοβοῦντο ὡς τὸ πῦρ. qui] q u i p r e qui διότι οὗτοι. inimicissimum suum] τὸν ἐαυτῶν ἐχθιστον, τὸν μεγαλύτερον ἐχθρὸν τῶν Ῥωμαίων. secum] παρ' ἑαυτῶ (τῷ Προυσία). Ἡ se ἀναφέρεται εἰς τὸ προσεχές ὑποκείμενον, ἦτοι εἰς τὸ ὑποκείμενον τοῦ haberet. sibi que] = sed Romanis. Tò que = ἀλλά. dederet] ἐξαχρᾶται ἐκ τοῦ νοουμένου ut, ὅπερ περιέχεται ἐν τῷ προηγουμένῳ ne = utque sibi (= legatis ἢ patribus conscriptis) eum dederet.

3. negare] ἀπολύτως = νὰ δώσῃ ἀρνητικὴν ἀπάντησιν. illud] μόνον τοῦτο, δηλ. ne... postularent. recusavit] κατ' ἄλλους ὅμως, ὅπερ ἀπίθανον, μάτην ἱκετευτικῶς παρεκάλεσε. id] ὑποκ. τοῦ fieri (= ut fieret). a se] ποιητ. αἷτ. = a Prusia· πρβλ. κατ. a rege. quod] ὅπερ. esset] (κατὰ τὴν γνώμην του) ἦτο. ipsi] = legati. comprehenderent] ὑποκ. προτρεπτικὴ ἰσοδυναμοῦσα πρὸς προστακτ. τοῦ εὐθέως λόγου. Ὁ εὐθέως λόγος : comprehendite, si potestis. inventuros] (esse). Tò ὑποκείμε. eos ἢ (illos). Tò locum... inventuros ἐξαχρᾶται ἐκ τοῦ νοουμένου dixit. Ὁ Προυσίας ὑπῆρξε ταυτοχρόνως δεῖλός καὶ ὑποκριτής, in castello] τοῦτο ὀνομάζετο Λίβυσσα. muneri] ὡς δῶρον· ἰδὲ 10, 6 : praemio. exitus] αἷτ. πληθυντ. Φέρεται ὅτι εἶχεν ἐπτά ὑπογείους ἐξόδους. haberet] ὑποκείμε. Hannibal. usu] ἀφαίρ. (ἢ δοτ. ἀντι usui)· ἰδ. Λεξιλ. λ. usus.

4. cum] σύνδ. χρον. ab ianua] συνάπτεται μὲ τὸ prospiciens. plures praeter consuetudinem] πλείονας τοῦ συνήθους, ἀσυνήθως, ἐκτάκτως. qui] = et is, tunc is (δηλ. Hannibal). ei] δηλ. puer o. sibi] = Hannibali. num] εἰσάγει πλαγίαν ἐρώτησιν = ἄρά γε, εἶν.

5. cum... renuntiasset... ostendisset...] ἀφοῦ... (τί εἶχεν ἴδαι quid vidisset). occupatos] ἐνν. esse. sensit] ὑποκ. Hannibal. factum] ἐνν. esse. se] ὑποκ. τοῦ peti. Ἐτέθη ἐν ἀρχῇ, διότι τονίζεται. neque... esse retinendam] καὶ ὅτι δὲν ἦτο δυνατόν αὐτὸς νά... (καὶ ὅτι δὲν ἔπρεπεν αὐτὸς νά...). quam] = hanc autem (ἐνν. vitam). alieno] = aliorum. virtutum] τῶν ἡρωικῶν ἔργων. Ὁ πληθυντ. ἐτέθη, διότι νοοῦνται διάφοροι περιστάσεις, καθ' ἃς ἡ ἀνδρεία αὐτοῦ ἐξεδηλώθη. secum] μεθ' ἑαυτοῦ. Λέγεται ὅτι τὸ δηλητήριον ἐφε-

pen ἐντὸς τοῦ δακτυλίου του. consuērat] = consueverat] = Ἰδ. consuesco

Κεφάλαιον 13.

1. variisque] τὸ -que = καὶ μάλιστα. adquieuit] δηλ. morte (εὐφημισμός, πρβλ. καὶ τὸ ἡμέτερον ἀνεπαύθη, δηλ. ἀπέθανε). septuagesimo] κατὰ προσέγγισιν, διότι, κατὰ τὰ ἀνωτέρω (κεφ. 2, 3 καὶ Hm 3,1) λεγόμενα, ἀπέθανεν, ὕπερ καὶ πιθανώτερον, εἰς ἡλικίαν 63 ἐτῶν. mortuum] ἐνν. e u m esse... in annali suo] ἐνν. l i b r o. Τοῦτο ἐδημοσιεύθη τὸ ἔτος 47 π.Χ. καὶ περιελάμβανε τὴν ἱστορίαν τῆς Ῥώμης ἀπὸ τῶν ἀρχῶν μέχρι τοῦ 54 π.Χ. (ιδὲ β. Ἀττικοῦ 18,1. 2) scriptum] ιδὲ 8,2.

2. atque] ἐπιπροσθέτως, καὶ μάλιστα. tantus] τὸ tantus μετὰ τὸ hic ἐρμηνεύεται ἐνταῦθα διὰ τοῦ μέγας. districtus] εἰ καὶ ἦτο... καίπερ ὦν. nonnihil] ἄρκετὰ πολὺ. temporis] γεν. διααιρετικῆ. litteris] (δοτ.) εἰς τὰ γράμματα, εἰς τὴν συγγραφικὴν. sunt] ὑπάρχουν. confecti] = s c r i p t i. in eis] μεταξὺ τούτων. ad Rhodios] ἐνν. liber.

3. huius] = Hannibalis. Ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ belli gesta (= res gestas). memoriae] δοτικῆ. ex eis] ἐκ τούτων, duo] (κυρίως) δύο. simul] ἐνν. c u m H a n n i b a l e. fortuna] ἡ εὐτυχία. doctore] κατηγορ.

4. . . . .

Κ Α Τ Ω Ν

Κεφάλαιον 1.

1. M. Cato] 234 - 149 π.Χ. ortus municipio Tusculo] = ortus ἢ oriundus (a) Tusculo καταγόμενος ἐκ Τούσκλου, Τουσκουλανὸς τὴν πατρίδα. adolescentulus] νεώτατος (ὦν). in Sabinis] = i n f i n i b u s Sabinorum ἢ in agro Sabino. quod] διότι. in consulatu] ιδὲ καὶ 11,4 : in concursu. censuraque] = et in censurā. ut] ὥσπερ. in foro] τὸ -que ἀνήκει κυρίως εἰς τὴν πρόθεσιν = et in foro πρβλ. Ἄνν. 3,4 : Italiamque. esse] = versari νὰ εἶναι, νὰ διατρέβῃ (ἀσκοῦμενος εἰς τὴν δικανικὴν καὶ τὴν πολιτικὴν).

2. annorum] γεν. τῆς ιδιότητος (ιδὲ Ἀμίλκ. 3, 1) εἰς τὸ νοούμενον cum esset (= ὦν). decem septemque] septendecim. Ἡ ἡλι-

κία αὕτη ἦτο νόμιμος διὰ τὴν ἔναρξιν τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας. consulibus] ἀφαιρ. ἀπόλ. = ὑπάτων (δυντων)... ut] σύνδ. χρον. (εὐθὺς) ὡς. magni] μεγάλως. apud Senam] ἡ μάχη παρὰ τὴν Σήνην εἶναι γνωστοτέραν ὡς μάχη τοῦ Μεταύρου (207 π.Χ.).

3. P. Africano] οὗτος τότε δὲν εἶχεν ἀκόμη λάβει τὴν ἐπωνυμίαν τοῦ Ἀφρικανοῦ. consuli] κυρίως ἀνθυπάτῳ μετὰ ὑπατικῆς ἐξουσίας (204 π.Χ.). cum quo] = quocum, cum e o t a m e n. pro] ἀναλόγως πρὸς. perpetua... vitā] ἀφαιρ. χρον. dissensit] ὡς λόγος τῆς διαφωνίας φέρεται ὅτι ὁ Κάτων ἐθύμαζεν τὸν Φάβιον Μάξιμον, ὃν ὁ Σκιπίων δὲν ἠγάπα, καὶ τοῦ ὁποίου ἐπεθύμει οὗτος νὰ μειώσῃ τὴν δόξαν. plebei] (γεν. τοῦ plebes) ἀντι plebis (οὗ ἡ ὄνομ. plebs). Κατὰ τοὺς χρόνους τοῦτους ὑπῆρχον δύο aediles curules καὶ δύο aediles plebei (γεν. ἢ (κατὰ συναίρεσιν τοῦ plebei] plebi).

4. praetor] ὡς στρατηγός, στρατηγός (ὦν). ex qua] σύνδεσον μετὰ τὸ deduxerat (ένν. R o m a m). quod] αἰτιατ. Ἀναφέρεται εἰς τὰ προηγούμενα. minoris] ἡ ἄφιξις τοῦ Ἐννίου εἰς τὴν Ῥώμην ὠφέλιτο μᾶλλον εἰς τὴν τύχην ἢ εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ Κάτωνος πρὸς τὴν πόλιν, ἣν καὶ περιεφρόνει. Ὁ Ἐννιος ἐγένεν αἰτία νὰ ἀγαπήσῃ οἱ Ῥωμαῖοι τὰ γράμματα καὶ τὸ ὠραῖον. quam] ἢ. amplissimum] ἡ λέξις αὕτη ἀναφέρεται εἰς τὴν ἐξωτερικὴν μεγαλοπρέπειαν τῶν θριαμβῶν. Sardiniensem] Ἡ πλήρης καθυπόταξις τῆς Σαρδηνίας συνετελέσθη τῷ 238 π.Χ.

Κεφάλαιον 2.

1. sorte] ἰδ. 1, 3. Τοῦτο συνέβη διαρκοῦντος τοῦ ὑπατικοῦ ἔτους καὶ κατὰ διαταγὴν τῆς Συγκλήτου. provinciam] ὡς ἐπαρχίαν. pae-tus] = potsquam nactus est. Τοῦτο ἐγένε διαρκούσης τῆς ὑπατείας αὐτοῦ (ἰδὲ καὶ 2,2 : consulatu peracto). ex] ἡ πρόθεσις δηλοῖ τὴν αἰτίαν ἐξ ἧς ἀπορρέει τι.

2. cum] σύνδεσμος αἰτιολογ. diutius] μακρότερον χρόνον (ἢ ὅσον ὁ νόμος ἐπέτρεπε). cuius] ἀναφέρεται εἰς τὸ consulatu καὶ εἰς τὸ quaestor. ipse] αὐτὸς οὗτος. neque] = s e d n o n (ἀλλὰ δέν). per senatum] = κωλυούσης τῆς Συγκλήτου, ἥτις κατὰ κανόνα ἀπεφάσιζε περὶ τῆς τύχης τῶν ἐπαρχῶν. cum quidem] εἰ καὶ μάλιστα, (εἰ καὶ ἀληθῶς). quod] τὸ quod αἰτιολογεῖ τὸ neque efficere potuit. qua

ex re] δι' ὅ. privatus] κατηγορούμενον· ἀντι δηλ. νὰ μεταβῆ ὡς ἀνθύπατος νὰ διοικήσῃ ἐπαρχίαν. potentiā... iure) ἀφαίρ. ὄργαν. in urbe] κατ' ἐξοχὴν διὰ τῆς λέξεως urbs ἐδηλοῦτο ἡ Ῥώμη.

3. censor] ἡ ἀρχὴ τοῦ τιμητοῦ, ἡ τιμητεία, ἐτάσσετο ἱεραρχικῶς μετὰ τὴν ὑπατείαν καὶ τὴν στρατηγίαν, ἀλλὰ μὲ τὸν χρόνον ἀπέβη τὸ τιμιώτατον τῶν ἀξιομάτων τῆς ἐλευθέρας πολιτείας (τ.ἔ. τῆς προαυτοκρατορικῆς Ῥώμης). severe praeftit] ὅθεν καὶ ἡ ἐπωνυμία Censorius· ἰδὲ 1, 1. in... nobiles] ἐξεδιώξέ τινας τούτων ἐκ τῆς Συγκλήτου. novas] ἐνῶ ἡ ἀνωτάτη τάξις κακῶς ἀπεδέχθη τὰ κολαστικὰ τῆς τρυφῆς μέτρα, τοῦναντίον ὁ λαὸς ἐπεδοκίμασε ταῦτα καὶ ἀνήγειρε πρὸς τιμὴν αὐτοῦ ἀνδριάντα μὲ ὠραίαν ἐπιγραφὴν. in] ἐναντίον. animadverit] ἡ ἐπιτίμησις τῶν τιμητῶν ἐλέγετο animadversio ἢ nota censoria. quā re] ἵνα (ἀντι quibus rebus) = ut eā re. luxuria] αὕτη εἶχεν αἰτίαν τὸν εἰσρεύσαντα εἰς Ῥώμην πλοῦτον ἐκ τῶν εὐτυχῶν ἐξωτερικῶν πολέμων.

4. circiter annos octoginta] ὁ Κάτων ἔφθασεν εἰς ἡλικίαν 85 ἐτῶν. Τὸ λεγόμενον ἐνταῦθα εἶναι πως ὑπερβολικὸν καὶ πρέπει νὰ νοηθῆ διὰ χρονικὴν περίοδον μόνον τοῦ δημοσίου βίου αὐτοῦ. ad extremam aetatem] εἰς βαθύτατον γῆρας κατηγόρησε τὸν Γάλβαν. a multis] ποιητ. αἴτιον· λέγεται ὅτι 44κις (ἢ κατ' ἄλλους 50κις) ἐνήχθη καὶ τοσάκις ἠθωφώθη. non modo nullum... sed] οὐ μόνον οὐδεμίαν... ἀλλὰ τοῦναντίον.

Κεφάλαιον 3.

1. in omnibus rebus] ἐν παντί, εἰς ὅλα. singulari industriā] ἀφαίρ. ἰδιότητος. et-et-et-et-et-] πολυσύνδετον. Δύναται νὰ μεταφρασθῆ μόνον τὸ τελευταῖον et. agricola] ἔγραψε μάλιστα ἐξ ἑλληνικῶν πηγῶν καὶ σύγγραμμα γεωπονικὸν de re rustica ἢ de agri cultura (περὶ γεωργίας), ὅπερ μόνον ἐκ τῶν συγγραμμάτων τοῦ Κάτωνος σφίζεται ἀκέραιον καὶ εἶναι τὸ ἀρχαιότατον πεζὸν λατινικὸν ἔργον. peritus iurisconsultus] = iuris peritissimus. Διέπρεψεν ὡς δικανικὸς ῥήτωρ. imperator] στρατηγός. Ὁ Κάτων ὑπατος ὢν ἐκυρίευσεν μέγα μέρος τῆς Ἰσπανίας, ἔπειτα δὲ συνώδευσεν εἰς τὴν Ἑλλάδα πρὸς ἀπόκρουσιν τοῦ Ἀντιόχου τὸν ὑπατον Γλαβρίωνα, φανεῖς εἰς αὐτὸν χρησιμώτατος (ἰδὲ καὶ Hn 8,3 : Thermopylis). probabilis orator] ὁ Κάτων διὰ τὴν ἐποχὴν του ἦτο ῥήτωρ δόκιμος, ἄξιος ἐκτιμῆ-

σεως. cupidissimus litterarum] (γενική ἀντικειμεν.) = ἔνθερμος φίλος τῶν γραμμάτων.

2. senior] ἀρχετὰ γέρον, γέρον πως. Ὁ Κάτων πολὺ ἀργὰ ἔλαβεν εἰς χεῖρας βιβλίον, καθότι ἐθεώρει τὴν Ἑλληνικὴν μόρφωσιν ὡς ἐπιβλαβῆ εἰς τὰ ῥωμαϊκὰ ἤθη. possit] ἀντι posset. Ἐδῶ ὁ ἐνεστώς τῆς ὑποτακτικῆς, διότι ἡ πρᾶξις τῆς δευτερευούσης προτάσεως θεωρεῖται ἐκ τοῦ χρόνου καθ' ὃν ἔγραψεν ὁ Νέπως. Ὡς ὑποκείμενον τοῦ possit πρέπει νὰ νοηθῇ τὸ οὐδέτερον τῆς ἀορίστου ἀντωνυμίας, εἰς ὃ ἀναφέρεται ἡ ἐπομένη ἀναφορικὴ πρότασις quod... de Graecis, de Italicis] ἐπέχουν θέσιν γεν. διαιρητικῆς εἰς τὸ νοούμενον οὐδέτερον τῆς ἀορίστου ἀντωνυμίας (π.χ. id ἢ aliquid ἢ quiddam) quod ei fuerit incognitum = quod ille non investigaverit et scierit, ὅπερ ἐκεῖνος δὲν ἠρεύνησε καὶ ἔμαθε. Τίθεται ὑποτακτικὴ (fuerit), διότι ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ὑποτακτικῆς (possit).

3. orationes] ἐδημοσίευσε πλείστους, περὶ τοὺς ἑκατὸν πενήκοντα λόγους ῥητορικοὺς, ἔνεκα τῆς μακρᾶς καὶ περιπετειώδους αὐτοῦ δράσεως, ἐπίσης ἐξεφώνησε πολιτικοὺς καὶ δικανικοὺς λόγους, ὧν ἐλάχιστα μόνον ἀποσπάσματα σφῶνται. historias] ἱστορικὸν ἔργον (ἐπιγραφόμενον Origines). sunt] ὑπάρχουν. primus] ἔνν. liber. unde orta sit] τὰς «Κτίσεις». omnes] δηλ. libros. Origines] «Ἀρχάς». Ἐκλήθησαν οὕτω, εἴτε διότι περιέγραψε τὰς κτίσεις, ἦτοι τὴν ἀρχὴν καὶ ἴδρυσιν πλείστων Ἰταλικῶν πόλεων (βιβλ. II. III.), εἴτε διότι ἀπ' ἀρχῆς (ab origine) ἐπραγματεύθη τὴν πάτριον ἱστορίαν. Τὸ ἔργον τοῦτο ἦτο οὐ μόνον τὸ ἀρχαιότερον λατινικὸν ἱστορικὸν ἔργον, ἀλλὰ καὶ τὸ πρῶτον ἀξίον λόγου δημιουργημα τῆς ῥωμαϊκῆς πεζογραφίας. Δυστυχῶς ὅμως δὲν σφῶζεται. est] ὑπάρχει, περιέχεται, περιλαμβάνεται.

4. reliqua bella] τοὺς πολέμους τοὺς μετὰ τὸν δεῦτερον Καρχηδονιακὸν πόλεμον. diripuit] οὗτος, καίπερ ἐγγυηθεὶς (τῷ 150 π.Χ.) τὴν ἀσφάλειαν τῆς ζωῆς 30.000 Λυσιτανῶν, ὅπως πεισθοῦν νὰ παραδοθοῦν, διέταξεν, ἀτίμως φερόμενος, τοὺς μὲν τούτων νὰ σφάξουν, τοὺς δὲ νὰ πωλήσουν. Κατηγορηθεὶς ὑπὸ τοῦ Κάτωνος ἠθωώθη, ὅπερ ἦτο νέα ἀτιμία. atque] καὶ δὴ. non nominavit] ὁ Νέπως ἐμνημόνευσε τοὺς ἑκάστοτε εἰς τὰς ἐπαρχίας πεμπομένους ἄρχοντας μόνον διὰ τῶν δηλωτικῶν τοῦ ἀξιώματος τῶν ἀρχόντων λέξεων (π.χ. consul, praetor κ.τ.τ.). res] αἰτ. πληθ. τὰ γεγονότα. in eisdem] δηλ. libris. viderentur] (πλαγία ἐρώτησις εἰς τὸ exposuit). ἀναφέρεται εἰς πᾶν

ὅ,τι ἦτο ἀξιοθέατον (π.χ. τόποι, μνημεῖα, κτλ.) admiranda] ἀξία θαυμασμοῦ. Διηγεῖται π.χ. περὶ τῶν ὑπερβολικῶς παχέων χοίρων τῶν Ἰνσούβρων τῆς Gallia cisalpina, περὶ ὄρους ἐξ ἄλατος ἐν Ἰσπανίᾳ κ.τ.τ. in quibus] ἐνν. libris.

5.

Α Τ Τ Ι Κ Ο Σ

Κεφάλαιον 1.

1. ab] ἡ πρόθεσις δηλοῖ τὴν ἀπωτέραν καταγωγὴν. Ἰσχυρίζοντο ὅτι κατήγοντο ἀπὸ τὸν Pompos, υἱὸν τοῦ Νομά. perpetuo] συνάπτεται μὲ τὸ obtinuit. equestrem] ἵππικόν. Καὶ ὅμως ἠδύνατο νὰ γίνῃ συγκλητικός, ἐὰν ἤθελε προηγουμένως νὰ ἀποκτήσῃ ἀρχὰς δημοσίας.

2. usus] ἰδὲ Ἄνν. 13,3 τέλ. ut tum erant tempora] ὅσον διὰ τὴν ἐποχὴν του. filium erudit] δηλ. erudiendum curavit (= ἐπεμελήθη τῆς ἐκπαιδεύσεως τοῦ υἱοῦ.).

3. erat in puero] εἰς τὸν νεανίαν ἦτο, εἶχεν ὁ νεανίας. quae trahebantur] (ἀντικείμεν. τοῦ acciperet καὶ pronuntiaret) = πᾶν τὸ παραδιδόμενον, διδασκόμενον. suavitas oris (ὄνομαστ. os) atque vocis] τῆς προφορᾶς καὶ τοῦ τόνου τῆς φωνῆς. Ἀμφοτέρωθεν εἶχον ἀποτέλεσμα τὴν καλὴν ἀπαγγελίαν (excellenter pronuntiare). clarior... quam... possent] = λαμπρότερον ἢ ὅσον (θὰ) ἠδύνατο νὰ ὑποφέρωσι...

4. quo] ἀντὶ quorum. filius] δηλαδὴ ὁ υἱὸς τοῦ ὀνομαστοῦ στρατηγοῦ Γάτου Μαρίου. quos] = καὶ ὅμως τούτους. devinxit] ἐνν. sibi fuerit] ὑπῆρξε.

Κεφάλαιον 2.

1. pater] ἦτο τραπεζίτης. decessit] ἐνν. de vitā. adolescentulus] νεανίας (23 ἐτῶν). plebei tribunus] (ὢν) δῆμαρχος. Περὶ τοῦ plebei ἰδ. Κάτων. 1,3. namque] αἰτιολογεῖ τὸ affinitatem.

2. interfecto Sulpicio] μετοχὴ ἀπόλυτος χρόν. = μετὰ τὸν φόνον τοῦ Σ. vivendi] facultatem vivendi. quin] = χωρὶς νά... dissociatis animis] μετοχὴ ἀπόλυτος αἰτιολογικὴ, ἐπειδὴ... cum] χρόν. ἐν ᾧ. studiis] δοτ. εἰς τὸ obsequendi. Athenas] εἰς Ἀθήνας. Αὐταὶ εἶχον ἤδη περιέλθει διὰ τοῦ Σύλλα εἰς τοὺς Ῥωμαίους. Ἐκεῖ διατρίψας ἀπὸ

τοῦ 86 - 65 προσέλαβε τὴν ἐπωνυμίαν Ἄ τ τ ι κ ός. iuuit] ἡ ὑποστῆ-
ριξις ἐν τούτοις ἔγινε δύο ἔτη πρὸ τῆς εἰς Ἀθῆνας ἀφίξεως αὐτοῦ.
adulescentem Marium] τὸν νέον Μάριον. hostem iudicatum] ἐνν.
patriae. Παράθεσις μὲ ἐνδοτικὴν σημασίαν. cuius] οὗ = διότι τούτου.
fugam] τὴν φυγὴν (ἔνεκα τῆς προγραφῆς αὐτοῦ). pecuniā] ἀφαιρ. τοῦ
ὀργάνου.

3. aliquod] τὸ aliquod μετὰ τὸ ne εἶναι ἐντονώτερον τοῦ quod.
eodem] εἰς τὰς Ἀθῆνας (ἀλλὰ καὶ ἀλλαχοῦ, π.χ. εἰς τὴν Ἡπειρον).
hic] ἐνταῦθα. ita... ut... esset] οὕτως... ὥστε νὰ εἶναι.

4. adulescentulo] οὖσ. opibus... inopiam (λογοπαίγνιον)] διὰ
τῶν χρημάτων αὐτοῦ τὴν ἀχρηματίαν τῶν Ἀθηναίων. eum] = ὁσάνεις,
ἐάν. eius] δηλ. versurae faciendae. se interposuit] παρενεβλήθη.
atque ita] καὶ οὕτως. acceperit] (πρkm. ὑποτ.) ἐδέχθη. quam
dictum esset] ὑποτακτ. καθ' ἑλξιν τῆς ἐγκλίσεως καὶ διότι δηλοῦ
ἀόριστόν τι = ἡ ὅσον (ἐκάστοτε) ὠρίζετο ἡ ἀπόδοσις τοῦ δανείου. pas-
sus sit] παρεδέχθη, ὑπέμεινε. debere] ὀφείλουν, ὀφειλέτας εἶναι.
Συμπλήρωσον eos, δηλ. Athenienses, διότι ἐβοήθει ἐξ ἰδίων χρημα-
τικῶν μέσων.

5. indulgendo] ἀφαιρ. γερουνδίου πρὸς δῆλωσιν τοῦ ὀργάνου =
indulgentiā suā. neque] ἐνν. patiebatur. multiplicandis usuris]
= multiplicando (ἀφαιρ. ὀργ.) usuras διὰ τῆς ἐπισωρεύσεως τόκων.
'Ο κανονικὸς τόκος ἦτο τότε 1% τὸν μῆνα (ἦτοι 12% ἔτησίως)].

6. alia] σύναψον μὲ τὸ liberalitate. singulis] εἰς ἕκαστον. seni
ἀντι sex ἔξ. Athenis] (ἀφαιρ. τοπ.) ἐν Ἀθήναις.

Κεφάλαιον 3.

1, hic] ἐν ταῖς Ἀθήναις. gerebat] ὑποκαίμ. Atticus. communis...
par] ἐνν. esse. quo] = e o i g i t u r. honores quos possent] ἐτέθη
ὑποτακτικῆ, διότι δηλοῦται σκέψις ἀλλοτρία (ἐδῶ τῶν Ἀθηναίων) =
πάσας τὰς δυνατὰς τιμὰς.

2. affuit] δηλ. A t h e n i s. ne] ἐξαρχτᾶται ἐκ τοῦ ῥήμ. restitit
(resisto). ne... qua] = aliqua. sibi] δοτ. ἠθικῆ. absens] ἀφροῦ ἀνε-
χώρησε, μετὰ τὴν ἀναχώρησίν του. aliquot] δηλ. effigies, sta-
t u a s. ipsi] = Attico. Phidiae] (δοτ.) ποῖον Φειδίαν ἐννοεῖ ὁ συγ-
γραφεὺς ἄγνωστον. Ἴσως πρόκειται περὶ Ἀθηναίου τινός, ὅστις θὰ

-είχε και οὗτος εὐεργετήσῃ τὴν πόλιν τῶν Ἀθηναίων. locis] ἀφαιρ. το
 πικῆ. posuerunt] ὑποκείμ. Athenienses. hunc] τὸν Φειδίαν.

3. illud] ὑποκείμ. τοῦ ὑπονοουμένου est ἢ fuit. quod natus est]
 ἐπεξήγησις τοῦ illud. quod] ὅτι δηλ. in ea... urbe] = in tali urbe
 (δηλ. Romae ἐν τῇ Ῥώμῃ). in qua esset] = tali ut in eā...esset =
 ἐν τῷ αὐτῇ πόλει ἐν ᾗ ἤδρευεν ἢ παγκόσμιος ἐξουσία. orbis terrarum]
 ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ imperii, ὅπερ πάλιν ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ domicilium.
 eandem] δηλ. urbem. Ἀντικείμ. τοῦ haberet. patriam... et domum]
 κατηγορ. Ἡ ἐν Ἀθήναις διαμονὴ τοῦ ὑπῆρξε τυχαία καὶ προσωρινή,
 διὰ τοῦτο ὁ Ἀττικὸς παρέμεινε Ῥωμαῖος πολίτης. hoc... quod] hoc
 (ἐνν. est ἢ fuit) specimen prudentiae ὅτι δηλ. contulisset] ἰδ. con-
 fero. doctrinā] ἀφαιρ. Τοῦτο ἀντιτίθεται πρὸς τὸ naturā ἰδὲ 17, 3.
 omnes] ἢ omnibus (δοτ.) unus] (πλεοναστικὴ ἐπίτασις τοῦ ὑ-
 περθετικοῦ carissimus] = μόνος, ὑπὲρ πάντα ἄλλον. ei] (= civi-
 tati Atheniensium) δοτ. εἰς τὸ carissimus ἰδὲ καὶ 2,3: carissimus.

Κεφάλαιον 4.

5. tranquillatis rebus] ἀφαιρ. ἀπόλ. (χρον.), ἀφοῦ... consuli-
 bus] (ἀφαιρ.) ὑπάτων ὄντων. desiderii] (γεν. ἀντικειμ. εἰς τὸ
 dolorem) = τὴν λύπην τοῦ μέλλοντος πόθου των ἐκ τῆς ἀπουσίας
 αὐτοῦ.

Κεφάλαιον 5.

1. naturā] ἀφαιρ. τῆς ιδιότητος. cuius] = sed eius ἀλλὰ τού-
 του. ut] Ἡ σύντ.: ut benivolentiam huius, quem nemo ferre
 posset (ἡδύνατο) ad summan senectutem (δηλ. Caecilii) sine of-
 fensione (ἐνν. huius γεν. ἀντικ.) retinuerit (διετήρησε). quem
 (= etsi eum). posset] ἐτέθη ὑποτακτ., διότι ἐξαρτᾶται ἐξ ἄλλης
 ὑποτακτ. (retinuerit). quo facto] καὶ διὰ τοῦτο. tulit] ὑποκ. Atticus.

2. testamento] ἀφαιρ. ὄργαν. adoptavit] ἕκτοτε (ἀπὸ τοῦ 58
 π.Χ.) ὀνομάζετο Q. Caecilius Q. f. Pomponius Atticus. dodrante
 — sestertium] ἰδ. Λεξιλ. soror Attici] = Pomponia.

3. Q. Tullio Ciceroni] μετὸν ἀδελφόν δηλ. τοῦ ῥήτορος. easque]

(= καὶ μάλιστα κατὰ λέξιν = καὶ τοῦτον τὸν γάμον. conciliarat] = conciliarerat. cum quo] ἀντὶ quocum. etiam] ἔτι, ἀκόμη. ut] = ita ut εἰς τρόπον ὥστε. iudicari] (ἀπροσώπως) = νὰ κρίνῃ (νὰ ἴδῃ) τις. possit] ἐνεστώσ, διότι τὸ λεγόμενον ἴσχυε καὶ ὅτε ἔγραφεν ὁ συγγραφεύς.

4. utebatur intime Q. Hortensio] ἦτο ἐπιστήθιος φίλος τοῦ... autem] δέ, (πρὸς τοῦτοις). iis temporibus] δηλ. ἀπὸ τοῦ 89 - 68 π.Χ. intellegi] (ἀπροσ.) = νὰ κατανοηθῆ, νὰ κατανοήσῃ τις. inter quos] δηλ. inter eos, inter quos μεταξὺ ἐκείνων ἐν οἷς ὑπῆρχε τόσον μέγας ἀνταγωνισμὸς δόξης. essetque] = atque (ut) esset (ὑποκ. εἶναι ὁ Ἀττικὸς). talium] τοιούτων, οὕτω μεγάλων. copula] κατηγορ.

Κεφάλαιον 6.

1. in re publica] εἰς τὸν δημόσιον βίον. optimarum partium] = optimatum (τῆς συντηρητικῆς συγκλητικῆς μερίδος). neque tamen] = χωρὶς ἐν τούτοις νά... quod] διότι. Ἡ σὺντ. : quod existimabat eos, qui se dedissent his (δηλ. civilibus fluctibus) esse non magis in sua potestate quam qui iactarentur maritimis (δηλ. fluctibus) Τολμηρὰ μεταφορὰ ἀλλὰ συνήθης. in suā potestate] κύριοι ἑαυτῶν, εἰς κατάστασιν νὰ πράττουν ὅ τι θέλουν.

2. cum] εἰ καὶ (= quamvis). capi... geri] = ἀπόκτησις... διαχειρίσις. more maiorum] ἐντίμως (ὡς οἱ παλαιότεροι), ἄνευ δηλ. τετρασμάτων καὶ δωροδοκιῶν κατὰ τὸν χρόνον τῶν ἐκλογῶν πρὸς διαφθορὰν τοῦ φρονήματος τῶν ἐκλογέων καὶ ἀγορὰν τῆς ψήφου των. quod... possent] (ὑποκ. honores). Ἡ ὑποτακτικὴ, διότι δηλοῖ τὸ ὑποκειμενικόν. conservatis legibus] ἀφαιρ. ἀπόλυτος = ἄνευ τῆς παραβάσεως τῶν νόμων, μετὰ σεβασμοῦ πρὸς τοὺς νόμους. in largitionibus] (ὁ προσδιορισμὸς οὗτος ἀνήκει καὶ εἰς τὸ neque peti more maiorum] = ἐν μέσῳ... ἀφειδῶν δεκασμῶν... tam] ἐπιτείνει τὸ effusi. e re] πρὸς ὄφελος τῆς πολιτείας... Τὸ res ἐνταῦθα δηλοῖ τὰ συμφέροντα τοῦ κράτους. corruptis moribus] ἀφαιρ. ἀπόλυτος (αιτιολογικὴ).

3. prae - manceps] ὁ μισθωτὴς ἢ ἐργολάβος (manceps) ὄφειλε νὰ καταβάλλῃ χρηματικὴν τινα ἐγγύησιν ἢ τοῦλάχιστον νὰ παράσχη ἀξιόχρεων ἐγγυητὴν (prae).

4. praefecturas] ἐπαρχιακὰς διοικήσεις (προσενεχθείσας παρ' ὑπάρχων καὶ πραιτῶρων). Τὰ διοικητικὰ ταῦτα λίαν προσοδοφόρα ὑπουργήματα ἦσαν κατώτερα τῆς legatio καὶ τῆς quaestura. sic accepit ut... sit secutus] οὕτως ἐδέχθη, ὥστε οὐδένα ἠκολούθησε... (τυπικῶς μόνον ἐδέχθη, οὐχὶ ἐνεργῶς ἐδέχθη). honore] ἀφαιρ. εἰς τὸ contentus. qui ne quidem] ἀναφ. συμπερασμ. = ὅστις ὑπῆρξε τοιοῦτος, ὥστε οὐδέ... ἠθέλησε. Cicerone]. 'Ο Κόντος Κικέρων (ιδὲ 5, 3) ἐχρημάτισεν ἐπὶ τριετίαν 61 - 59 π.Χ. διοικητὴς τῆς ἐπαρχίας Ἀσίας. cum] ἂν καὶ (ἡδύνατο). cum] ἀφοῦ (ἠρνήθη).

5. qua in re] = in quo διότι ἐν τούτῳ, διότι πράττων οὕτω. Ἀναφέρεται εἰς ὀλόκληρον τὴν § 4. cum] αἰτιολ. criminum] αἰτιάσεων (δυναμένων νὰ παράσχουν λαβὴν κατηγορίας). 'Ο Κόντος Κικέρων π.χ. ἠπειλήθη κατ' ἀρχὴν διὰ παράνομον ἀργυρολογίαν. quo fiebat ut] τούτου ἕνεκα. cum] αἰτιολ. officio] δοτ. non timori] οὐχὶ εἰς φόβον πρὸς τοὺς ἰσχυροτέρους του. spei] εἰς ἐλπίδα καλυτέρας σταδιοδρομίας ἢ κερδῶν μεγαλυτέρων. tribui] ὅτι ἀπεδίδοτο, ἐγίνετο, ὠφείλετο. Τὰ Κεφ. 7 - 12 παραλείπονται.

Κεφάλαιον 13.

1. neque vero... minus... quam] ἀλλὰ δέν... ὀλιγώτερον... ὅσον. pater familiās] = pater familiae. Τὸ familias εἶναι ἀρχαϊκὸς τύπος τῆς γεν. τοῦ ἐνικοῦ. cum] ἂν καὶ (=quamvis). illo] β' ὄρος συγκρ. =quam ille. neque tamen non] καὶ ἐν τοσούτῳ (μ' ὄλα ταῦτα). Τὸ neque non ἀντὶ τοῦ et δηλοῖ ἰσχυρότερον τὴν κατάφασιν. bene habitavit] εὐμαρῶς κατῴκησε (εἶχεν ὠραῖο σπίτι).

2. ab avunculo] ιδὲ 5, 1 καὶ 2. cuius] = eius a u t e m τούτου δέ. aedificio—silva] (ἀφαιρ.) σύναψον πρὸ τὸ constabat. tectum] τὸ μέρος ἀντὶ τοῦ ὅλου = domus. salis—sumptūs] γεν. διαίρ. si quid] = si aliquid. coactus est] συμπλήρωσον c o m m u t a r e.

3. usus est familia... optima] (ἀφαιρ.) ἔσχεν οἰκογένειαν... ἀρίστην. Τὸ ἔχειν ὑπηρετικὸν προσωπικὸν καὶ δούλους ὠραίους (πρβλ. κατωτ. forma) ἔθεωρεῖτο τότε ζήτημα πολυτελείας. utilitate - forma] ἀφαιρ. τοῦ κατὰ τι. si formā] συμπλ. i u d i c a n d u m e s t i n e ā] = in Attici familiā. anagnostae et librarii] προσδιορισμὸς τοῦ pueri (δούλοι). qui non... posset] = talis ut non... posset

τοιούτος, ὥστε νὰ μὴ. . . utrumque horum] δηλ. ἀνάγνωσιν καὶ ἀντιγραφῆν. artifices] ἐνν. in eā erant.

4. horum] γεν. διαίρ. domi] εἰς τὸν οἶκον τοῦ Ἀττικοῦ. natum] γνωστὸν εἶναι ὅτι ὡς δούλοι ἐθεωροῦντο καὶ τὰ τέκνα τῶν δούλων. concupiscere] ὑποκ. τοῦ debet duci. quod] = id quod (ἀντικείμε- τοῦ concup). a plurimis συμπληρ. fieri τ.ἔ. concupisci. videas] ὑποτακτ. δυνητικῆ. Ἐπὶ ἀορίστου ὑποκειμένου τίθεται τὸ β' ἐν. πρόσω- πον = videre aliquis potest δύναται τις νὰ ἴδῃ. continentis] = pro- prium (=ἴδιον) continentis (= ἐγκρατοῦς). iudustriā] ἀφαίρ. pretio] (ἀφαίρ.) δι' ἀγορᾶς, διὰ χρημάτων. parare] συμπλ. a l i q u i d non medidēris] = magnae. est diligentiae] τὸ est κεῖται ἐλλειπτι- κῶς ἄνευ οὐσιαστικοῦ τινος ἀντὶ est signum (σημεῖον) dili- gentiae = προδίδει οἰκονομίαν.

5. elegans — magnificus — splendidus - sumptuosus] συμ- πλήρωσον erat.

6. nec praeteribo] σύναψον πρὸς τὸ εἰς τὸ τέλος εὐρισκόμενον solitum (ἐνν. esse), τὸ ὅποιον ἐπέχει θέσιν ἀντικειμένου = ὅτι συνήθως ἐδαπάνᾳ. quamquam] μὲ ὑποτακτικὴν δὲν εἶναι κλασσικόν. visum iri] σπάνιος τύπος. putem] ὑποτακτ. δυνητικῆ = putare pos- sum. cum] μολονότι. lautus] = splendidus. domum suam] εἰς τὸν οἶκόν του. terna milia] ἐνν. sestertium = 3000 σηστερτίων (ἰδ. Λεξιλόγ.). expensum ferre] ἡ λέξις expensum μένει ἀμετάβλητος (ἰδ. Λεξιλόγ. λ. expendo). sumptui] δοτ. τοῦ σκοποῦ (τοῦ προορισμοῦ).

7. hoc] (οὐσιαστικῶς) = τὸ γεγονὸς τοῦτο. audītum] ἐξ ἀκοῆς, ἐκ φήμης. cognitum] — ἐξ ἰδίης ἀντιλήψεως (ἰδ. Λεξιλ. cognosco). praedicamus — interfuimus] ἀντὶ α' ἐν. προσ. familiaritatem] δηλ. cum eo (= Attico). rebus] πτώσ. δοτικ. (ὑποθέσεις).

Κεφάλαιον 14.

1. acroāma] εἶδος συστοίχου ἀντικειμ. εἰς τὸ audivit. Eἰς τὸ προκείμενον χωρίον πρόκειται μόνον περὶ τῶν ἀναγνωστῶν, ὡς δηλοῖ τὸ ἐπόμενον quam anagnosten = p r a e t e r anagnosten. nos quidem] = ego quidem ἐγὼ τοῦλάχιστον. aliquā] οὐχὶ ullā, διότι τὸ non umquam sine ἰσοδυναμῇ πρὸς τὸ semper cum. apud eum] παρ' αὐτῷ (σπίτι του). cenatum est] (ἀπρόσ.) = ἐδείπνησαν. animo] ἀφαίρ. διὰ τοῦ πνεύματος, πνευματικῶς.

2. eos... quorum]=tales ut eorum. abhorrērent] ὑποτακτική, διότι ἡ πρότασις ἔχει ἀποτελεσματικὴν σημασίαν. a suis] συμπλήρωσον διὰ τοῦ moribus. cum] εἰ καὶ (= quamvis). accessio] τοῦτο συνέβη ἕνεκα τῆς κληρονομίας. tantā] ἀφαιρ. ut se gesserit — vixerit — steterit] μετάφρασον δι' ἀορίστων=ὥστε...— in sestertio viciens]= in viciens centenis milibus sestertium ὡς ἄνθρωπος μὲ περιουσίαν... 2.000.000 σηστερτίων. in sestertio centiens]= in centenis centenis milibus sestertium = 10.000.000 σηστερτίων. quam... instituerat]=solito, τοῦ συνήθους. fastigio] ἀφαιρετική. in utrāque fortuna] καὶ ὅτε δηλαδὴ εἶχε 2.000.000 καὶ ὅτε εἶχε 10.000.000 σηστερτίων.

3. hortos] μεγάλους κήπους (πάρκα) καὶ πολυτελεῖς ἐξοχικὰς οἰκίας ἐφιλοδόξουν νὰ ἔχωσιν οἱ πλούσιοι Ῥωμαῖοι. aut] (ἐνταῦθα =) καὶ, eius] = Attici. omnis] σύναψον πρὸς τὸ reditūs. urbanis] δηλ. τῆς Ῥώμης. possessionibus] δηλ. οἰκίαι, καταστήματα (tabernae), ἐργαστήρια, ἄτινα οὗτος ἐξεμίσθου. Ὁ Ἀττικὸς ἀπέκτησεν ὡσαύτως ἀξιόλογα προσοδοφόρα κτήματα εἰς τὴν Ἠπειρον (πρβλ. in Epiroticis) πλησίον τῆς Χαονικῆς πόλεως Βουθρωτοῦ ἐπὶ τοῦ Θυάμιδος ποταμοῦ (τῷ 70 περίπου ἢ 69 π.Χ.), ἐπίσης εἰς τὴν νῆσον Κέρκυραν, καθὼς καὶ εἰς τὰ Σύβοτα. eum] τὸν Ἀττικόν· σύναψον πρὸς τὸ solitum (ἐνν. esse). usum... pecuniae] ἀντικ. τοῦ metiri. non magnitudine sed ratione] οὐχὶ ἀναλόγως τοῦ ποσοῦ ἀλλ' ἀναλόγως τοῦ ὀρθοῦ μέτρου (τῆς καλῆς χρήσεως). Ἐκ τῆς διεξοδικότητος τοῦ συγγραφέως περὶ τῆς οἰκονομίας τοῦ Ἀττικοῦ δύναται τις νὰ συμπεράνη πόσον ἐσπάνιζεν ἡ ιδιότης αὕτη εἰς τοὺς Ῥωμαίους.

Κεφάλαιον 15.

1. pari] ἐνν. in alio. itaque]=et ita καὶ οὕτω. difficile intellectu] δύσκολον νὰ ἐνοήσῃ τις. quidquid] αἰτ. τοῦ συστοίχ. ἀντικειμένου εἰς τὸ rogabatur=si quid rogabatur. promittebat] ἀπολύτως ἄνευ ἀντικειμ. quod] διότι. quod... non possent] ἀντικείμε. τοῦ polliceri. Τίθεται ἡ ὑποτακτικὴ, διότι quod =tale ut id non...

2. idem] ὁ αὐτός, ὡσαύτως. quod] = si quid ἐάν τι, ὡσάκις τι. adnuisset] ἡ ὑποτακτικὴ δηλοῖ τὸ ἀόριστον καὶ τὴν ἐπανάληψιν. tantā... curā] ἀφαιρ. τῆς ιδιότητος. eum] ἡ ἄντων. εἶναι τὸ λογικὸν ὑποκείμε. τοῦ pertaesum est. suam] ἀντὶ γεν. ἀντικει. sui = τὴν γνώ-

μην, ἣν εἶχον περὶ αὐτοῦ, δηλ. τὴν ὑπόληψίν του. qua] δηλ. existimatione (β' ὄρος τῆς συγκρίσεως).

3. quo fiebat ut] ἰδέ, 6,5. Ciceronum] = Marci et Quinti Ciceronis· ἰδέ 5, 3. iudicari] ἀπροσώπως. inentiā — iudicio] ἀφαιρ. fugisse] ὡς ὑποκείμ. ἐνν. e u m (Atticum).

Κεφάλαιον 16.

1. adulescens] νέος (ὦ ν). Ὁ μὲν Σύλλας ἦτο τότε 55 ἐτῶν, ὁ δὲ Ἄττικὸς 27 ἐτῶν. idem] αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος, ὁμοίως. senex] ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ adulescens = cum senex esset. Εἶχε τότε ὁ Ἄττικὸς ἡλικίαν 66 ἐτῶν καὶ ὁ Βροῦτος 42 ἐτῶν. cui aetati] (δοτ. ἡθικῆ) δηλ. τῶν νέων, τῶν γερόντων, τῶν ὀμηλικῶν. fuerit aptissimus] = προσηρμόσθη (συνεφώνησε) τὰ μάλιστα.

2. quamquam] ὁ σύνδεσμος οὗτος ἐν τῇ ἀρχῇ προτάσεως χρησιμεύει ἀπλῶς, ἵνα προσθέσῃ ἐπεξηγηματικὴν ἢ περιοριστικὴν παρατήρησιν εἰς τὰ προηγούμενα = ἐν τούτοις, ἀλλ' ὅμως. eum] τὸν Ἄττικόν. ei] τῷ Μ. Κικέρωνι. ut] = tam praecipue ut... fuerit τόσον... ὥστε.. ὑπῆρξε.

3. ei rei] δηλ. εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ Κικέρωνος πρὸς τὸν Ἄττικόν. indicio] δοτ. σκοποῦ. eos libros] πρόκειται περὶ τῶν δύο βιβλίων τοῦ Κικέρωνος, ἅπερ ἐπιγράφονται de amicitia (= περὶ φιλίας) καὶ de senectute (= περὶ γήρατος). de eo] = de Attico. sedecim volumina] Ἡ «συναγωγὴ» τῶν πρὸς Ἄττικόν (424 τὸν ἀριθμὸν) ἐπιστολῶν διεσώθη μέχρις ἡμῶν εἰς 16 βιβλία. ab consulatu] ἀπὸ τοῦ 63 π.Χ. Τοῦτο δὲν ἀληθεύει κατὰ πάντα, διότι ἔχομεν ἐπιστολὰς τοῦ 68 - 64 καὶ 61 - 54 π.Χ. eius] = Ciceronis. ad extremum tempus] ἐνν. vitae Ciceronis, μέχρι τοῦ 44 π.Χ., ἥτοι ὀλίγον πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ Κικέρωνος. missarum] πεμφθεισῶν (ἡμεῖς θὰ ἐλέγομεν : γραφεισῶν). quae] δηλ. volumina. qui legat] = si quis ea legat ἂν τις ἤθελεν ἀναγνώσει. non desideret] δὲν ἤθελεν ἐπιθυμήσει, δὲν ἤθελεν αἰσθανθῆ τὴν ἔλλειψιν συνεχοῦς ἱστορίας τῶν χρόνων τούτων.

4. principum] δηλ. τοῦ Καίσαρος, τοῦ Πομπηίου, τοῦ Ἀντωνίου, τοῦ Ὀκταβίου, vitiis] = de vitiis. Τὰ σφάλματα ταῦτα, ἰδίᾳ τὰ πολιτικὰ καὶ στρατηγικὰ, ἐγίναν κατὰ τὸν ἐμφύλιον πόλεμον τὸν μεταξὺ Καίσαρος καὶ Πομπηίου. in eis] δηλαδὴ voluminibus. nihil. non] = πᾶν. appareat — possit] τίθεται ἐνεστώως, διότι ἡ ἐνέργεια

παρίσταται ὡς συμβαίνουσα καὶ καθ'ὄν χρόνον ἔγραφε ταῦτα ὁ Νέπωσ.
 prudentiam] δηλ. Ciceronis divinationem] τέχνην τοῦ μαν-
 τεύειν τὸ μέλλον. vivo se] ἀφαιρ. ἀπόλ. (χρον.) Τὸ se ἀντὶ eo. futura]
 συμπλ. esse, ὅτι θὰ συμβοῦν. usu] (δοτ. ἢ ἀφαιρ.)· ἰδὲ Ἄνν. 12, 3 καὶ
 Λεξιλόγιον. cecinit] τὸ ῥῆμα cano κυριολεκτεῖται ἐπὶ προφητειῶν,
 ἀς οἱ μάντις (vates) ἔλεγον ἐν στίχοις.

Κεφάλαιον 17.

1. quid] (= cur) τί, διατί ; plura] σύστοιχ. ἀντικείμε. comme-
 morem] ὑποτακτικὴ ἀπορηματικὴ, cum] αἰτιολ. hoc] (σύστοιχ.
 ἀντικείμε. τοῦ gloriantem) = τοῦτο ἢ μὲ τοῦτο (δηλ. se numquam...
 redisse... fuisse). ipsum] = Atticum. redisse] = rediisse. aequa-
 lem] ἐνν. sibi. ipse] δηλ. Atticus. gloriantem] μτχ. κατηγορημα-
 τικὴ (ἀντὶ τοῦ ἀπαρεμφάτου gloriari) πρὸς ἐξαρσιν τῆς πράξεως. extulit
 (ῥ. effero) = sepeliendam curavit. annorum] γεν. τῆς ιδιότητος.

2. hunc] = Atticum. ea indulgentia] ἀφαιρ. ἰδιότ. ἐπέχουσα
 θέσιν κατηγορουμένου = τοιαύτης... in] (= erga) ἐπὶ φιλικῆς ἐν-
 νοίας. ut] ἢ σύνταξις : ut duceret nefas irasci eis quos amare de-
 beret... (τίθεται ὑποτακτ. deberet, διότι ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ὑποτακτι-
 κῆς duceret..., καὶ δηλοῦ τὴν σκέψιν τοῦ Ἀττικοῦ). nefas] ὡς ἐξωτε-
 ρίκευσις τῆς impietas.

3. neque id] καὶ μάλιστα τοῦτο δέν... naturā — doctrinā] ἀφαιρ.
 αἰτίου = ἐκ φύσεως, ἐξ ἀγωγῆς. quamquam...] μολονότι (τοῦτο
 δέν ἔχει μεγάλην σημασίαν, διότι) ὅλοι ὑπακούομεν εἰς αὐτὴν (τὴν φύ-
 σιν). ei] δηλ. naturae. iis] (ἀφαιρ.) δηλ. praeceptis. ad ostenta-
 tionem] δηλ. scientiae = πρὸς ἔπαρσιν, πρὸς ματαίαν ἐπί-
 δεξιζιν γνώσεων.

Κεφάλαιον 18.

1. moris] ἀντὶ morum. summus] μέγιστος, τὰ μάλιστα, εἰς μέ-
 γιστον βαθμόν. antiquitatis] γεν. ἀντικείμε. Ὁ χρόνος, ὃν ὑπέκλεπτεν
 ὁ Ἀττικὸς ἀπὸ τῶν ἐμπορικῶν ἀσχολιῶν, ἦτο καθ' ὅλοκληρίαν ἀφιερω-
 μένος εἰς τὰ γράμματα, εἰς τὴν ἱστορίαν (ἰδὲ κατωτέρω), εἰς τὴν ἐλ-
 ληνικὴν φιλολογίαν καὶ εἰς τὴν φιλοσοφίαν (ἰδὲ καὶ 3,3 3. ἐν τέλει).
 in volumine] ἰδὲ Ἄνν. 13, 1 : in annali suo. exposuerit] ἐξέθηκε.
 magistratūs] (αἰτιατικὴ πληθ.) ἐνν. curules τοὺς τῆς περιπορφύρου

ἐσοῦτος ἀξιωθέντας, τ.ἔ. τοὺς ὑπάτους, τοὺς στρατηγούς. 'O a n n a - l i s τοῦ Ἀττικοῦ ἔφθανεν ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τοῦ 54 π.Χ.

2. est] ὑπάρχει. quae] = ut ea. in eo] δηλ. volumine, l i - b r o. suo tempore] ἐν τῷ χρόνῳ καθ' ὃν συνέβαιναν (ἐν χρονολογικῇ τάξει). ex eo] δηλ. volumine, l i b r o. possimus] ἰδ ἄνωτ. 16, 4 possit.

3. hoc idem] αὐτὸ τοῦτο, ἐντελῶς, τὸ αὐτό, δηλ. τὴν ἔρευναν περὶ τοῦ γενεαλογικοῦ δένδρου τῶν διακεκριμένων τῆς Ῥώμης οἰκογενειῶν. ut] (οὕτως) ὥστε. M. Bruti] Marci Iunii Bruti. rogātū] ἰδ. Ἄνν. 11,4. Iuniam familiam] εἰς ταύτην ἀνήκει ὁ Βροῦτος. ad] μέχρι. ordine] ἡ λέξις αὕτη ἀναπτύσσεται διὰ τῶν ἐπομένων = ἐν (χρονολογικῇ) τάξει· ἰδὲ § 1 : ordinavit. quis...] πλαγία ἐρώτησις. Ἐννοεῖ τοὺς ἔχοντας ἀξιώματα. (Ἡ ἄνωτ. ἀναφέρεται εἰς τὸ ὄνομα = τίς ; πῶς ὠνομάζετο ;). a quo... quibusque] = a quo... et a quibus· ἰδὲ λεξιλόγ. λ. orior. ortus] ἰδὲ Κάτ. 1,1. quibusque temporibus] καὶ κατὰ τίνας χρόνους, καὶ πότε.

4. pari modo] συμπλήρ. ὡς ἐξῆς: pari modo M. Claudii (rogatū hoc idem fecit de) Marcellorum (f a m i l i ā). Scipionis Corn... et F. Max.] (rogatū de) Fabiorum et Aemiliorum (f a m i l i ā). quibus (libris)] β' ἔρ. τῆς συγγρ. εἰς τὸ dulcius = iis igitur libris. iis] δοτ. ἡθικῆ. notitiae virorum] virorum γεν. ἀντικ. = noscendi claros viros.

5. quoque] ὡσαύτως, καί. credimus] ἀντὶ credo ἐγὼ ὁ Κορνῆλιος Νέπωσ (διὰ τοῦτο τὸ ῥῆμα ἐτέθη παρενθετικῶς). eius] δηλ. τῆς ποιητικῆς. ceteros] (ἄλλους) τοὺς ἄλλους : Ἡ δοτικὴ συνηθεστέρα. ἰδ. Hn. 1,1. A. 3,3.

6. exposuit] ἐνν. eos ἦ e o r u m v i t a m. singulorum] ἐνάστου sub... imaginibus] αἱ εἰκόνες αὐται, καθὼς καὶ οἱ στίχοι, εὐρίσκοντο εἰς τὸ Ἀμάθειον (= τὸ ἱερὸν τῆς Νύμφης Ἀμαλθείας) εἰς τὸ τῆς Ἡ-πεύρου κτῆμα αὐτοῦ (ἰδὲ Ἄττ. 14,3). facta magistratūque] τὰ δημόσια ὑπουργήματα ἐν εἰρήνῃ καὶ ἐν πολέμῳ. quaternis quinisque] quinis καὶ -ve) δι' ὅχι περισσότερον τῶν τεσσάρων ἢ πέντε (στίχων). descriperit] (ὑποτ.) περιέγραψε. quod] τὸ ἀναφορικὸν συνάπτει τὴν φράσιν πρὸς τὴν προηγουμένην καὶ προεξαγγέλλει τὸ περιεχόμενον τῆς ἀκολουθοῦσης συμπληρωματικῆς προτάσεως. credendum sit] (ὑποτακτικὴ δυνητικῆ). tantas res] τοσαύτην (ἢ τόσον) σπουδαίαν ὕλην.

declarari] τὸ ἀπρμφ. εἶναι ἐπεξηγήσεις τῆς ἀναφορικῆς προτάσεως quod vix credendum sit (= credibile sit) = τοῦτο δὲ μόλις δύναται νὰ γίνῃ πιστευτὸν ὅτι κατέστη σαφές. tam breviter] τόσον βραχέως, μετὰ τόσης βραχυλογίας. est] ὑπάρχει, ἔχομεν. Ἐδημοσιεύθη τῷ 60 π.Χ. Δὲν πρέπει νὰ συναφθῇ τὸ est μὲ τὸ confectus (= scriptus). liber] βιβλίον, « ὑπόμνημα ».

Κεφάλαιον 19.

1. haec haectenus] ἐνν. dixi (ἀπὸ τοῦ 1ου-19ου κεφ.) vivo] ἀφαιρ. (ἰδὲ 16,4). edita sunt] ἡ συμπλήρωσις καὶ ἡ ἔκδοσις τοῦ ὅλου ἔργου ἐγένεν ὀλίγον πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ Ἀττικῶ. nunc] τώρα δηλ. μετὰ τὸν θάνατον (32 π.Χ.) τοῦ Ἀττικῶ. ei] = Attico. reliqua] τὰ ἀπὸ τοῦ 19ου κεφ. μέχρι τέλους τοῦ 22ου. Ἡ προσθήκη αὕτη ἐγράφη μεταξὺ τοῦ 29 καὶ 27 π.Χ. quantum] τὸ quantum ἐπὶ ἐννοίας περιοριστικῆς συντάσσεται πάντοτε μεθ' ὀριστικῆς. potuerimus] (τετελ. μέλ. Οἱ Λατῖνοι ἦσαν ἀκριβέστεροι περὶ τὴν χρῆσιν τῶν χρόνων τοῦ ῥήματος) = κατὰ τὸ δυνατόν, ὅσον δυνάμεθα. docebimus] ἀντὶ docebo. supra] ὁ Νέπως ἐν κεφ. 11,6 τοῦ βίου τοῦ Ἀττικῶ ἐδήλωσεν, ὡς καὶ ἐνταῦθα, ὅτι τὰ ἦθη διαπλάττουν, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ (plerumque) τὴν τύχην εἰς ἕκαστον ἄνθρωπον.

2. equestri] ἰδ. ἀνωτ. 6,2. quo] ἀφαιρ. καταγωγῆς. imperatoris] τοῦ Ὀκταβιανοῦ Αὐγούστου, τοῦ πρώτου αὐτοκράτορος τῆς Ῥώμης ἀπὸ τοῦ 29 π.Χ. divi filii] divi Caesaris filii = υἱοῦ τοῦ θεοῦ Καίσαρος. cum... esset consecutus] ἀφοῦ ἐπέτυχε. iam ante] ἤδη πρότερον. quam] ἢ. elegantia] (ἀφαιρ.) μὲ τρόπους εὐγενεῖς καὶ ἐκλεκτούς. dignitate pari] ἀφαιρ. ἰδιότ. = οὔτινες ἦσαν ἴσης (μὲν) ἀξίας. fortunā] ἀφαιρ. τοῦ κατὰ τι. humiliores] ἦττον λαμπροὶ (συμπλήρωσον quam Octavianus erat). Οὔτοι ἄρα (Σύλλας, Κινέρων, Καῦσαρ, Βροῦτος, Πομπήιος, Ἀντώνιος) ἦσαν dignitate pari ἀλλὰ non pari fortunā.

3. enim] αἰτιολογεῖ τὸ humiliores. prosperitas] ἡ εὐτυχία τοῦτο ὑπῆρξε παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις παροιμιώδης. Καὶ πράγματι ὁ Αὐγούστος ἔμεινε μόνος κύριος τοῦ Ῥωμαϊκοῦ κράτους μετὰ τὴν ἐν Ἀκτίῳ ναυμαχίαν καὶ τὸν θάνατον τοῦ Ἀντωνίου. Δικαίως ἄρα ἀπεκαλεῖτο Felix. Caesarem] ὁ Ὀκταβιανός, ἀφοῦ ἔλαβε τὸν τίττον Caesar καὶ εἶτα τὸν τίττον Augustus, ἐκαλεῖτο Caesar Augustus. est con-

secuta] = tantam prosperitatem Caesar consecutus est. nihil... non... quod] πᾶν... ἔπερ, πᾶν... ὅτι. ei] δηλ. Caesari. quod... detulerit] (ἢ ὑποτακτ. καθ' ἑλξιν πρὸς τὸ tribuerit) = detulit. 'Ομοίως τὸ conciliārit = conciliavit. quivit] ὄριστ. (θά ἡδύνατο νὰ τεθῆ non quierit). conciliārit] (= conciliaverit) ἐν. n i h i l e i n o n . . . quod... quod nemo... consequi. τ.ἔ. τὴν μοναρχίαν.

4. Attico] δοτικὴ ἡθικὴ. neptis] ἡ 'Αγριππῖνα (κατ' ἄλλους Βε-ψανία) ἡ μετέπειτα σύζυγος τοῦ Γερμανικοῦ. Ταύτης ἡ ὁμώνυμος θυγάτηρ ὑπῆρξεν ἡ περίφημος μήτηρ τοῦ Νέρωνος. cui] = Agrippae. virginem] παράθεσις εἰς τὸ filiam. 'Η λέξις virgo δηλοῖ, ὅτι ἡ κόρη τοῦ 'Αττικοῦ ἤρχετο εἰς πρῶτον γάμον. hanc] = neptem. Caesar] = Octavianus. Drusillā nato] = Drusillae filio.

Κεφάλαιον 20.

1. quamquam... misit... intercessit] τὸ quamquam (ἐν τούτοις, ἀλλ' ὅμως) περιορίζει τὴν προηγουμένην ἔννοιαν : quae coniunctio.. frequentiore. Τὸ ὑποκείμεν. γενικῶς εἶναι ὁ 'Οκταβιανός. ante] (ἡδη) πρὸ. cum] (ἰδὲ 2,4) ὁσάκις, ἐάν. ab urbe] ἀπὸ τῆς 'Ρώμης. quin] χωρὶς νὰ ἰδέ, 2,2. Attico] δοτ. mitteret] δηλ. l i t t e r a s. quid ageret... et quamdiu esset moraturus] (πλαγ. ἐρώτ.) τί ἐπραττε (πῶς ἦτο, πῶς εἶχε)... πόσον ἐμελλε νὰ διατρίψῃ.

2. in urbe] ἰδὲ § 1 = Romae. quam vellet] ἡ ὅσον ἤθελε. temere] (προηγουμένης ἀρνήσεως) = facile (= εὐκόλως). Attico] ἀφαιρ. εἰς τὸ fruor. quo (= ut eo die) non scriberet] = quin scriberet χωρὶς νὰ γράφῃ. cum] ὁσάκις. quaestionem poëticam] ζήτημα ἀφορῶν εἰς τὴν ποίησιν (εἶτε τὴν ἑλληνικὴν εἶτε τὴν ῥωμαϊκὴν).

3. ex quo] ἐξ οὗ, κατ' ἀκολουθίαν τούτου. cum (ἐπειδὴ) prolaberetur ut...] ἀναστροφή τῶν συνδέσμων. 'Η σύντ.: accidit ut... curaret. cum prolaberetur, vetustate... incuriā] συναψον πρὸς τὸ detecta (ἰδ. Λεξιλ. detego).

4. M. Antonio] οὗτος διώκει τότε ἐν τῇ 'Ανατολῇ, ἐνῶ ὁ 'Οκταβιανός ἐν τῇ Δύσει. 'Ο 'Αντώνιος ἐπέζησε τοῦ 'Αττικοῦ. minus] συναψον πρὸς τὸ colebatur. absens] μακρὰν τοῦ 'Αντωνίου, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἀπουσίας τοῦ 'Αντωνίου' (ἰδὲ 3,2 καὶ 'Ανν. 5,3). 'Ο 'Αττικὸς διέτριβε τότε ἐν 'Ρώμῃ, ὁ δὲ 'Αντώνιος ἐν Αἰγύπτῳ. accu-

rate] σύναψον πρὸς τὸ certiozem facere. sibi] πλεονάζον ἐξάγει εἴ τι μᾶλλον τὴν ἔννοιαν. Ἡ σύντ.: adeo ut ille curae (δοτ.) sibi habēret, ex ultimis terris certiozem facere Atticum quid ageret (ὁ Ἄντ.)

5. hoc (ὕποκ.) quale (κατηγ.) sit] τοῦτο ὁποίας σπουδαιότητος (σημασίας) εἶναι, τοῦτο τί δηλοῖ, τί ἀξίζει, (τί θέλει νὰ ᾤπῃ). quantae sit sapientiae] πόσον σοφὸν εἶναι (ιδὲ 13,4 ἐν τέλει). eorum] γεν. κτητική (τοῦ Αὐγοῦστου καὶ τοῦ Ἄντωνίου). usum] τὰς φιλικὰς σχέσεις. maximarum rerum...] de maximis rebus inter se aemulabantur et obtrectabant. quantam] δηλ. aemulationem et obtrectationem). fuit necesse] ἐνν. incidere. cum] αἰτιολ. se] ὕποκ. τοῦ esse.

Κεφάλαιον 21.

1. cum complisset] (χρον.) ἀφοῦ συνεπλήρωσεν. Ἦτο συνήθεια ἐν Ῥώμῃ νὰ ἐνθυμῶνται οἱ πλούσιοι κατὰ τὴν σύνταξιν τῆς διαθήκης των ἄνδρας διακρινομένους διὰ χρηστοθήειαν, ἔστω καὶ ἂν οὗτοι εὐρίσκοντο μακρὰν τῆς Ῥώμης. ad] = usque ad. ut... non indiguisset] ὥστε... δὲν εἶχε χρειασθῆ. medicinā] ἀφαιρ. annis triginta] (ἀφαιρ.) ἀπὸ τριάκοντα ἐτῶν.

2. tenesmon] τεινεσμόν, αἰτ. ἐνικοῦ μετὰ ἑλλην. καταλήξεως (-on = -on). Ἡ ἐπὶ τρίμηνον ἀνυπαρξία πόνων φαίνεται δηλοῦσα ὅτι ἐπρόκειτο περὶ ἐλαφρᾶς δυσεντερίας. cui] (δοτική ἠθική μετὰ τῆς ἐννοίας τῆς ἀπαλλαγῆς) = χάριν τοῦ ὁποίου καὶ πρὸς ἀπαλλαγὴν τοῦ ὁποίου νοσήματος. facilia] (εὐκόλα), ἀνώδυνα. proponebantur] προστείνοντο (γενικῶς ὑπὸ τῶν ἰατρῶν).

3. in hoc] δηλ. morbo. cum] χρον. quos] eos (dolores) quos. ex] ιδ. Κάτ. 2,1. tanta vis morbi] = morbus tantā vi. fistulae puris] μετὰ τὴν φλόγωσιν τοῦ ἀπευθυμένου (τοῦ ὀρθοῦ ἢ εὐθέος ἐντέρου) παρουσιάσθησαν πυώδη συρίγγια. ut... eruperint] ὥστε ἐξέσπασαν.

4. hoc] (οὐσιαστικῶς), τοῦτο, δηλ. ἡ ἐμφάνισις συρίγγιων (=ut per lumbos fistulae puris erumperent). ei] = Attico. priusquam... accideret] πρὶν... συμβῆ.

5. ut] (εὐθὺς) ὡς. innixus — inquit] στηριχθεὶς — εἶπεν : ἐστηρίχθη καὶ εἶπε. quantam... adhibuerim] πλάγια ἐρώτησις. Ἐξάρτ. ἐκ τοῦ commemorare. hoc tempore] κατὰ τὸν τελευταῖον τοῦτον

καιρόν. cum] αιτιολ. testes] κατηγο. nihil] έντονώτερον τοῦ non. quibus] δοτ. και επειδή δέ ὑμῖν (= et quoniam vobis). ut spero] παρενθετικῶς = ὡς ἐλπίζω... satisfēci] ἱκανοποίησα, ἐποίησα, ὥστε νά πιστεῦσετε (= persuasi). me nihil reliqui fecisse] = me nihil reliquisse, nihil praetermisisse (ὅτι) οὐδέν ἐγώ παρέλιπον (παρημέλησα). quod... pertinēret] = tale ut pertineret. ut mihi consulam] περί ἐμαυτοῦ νά λάβω πρόνοιαν (ἀπαλλασσόμενος δηλ τῶν βρασάνων, τὰ ὁποῖα ὑπέστην μέχρι τοῦδε, ἀφίνων νά παρατείνεται ὁ βίος μου ἐκ τῆς πρὸς ὑμᾶς ἀγάπης μου). ignorare nolui] λιτότης (δέν ἠθέλησα νά ἀγνοῆτε) = ἐπιθυμῶ νά μάθετε. mihi stat desinere] (ἀπροσώπως). alere] ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ desinere.

6. his diebus] κατὰ ταύτας τὰς ἡμέρας, τώρα τελευταίως. quidquid] = si quidquid. cibi] γενική διαιρητική. ita] οὕτω, μόνον ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην. ut auxerim] ὥστε ἡὔξησα. deinde] ἔπειτα (ἐάν δηλ. δέν ἐγκρίνετε τὴν ἀπόφασίν μου). frustrā] σύναψον πρὸς τὸ conemini. dehortando] (ἀφαιρ.) impedire] διὰ τοῦ ἀποτρέπειν (με τὸ νά προσπαθῆτε νά με ἀποτρέψετε) νά ἐμποδίσετε ἐμέ ἀπὸ τῆς ἀποφάσεώς μου.

Κεφάλαιον 22.

1. habitā (ἀφαιρ. ἀπόλ.)... depressit] δηλ. Atticus. constantiā] ἀφαιρ. τροπ. vultūs] εἶναι πτώσεως γενικῆς. ut] ὥστε. ex vitā] ἐννόησον πάλιν τὸ migrare (= discedere ἢ excedere ἀποχωρεῖν). Οἱ ἀρχαῖοι τὸν θάνατον ἐθεώρουν ὡς ἀποδημίαν.

2. cum quidem] ἐνῶ μάλιστα, και δὴ ἐνῶ. quod] ἀντικείμε. τοῦ cogeret. et... reservaret] (συμπλήρ. διὰ τοῦ ut, ὕπερ περιέχεται ἐν τῷ προηγούμενῳ ne = et (= ἀλλὰ) ut... reservaret. tum quoque] ἀκόμη τώρα, δηλ. εἰς ἣν κατάστασιν ἦτο... superesse] = superstitem (= ἐπιζῶντα) esse. eius] δηλ. Agrippae.. taciturnā suā obstinatione] διὰ τῆς σιωπηρεᾶς αὐτοῦ ἰσχυρογνωμοσύνης, διὰ τῆς ἐπιμόνου αὐτοῦ σιωπῆς. depressit] διέκοψε.

3. cum] χρον. = ἀφου. se] πλεονασμός. inierat] ὕπερσ. τοῦ ῥ. in eo. pridie Kal(endas) Apriles] τῇ 31 Μαρτίου τοῦ 32 π.Χ. Ἐγεννήθη τῷ 109 π.Χ. consulibus] (ἀφαιρ.) ὑπάτων (ὄντων).

4. in lecticulā] τὸ ἀπέριττον φορεῖον δηλοῖ ὅτι ἔλειπεν ἀπὸ τῆς

ἐκφορᾶς πᾶν τὸ ἐπιδεικτικὸν καὶ πομπῶδες. ut] ὡσπερ. frequentiā] ἀφαιρ. Appiam] οἱ Ῥωμαῖοι ἐθάπτοντο κατὰ μῆκος τῶν γειτονικῶν ὁδῶν τῆς Ῥώμης, ὡς ἡ Ἀππία. lapidem] αἱ ἀποστάσεις ἐπὶ Αὐγούστου ὑπελογίζοντο ἀπὸ τῆς ἀγορᾶς τῆς Ῥώμης (forum), ἔνθα ὑπῆρχεν ὁ πρῶτος χρυσοῦς μιλιοδείκτης.

ΠΙΝΑΞ ΙΣΤΟΡΙΚΟΣ ΚΑΙ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟΣ

- Aegātes, Ἰνμ, θηλ. Αἴγουσαι. Ἦσαν τρεῖς νῆσοι πρὸς Δ. τῆς Σικελίας.
- Aemilius (L. Aem. Paulus), Λεύκιος Αἰμίλιος Παῦλος. 1) ῥωμαῖος ὑπάτος, ὅστις ἐφονεύθη κατὰ τὴν μάχην παρὰ τὰς Κάννας (τῷ 216 π.Χ., Hn 4,4. — 2) ῥωμαῖος ὑπάτος (τῷ 182 π.Χ.) Hn 13,1.
- Aemiliū, ὄρμ, οἱ ἀνήκοντες εἰς τὴν γενεὰν τῶν Αἰμιλίων A 18, 4.
- Afrīca, ae, θηλ., Ἀφρική, ἐπὶ τῶν ῥωμαϊκῶν χρόνων ἡ βόρειος παράλιος χώρα, ἡ περιοχή τῆς Καρχηδόνος Hm 2,2.
- Africānus, ἐπωνυμία τῶν Σκιπιόνων ἰδ. Scipio.
- Agrippa (Marcus Vipsanius), Μᾶρκος Οὐιψάνιος (Βιψάνιος) Ἀγρίππας. Διεκρίνετο ὡς ἄριστος στρατηγὸς καὶ πολιτικός. Συνεζεύχθη περὶ τὸ τέλος τοῦ βίου του (27 π.Χ.) τὴν νεαρὰν χήραν Ἰουλίαν, θυγατέρα τοῦ Αὐγούστου.
- Alpes. Ἰνμ, θηλ., Ἀλπεις, ὄρη τῆς Β. Ἰταλίας.
- Aniciā, ae, Ἀνικία, ἐξαδέλφη τοῦ Τίτου Πομπωνίου Ἀττικοῦ ἰδὲ καὶ Sulpicius.
- Antiochus, Ἀντίοχος ὁ Γ', ὁ καλούμενος Μέγας, βασιλεὺς τῆς Συρίας (223 - 187 π.Χ.).
- Antonius (Marcus), Μᾶρκος Ἀντώνιος, εἷς τῶν τριῶν ἀνδρῶν (triumvir) μετὰ τοῦ Λεπίδου καὶ τοῦ Ὀκταβιανοῦ.
- Appennīnus, i, ἄ., τὰ Ἀπέννινα ὄρη.
- Appīa (via), Ἀππία ὁδός. Ἡ μεγάλη μεσημβρινή ὁδός, ἧς τὴν κατασκευὴν ἤρχισε (τῷ 312 π.Χ.) ὁ τιμητὴς (censor) Ἀππίος Κλαύδιος Καῖκος. Ἦτο ἡ λαμπροτάτη τῶν ὁδῶν τῆς Ῥώμης καὶ διὰ τοῦτο ἐκαλεῖτο βασίλισσα τῶν ὁδῶν (regina viarum) καὶ ἐφθανε μέχρι τῆς πόλεως Καπύης, βραδύτερον ὅμως ἐπὶ Αὐγούστου προεξετάθη μέχρι τοῦ Βρενδησίου (νῦν Brindisi). Ἐκατέρωθεν τῆς ὁδοῦ, ἐφ' ἱκανὸν διάστημα ἀπὸ τῆς Ῥώμης, ὑπῆρχον οἰκογενειακοὶ τάφοι, ὧν σφίζονται ἔτι λείψανα.

- Apulīa, ae, θηλ., Ἀπουλία, χώρα ἐπὶ τῆς ΝΑ. πλευρᾶς τῆς Ἰταλίας, ἐπὶ τοῦ Ἀδριατικοῦ πελάγους.
- Arrētīnus, Ἀρρητίνος, τοῦ Ἀρρητίου, παρὰ τὸ Ἀρρήτιον, πόλιν τῆς Ἐπρουρίας (νῦν Arrezo).
- Asīa, ae, θηλ., (Ἀσία). 1) ἡ νῦν ἀπὸ τοῦ Δ' μ.Χ. αἰῶνος καλουμένη Μ. Ἀσία (Ἄ ν α τ ο λ ῆ) Hn 8,4 - 2) ἡ ῥώμ. ἐπαρχία (ἀπὸ τοῦ 130 π.Χ.) Ἀσία, A 6,4.
- Athēnae, ārum, θηλ., Ἀθῆναι.
- Attīcus, (T. Pomponius Atticus), ἰδ. C. 3,5, Hn 13,1 καὶ βίον Ἀττικοῦ
- Aurēlius Cotta (C.), Γάιος Αὐρήλιος Κόττας, ῥωμαῖος ὕπατος μετὰ τοῦ Σολπικίου (200 π.Χ.) Hn 7,1.
- Baebius, Βαίβιος, ὄνομα ῥώμ. οἰκογενείας· ἰδ. Tamphilus.
- Balbus (L. Cornelius), Βάλβος (ὕπατος τῷ 40 π.Χ.) ἄλλοτε φίλος τοῦ Καίσαρος καὶ νῦν τοῦ Ὀκταβιανοῦ.
- Barca, ae, ἄ., Βάρκας (λ. Φοινικική, ἰδ. λ. Hamilcar, ἐν τέλει). Προσωνομία τοῦ Ἀμίλκα καὶ τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ.
- Bithynī, ōrum, ἄ., Βιθυνοί, κάτοικοι τῆς Βιθυνίας.
- Bithynīa, ae, θηλ., Βιθυνία, χώρα ἐπὶ τῆς ΒΔ. παραλίας τῆς Ἀσίας.
- Blitho, ἰδ. Sulpicius.
- Brutus (Marcus Iunius), Μᾶρκος Ἰούνιος Βροῦτος, υἱὸς τοῦ Μ. Βρούτου καὶ τῆς Σερβιλίας, ἀδελφῆς τοῦ Κάτωνος (τοῦ Uticensis). Οὗτος μετὰ τοῦ Κασσίου ὑπῆρξεν ὁ ἀρχηγὸς τῆς συνωμοσίας ἐναντίον τοῦ Καίσαρος.
- Caecilīus (Quintus), πλούσιος ῥωμαῖος ἱππεύς, θεῖος τοῦ Ἀττικοῦ.
- Caesar, āris, Καῖσαρ. C. Iulius Caesar, ἐπιφανέστατος στρατιωτικὸς καὶ πολιτικὸς (ἐγεννήθη τῇ 12 Ἰουλίου τοῦ 100 π.Χ., ἐδόλοφονήθη τῇ 15 Μαρτίου τοῦ 44 π.Χ.). Μετὰ θάνατον ἀπενεμήθη αὐτῷ ὁ τίτλος divus (θεός), ὅστις τίτλος εἰς τοὺς ἔπειτα χρόνους ἐδίδετο εἰς ὅλους σχεδὸν τοὺς αὐτοκράτορας A 19, 2.—2). Caesar (C. Octavius) : Ἐγεννήθη τὸ ἔτος 63 π.Χ. καὶ ἀπέθανε τῷ 14 μ.Χ. Ἐλαβε τὸν τίτλον τοῦ imperator τῷ 29 π.Χ. καὶ κατόπιν τὴν προσωνομίαν Augustus. Ἦτο υἱὸς τῆς Ἀτίας, ἀνεψιᾶς τοῦ Γάτου Ἰουλίου Καίσαρος. Ὑιοθετηθεὶς παρ' αὐτοῦ προσέλαβε τὸ ὄνομα Γάιος Ἰούλιος Καῖσαρ Ὀκταβιανός.
- Cannensis, e, τῶν Καννῶν, πολίχνης τῆς Ἀπουλίας. pugna Cannensis, ἡ παρὰ τὰς Κάννας μάχη.

Capitolium, ἴι, οὐ., Καπιτώλιον, ὁ λόφος τοῦ Καπιτωλίου, A 20,3.
 Capua, ae, θηλ., Καπύη πρωτεύουσα τῆς Καμπανίας.

Cato, ōnis. 1) M. Porcius Cato, Μάρκος Πόρκιος Κάτων, ὁ πρεσβύτερος ἢ Censorius· ἴδ. βιογρ. Κάτωνος. — 2) M. Porcius Cato ὁ νεώτερος, ὁ ἐπονομασθεὶς ἐκ τῆς πόλεως Ὑτίκης Uticensis (Ὑτικαῖος), διότι ἠτύχων ἔκει (τῷ 46 π.Χ.), δισέγγονος τοῦ προηγουμένου A 15,3.

Catulus (C. Lutatius), Λουτάτιος Κάτλος, ῥωμ. ὑπάτος (242 π.Χ.).
 Centenius (C.), Γάιος Κεντένιος. Ἦτο praetor (legatus pro praetore) τοῦ ὑπάτου Σερβιλίου Hn 4,3.

Cethegus (P. Cornelius), Πόπλιος Κορνήλιος Κέθηγος, ῥωμ. ὑπάτος (181 π.Χ.) Hn 13,1.

Cicero, ōnis. 1) Marcus Tullius Cicero, Μάρκος Τύλλιος Κικέρων, ὁ γνωστός ῥωμ. πολιτικός, ῥήτωρ, καὶ φιλόσοφος, σύγχρονος καὶ φίλος τοῦ Ἀττικοῦ (ἐγεννήθη τῷ 106 π.Χ., ἐφονεύθη τῇ 7 Δεκεμβρίου τοῦ 43 π.Χ.) A1, 4,5, 4. 16,6,1,3.— 2) Quintus Tullius Cicero, Κόιντος Τύλλιος Κικέρων, ἀδελφὸς τοῦ προηγουμένου, γαμβρὸς (τῷ 68 π.Χ.) τοῦ Ἀττικοῦ A 5, 3. 6, 4. 16, 2.— Πληθ. Cicerones = M. καὶ G. Tullius Cicero A 15, 3.

Cinnānus, Κινανός, τοῦ Κίννα. Ὁ Λεύκιος Κορνήλιος Κίννας, ἐκβληθεὶς ἐκ Ῥώμης ὑπὸ τῶν περὶ τὸν Σύλλαν καὶ συναθροίσας στρατὸν εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν καὶ ἔλαβε μέρος εἰς τὴν ἐπὶ πέντε ἡμέρας διαρκέσασαν σφαγὴν τῶν πολιτῶν.

Clastidium, ἴι, οὐ., Κλαστίδιον (νῦν Casteggio)· πόλις τῆς ἐντὸς τῶν Ἄλπεων Γαλατίας πρὸς Β. τῆς Γενώας (τῆς νῦν Genova).

Claudius. 1) M. Claudius Marcellus, Μάρκος Κλαύδιος Μάρκελλος, ῥωμ. ὑπάτος (196 π.Χ.) Hn 7,6.— 2) C. Claudius Nero, Γάιος Κλαύδιος Νέρων (τὸ β' ὑπάτος τῷ 207 π.Χ.), νικητὴς τοῦ Ἀσδρούβα παρὰ τὴν Σήνην C 1,2.— 3) Ti(berius) Claudius Nero, Τιβέριος Κλαύδιος Νέρων (υἱὸς τῆς Λιβίας Δρουσίλλης συζευχθεὶς εἰς δεύτερον γάμον μετὰ τοῦ Αὐγούστου), ὁ μετέπειτα (14-37 μ.Χ.) αὐτοκράτωρ Τιβέριος A 19,4.

Cornelius (C.), Γάιος Κορνήλιος, ῥωμ. ὑπάτος (193 μ.Χ.) Hn 8, 1· ἴδὲ Cethegus καὶ Scipio.

Cotta (C. Aurelius), Κόττας, ῥωμ. ὑπάτος τῷ 65 π.Χ. A 4,5.

- Crēta, ae, θηλ., Κρήτη· Cretenses, ἴμ, ἀ., οἱ κάτοικοι τῆς Κρήτης, οἱ Κρηῆτες.
- Cyrēnaei, ὄrum, ἀ., κάτοικοι τῆς Κυρήνης (πρωτευούσης τῆς Κυρηναϊκῆς ἐν τῇ Β. Ἀφρικῇ, πρὸς Δ. τῆς Αἰγύπτου), οἱ Κυρηναῖοι.
- Diāna, ae, θ., Ἄρτεμις, θυγάτηρ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Λητοῦς. Ἐτιμᾶτο ὡς θεὰ τῆς θήρας. Ταυτίζεται μὲ τὴν Ἄρτεμιν τῶν Ἑλλήνων.
- Domitīus (Cn.=Γναῖος), Δομίτιος, ῥωμ. ὑπατος (32 π.Χ.).
- Drussilia, ae, θ., ἰδ. Claudius ἀρ. 3.
- Ennīus (Q.=Quintus), Κόιντος Ἐννίος, ὁ δημιουργὸς τῆς ῥωμ. λογοτεχνίας. Ἐγεννήθη τὸ 239 π.Χ. ἐν τῇ πόλει Rudiae (νῦν Rugge) τῆς Καλαβρίας, ἔγραψε καὶ ἐπικὸν ποίημα ἐπιγραφόμενον Annales (=Χρονικά), ἐν τῷ ὁποίῳ ἐπραγματεύθη τὴν ἱστορίαν τῶν ἑαυτοῦ χρόνων.
- Epirotīcus, Ἡπειρωτικὸς, ἐπὶ τῆς Ἡπείρου κείμενος.
- Eryx, ἔcis, ἀ., Ἐρυξ, πόλις καὶ ὄρος πρὸς τὸ δυτικὸν μέρος τῆς Σικελίας (νῦν]Monte] San Giuliano).
- Etrurīa, ae, θ., Ἐτρουρία (νῦν Toscana), χώρα ἐπὶ τῆς δυτικῆς παραλίας τῆς Ἰταλίας.
- Eumēnes, is, Εὐμένης, βασιλεὺς τῆς Περγάμου (197-159 π.Χ.).
- Fabīus. 1) Quintus Fabius Maximus Verrucōsus (ὁ ἐπικληθεὶς Cunctātor =Μελλητής), ὑπατος τῷ 214 π.Χ., ὀνομαστὸς στρατηγὸς κατὰ τὸν δεύτερον Καρχηδονιακὸν πόλεμον Hn 5,1 καὶ ἐξῆς. C 1,2. Πληθυντ. Fabīi, ὄrum, ἀ., τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας τῶν Φαβίων, A 18, 4.—2) Fabius Labeo, Φάβιος Λαβέων, ῥωμαῖος ὑπατος (τῷ 183 π.Χ.) Hn 13,1.
- Falernus (ager), ὁ Φαλερνὸς ἀγρὸς, παρὰ τὴν δυτικὴν παραλίαν τῆς Ἰταλίας ἐν τῇ Καμπανίᾳ, ὀνομαστὸς διὰ τὸν οἶνον.
- Feretriūs, Iuppiter Feretrius, Ζεὺς ὁ Φερέτριος, ὁ Ὑπέρμαχος, Ζεὺς ὁ νικητῆς (κυρίως=ὁ θεὸς τῶν σκύλων καὶ τῶν λαφύρων). Ὁ ναὸς τούτου ἰδρύθη ὑπὸ τοῦ Ῥωμύλου ἐπὶ τοῦ Καπιτωλίου.
- Flaccus, ἰδ. Valerius.
- Flaminīus (Titus Quintīus), Τίτος Κοῖντιος Φλαμίνιος, ῥωμαῖος ὑπατος (τῷ 198 π.Χ.), νικητῆς τοῦ Φιλίππου, βασιλέως τῆς Μακεδονίας, παρὰ τὰς Κυνὸς κεφαλὰς (197 π.Χ.), ἐλευθερωτῆς τῶν Ἑλλήνων.
- Flaminīus (C.), Γάιος Φλαμίνιος, ῥωμαῖος ὑπατος (217 π.Χ.).

- Fregellae, ārum, θ., Φρεγγέλαι (νῦν C e r r a n o), πόλις τῆς Ἰταλίας ἐν Λατίῳ ΝΑ. τῆς Ῥώμης.
- Furius (C.), Γάιος Φούριος, ῥωμαῖος ὕπατος (196 π.Χ.).
- Galba, ae (Servius Sulpicius), Σέρβιος Σολπίκιος Γάλβας, ῥωμαῖος praetor ἐν Ἰσπανίᾳ (151 π.Χ.).
- Gallia, ae, θ., Γαλατία. Αὕτη ἦτο διηρημένη εἰς δύο μέρη α) εἰς Gallia transalpina (τὴν σημερινὴν Γαλλίαν) Hn 3,4. καὶ β) εἰς Gallia cisalpina (τὴν σημερινὴν βόρειον Ἰταλίαν).
- Gortynii, ōrum, ἀ., Γορτύνιοι, οἱ κάτοικοι τῆς Γόρτυνος (ὀνομαστ. Γόρτυν), πόλεως τῆς Κρήτης.
- Gracchus (Tiberius Sempronius), Τιβέριος Σεμπρώνιος Γράγχος (Γράγχος), ῥωμαῖος ὕπατος τῶ 215 καὶ 213 π.Χ. Ἐφονεύθη τῶ 212 π.Χ. πολέμων κατὰ τοῦ Ἀννίβα.
- Graecus, ἑλληνικός, ἔλλην Hn 13, 2. C 3,2.
- Grāius (προφ. Grajus) saltus, « Γραΐγαι Ἀλπεις » (ἐκ τοῦ Κελτικοῦ Kraig = φαῖος βράχος), Γραΐκαὶ Ἀλπεις. Τὸ σημεῖον τῆς διαβάσεως εἶναι ὁ αὐχὴν (ἢ κλεισώρεια) τοῦ μικροῦ Ἀγίου Βερνάρδου (ὕψ. 2188 μ.), κατ' ἄλλους ὁ αὐχὴν τοῦ ὄρους Genèvre (ὕψ. 1860 μ.). Ὅτι ἐκλήθησαν οὕτω (τ.ἔ. Γραΐαι Ἀλπεις ἐκ τοῦ graius = graecus) ἀπὸ τοῦ ἔλληνος Ἡρακλέους εἶναι μῦθος.
- Hadrumētum, i, οῦ., Ἀδρῦμητον, πόλις παράλιος τῆς ἐπαρχίας Ἀφρικῆς ἐν τῇ περιοχῇ τῆς Καρχηδόνος (νῦν S u s a).
- Hamilcar, āris, Ἀμίλκας, ὁ πατὴρ τοῦ Ἀννίβα, στρατηγός (ἀπὸ τοῦ 247 — +229 π.Χ.) κατὰ τὸν ἀ' Καρχηδ. πόλεμον. Ὅνομα πολλῶν ὀνομαστῶν Καρχηδονίων. (Ἡ λέξις εἶναι φοινικικὴ καὶ δηλοῖ τὸν ὑπέρτερον ἢ τὸ δῶρον τοῦ Melqart Μελκάρτ, δηλαδὴ τοῦ Βήλου, πολιούχου θεοῦ τῆς Τύρου, οὗ ἡ λατρεία διεδόθη καὶ εἰς τὴν Καρχηδόνα). Ὁ Ἀμίλκας ἐπεκαλεῖτο (Barag B a r a k ἢ B a r c a = ἀστραπή, τὸ ἀστράπττον ξίφος).
- Hannībal, ālis, Ἀννίβας (περ. 247 - 183 π.Χ.), υἱὸς τοῦ Ἀμίλκα Βάρκα. Ὅνομα πολλῶν Καρχηδον. στρατηγῶν. (Ἡ λ. εἶναι φοινικικὴ = τὸ δῶρον τοῦ θεοῦ. Περὶ τοῦ Baal (Βάαλ = Βῆλος) ἰδ. Iuppiter.
- Hasdrūbal, ālis, Ἀσδρούβας : 1) γαμβρός ἐπὶ θυγατρὶ τοῦ Ἀμίλκα καὶ διάδοχος ἐν τῇ ἀρχῇ (229/228 - 221 π.Χ.) Hm 3,2. Hn 3, 1. — 2) νεώτερος ἀδελφὸς τοῦ Ἀννίβα, φονευθεὶς (207 π.Χ.) παρὰ τὴν Σήγγην Hn 3,3. C 1,2.

- Helvius (C.), Γάιος Ἑλβίος, συνάδελφος τοῦ Κάτωνος ἐν τῇ ἀγορανομίᾳ (199 π.Χ.).
- Hercules, is, Ἡρακλῆς, υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Ἀκλμήνης, ὀνομαστὸς ἔθνικὸς ἥρωας τῶν Ἑλλήνων. Hercules Graecus (= Graecus ?) ἡ ἱστορία ἐνταῦθα τοῦ Ἡρακλέους εἶναι καθαρὸς μῦθος.
- Hippo, onis, ἄ., Ἴππων (βασιλικός), πόλις ἐν τῇ περιοχῇ τῆς Καρχηδόνος (νῦν B o n a, γαλλ. Bône).
- Hispania, ae, θηλ. Ἰσπανία (ἡ σημερινὴ Ἰσπανία μετὰ τῆς Πορτογαλίας). Πληθυντ. Hispaniae (C 3,4) αἱ δύο Ἰσπανίαι, τ.ἔ. α) Hispania citerior (Tarracōnensis) νοτιοδυτικὴ Ἰσπανία, ἐκεῖθεν καὶ νοτιοδυτικῶς τοῦ ποταμοῦ Ἰβήρου (νῦν Ebro) καὶ β) Hispania ulterior (Lusitania καὶ Baetica) βορειοανατολικὴ Ἰσπανία, ἐντεῦθεν καὶ βορείως τοῦ Ἰβήρου.
- Hortensius (Quintus Hortensius Hortālus), Κόιντος Ὀρτή(ν)σιος Ὀρταλος (114 - 50 π.Χ.), ἦτο πρὸ τῆς ἀκμῆς τοῦ Κικέρωνος ὁ μεγαλύτερος ῥήτωρ τῆς Ῥώμης (ἀπὸ τοῦ 89 - 68 π.Χ.).
- Italia, ae, θηλ., Ἰταλία. Italicus, Ἰταλικός.
- Iuppiter (καὶ Iūpiter), γεν. Iovis (πρόφ. Jovis), υἱὸς τοῦ Κρόνου καὶ τῆς Ῥέας, ὁ μέγιστος καὶ ἰσχυρότατος θεὸς τῶν Ῥωμαίων (ταυτίζεται πρὸς τὸν Δία τῶν Ἑλλήνων) A 20,3. — Ἐπίσης κεῖται ἀντὶ τοῦ Baal (= Ἥλιος) τοῦ μεγίστου θεοῦ τῶν Φοινίκων καὶ τῶν Καρχηδονίων Hn 2,3. ἰδ. Feretrius.
- Karthaginiensis, e, καὶ Carthaginiensis, Καρχηδόνιος Hn 6,2 (οὐσ.) Hn 1,1. Οὐσ. πληθυντ. οἱ Καρχηδόνιοι Hm 1,3. 2,3. Hn 7,1 ἐξ.
- Karthāgo (καὶ Carthāgo), gīnis, θηλ., Καρχηδών. Ὀνομαστὴ καὶ ἐμπορικὴ πόλις τῆς βορείου παραλίας τῆς Ἀφρικῆς, ἀποικία τῆς Τύρου. Ἐκτίσθη περὶ τὸ 888 π.Χ. (σήμερον σφύζονται ἐρείπια παρὰ τὴν M e r s a ἐν Τύνιδι), ἀντίζηλος τῆς Ῥώμης, κατεστράφη τῷ 146 π.Χ. ὑπὸ τοῦ Ποπλίου Κορνηλίου Σκιπίωνος τοῦ Ἀφρικανοῦ.
- Labēo, ἰδ. Fabius ἀρ. 2.
- Lacedaemonius, Λακεδαιμόνιος, ἐκ Λακεδαίμονος (Σπάρτης).
- Ligures, um, ἄ., Λίγυες, Λιγυστῖνοι, λαὸς ἐπὶ τῆς ΒΔ. ἀκτῆς τῆς Ἰταλίας πρὸς Ν. τῶν Ἀπεννίνων παρὰ τὴν Γενόαν (νῦν G e n o v a).
- Longus (Tiberius Sempronius), Τιβέριος Σεμπρώνιος Λόγγος (ὑπάτος τῷ 218 π.Χ. καὶ 194 π.Χ.).
- Lucullus (Lucius Licinius), Λεύκιος Λικίνιος Λούκουλλος, Ῥωμαῖος

- ὑπατος (74 π.Χ.) καὶ στρατηγὸς τὸν περισσότερον χρόνον ἐν τῷ Μιθριδατικῷ πολέμῳ (77 - 66 π.Χ.), γνωστὸς διὰ τὰ πλοῦτη καὶ τὴν ἀχαλίνωτον πολυτέλειαν A 5,1.
- Lusitāni, ōrum, ἄ., οἱ κάτοικοι τῆς Λουσιτανίας (τῆς σημερινῆς Πορτογαλίας), οἱ Λουσιτανοὶ ἰδ. Hispania.
- Lutatius (L. Lutatius Catulus), Γάιος Λουτάκιος Κάτλος, ῥωμαῖος ὑπατος (τῷ 242 π.Χ.) Hn 1,3. 5.
- Mago, ōnis, Μάγων, ἀδελφὸς τοῦ Ἀννίβα.
- Marcellus, Μάρκελλος (τὸ πλήρες Marcus Claudius Marcellus) 1) ῥωμ. ὑπατος (τῷ 212 π.Χ.), περιφημὸς στρατηγὸς ἐν τῷ δευτέρῳ Καρχηδονιακῷ πολέμῳ, παρθητῆς τῶν Συρακουσῶν Hn 5,3. C 1,2. — 2) ῥωμαῖος ὑπατος (τῷ 183 π.Χ.) Hn 13,1. — 3) γαμβρὸς τοῦ Ὀκταβιανοῦ, ὑπατος (τῷ 50 π.Χ.). Ἀπέθανεν ὀλίγον πρὸ τοῦ 40 π.Χ. — Πληθ. Marcelli, ōrum, ἄ., ἡ γενεά, ἡ οἰκογένεια τῶν Μαρκέλλων A 18, 4.
- Marius (C.), Γάιος Μάριος, ῥωμαῖος ὑπατος (τῷ 82 π.Χ.), υἱὸς τοῦ Γ. Μαρίου (γνωστοῦ ἀντιπάλου τοῦ Σύλλα [ἰδ. Sulla]), νικητοῦ τῶν Κίμβρων (101 π.Χ.) καὶ τῶν Τευτόνων (102 π.Χ.) A 1, 4. 2, 2. 15, 3.
- Maximus, ἰδ. Fabius.
- Minucius : 1) Quintus Minucius Thermus, Κόντος Μινούκιος Θέρμος, ῥωμαῖος ὑπατος (193 π.Χ.) Hn 8,1. — 2) Marcus Minucius Rufus, Ἰππαρχος ὑπὸ τὸν δικτάτορα Φάβιον Μάξιμον ἐν τῷ δευτέρῳ Καρχηδονιακῷ πολέμῳ Hn 5,3.
- Nero, ἰδ. Claudius ἀριθ. 2 καὶ 3.
- Nomentanus, Νωμεντανός, τοῦ Νωμέντου (νῦν Mentana), πόλεως τῆς χώρας τῶν Σαβίνων ὀλίγον ΒΔ. τῆς Ῥώμης.— Nomentanum (praedium), κτῆμα ἐν τῇ περιοχῇ τῆς χώρας τῶν Σαβίνων.
- Numidae, arum, ἄ., Νομάδες, λαὸς τῆς Β. Ἀφρικῆς.
- Octavius, ἰδ. Caesar 2.
- Padus, i, ἄ., Πάδος, ποταμὸς τῆς Β. Ἰταλίας (νῦν Po), πηγάζων ἐκ τῶν Ἀλπεων καὶ ἐκβάλλων εἰς τὸ Ἀδριατικὸν πέλαγος.
- Pamphylum mare, οὐ., Παμφυλία θάλασσα, τὸ ἀνατολικὸν μέρος τῆς Μεσογείου θαλάσσης.
- Paulus, ἰδ. Aemilius.
- Peducaeus (Sextus), Σέξτος Πεδουχαῖος, παλαιὸς φίλος τοῦ Τίτου Πομπωνίου Ἀττικίου.

- Pergamēnus, Περγαμηνός, τῆς πόλεως Περγάμου (νῦν P e r g a m a), ἡ ὁποία ἐγένετο ἡ πρωτεύουσα τοῦ μετέπειτα Περγαμηνοῦ βασιλείου ἐν Μ. Ἀσίᾳ Hn 10,2. 11,5. Pergamēni, ὄrum, ἄ., οἱ κάτοικοι τῆς Περγάμου, οἱ Περγαμηνοὶ Hn 11,7.
- Perpenna, ae, (Marcus), Μᾶρκος Περπένας, ἐπιφανὴς ῥωμαῖος ὑπάτος (τῷ 92 π.Χ.), τιμητῆς (τῷ 86 π.Χ.).
- Phidias, ae, Φειδίας τις (ἰδ. βίον Ἀττικοῦ 3,2).
- Philippus, Φίλιππος ὁ Ε΄, υἱὸς Δημητρίου τοῦ Β΄, βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας ἀπὸ τοῦ 221 - 179 π.Χ., πατὴρ τοῦ Περσέως Hn 2,1.
- Poenus, συνήθως κατὰ πληθ. Poeni, ὄrum, ἄ., Φοίνικες = Καρχηδόνιοι (ὡς ἄποικοι ἐκ Φοινίκης) Hm 1,2. 2,3. Hn 1,1. Poenus (= Hannibal) Hn 10,1. Poenīcus, a, um, Καρχηδονι(α)κός.
- Pontus, Πόντος, ὁ Εὐξείνιος Πόντος (νῦν Μαύρη Θάλασσα) μετὰ τῶν ἐπαρχιῶν τῶν μεσημβρινῶν ἀκτῶν καὶ ἰδίᾳ τῆς Βιθυνίας, τοῦ βασιλείου τοῦ Προυσίου.
- Prusīa (καὶ Prusīas), ae, Προυσίας ὁ Α΄, βασιλεὺς τῆς Βιθυνίας, γαμβρὸς ἐπ' ἀδελφῇ Φιλίππου τοῦ Ε΄ (ἀποθανὼν ὀλίγον μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀνίβξα).
- Pyrenaeus saltus, ἄ., τὰ Πυρηναῖα : σειρὰ ὄρεων μεταξὺ τῆς σημερινῆς Γαλλίας καὶ Ἰσπανίας.
- Quirinālis collis, ἄ., ὁ Κυρινάλιος λόφος, ὁ βορειότερος τῶν ἑπτὰ λόφων τῆς Ῥώμης (νῦν M o n t e c a v a l l o). Ἐπὶ τούτου ἔκειτο ὁ ναὸς τοῦ Κυρίνου (δηλαδὴ τοῦ μετὰ θάνατον ἀποθεωθέντος Ῥωμύλου).
- Rhodānus, i, ἄ., Ῥοδανός, (νῦν R h ὀ n e), ποταμὸς τῆς Γαλατίας (Γαλλίας) ἐκβάλλων εἰς τὴν Μεσόγειον.
- Rhodīi, ὄrum, ἄ., οἱ Ῥόδιοι. Οὗτοι ἦσαν σύμμαχοι τῶν Ῥωμαίων.
- Roma, ae, θ., Ῥώμη, πρωτεύουσα τοῦ Λατίου καὶ ὀλοκλήρου τοῦ ῥωμαϊκοῦ βασιλείου.
- Romānus, Ῥωμαῖος οὖσ. Romāni, ὄrum, ἄ., οἱ Ῥωμαῖοι.
- Romūlus, Ῥωμύλος, πρῶτος ἰδρυτῆς καὶ βασιλεὺς τῆς Ῥώμης.
- rubrum mare, οὖ., ἡ Ἐρυθρὰ θάλασσα (νῦν Ἀραβικὸς καὶ Περσικὸς κόλπος).
- Sabīni, ὄrum, ἄ., Σαβῖνοι, λαὸς τῆς Κεντρικῆς Ἰταλίας πρὸς Α. τοῦ Λατίου in Sabinis = ἐν τοῖς Σαβίνοις, ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Σαβίνων, C 1,1
- Saguntum, i, οὖ., Σάγουντον, πόλις τῆς Ἰσπανίας βορειῶς τῆς Va-

- lencia (νῦν ἐρείπια μόνον παρὰ τὴν Murviedro), κυριευθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ἀννίβα (τῷ 219 π.Χ.) Hn 3,2.
- Sardinia, ae, θ., Σαρδῶ, Σαρδηνία, Σαρδινία, νῆσος πρὸς Δ. τῆς Ἰταλίας. Sardiniensis, e, ἀφορῶν (εἰς) τὴν Σαρδηνίαν.
- Scipio, ōnis : 1) P. Cornēlius Scipio, Πόπλιος Κορνήλιος Σκιπίων, ὕπατος (τῷ 218 π.Χ.) καὶ ἀντίπαλος τοῦ Ἀννίβα Hn 4,1.—2) P. Cornelius Scipio Africānus maior (235 - 184 π.Χ.), υἱὸς τοῦ προηγούμενου, νικητῆς τοῦ Ἀννίβα παρὰ τὴν Ζάμαν (τῷ 202 π.Χ.) Hn 6,1. 3.—3) Scipio Cornelius, ὁ ὑπὸ τοῦ Γαίου Μετέλλου Πίου υἱοθετηθεὶς καὶ διὰ τοῦτο φερόμενος ὑπὸ τὸ ὄνομα Q. Caecilius Metellus Pius Scipio (ὕπατος τῷ 52 π.Χ.), περθερὸς τοῦ Πομπηίου A 18,4.
- Sēna, ae, θ. Σήνη, μικρὰ παραθαλάσσιος πόλις τῆς Ὀμβρικῆς ἐπὶ τοῦ Ἀδριατικοῦ πελάγους (νῦν Sinigaglia) παρὰ τὸν ποταμὸν Μέταυρον C 1,2.
- Servilius (τὸ πλῆρες Cn[aeus] Servilius Geminus), Γναῖος Σερβίλιος Γέμινος, ῥωμαῖος ὕπατος (τῷ 216 π.Χ.).
- Sicilia, ae, θ., Σικελία.
- Silēnus, Σιληνὸς ὁ Καλακτῖνος (= ἐκ τῆς Καλῆς ἀκτῆς τῆς Σικελίας), Ἕλλην ἱστορικός, ἀκόλουθος τοῦ Ἀννίβα, συγγραφεὺς τῶν Σικελικῶν καὶ τῶν Ἱστορικῶν Hn 13,3.
- Sosius (C.), Γάιος Σόσιος, ῥωμαῖος ὕπατος (τῷ 32 π.Χ.).
- Sosylus, Σωσύλος (καὶ Σώσιλος) ὁ Ἴλιος ἢ κατ' ἄλλους ἐκ τῆς Λακεδαίμονος (Σπάρτης), Ἕλλην ἱστορικός, ἀκόλουθος τοῦ Ἀννίβα Hn 13,3.
- Sulla, ae, (C. Cornelius), Γάιος Κορνήλιος Σύλλας, ὁ γνωστὸς ῥωμαῖος δικτάτωρ (τῷ 82 π.Χ.), ἐχθρὸς τοῦ Γ. Μαρίου. Sullānus ὁ τῷ Σύλλᾳ ἀνήκων, τοῦ Σύλλα.
- Sulpicius : 1) Sulpicius Gaiba, Πόπλιος Σολπίκιος Γάλβας, ῥωμαῖος ὕπατος (τῷ 200 π.Χ.) Hn 7,1.—2) P. Sulpicius Rufus, δήμαρχος (τῷ 88 π.Χ.) προγραφεὶς καὶ φονευθεὶς ὑπὸ τοῦ Σύλλα. Ὁ ἀδελφὸς τούτου Servius Sulpicius Rufus ἦτο ὀνομαστὸς ῥήτωρ καὶ νομομαθῆς, σύζυγος τῆς Ἀνικίας, διατελέσας ὕπατος (τῷ 51 π.Χ.), A 2,1. 2.—3) Sulpicius Blitho, Σολπίκιος Βλίθων, ῥωμαῖος χρονογράφος Hn 13,4.
- Syria, ae, θ., Συρία, χώρα τῆς Ἀσίας μεταξὺ τοῦ Εὐφράτου καὶ τῆς Μεσογείου.

- Tamphiliānus, ὁ ἀνήκων τῷ Ταμφίλῳ. Tamphiliāna (domus) θ., οἰκία φέρουσα τὸ ὄνομα τοῦ πρώτου ἰδιοκτητοῦ αὐτῆς Ταμφίλου, ὅστις ἀνήκεν εἰς τὴν οἰκογένειαν τῶν ὁμωνύμων ὑπάτων.
- Tamphilus, Τάμφιλος, Cn. Baebius καὶ M. Baebius (ῥωμαῖοι ὑπατοὶ τῷ 182 καὶ 181 π.Χ.) Hn 13,1.
- Terentiū (τὸ πλήρες C. Terentius Varro), Γάιος Τερέντιος Οὐάρρων (Βάρρων), ῥωμαῖος ὑπάτος τῷ 216 π.Χ.
- Thermopylae, arum, θ., Θερμοπύλαι Hn 8,3.
- Tiberis, is (αἰτ. Tiberim, ἀφαίρ. Tiberi), ἄ., Τίβερις (νῦν Tevere). ποταμὸς πηγάζων ἐκ τῶν Ἀπεννίνων καὶ διερχόμενος διὰ τῆς Ῥώμης.
- Torquatus: 1) Manlius Torquatus. Λεύκιος Μάνλιος Τορκουάτος. ὀνομαστὸς ῥωμ. ῥήτωρ, ὑπάτος (τῷ 65 π.Χ.) A 1,4. 4,5.— 2) Aulus Manlius Torquatus Αὔλος Μάνλιος Τορκουάτος, ἀδελφὸς τοῦ προηγούμενου, φίλος τοῦ Κικέρωνος καὶ τοῦ Ἀττικοῦ A 15,3.
- Trasumēnus, i, ἄ., (κατὰ παράλειψιν τῆς λέξεως lacus ἀρσ. = λίμνη), Τρασιμέν(ν)η, λίμνη τῆς Ἐτρουρίας (νῦν lago di Perugia).
- Trebia, ae, ἄ., Τρεβίας (νῦν Trebia), παραπόταμος τοῦ Πάδου διαρρέων τὴν Πλακεντίαν (νῦν Piacenza).
- Tullius, Τύλλιος ἰδ. Cicero.
- Tuscūlum, i, οὐ., Τοῦσκλον (νῦν Frascati), πόλις τοῦ Λατίου, 14 χιλμ. μακρὰν τῆς Ῥώμης.
- Utica, ae, θ., Ὑτική (Οὐτική), πόλις τῆς Β. Ἀφρικῆς ἐν τῇ περιορῇ τῆς Καρχηδόνας, ἀποικία τῶν Τυρίων.
- Valerius (C. Valerius Flaccus), Γάιος Οὐαλέριος (Βαλέριος) Φλάκιος, συνάδελφος τοῦ Κάτωνος καὶ ἐν τῇ ὑπατείᾳ (τῷ ἔτει 199 π.Χ.) καὶ ἐν τῇ τιμητείᾳ (τῷ 184 π.Χ.) C 1,1. 2,1.
- Venusia, ae, θ., Οὐενουσία (Βενουσία, νῦν Venosa), πόλις τῆς Ν. Ἰταλίας (Ἀπουλίας), πατρίς τοῦ ῥωμαίου ποιητοῦ Ὀρατίου.
- Vettōnes, um, ἄ., οἱ Οὐέττωνες (Βέττωνες), λαὸς τῆς Λυσιτανίας κατοικῶν τὴν ΒΔ. Ἰσπανίαν (τὴν νῦν Πορτογαλίαν).
- Vipsanius, ἰδ. Agrippa.
- Volso (γεν. Volsōnis), Cn. Manlius Volso (ἢ Vulso), Γναῖος Μάνλιος Οὐόλσων (Βόλσων), ῥωμαῖος ὑπάτος (τῷ 189 π.Χ.) νικητῆς τῶν Γαλατῶν τῆς Μ. Ἀσίας Hn 13,2.
- Zama, ae, Ζάμα, ἰσχυρὰ πόλις τῆς Νομιδίας πρὸς τὰ ΝΔ. τῆς Καρχηδόνας Hn 6,3.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟΝ*

Α

ā ἢ āb (abs παρὰ τῷ Νέπωτι μόνον ἐν συνθέσει, π.χ. abstineo ἐκ τῆς προθ. abs καὶ teneo), πρόθεσις μετ. ἀφαιρ. 1) τοπικῶς: ἀπό, ἐκ, Hm 2,4. Hn 2,1. 2,2. 6,3. 7,7. A 20,1. Μετὰ τῆς ἐννοίας τῆς ἀμύνης ἀπό τινος (ἡμεῖς λέγομεν: ἐναντίον τινός) Hm 9,4. 10,5. 2) χρονικῶς: ἀπό, ἐκ C 2,4. 3,2. A 5,3. 16,3. 18,3 (a stirpe). 3) πρὸς δῆλωσιν τῆς καταγωγῆς ἢ τοῦ γένους: ἀπό, ἐκ A1,1. 18,3 (a quoque ortus = et a quo ortus). 4) πρὸς δῆλωσιν ἐκπορεύσεως ἐνεργείας: a patriā, a maioribus, a patre accipio παρὰ τῆς πατρίδος, παρὰ τῶν προγόνων, παρὰ τοῦ πατρὸς παραλαμβάνω Hm 1,5. A 1,1. 14,2. 5) πρὸς δῆλωσιν τοῦ ποιητικοῦ αἰτίου: = ὑπό, παρὰ (+ γεν.) Hn 2,2.

C 2,4 κ.ά. A 13,2. 19,1. 20,4. ab-aliēno, 1. (ἀποξενῶ). 2) ἀφίστημι, ἀποσπῶ ἐγείρων εἰς ἀποστασίαν, καθιστῶ ἐχθρὸν Hm 2,2. oppida abalienāta πόλεις ἐπαναστᾶσαι, ἀποσικιρτήσασαι Hm 2,4. ab-est, ἰδ. absum.

ab - horrēo, ἴι, —, 2. (ἀποστρέφομαι). 2) δὲν συμφωνῶ, εὐρίσκομαι εἰς ἀσυμφωνίαν (ἀντίφασιν), διαφέρω.

ab-icō (πρόφερε ab - jicio ἐκ τῆς ab καὶ icō), icō, ictum, 3. (ἀπορρίπτω). 2) ἀπορρίπτω, (ρίπτωτι ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ὡς πρᾶγμα εὐτελοῦς ἀξίας [ἀποθέτω]).

abs-tinēo (abs καὶ tinēo), tinūi, —, 2. ἀπέχω. me cibo (ἀφαιρ.) ἀπέχομαι τῆς τροφῆς, ἐγκρατεύομαι, νηστεύω.

ab-sens, ἰδ. absum.

ab-sum, afūi, abesse, εἶμαι ἀπών, ἀποδημῶ, ἀπουσιάζω A 20,1. ἀπέ-

* Τὰ οὐσιαστικά, ὧν δὲν σημειοῦται τὸ γένος, εἶναι θηλυκά. Τῶν εἰς -us, -a -um ἐπιθέτων ἐσημειώθη μόνον ὁ τύπος τοῦ ἀρσενικοῦ. — Οἱ ἀναγραφόμενοι μετ' ἑκάστου ῥήματος ἀριθμοὶ δηλοῦσι τὰς συζυγίας. — Οἱ ἀρχικοὶ χρόνοι πολλῶν συνθέτων ῥημάτων ἐσημειώθησαν ἐν τοῖς ἀπλοῖς. Τῶν ῥημ. τῆς 1ης συζυγίας ἐσημειώθη μόνον ὁ ἐνεστώς τῆς ὀριστ. — Ἐκάστης λέξεως ἢ πρώτης σημασίας ἐτέθη ἐντὸς παρενθέσεως, ἐκτὸς ἂν ἢ λέξις ἀπαντᾷ ἐν τῷ κειμένῳ μετὰ τῆς σημασίας ταύτης. Τὰ μακρὰ καὶ βραχέα φωνήεντα δὲν ἐσημειώθησαν πανταχοῦ, ἀλλὰ μόνον ἐνθα ἔθεωρήθη ἀναγκαῖον ἢ χάριν τοῦ ὀρθοῦ τονισμοῦ.

Hm = Hamilcar, Hn = Hannibal, C = Cato, A = Atticus.

- χω, εἶμαι μακρὰν Hn 6,2. absens ἀπὼν Hn 2,1. 8,2. A 3,2. 20,4.— 2) ἀπὼν (ἀνευ συνδρομῆς, συμ-πράξεως) Hn 5,3.
- ae (οὐδέποτε πρὸ φων. καὶ τοῦ h) ἢ atque (πρὸ φων. καὶ σπανίως πρὸ συμφ.) καί, καὶ δῆ. multo aliter ac πολὺ ἄλλως ἢ. alia atque antea ἄλλα (διαφορετικὰ) ἢ πρό-τερον (ἄλλα καὶ πρότερον). atque hic tantus vir καὶ μάλιστα ὁ μέγας οὗτος ἀνὴρ Hn 13,2.
- ac-cēdo, 3. προσέρχομαι, ad has-tam publicam προσέρχομαι εἰς δημοσίαν πράξιν (εἰς δημοπρασίαν), ἀγοράζω δημόπρατα, λαμβάνω μέρος εἰς δημοπρασίαν (ιδ. hasta). 2) Africam (= ad Africam) προσορμίζομαι εἰς τὴν Ἀφρικὴν Hn 8,1. 3) παρουσιάζομαι, ἐμφανίζομαι A 21,4.
- ac-celēro, 1. ἐπιτυγχάνω, ἐπισπεύδω.
- accēpi, ιδ. accipio.
- acceptus, εὐπρόσδεκτος.
- accessio, ōnis, (ἐπ)αὔξησις.
- ac-cīdo (ad καὶ cādo), accīdi,—, 3. (προσπίπτω). 2) accidit συμβαίνει νά. . . Hn 12,1.
- ac-cīpio (ad καὶ cāpio), accēpi, acceptum, 3. (παρα)λαμβάνω, δέχομαι. 2) λαμβάνω, εἰσπράττω A 2,4 3) λέγω ναί, συγκατανεύω, παραδέχομαι Hn 2,4. 4) ἀντιλαμβάνομαι, (κατα)νοῶ, μανθάνω A 1,3. 5) dignitatem παραλαμβάνω τὸ ἀξίωμα. 6) κληρονομῶ A 14,2.
- ac-cresco, 3. ἐπαυξάνω, -ομαι.
- accuratē, ἐπίρρ. ἀκριβῶς, ἐπιμε-λῶς, λεπτομερῶς.
- ac-cūso, 1. γράφομαι, μηνύω τινὰ (ὡς ἔνοχον δημοσίου ἀδικήματος). in iudicio publico ἐν δημοσίᾳ δίκῃ ιδ. suos.
- acīēs, ēi (τάξις μάχης), παράταξις, μάχη Hn 6,4. 2) ναυτική παράταξις Hn 11,1. 3) in acie «κατὰ στόμα», κατὰ μέτωπον Hn 5,4.
- acquiēvi, ιδ. asquiesco.
- ac-quiesco, ēvi, ētum, 3. (ἀναπαύομαι). 2) (κατ' εὐφημισμὸν) ἀποθνήσκω, (ἀναπαύομαι).
- acriter, ἐπίρρ. (ὀξέως). 2) δραστηρίως, ἐντόνως. Συγκρ. ἐπίρρ.
- acrius, ὑπερθ. ἐπίρρ. accerrime (acer, acris, acre δριμύς, ὀξύς).
- acroāma, ātis, οὐ. (πληθ. āta, δοτ. ἀφαιρ. ātis), ἀκρόαμα (ἐκ τοῦ ἀκροᾶσθαι) = πᾶν τὸ μετὰ τέρψεως ἀκουόμενον (εἴτε τοῦτο ἀναγινώσκεται, εἴτε ἀπαγγέλλεται, εἴτε κρούεται καὶ ἄδεται), ὡς π.χ. ἀνάγνωσμα, σκηνηκὴ παράστασις, ἀπαγγελία, μέλος, ᾄσμα. 3) ἀντὶ τοῦ προσώπου, ὕπερ ἀναγινώσκει (διηγεῖται ἡδέως, ἀπαγγέλλει κλπ. [μάλιστα ἐν τοῖς δειπνοῖς]), ὁ ἀναγινώσκων, ὁ ἀπαγγέλλων, ὁ μουσικός, ὁ αἰοιδός.
- actor, ōris, ἄ. (πράκτωρ). 2) ὁ ἔκτελων τὸ ἀποφασισθέν, ἐκτελεστής, ὁ ἔργω ὑποστηρικτῆς ιδ. auctor.
- ad, πρόθ. μετ' αἰτ., πρὸς, εἰς Hn

2,1. 2,4. liber ad Rhodios (ένν. scriptus γεγραμμένον) βιβλίον άπευθυνόμενον πρὸς τοὺς Ῥοδίους, άφιερωμένον τοῖς Ῥοδίοις A 22,4. — 2) χρονικῶς μέχρι A 5,1. 18,3. usque ad μέχρι Hn 2,3. 7,1. C 2,4. — 3) πρὸς δήλωσιν σκοποῦ A 17,3.

addīdi, id. ad-do.

ad-do, addīdi (έκ τοῦ addēdi), additum (έκ τοῦ ad-dātum), 3. προστίθῃμι, προσθέτω.

ad-dūco, 3. ad aram προσάγω, ὀδηγῶ εἰς τὸν βωμόν. in suspicionem καθίστημι τινα εἰς ύποψίαν, καθιστῶ τινα ύποπτον.

1. ad-ēo, adīi, aditum, adire, προσέρχομαι.

2. adēo, ἐπίρρ., εἰς τοσοῦτον, εἰς τοῦτο. 2) οὔτω, (τόσον).

ad-hībēo (έκ τοῦ ad-hābeo), būi, bītum, 2. (προσέχω). curam χρωῶμαι θεραπεία (χάνω κούρα).

adhuc, ἐπίρρ. μέχρι τοῦ νῦν.

adīi, idē ῥῆμα ad-ēo.

ad-iungo, nxi, nctum, 3. προστίθῃμι, συνάπτω.

adiunxi, id. adiungo.

ad-ministro, 1. διοικῶ.

admirandum, i, οὔ., τὸ θαυμάσιον (τὸ ἀξιοθαύμαστον, τὸ ἀξιοσημείωτον).

admōdum (έκ τοῦ ad mōdum = μέχρι τοῦ άπαιτουμένου μέτρου) πάνυ, μάλα, λίαν.

admonītus, ūs, ā. (admōnēo παραι-

νῶ) παραίνεσις. admonitū (μετὰ γενικῆς) τῇ παραινέσει (τιός), ad-opto, 1. υἰοθετῶ.

ad-orior, adortus sum, adoriri, 4. άποθ. προσβάλλω.

ad-sum, affūi (ad-fui), adesse, παραγίγνομαι, παρευρίσκομαι.

adulescens, ntis, ā. (κυρίως μτχ. ένεστ. τοῦ ῥ. adolesco αὐξάνομαι), ὁ νέος άνήρ (άπό 17-42 έτων) Hm 3,2. A 16,1.—2) έπιθετικῶς, νέος έν νεανικῇ ἡλικίᾳ A 2,2.

adulescentīa, ae, παιδική ἡλικία.

adulescentūlus, i, ā., μετῖραξ, νεανίας, (νέος άνήρ) A 2,1. 2,4 (ένθα πρόκειται περί νέου έχοντος) ἡλικίαν 23 περίπου έτων). 2) έπίθ. admodum adulescentūlus πολὺ νεαρός Hm 1,1.

adventus, ūs, ā., ἄφιξις.

adversariūs (έπιθ. αντίπαλος). 2) οὔσ. ā. ὁ πολέμιος, ὁ έχθρός.

adversus, πρόθ. (κυρίως τὸ adversus εἶναι μετοχή = έστραμμένος πρὸς τι), άπέναντι, άντικρύ. 2) τοπικῶς έχθρικῶς καὶ μεταφορικῶς έναντίον, παρά + αίτ.

aedēs (ἀρχαίότ. τύπος aedis), is, νός.

aedificāram = aedificavēram.

aedificātor, ōris, ā., (ὁ οικοδόμος). 2) ὁ φιλοικοδόμος, ὁ άγαπῶν τὴν οικοδομῇ ὠραίας καὶ μεγαλοπρεπεῖς κατοικίας.

aedificiūm, ūi, οὔ., οικοδόμημα Hn 12,3.

aedifico, 1. οικοδομῶ, κατασκευάζω
aedilis, is, ἄ., ὁ ἀγορανόμος. ae-
dilis plebeī (plebei εἶναι γεν.
[= plebis] ἐξ ὀνομαστικῆς ple-
bes) ὁ δημοτικός ἢ ταπεινότερος
ἀγορανόμος.

aedis, id. aedes.

aemulatio, ōnis, ἀνταγωνισμός, ἄ-
μιλλα (εὐγενής), ἀντίθ. obtrec-
tatio.

āenēus (ἐκ τοῦ aes, aeris οὐ. χαλ-
κός), χαλκοῦς.

aequālis, e, (ὀμῆλιξ). 2) οὐσ. ἄ.,
ὁ ὀμῆλιξ.

aequē, ἐπίρρ., ἐπίσης, ὡσαύτως.

aequus, ὀμαλός, ἴσος. 2) ἀπαθής.
ἀτάραχος A 1, 3. 3) condicio
παραδεκτός, δίκαιος (λογικός, συμ-
φέρων) ὄρος (ἐπὶ τόκου).

aerarium, īi, οὐ., ταμεῖον, ταμείον
(τοῦ κράτους).

aes, aeris, οὐ., χαλκός. 2) χρῆμα.
aes aliēnum τὸ χρέος (κατὰ λέξιν
= χρῆμα ξένον).

aestimo, 1. (τιμῶ). 2) magni aes-
timo μεγάλως ἐκτιμῶ. minoris
aestimo ὀλιγώτερον ἐκτιμῶ.

aetas, ātis (αἰών). 2) ἡλικία,
ἔτος, βίος. puerilis aetas παιδική
ἡλικία. extimēma aetas ἐσχάτη
ἡλικία, βαθὺ γῆρας. haec aetas
οὗτος ὁ χρόνος, ὁ παρῶν χρόνος
Hm, 25.

affēci, id. afficio.

affecto, 1. (ἐπιχειρῶ). 2) ἐπιδιώκω.

af-fēro (ad-fero), attūli, allātum,

afferre (προσφέρω) 2) testimo-
nium δίδω, (ἀνα)φέρω ἀπόδει-
ξιν (τεκμήριον).

af-ficio (ad καὶ fācio), fēci,
fectum, 3. οὕτω διατίθημι τινα
2) aliquem poenā τιμωρῶ τινα.
afficior morbo (ἀφαιρ.) περιπί-
πτω νόσῳ, νοσῶ. afficior morbo
oculorum περιπίπτω νόσῳ τῶν
ὀφθαλμῶν, περιπίπτω ὀφθαλμιά.
affinitas, ātis, κηδεστία, συγγέ-
νεια ἐκ γάμου.

affuit, id. adsum.

affluentia, ae, καὶ affluentia (ἀ-
φθονία). 2) περίσσεια μετὰ πο-
λυτελείας, περιττή πολυτέλεια.

affluentius, συγκρ. (τοῦ ἐπιρρήμα-
τος affluenter ἀφθόνως), πολυτε-
λέστερον (μὲ περισσώτερο λοῦσσο).

ager, agri, ἄ., ἀγρός, χώρα.

agito, 1. (ἐλαύνω). 2) mente ἐν τῷ
νῷ κινῶ, κατὰ νοῦν ἔχω, διανοοῦμαι.

ago, ēgi, āctum, 3. (ἄγω). 2) ἐπι-
τελῶ, κατορθῶ. Hn 10, 1. 3) πρᾶτ-
τω A 20, 1. 20, 4. meam rem διεξά-
γω ὑπόθεσιν μου. bellum πόλε-
μον, (τὰ τοῦ πολέμου) διενεργῶ
(ἐπὶ στρατηγῶ), πολεμῶ. gra-
tias χάριτας ὀμολογῶ, εὐχαριστῶ.
ad vitam agendam πρὸς τὸ δια-
γαγεῖν τὸν βίον, πρὸς τὸ πρακτικὸν
μέρος τοῦ βίου. 4) existimatio
agitur ἢ ὑπόληψις διακυβεύεται
(παίζεται) A 15, 2.

agricola, ae, ἄ., (ἀγρονόμος, γεω-
πόνος), γεωργός.

aliās, ἐπίρρ., ἄλλοτε.
 aliēnus, ἀλλότριος, ξένος.
 alīquis, alīqua, alīquod, ἄντων.
 ἄορ. ὡς ἐπίθετ. τις, τι A 2,3. 14,1.
 18,4. Συγκεκομμένος τύπος quis,
 qua, quod A 3,2. 3,3. 2) ἄντων.
 ἄορ. τιθεμένη ὡς οὖσ. aliquis,
 aliquid τις, τι Hn 11,2. A 20,2
 Συγκεκομμένος τύπος, quis, quid
 Hn 2,6. 9,2.
 alīquot, ἄκλ. πληθοντ. τινές, τινά.
 alīter, ἐπίρρ., ἄλλως. aliter ac ἄλ-
 λως ἤ.
 alīus, alīa, alīud, (γεν. alīus, δοτ.)
 alīi) ἄλλος, διάφορος alīi - alīi
 οἱ μὲν—οἱ δέ.
 alo, alūi, altum, 3. (τρέφω). 2)
 morbum τρέφω, παρατείνω. ὑ-
 ποθάλλω τὴν νόσον.
 alter, altēra, altērum, (ὁ ἕτερος).
 2) ὁ δευτέρος.
 alterūter, ūtra, ūtrum ὁ ἕτερος.
 alterūtra pars τὸ ἐν ἢ τὸ ἄλλο
 κόμμα (μερίς).
 amātor, ōris, ἄ. (ἔραστής). 2)
 φίλος, θαυμαστής, λάτρης, ἔραστής.
 ambītus, ūs, ἄ. (ἐκλογικὴ περιο-
 δεῖα). 2) παράνομος σπουδαρ-
 χία (ἐκλογικαὶ παραβάσεις).
 amīcē, ἐπίρρ. φιλικῶς.
 amicitīa, ae, φιλία.
 amīcus, ἐπίθ. φίλος.
 amīsissem, ἰδ. amitto.
 a-mitto, 3. (ἀποπέμπω). 2) ἀπόλ-
 λυμι [χάνω], ἀποβάλλω.
 amo, 1. ἀγαπῶ.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

amoenitas, tātis, (χάρης), 2) τερ-
 πνότης (εὐμορφία).
 amphōra, ae, ἀμφορεύς. (εἶδος ὑ-
 δρίας μετὰ στενοῦ λαιμοῦ καὶ δύο
 λαβῶν ἢ ὀτίων).
 amplitūdo, īnis, (εὐρύτης). 2) λαμ-
 πρότης, σπουδαιότης.
 ampliūs, ἐπίρρ., πλέον (θετ. amplē
 ἀφθόνως). ampliūs centum mi-
 lia ἄντι amplius q u a m centum
 milia πλέον ἢ ἑκατὸν χιλιάδης.
 non ampliūs novem annos οὐχὶ
 πλέον ἢ ἑννέα ἔτη.
 amplus, (ἄφθονος). 2) μέγας κα-
 τὰ τὴν ἐξωτερικὴν ὕψιν ἢ ἀξίαν,
 μεγαλοπρεπής.
 an, μόρ., ἢ (εἰσάγει τὸ β' μέρος
 πλαγίας ἐρωτήσεως).
 anagnostes, ae, (ἀντ. ἐν. anagnos-
 tem καὶ anagnosten), ἀ., ἀνα-
 γνώστης. Πληθ. — ae. Οἱ ἀναγνώ-
 σται ἦσαν πεπακιδευμένοι δοῦλοι,
 "Ἕλληνες ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον. Ἀ-
 νεγίνωσκον ἐν ὥρᾳ ἀναπαύσεως
 τῶν Ῥωμαίων ἢ διαρκούντος τοῦ
 δείπνου. Ἡ ἀντίστοιχος λατ. λέξις
 εἶναι lector (= ἀναγνώστης).
 angustīae, ārum, πληθ. (τὰ στενά).
 angustiae locorum τὰ στενά, τὸ
 στενὸν πέρασμα ἢ στενοχωρία, τὸ
 στενόπορον, ἢ κλεισώρεια.
 anīma, ae, (πνεῦμα, ἀναπνοή).
 2) ψυχή, ζώή.
 animadverto (animum adverto),
 verti, versum, 3. (προσέχω τὸν
 2. οὖν).) (ἐπὶ τῶν τιμητῶν) in

aliquem ἐπιτιμῶ τινι. τιμῶρῶ.
 anīmus, i, ἄ., (ψυχή). 2) νοῦς,
 φρόνημα, διάθεσις. animo aequo
 πράως (ἀνευ ἀντιδράσεως). ani-
 mo fidenti atque infesto φρο-
 νήματι θαρροῦντι καὶ ἐχθρικῶ (μετ'
 αὐτοπεποθήσεως καὶ μίσους). a-
 nimo. . . ventre πνευματικῶς. διὰ
 σωματικῶν ἀπολαύσεων ἰδ. bello.
 annālīs, is, ἄ., (ἐνν. liber καὶ συν-
 ηθέστ. κατὰ πληθ.) βίβλος χρο-
 νική, τὰ χρονικά, ἡ ἱστορία.
 annicūlus, ἔτειος, ἐνὸς ἔτους.
 an-nuo (ad-nuo), nūi,—, 3. (κατά-
 νεύω), ὑπισχνούμαι, συγκατανεύω.
 annus, i, ἄ., ἔτος. multis annis
 ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν Hm 2,5. anno
 quarto (nono) postquam τριὰ
 (ὀκτώ) ἔτη ἀφοῦ. . . Hn 8,1.
 Hm 4,2.
 annūus, ἐνιαύσιος, ἐπὶ (ἡ δι') ἐν
 ἔτος.
 ante, I. πρόθ. μετ' αἰτ. πρὸ A 3,3.
 2) χρον. Hn 1,2. A 20,1. ante
 eum πρὸ αὐτοῦ (πρὸ τῆς ἐποχῆς
 του) Hn 3,4.—II. ἐπίρρ. χρονικόν,
 πρότερον A 19,2. 3.
 antēā, (ante+eā), ἐπίρρ., πρότερον.
 ante-cēdo, 3. (προβαίνω). 2) προ-
 ἔχω, ὑπερέχω (εἶμαι ἀνώτερος).
 antiquitas, ātis, ἀρχαιότης, ἀρ-
 χαῖοι χρόνοι A 3,3. 2) πᾶν τὸ
 ἀφορῶν (εἰς) τὴν ἀρχαίαν ἱστορίαν,
 (ἱστορία τῶν ἀρχαίων χρόνων),
 ἀρχαιολογία A 18,1. 20,2.
 antiquitūs, ἐπίρρ., ἀρχαιόθεν.

ap-pārēo, ūi, ūtum, 2. ἀναφαίνο
 μαι, ἐμφανίζομαι Hn 12,4. φανε-
 ρὸς καθίσταμαι, εἰς φῶς ἐρχομαι
 A 16,4.

ap-pāro (ad-pāro), 1. παρασκευάζω
 appellasse = appellavisse.

appello, 1. καλῶ, ὀνομάζω.

ap-prīme (ad-primus), ἐπίρρ., μετ'
 ἐπιθετ. θετικῶ βαθμοῦ, ἐν πρώ-
 τοις, πρώτιστα (ὄλως ἰδιαιτέρως).

aptus, ἀρμόδιος, ἐπιτήδειος.

apud, πρόθ. μετ' αἰτ., παρά τινα,
 παρά τι. 2) παρά τινι Hn 10,1.

apud exercitum ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ
 στρατοῦ Hn 7,3.

ara, ae, θ. βωμός.

arbitrīum, ūi, οὐ. (διαίτησία). 2)
 κρίσις, γνώμη Hn 1,3. 3) βού-
 λησις, αὐθαιρεσία (ἀπεριόριστος
 ἰσχὺς) Hn 12,5.

arbītror, 1. ἀποθ. (ὠτακουστῶ).
 2) θεωρῶ ὡς ἀληθές, πιστεύω,
 φρονῶ A 15,1.

arcessi, παθ. ἀπρμφ. ἰδ. arcesso.
 arcesso, īvi, ītum, 3. μεταπέμπο-
 μαι (στέλλω καὶ προσκαλῶ).

argentum, i, οὐ. (ἄργυρος). 2) νο-
 μίσματα ἀργυρᾶ, ἀργύριον, χρή-
 ματα = pecunia.

arma, ōrum, οὐ. πληθ. (ὄπλα). 2)
 ὄπλα, ἡ δύναμις τῶν ὄπλων, ἡ πο-
 λεμικὴ ἰσχὺς Hn, 10,4. αἱ ναυτι-
 καὶ μονάδες, ἐξοπλισμὸς Hn 11,7.
 πόλεμος.

armo, 1. (ὀπλίζω). 2) παρέχω ἔνο-
 πλον δύναμιν Hn 10,1. — 2) ὡς

οὖσ. armāti, ōrum, ἀ., οἱ ἔνοπλοι.
 ar-rīpiō (ad-rāpio), ripūi, rep-
 tum, 3. (ἀναρπάζω). 2) ali-
 quid μετὰ ζήλου ἐπιλαμβάνομαι,
 ἀφοσιῶμαι εἰς τι.
 arripūi, ἰδ. arripio.
 artīfex, artīfīcis, ἀ. (ὁ μετερχόμε-
 νος τέχνην τινά), τεχνίτης.
 a-scendo (ad καὶ scando), ndi,
 nsum, 3. (ἀναβαίνω). 2) navem
 ἐπιβαίνω νεώς.
 ascītus, ἰδ. ascisco.
 a-scisco (ad-scisco), īvi, ītum,
 3. (δέχομαι). 1) civitatem δέ-
 χομαι (ἄλλην) πολιτείαν (τὸ δι-
 καίωμα τοῦ πολίτου ἐν ἄλλῃ πόλει).
 asperitas, ātis, (τραχύτης). 2)
 τραχύτης, δυστροπία.
 assēcla, ae, ἀ., (ἀντὶ assec[ū]la ἐκ
 τοῦ assequor), ὁ ἀκολουθῶν τινα,
 ὁ ὑπὸ τὰς διαταγὰς τινος ὢν (ὡς
 ἐπὶ τὸ πλεῖστον λέγεται περὶ τοῦ
 ἀκολουθοῦ τοῦ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ῥω-
 μαίου στρατηγοῦ).
 assidūus, συνεχής.
 at, σύνδ., ἀλλά, δέ.
 atque, ἰδ. ac.
 at-tingo (ad-tango), tīgi, tactum
 3. (ἐφάπτομαι). 2) ἄπτομαι, ἀσχο-
 λοῦμαι (ἐρασιτεχνικῶς) περὶ τι.
 auctor, ōris, ἀ. (ὁ αἴτιος [ἐπὶ κα-
 λοῦ]), ὁ συμβουλῆ ὑποστηρικτῆς,
 ὁ σύμβουλος ἰδ. actor.
 audeo, ausus sum, 2. (ἡμιαποθετι-
 κόν) τολμῶ. negare ausus non
 sum δὲν τολμῶ νὰ εἴπω (τὸ) ὄχι.

audio, īvi, ītum. 4. ἀκούω. 2) ἐξ
 ἀκοῆς ἢ ἐκ φήμης γινώσκω A13,7.
 augeō, auxi, auctum, 2. αὐξῶ, αὐ-
 ξάνω. augeo officium αὐξάνω τὴν
 ἐξυπηρετικότητα, τὴν καλωσύνην.
 aūrēus, χρυσοῦς.
 aurum, i, οὖ., (χρυσός). 2) χρυσᾶ
 νομίσματα, χρυσίον.
 ausus, ἰδ. audeo.
 aut, σύνδ., ἢ (ἐν A 14,3 = καί).
 autem, σύνδ., δέ.
 auxiliium, īi, οὖ. (ἐπικουρία). 2)
 πληθυντικός : auxilia, ōrum, οὖ.,
 βοήθεια, ἐπικουρικά στρατεύματα
 Hm 2,3.
 avaritiā, ae, φιλαργυρία.
 avuncūlus, i, ἀ., θεῖος (πρὸς μη-
 τρός), μητράδελφος (ἀδελφὸς τῆς
 μητρός).

B

bellicōsus, πολεμικός.
 bello, 1. πολεμῶ. animo bellare
 μετὰ σπουδῆς καὶ ζήλου, μετ' ἐνεργ-
 γείας τοῦ πνεύματος πολεμῶ.
 bellum, i. οὖ., πόλεμος.
 bene, ἐπίρρ. (καλῶς). 2) εὐμα-
 ρῶς, μετ' ἀνέσεως (κόμμοδα).
 beneficiūm, īi, οὖ., (εὐεργεσία).
 2) τιμή, γέρας, τιμητικὴ διάκρισις.
 benevolentīa, ae, εὐνοία, εὐμένεια
 usus benevolentiaque αἰ καλαὶ
 φιλικαὶ σχέσεις, ἢ ἐκ τῆς φιλίας
 εὐνοία.
 bidūm, i, οὖ., (χρόνος δύο ἡμερῶν
 bis καὶ dies). 2 αἰτ. biduum

ἐπὶ δύο ἡμέρας. Ἄφαιρ. biduo με-
τὰ δύο ἡμέρας ἢ ἐντὸς δύο ἡμερῶν.
bini, ae, α, (ἀριθμ. διανεμητ.).
ἀνὰ δύο, δύο.

bonitas, ātis, χρηστότης, εὐθύτης.

bonus, (ἀγαθός, συγκρ. melior ἀ-
μείνων, ὑπερθ. optimus ἄριστος)
καλός, χρηστός, ἐνάρετος. 2) δρα-
στήριος, ἐπιτήδειος A 13,3. Πληθ.

boni, ōrum, ἀ., «οἱ ἀγαθοί, οἱ
ἄριστοι» οἱ optimātes (ἐν ἀν-
τιθέσει πρὸς τὸ vulgus), ἡ καλὴ
κοινωνία, (οἱ κ α θ ὤ ς π ρ ἔ π ε ι
πολιται [ἀπὸ ἀπόψεως γένους καὶ
ἀρχῶν]) A 22,4.— Οὐσ. bonum,
i, οὐ. καὶ πληθ. bona, ōrum, πε-
ριουσία (τὰ κ α λ ά).

breviter, ἐπίρρ., βραχέως, διὰ βρα-
χέων.

C

C. συντετμημένον (ἀντὶ Caius ὕπερ
προφέρεται Gāius) Γάιος.

cādo, cecīdi, cāsum, 3. (πίπτω).
2) πίπτω ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μά-
χης, ἀποθνήσκω, φονεύομαι.

caducēus, i, ἀ., κηρύκειον. Σύμ-
βολον τοῦ Ἑρμοῦ καὶ τῶν κηρύ-
κων εἰς ἔνδειξιν προτάσεων καὶ
συμβιβασμοῦ. Ἦτο ῥάβδος (ἐ-
λαίας), εἰς τὸ ἄκρον τῆς ὁποίας
περιελίσσοντο δύο ὕφεις (πρβλ.
τὴν λ ε υ κ ἦ ν σ η μ α ί α ν τῶν
νεωτέρων στρατῶν).

calamitas, ātis, φθορά.

callidus, ἔμπειρος, πεπειραμένος Hn

5,2. 9,2.

campus, i, ἀ., τὸ πεδίον, πεδίας
(κ ά μ π ο ς).

cāno, cecīni, —, 3. (ἄδω). 2)
προφητεύω, προμηντεύω.

cāpio, cēpi, captum, 3. λαμβάνω.
dolores αἰσθάνομαι πόνοους, (ἀλγη-
δόνας ἕνεκα τῆς θεραπευτικῆς διαί-
της).

honores καθίσταμαι εἰς ἀρ-
χὴν τιμητικὴν, καταλαμβάνω (ἐπι-
τυγχάνω ἀρχὰς (τιμὰς). 2) συλ-
λαμβάνω, αἰχμαλωτίζω, κατακτῶ,
κερδίζω, θέλω, (τ ρ α υ ὦ) A
19,2.

capitulātim, ἐπίρρ., κεφαλαιωδῶς.
dicere κατὰ κύρια κεφάλαια ἐκθέτω.

captivus, i, ἀ., ὁ ἐν πολέμῳ ἄλoύς,
ὁ αἰχμάλωτος (πολέμου).

carior, συγκρ. τοῦ carus.

carus, προσφιλής, ἀγαπητός.

castellum, i, οὐ., φρούριον.

castrum, i, οὐ. (ὄχυρά θέσις, φρού-
ριον). 2) πληθ. castra, ōrum, οὐ.,

στρατόπεδον Hn 5,4. C1,2. cas-
tra nautica ναυτικὸν στρατόπε-
δον, ναύσταθμος (χαράκωμα πρὸς
προστασίαν τῶν εἰς τὴν ξηρὰν
ἀνειλυσμένων νεῶν) Hn 11,6. 3)
πόλεμος, στρατεία Hn 2,4. 13,3.

casus, ūs, ἀ., (πτῶσις) 2) σύμπτωμα
casu (ἀφαιρ.) τύχη, κατὰ τύχην.

causa, ae, αἰτία, λόγος Hn 11,3.
ἀφορμὴ Hn 3,1. causā (ἀφαιρ.

ἥς προτάσσεται πτῶσις γενικῆ) ἔ-
νεκα. rei publicae causā τῆς πο-
λιτείας ἕνεκα, ἐν τῷ συμφέροντι

τῆς πολιτείας.
 cecīdi, ἰδ. cado.
 cecīni, ἰδ. cano.
 cēdo, cessi, cessum, 3. (χωρῶ). 2) ἀναχωρῶ, καταλείπω. hosti ὑποχωρῶ τῷ πολεμίῳ (τ.ἔ. κάμπτομαι πρὸ τῶν ὑπερτέρων δυνάμεων τοῦ ἐχθροῦ). pertinaciae (δοτ.) ὑποχωρῶ εἰς τὴν ἰσχυρογνωμοσύνην.
 celāris = celavēris, ἰδ. celo.
 celer, celēris, celēre (ταχύς). 2) (ἐπὶ φαρμάκου) ταχέως ἐνεργῶν, φέρων ἀποτέλεσμα ἰδ. facilis.
 celerīter, ἐπίρρ., ταχέως.
 cēlo, 1. (ἀπο)κρύπτω (τινά τι, ἢ τι ἀπό τινος).
 cēno, 1. δειπνῶ. apud aliquem δειπνῶ παρά τινι. cenātum est (ἀπροσώπως) δεῖπνον ἐγένετο, ἐδειπνησαν.
 censor, ōris, ἀ., ὁ τιμητής.
 censorīus, ἴι, ἀ., ὁ χρηματίας τιμητής, ὁ διατελέσας τιμητής.
 censūra, ae, τιμητεία.
 centīens, ἀριθμ. ἐπίρρ., ἑκατοντάκις.
 centum, ἀριθμ. ἄκλ., ἑκατόν. amplius centum milia = amplius quam centum milia πλέον ἢ ἑκατόν χιλ., πλείονες τῶν 100 χιλ.
 certus, (βέβαιος). 2) συγκριτ. certior. certiosem facio aliquem βεβαιότερον καθίστημί τινα, πληροφωρῶ τινα (γραπτῶς ἢ προφορικῶς).

cessi, ἰδ. cedo.
 (cetērus ἕτερος), cetēra, cetērum. ('Αντὶ τοῦ ceterus λέγεται reliquus). 2) ἐπίθ. : λοιπός Hn 1,1 A 13,3. 3) οὐσ. ceteri, ἀ., οἱ ἄλλοι Hn 9,4. 10,3. Μετὰ γενικῆς διαιρετικῆς A 15,1.
 eibus, i, ἀ., τροφή, τρόφιμα.
 eircīter, ἐπίρρ., περὶ + αἰτ., περιπίου.
 circumdēdi, πρκμ. τοῦ circumdo.
 circum - do, 1. περιβάλλω.
 circum-ēo, ἴι, ἴtum, circumīre, περιέρχομαι, ἐρευνῶ, περιπολῶ.
 circumīrem, ἰδ. circumeo,
 circum-vēñio, 4. (ἐχθρικῶς περιέρχομαι), κυκλῶ. circumvenior insidiis (ἄφαρ.) κυκλοῦμαι δι' ἐνεδρῶν, ἐμπίπτω ἐνέδραϊς.
 ceterīor, ἀ., καὶ θ., ἴus, οὐ. (γεν. -ōris), ὁ ἐπὶ τάδε, ὁ ἐντεῦθεν.
 ceterior Hispania ἰδ. Πίν. Ἱστορ.
 civīlis, e, (πολιτικός). 2) τοῦ πολιτικοῦ βίου.
 civis, is, ἀ., πολίτης.
 civitas, ātis, πόλις (ἐν τῷ συνόλω) (κράτος C 3,3., 2) πόλις Hn 3, 2. 3) πολιτεία, πόλις A 3,3. 4) πόλις (δῆμος, κοινότης) A 4,5.
 clam, ἐπίρρ., κρύφα.
 clandenstīnus, (κρυπτός), μυστικός, κρύφιος.
 clārē, ἐπίρρ., λαμπρῶς.
 clārīus, συγκριτ. τοῦ clarus.
 clārus, ἐνδοξος.
 classiarīus (ἀνήκων τῷ στόλῳ). 2)

- οὐσ. πληθ. classiarīi, ἄ., οἱ ναυτικοὶ στρατιῶται, «οἱ ἐπιβάται».
- classis, is, στόλος. classe κατὰ θάλασσαν.
- cláudo, cláusi, cláusum, 3. (περι)κλείω.
- cláusus, ἰδ. claudio.
- coactus, ἰδ. cogo.
- coepi, coepisse, (ῥ. ἐλλειπτικόν), ἤρξάμην. morbus levior esse coepit ἡ νόσος ἤρχισε νὰ εἶναι ἐλαφροτέρα (μᾶλλον ὑποφερτή), ἤρχισε νὰ ἐνδίδῃ (νὰ δεικνύῃ σημεῖα ὑποχωρήσεως). conici (πρόφ. conjici) coepta sunt νὰ ῥίπτωνται (νὰ ῥίπτωσιν) ἤρχισαν.
- cogĭto, 1. σκέπτομαι, σκοπῶ. amice cogito ἔχω φιλικὰς διαθέσεις.
- cognĭtus. ἰδ. cognosco,
- cognōmen, ĩnis, οὐ., ἐπωνυμία, ἐπωνύμιον, ἐπώνυμον.
- cognosco, nōvi, nĭtum, 3. γινώσκω. 2) γινώσκω ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως, μανθάνω A 13,7. 18,1. 3) εὐρίσκω, βλέπω (δ ι α π ι σ τ ῶ ν ω) Hm 2,1.
- cognomĭne, ἀφαιρ. τοῦ cognomen.
- cognovi, ἰδ. cognosco.
- cogo, (ἐκ τοῦ co [ὁ ἐν συνθέσει = cum πρόθ.] καὶ ago), cōegi, cōactum, 3. (συνάγω). 2) ἀναγκάζω.
- cohortatĭo, ōnis, (παραίνεσις). 2) διαταγή, ὁδηγία (= praecepta) Hn 11,1.
- collēga, ae, ἄ., συνάρχων.
- col-lĭgo (cum καὶ lĕgo), lĕgi, lec-
- tum, 3 (συνδέω). 2) συνάπτω, συναθροίζω.
- collis, is, ἄ., λόφος.
- col-lōco, 1. (con ἀντὶ com [=cum] καὶ lōco τίθημι ἐν τόπῳ). 2) καθίστημι, τοποθετῶ Hn 11,4. 3) δίδω τινὶ γυναικίκα (= in matrimonium do) A 19,4.
- colloquĭum, ĩi, οὐ., συνδιάλεξις.
- colo, colŭi, cultum, 3. ἐργάζομαι. 2) color litteris (ἀφαιρ.) τιμῶμαι δι' ἐπιστολῶν (λαμβάνω γραπτῶς τεκμήριον τῆς ἐκτιμήσεως).
- comĭtas, ātis, εὐπροσηγορία.
- comĭtor, 1. ἀποθ. (συνοδεύω). 2) προπέμπω (εἰς τὸν τάφον). comitantibus omnibus bonis προπεμπόντων ὅλων τῶν καλῶν, τῇ συνοδείᾳ πάσης τῆς καλῆς κοινωνίας.
- com-memōro, 1. ἀναμνησκῶ Hn 2,3. 2) μνημονεύω, ἀναφέρω, ἐκθέτω, A 21,5.
- com-mitto, 3. συνάπτω. (ἀρχίζω) Hn 11,3. 2) me fluctibus civilibus (δοτ.) ἐμπιστεύω (δίδωμι) ἑμαυτὸν τῇ πολιτικῇ δίνῃ, (ἀφίνω τὸν ἑαυτὸν μου νὰ παρασυρθῇ εἰς τὸν κλύδωνα τοῦ πολιτικοῦ βίου).
- commūnis, e, κοινός. 2) εὐπροσηγορος, προσηγής, καταδεικτικός.
- com-mūto, 1. μεταβάλλω, ἀλλάσσω.
- com-pārĕo, rŭi, —, 2. (κατα) φαίνομαι, (καταδεικνύομαι).
- com-pāro, 1. παρασκευάζω.
- com-pello, pŭli, pulsum, 2. συν-

ωθῶ. 2) ὠθῶ, ἄγω, περιάγω.
com-pēriō, pēri, pertum, 4. μαν-
θάνω, πληροφοροῦμαι.

complēo, ēvī, ētum, 2. πληρῶ
Hn 9,3. 2) διαβιῶ, ζῶ, (συμ-
πληρῶ ἐν ζωῇ) A 21,1.

complessem, id. compleo.

complūres, id. complūra (γεν.
complurium, πλείονες). 2) ἀρκε-
ταί (ὅχι ὀλίγοι, κάμποσοι).

compōno, 3. (συντίθημι). bellum
τὸν πόλεμον καταπαύω (τελειώ-
νω) Hm 1,5. Hn 6,2. bellum
εἰρήνην ποιῶμαι Hn 7,1.

compositūrus, id. compōno.

comprehendo, prehendi, prehen-
sum, 3. συλλαμβάνω.

com-probo, 1. (συναινῶ), ἐγκρίνω
ἀποδέχομαι. publice camproba-
tum est δημοσίᾳ (ὑπὸ τοῦ κρά-
τους) ἀποδεκτὸν ἐγένετο (ἐνεκρί-
θη).

compūli, id. compello.

conātus, id. conor.

con-eīdo (con και caedo), eīdi,
eīsum, 3. (κατακόπτω). 2) κατα-
σφάζω, φονεύω.

conciliātor, ōris, ἄ., ὁ πρωταίτιος
(γάμου), ὁ μεσίτης, ὁ προξενητής.

conciļio, 1. 1) συνάπτω διὰ φιλίας,
(ζητῶ νὰ κερδίσω τὴν φιλίαν, τὴν
συμμαχίαν) Hn 10,2. 2) pacem
εἰρήνην ποιῶ (ὡς μεσίτης). nup-
tias συνάπτω γάμον. fortunam
δημιουργῶ, παρασκευάζω (θεμε-

λιῶ) τὴν τύχην (τὴν εὐτυχίαν). 3)
ἐπιδασυλεύω A 19,3.

concitasse = concitavisse, id. con-
cito.

concito, 1. (παρορμῶ). 2) κινῶ,
διεγείρω, προκαλῶ.

con-cupisco, pīvī, —, 3. (ἐν α ρ κ τ.
con- και cupio) ἐφίεμαι, ἐπιθυμῶ.
non intemperanter concupiscere
quod a plurimīs (ἐνν. concu-
pisci) videas (= videat aliquis)
τὸ μὴ ἀμέτρως ἐπιθυμεῖν, ὅπερ
ὑπὸ πλείστων (ὅτι ἐπιθυμεῖται)
δύνασαι νὰ ἴδῃς (δύναταί τις νὰ
ἴδῃ).

con-curro, curri, cursum, 3. (συν-
θέω). 2) ταχέως φέρομαι, προσ-
βάλλω, συμπλέκομαι.

concursum, ūs, ἄ., συμπλοκή, προσ-
βολή.

condicio, ōnis, (κατάστασις). 2)
ὄρος, ὄροι Hn 6,2. A 2,4. id. ae-
quus. 4

condiscipulātus, ūs, ἄ., συμμαθη-
τεία.

condiscipulus, i, ἄ., συμμαθητής.

confectum, id. conficio.

con-fēro, contūli, collātum, con-
ferre, (συγχομίζω). 2) confero
me ζητῶ καταφύγιον, καταφεύ-
γω Hn 9,1. μεταβαίνω A 2,2. 3,2.
conferrem, id. confero.

con-ficio (con-facio), fēci, fec-
tum, 3. (κατεργάζομαι). 2) τε-
λῶ Hn 2,4. 3) librum (oratio-
nes) βιβλίον (λόγους) ἐπεξεργά-

ζομαι (συγγράφω).
 con-flīgo, flixī, flictum, 3. συμ-
 πλέκομαι, συγκρούομαι.
 conflixī, ιδ. confligo.
 congrēdiōr (con-grādīōr), con-
 gressus sum, congrēdi, 3. ἀποθ.
 (συνέρχομαι). 2) ἔρχομαι εἰς χεῖ-
 ρας, συμπλέκομαι, συγκρούομαι.
 congressus, ιδ. congridior.
 con-īctō (πρόφερα conjicio), iēci,
 iectum, 3. (con-καὶ iācio), ῥί-
 πτω (ἐντός).
 coniunctē, ἐπίρρ. (συνδεδεμένως).
 2) ἐν φιλικῷ δεσμῷ. Ὑπερθ.
 coniunctissime ἐν φιλικωτάτῳ δε-
 σμῷ.
 coniunctiō, ōnis, (σύνδεσμος), ὁ
 διὰ τοῦ γάμου σύνδεσμος, ἐπιγα-
 μία, συγγένεια.
 conor, 1. ἀποθ. πειρῶμαι. multa
 stulte conor πολλά ἀνοήτως ἐπι-
 χεῖρῶ, κάμνω πολλές ἀνοήτους ἀ-
 ποπείρας.
 con-scendo (con- καὶ scando),
 scendi, scensum, 3. navem εἰσ-
 βαίνω ναῦν, ἐπιβαίνω νεῶς.
 conscriptus (παθ. μτχ. τοῦ con-
 scribo, ἐγγράφω) = ἐγγεγραμμέ-
 νος. patres conscripti = Senato-
 res (οἱ Συγκλητικοί).
 consecutūrus, ιδ. consequor.
 con-sēquor, 3. ἀποθ. παρακολου-
 θῶ, συνοδεύω A 19,3. 2) προ-
 φθάνω Hn 7,7. 3) (ἐπι-)τυγχάνω
 Hn 10,5. A 19,2. 21,1.
 con-sēro, rūi, rtum, 3. (συνείρω).

2) manum συνάπτω μάχην.
 con-servo, 1. διασφῶζω, φυλάττω.
 res meas τὰ ἐμαυτοῦ πράγματα
 (τὴν ιδιωτικὴν μου περιουσίαν).
 Hn 10,1. odium διατηρῶ τὸ μῆ-
 σος. iusiurandum διατηρῶ (σέ-
 βομαι) τὸν ὄρκιον, δὲν παραβαίνω
 τὸν ὄρκιον.
 con-sidēro, 1. (μετ' ἀκριβείας πα-
 ρατηρῶ). 2) σκέπτομαι.
 consilium, īi, οὔ., συμβούλιον. con-
 silia interiora τὰ ἐνδότερα συμ-
 βούλια (τὰ ἰδιαίτερα καὶ ἐμπι-
 στευτικά [μετὰ τοῦ βασιλέως] συμ-
 βούλια). consilia clandestina μυσ-
 τικά συμβούλια, κρύφια συνεν-
 νοήσεις. 2) πρέθεσις, σκοπὸς Hn
 1,5. 3) ἀπόφασις A 21,6. 22,3.
 4) δόλος, στρατηγικὴ ἐπιδεξιότης,
 (πολεμικὸν) τέχνασμα Hn 11,7.
 consobrīna, ae, θυγάτηρ θείας πρὸς
 μητέρα, (πρώτη) ἑξαδέλφη.
 conspexī, ιδ. conspicio.
 con-spīcō (con- καὶ τὸ ἄχρ. spe-
 cio), spexī, spectrum, 3. καθο-
 ρῶ. conspīci in neutram par-
 tem οὔτε εἰς τὸ ἐν μέρος οὔτε εἰς
 τὸ ἄλλο νὰ διακρίνεται (νὰ μὴ κά-
 μνη ἐντύπωσιν ὑπερβολικῆς πολυ-
 τελείας ἢ ὑπερβολικῆς ἀπλότητος).
 constantīa, ae, (εὐστάθεια). cons-
 tantīa vocis atque vultūs (γεν.)
 μετ' εὐσταθείας τῆς φωνῆς καὶ
 τοῦ προσώπου, (χωρὶς νὰ ἀλλοιω-
 ση τὴν φωνὴν καὶ τὸ πρόσωπον).
 con-stitūo (con- καὶ statūo), tūi,

tūtum, 2. καθίστημι, ιδρύω, ἐ-
γείρω. 2) οἰκοδομῶ A 13,2.

con-sto, stīti,—, 1. (συνέστηκα).

2) συνίσταμαι, προέρχομαι.

consuēram = consuevērā, ιδ.
consuesco.

con-suesco, suēvi, suētum, 3. εἴ-
ωθα, συνηθίζω.

consuetūdo, īnis, ἔθος, ἕξις τοῦ
βίου A 14,2. 2) φιλόφρων ὀμιλη-
τικότης, θέλγητρον τῆς συνανα-
στροφῆς (ώραῖοι τρόποι) A 1,4.

consul, ūlis, ἄ., ὑπάτος. consule ἢ

consulibus (ἀφαιρ. ἀπόλυτος = γεν
ἀπολύτω τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης)
ὑπάτου ὄντος ἢ ὑπάτων ὄντων,
ἐπὶ τῆς ὑπατείας τοῦ. . . ἢ τῶν. . .

consulāris, is, ἄ., ὁ διατελέσας ὑ-
πάτος, ὁ χρηματίσας ὑπάτος.

consulātus, ūs, ἄ., ὑπατεία.

consūlo, lūi, ltum. 3. (βουλευομαι)

2) mihi consūlo, φροντίζω λαμβάνω
πρόνοιαν ὑπὲρ ἐμοῦ, βοηθῶ
ἐμὲ αὐτόν A 21,5.

consultum, i, οὔ., ἀπόφασις, δό-
γμα. senātus consultum Συγκλή-
του δόγμα (ἀπόφασις).

consultus, (βεβουλευμένος). 2) iu-
ris consultus, ἄ., ὁ νομομαθής.

con-sūmo, 3. (κατ)αναλίσκω, δαπα-
νῶ. consūmor φθίνω, ἐκτῆκομαι.

con-temno, mpsi, mptum, 3. (κα-
ταφρονῶ). 2) morbum καταφρο-
νῶ τοῦ νοσήματος, δὲν λαμβάνω
τὸ νόσημα ὑπὸ σοβαρὰν ἐποψιν
(δὲν τοῦ δίδω σημασίαν).

contentus, εὐχαριστημένος. con-
tentus sum ἀροῦμαι, μένω εὐ-
χαριστημένος.

contextus, (συνεχῆς ὡς τὸ ὕφα-
σμα). 2) συνεχῆς, ὀλόκληρος (ἄνευ
χάσματος), ἔχων ἀλληλουχίαν.

contīnens, ntis, (συνέχων). 2)
συνέχων, συγκρατῶν ἑαυτόν, με-
μετρημένος, (οἰκονόμος).

continentia, ae, (ἐγκράτεια), τὸ
μεμετρημένον, οἰκονομία.

con-tinēo (con- καὶ tenēo), tinūi,
tentum, 2. (συνέχω). 2) περιέχω
περιλαμβάνω.

contrā, ἐπίρρ., ἐναντίον, κατὰ + γεν.

con-trāho, traxi, tractum, 3. (συ-
σπῶ). 2) συναθροίζω.

contrariū, (ἀντίος). 2) e contra-
rio τοῦναντίον.

contūli, ιδ. confero.

con-vēnio, 4. συνέρχομαι. 2) non

convēnit (ἐνν. in t e r s e r i p -
t o r e s) δὲν ὑπάρχει ὁμοφωνία
[μεταξὺ τῶν συγγραφέων], οἱ συγ-
γραφεῖς διαφωνοῦσι, (δὲν γνωρίζο-
μεν ἐπακριβῶς). colloquium con-

vēnit (πρkm.) συνέντευξις συνεφω-
νήθη, συμφωνήσαν (ᾤρισαν) συν-

έντευξιν. condiciones non con-

venērunt (ἐνν. in t e r e o s) οἱ

ἄρροι δὲν συμφωνήθησαν, περὶ τῶν

ἄρων δὲν ἔμειναν σύμφωνοι, δὲν

ἐπῆλθε συμφωνία μεταξὺ των.

convinā, ae, ἄ., (ὁ συμβιβῶν). 2) ὁ

συμπότης, ὁ συνδixιτυμῶν, ὁ σύν-
δειπνος.

convivium, īi, οὖ., (ἡ συμβίωσις).

2) ἐστίασις, συμπόσιον.

con-vocō, 1. συγκαλῶ.

copīa, ae, (ἀφθονία). 2) copia (πληθ.) στρατός, (στρατιωτ. δύναμις).

copūla, ae, σύνδεσμος, ἐνωτικός κρίκος, δεσμός (φιλίας).

cornu, ūs, οὖ., κέρας, κέρατον (ζώου) Hn 5,2. 2) κέρας (πτέρυξ στόλου) Hn 8,4.

corōna, ae, (κορώνη). 2) στέφανος.

cor-rumpo (con-καὶ rumpo), rūri, ruptum, 3. (φθείρω). 2) διαφθείρω (χρήμασι), δεκάζω.

corruptus, id. corrumpo.

cottidiānus, ὁ καθ' ἡμέραν, καθημερινός, συνήθης.

credo, dīdi, dītum, 3. ἐμπιστεύω Hn 8,3. 2) πιστεύω, quod vix credendum (=credibile) sit ὅπερ (=καὶ τοῦτο) μόλις ἤθελεν εἶναι πιστευτόν. 3) παρενθετικῶς: νομίζω, πιθανῶς, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα A 18,5.

creō, 1. (δημιουργῶ). 2) ἀποδείκνυμι, ἐκλέγω.

creresco, crevī, cretūm, 3. αὐξάνω. 2) crevit virtutum laude ἠύξησε (ἠύξθη, ἐμεγαλύνθη) διὰ τοῦ ἐπαίνου τῶν ἀρετῶν, διὰ τῆς ἀτομικῆς ἀξίας.

crevī, id. cresco.

crimen, īnis, οὖ., (κρίμα, ἔγκλημα). 2) πληθ. αἰ αἰτιάσεις, αἰ ἐνοχοποιήσεις.

cubitus, i, ἄ., (καὶ cubitum, i, οὖ., κύβιτον), ἀγκών.

cūius, γεν τοῦ qui.

cultus, ūs, ἄ., (περιποίησης τοῦ σώματος καὶ τῆς ζωῆς). 2) cultus domesticus ἡ τοῦ οἴκου ἐξυπηρέτησις (διότι ἄλλα ἐγίνοντο ἐν τῷ οἴκῳ, ἄρτος, εἶδη ἐνδυμασίας καὶ ὑποδήσεως). cultus cottidianus ὁ καθημερινός (συνήθης) βίος (ἐν τῷ οἴκῳ), ὁ καθημερινός τρόπος τοῦ ζῆν.

cum, I. πρόθ. μετ' ἀφαιρετικῆς, μετὰ (+γεν.), σὺν. Τοπικῶς: 1) πρὸς δῆλωσιν τοῦ ὁμοῦ Hm 1,5. 4,2. Hn 8,1 ὅθεν erat cum eo ἦτο μετὰ τούτου (ἀνεστρέφετο αὐτόν) Hm 3,2. 2) πρὸς δῆλωσιν ἐχθρικῆς διαθέσεως = ἐναντίον Hn 4,1. 3) πρὸς δῆλωσιν τοῦ δι' οὗ τις εἶναι ἐφωδισμένος Hn 7,5. 11,1. 12,5.

cum, II. σύνδ. 1) χρον.: (τότε) ὅτε, ἀφοῦ Hm 2,1. 2) (χρον. καὶ αἰτιολ. ἅμα) A 20,2. 3) (χρον. καὶ ὑποθ. ἅμα) ὅταν, ἐάν Hn 2,6. 4) μετὰ πρτ. ἢ ὑπερσ. ὑποτακτ. ἐν. ᾧ ἢ ἀφοῦ (+ ἀορ. ὀριστ. = cum historicum). 5) αἰτιολογ. ἐπειδὴ Hn 10,4. 11,6. C 2,2 (cum moraretur). A 2,2. 6,5. 17,1. 20,3. 20,5. 21,2. 6) ἐνδοτικόν, εἰ καί, ἂν καί, καίτοι Hm 2,4. Hn 1,3. 8,4 C 2,2. A 6,2. 13,1. 14,2 cum. quidem εἰ καὶ μάλιστα A 22,2. 7) ἐπὶ ἀορίστου ἐπαναλήψεως, ὅσα-

- κίς, (ἐάν) A 2,4. 20,1. 2.
 cunctus, σύμπας.
 cupiditas, αἴτις, ἐπιθυμία τοῦ πο-
 λεμεῖν, τὸ φιλοπόλεμον. cupidi-
 tas notitiae clarorum virorum
 ἡ ἐπιθυμία τῆς γνώσεως τῶν ἐν-
 δόξων ἀνδρῶν (ἡ γεν. notitae
 κεῖται ἐνταῦθα ἀντὶ τοῦ noscen-
 di γεν. γερουνδίου = τοῦ γνωρίζαι).
 cupidus, (ἐπιθυμητικός), cupidis-
 simus litterarum fuit ἔνθερος
 φίλος τῶν γραμμάτων ὑπῆρξεν
 (ἡγάπα πολὺ νὰ ἀναγιγνώσκῃ καὶ
 νὰ μελετᾷ συγγραφεῖς).
 cupio, pīvi (ἢ īi), pītum, 3. ἐπι-
 θυμῶ.
 cura, ae, φροντίς, πρόνοια Hn
 9,4. A 21,5. 2) φροντίς, εὐσυνει-
 δησία A 15,2. ἡ (ἐξ ὑποχρεώ-
 σεως) φροντίς A 20,4.
 curatio, ōnis, (φροντίς). 2 (ιατρι-
 κή) θεραπεία (κοῦρα).
 curo, 1. φροντίζω, ἐπιμελοῦμαι.
 curo aedem reficiendam (γερουν-
 δῖβον) ἐπιμελοῦμαι (φροντίζω) πε-
 ρὶ τῆς ἐπισκευῆς τοῦ ναοῦ.
 custodia, īvi, ītum, 4. φυλάττω.

D

- darem, id. do.
 datus, id. do.
 dē, πρόθ. μετ. ἀφαιρ., ἐκ ἀπό. 1)
 τοπ. ἐκ, ἀπὸ C 2,2. 2) ἀντὶ γεν.
 διαίρετικῆς C 3,1. A 14,2 (πολ-
 λάκις). 3) περὶ + γεν. Hn 2,2.
 2,6. A 6,3. 18,6.
 dēbēo (ἐκ τοῦ de-hābeo), būi, bū-
 tum, 2. ὀφείλω, καθῆκον ἔχω. ne-
 mini dubium esse debet οὐδενὶ
 ἀμφίβολον νὰ εἶναι ὀφείλει (πρέ-
 πει). 2) ἀπολύτως: ὀφείλω, χρε-
 ωστῶ A 2,4.
 debilito, 1. (ἀσθενῶ] = ὀω] τινα,
 πηρῶ). 2) ἀναχαιτίζω τινὰ ἐν τῇ
 δράσει. debilitor ἐξασθενῶ (=έω).
 de-cēdo, 3. ἀποχωρῶ, (καταλείπω
 τὴν ἐπαρχίαν ἅμα τῇ λήξει τοῦ
 στρατηγικοῦ ἢ τοῦ ὑπατικοῦ ἔ-
 τους) C 1,4. 2) ἀναχωρῶ Hn 1,5.
 3) ἀποχωρῶ τοῦ βίου, ἀποθνήσκω
 A 2,1. 22,3. 4) (ἐπὶ ἀψύχων,
 π.χ. ἐπὶ πυρετοῦ) ἀρχίζω νὰ ὑπο-
 χωρῶ, ἐλαττοῦμαι A 22,3.
 decem, δέκα.
 decēo, decūi,—, 2. Ἀπροσώπως:
 decet πρέπει, ἀρμόζει, εἶναι πρέ-
 πον.
 de-cerno, decrēvi, decrētum, 2.
 (δοκεῖ μοι, ἀποφασίζω). 2) δια-
 λύω διὰ τῶν ὕπλων τὴν διαφορὰν,
 ἀποφασίζω διὰ τῶν ὕπλων. cum
 hoc (ἀφαιρετ. ἄρσεν.) decernit
 πρὸς τοῦτον (ἐναντίον τούτου, τού-
 τῳ) συνάπτει (ἀποφασιστικὴν) μά-
 χην. classe erant decreturi διὰ
 τοῦ στόλου (διὰ ναυμαχίας) ἔμελ-
 λον νὰ ἀποφασίσωσιν, ἔμελλον νὰ
 ναυμαχήσωσι.
 de-clāro, 1. φανερὸν ποιῶ, δηλῶ,
 ἀποκαλύπτω Hn 11,2. 2) δηλὸν
 καθίστημι, δηλῶ, περιγράφω, κα-
 θιστῶ σαφῆς A 18,6.

decretūrus, ιδ. decerno.

dedĕrem, ιδ. dedo.

dedĕris, ιδ. do.

dedi, ιδ. do.

de-do, dedīdi, dedītum, 3. παρα-
δίδωμι, παραδίδω.

de-dūco, 3. (κατάγω). 1) συμπα-
ραλαμβάνω ως συνοδόν C 1,4. 2)
ἄγω, φέρω Hn 11,1.

deductus, ιδ. deduco.

deduxi, ιδ. deduco.

de-fendo, ndi, nsum, 3. ὑπερα-
σπίζω.

de-fensum, (ὑπτιον τοῦ defendo)
Hn 6,1.

de-fĕro, 3. (κατάγω). 2) προσφέ-
ρω, ἀπονέμω Hn 3,1. A 6,4. 19,
3. 3) (παρα)δίδω A 4,2. 4) γνω-
στοποιῶ Hn 3,1. 12,2.

de-hortor, 1. ἀποθ., ἀποτρέπω. de-
hortando impedio διὰ τῆς ἀ-
ποτροπῆς (ἀποτρέπων) κωλύω.

deinde (dein-de), ἐπίρρ., ἔπειτα.
primum... deinde πρῶτον... ἔ-
πειτα, (πρῶτον... δεῦτερον).

delātus, ιδ. defero.

de-lecto, 1. (ἐφελκύω). 2) delec-
tor non minus animo quam
ventre εὐφραίνομαι ὄχι ὀλιγωτέ-
ρον [=καί] διὰ τοῦ πνεύματος ἢ
[=καί] διὰ τῆς κοιλίας.

delectus μτχ. παθ. τοῦ delĭgo,
lēgi, lectum, 3. (ἐκλέγω) ἐκλελε-
γμένος, ἐκλεκτός Hn 4,3.

deleō, ēvi, ētum, 2. καταστρέφω.
ἀφαιρίζω.

de-lĭgo, 1, ἐπιδέω, προσδένω.

de-mĭgro, 1. μετοικῶ.

de-pello, depŭli, depulsum, 3.
ἀποδιώκω.

de-pōno, 3. (καταθέτω πρὸς ἀσφα-
λεστέραν φύλαξιν), τοποθετῶ Hn
9, 3. 2) animam παραδίδω τὸ
πνεῦμα (καταλείπω τὴν ζωὴν), ἀ-
ποθνήσκω. ο ium καταθέτω, ἀπο-
βάλλω (ἀφίνω, δὲν ἔχω πλέον) τὸ
μῖσος.

de-porto, 1. (κατακομίζω). 2) tri-
umphum κατάγω θρίαμβον.

de-prĭmo (de καὶ prĕmo), de-
pressi, depressum, 3. καταπιέζω.
2) καταστέλλω, διακόπτω A 22,2.

descisco, scĭvi (καὶ συνθηθέστερον
descĭi), scĭtum, 3. μεθίσταμαι,
ἀποσκιρτῶ.

descĭvi, ιδ. descisco.

de-scribo, 3. περιγράφω. versibus
(ἀφαιρ.) διὰ στίχων (ἐν ποιήσει).

de-sĕro, serŭi, sertum, 3. ἀπολεί-
πω, παραιτῶ εἰς τὸ μέσον (ἀφί-
νω ἔς τὰ κρύα τοῦ λουτροῦ).

desiderĭum, ĭi, οῦ., πόθος (λυπηρὰ
ἀνάμνησις τῆς ἀπουσίας τινός).

desidĕro, 1. ποθῶ, ἐπιθυμῶ A 16,
3. 2) ἀπαιτῶ, ἐπιζητῶ A 13,3.

de-sĭno, desĭi, desĭtum, 3. παύω,
παύομαι.

desisto, destĭti,—, 3. παύω, παύο-
μαι, ἀφίσταμαι (μτχ. μέλλ. desti-
tūrus).

desperatĭo, onis, ἀπελπισμός, ἀ-
πελπισία, ἀπόγνωσις.

desperātus, (παθητ. μτχ. τοῦ desperō, 1. (ἀπελπίζω), ἀπηλπισμένος, ἀπελπας. desperatis rebus (ἀφαιρ.) ἐν ἀπελπιστικῇ καταστάσει τῶν πραγμάτων.

de-spīcīo (de καὶ τὸ ἄχρηστον spēcio βλέπω), spexi, spectrum, 3. καταθεῶμαι. 2) καταφρονῶ, δὲν φροντίζω περί. . . A 6,4.

de-spondēo, spondi, sponsum, 2. ἐγγυῶ, ὑπισχνούμαι, ἀρραβωνίζω. destitērim, id. desisto.

destīti, id. desisto.

de-tēgo, texi, tectum, 2. (ἀποστεγάζω, ἀφαιρῶ τὴν στέγην, ἐρειπῶν). detectus ἡρειπωμένος. detrimentum, i, οὐ., βλάβη, ζημία. A 2,3. 2) βλάβη, ἀπώλεια Hn 5,2. 3) ἀπώλεια, μείωσις C 2,4.

detūli, id. defero.

devīci, id. devinco

de-vincīo, vixi, vinctum, 4. (δένω). 2) προσελκύω, «ἐπάγομαι».

de-vinco, 3. κατανικῶ, παραλύω, ἀποσυντίθημι.

devinxit, id. devincio.

dexter, ēra, ērum, (ἡ dexter, dextra, dextrum), δεξιός.

dīco, dixi, dictum, 3. λέγω. 2) συμφωνῶ, ὀρίζω, προσδιορίζω (χρονικὸν ὄριον ἀποδόσεως] προσδιορίζω τὴν λῆξιν] τοῦ δανείου) A, 24.

dictātor, ōris, ἄ., δικτάτωρ (γεν. δικτάωτρος), στρατηγὸς αὐτοκράτωρ (τ.ἔ. μὲ ἀπόλυτον ἐξουσίαν).

dictus, id. dīco.

dies, diēi, ἄ., (καὶ ἐνίοτε θ. ἀλλ' ἐν τῷ πληθ. πάντοτε γένους ἀρσ.), ἡμέρα. paucis diebus (=post paucos dies ἢ paucis diebus post) μετ' ὀλίγας ἡμέρας. die quinto postquam. . . τὴν τετάρτην ἡμέραν ἀφου. . . — in dies ὀσημέραι ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν (καθημερινῶς). idē λ. ita.

diffīcilis, e, δύσκολος, χαλεπός, difficile est δύσκολον εἶναι. 2) δυσμεταχειρίστος, παράξενος, ιδιότροπος A 5,1.

dignitas, ātis, (ἡ διὰ τῆς προσωπικῆς ἀξίας ἀποκτηθεῖσα) ἐκτίμησις, τιμὴ A 21,1. 2) θέσις, τάξις, τὸ ἀξίωμα (τοῦ ἱππέως) A 1,1. 6,2. 5. 19,2. pro dignitate ἀαλόγως τοῦ (ἱππικοῦ) ἀξιώματος (κατὰ τρόπον ἄξιον τῆς κοινωνικῆς θέσεως του ὡς ἱππέως) A 2,2. dignitati servire φροντίζω ὑπὲρ τῆς ἀξιοπρεπειᾶς τῆς θέσεώς μου dilectus, ūs, ἄ., στρατολογία.

dilexi, id. diligo.

dilīgens, ntis, (μτχ. τοῦ diligo), ἐπιμελὴς τῶν συμφερόντων τῆς περιουσίας (ἐπὶ διαχειρίσεως χρηστοῦ οἰκογενειάρχου), οἰκονόμος. diligenter, ἐπίρρ., (προσεκτικῶς). 2) μετ' ἀκριβείας.

diligentia, ae, προσεκτικὴ (ἐπιμελημένη) καὶ ἀδιάλειπτος δραστηριότης, (φιλοπονία) Hn 7,5. C 3,4. A 13,4. 2) οἰκονομία.

- (φειδώ, ὀλιγάρχεια) A 13,5. 3) ἰασις (θεραπεία τοῦ ἀρρώστου) A 21,5.
- di-līgo (dis καὶ lēgo), lexi, lectum, 3. (ἐκλέγω). 2) ἀγαπῶ (ἐξ ἐκτιμήσεως), ἐκτιμῶ.
- di-mīco, 1. ἀγωνίζομαι, μάχομαι.
- di-mitto, 3. (διαπέμπω). 2) ἀποπέμπω, ἀφίνω τι νὰ ἀπέλθῃ Hn 3,3. 4,1. 3) vitam alieno arbitrio (δοτ.) καταλείπω (ἀφίνω, παραιτῶ) τὴν ζωὴν τῆ ἄλλοτρίᾳ αὐθαίρεσίᾳ Hn 12,5.
- di-ripīo (dis καὶ rāpio), ripūi, reptum, 3. (διαρπάζω). 2) πορθῶ, ἐξολοθρεύω, ἐρημῶ, δηῶ, λαφυραγωγῶ.
- dis-cēdo, 3. ἀποχωρῶ. superior ἀποχωρῶ (ἐκ τοῦ πεδίου τῆς μάχης) ἀνώτερος τ. ἔ. νικητῆς.
- disiēcī, ἰδ. disicio.
- dis-īcīo (πρόφερε dis-jicio [ἐκ τοῦ dis καὶ iēcīo, προφ. jacio] ῥίπτω, βάλλω), disiēcī, disiectum, 3. (διαρρίπτω). 2) domum a fundamentis κατασκάπτω τὸν οἶκον ἀπὸ θεμελίων (κατεδαφίζω).
- dispalātus (μετοχὴ τοῦ ἀχρήστου ἀποθεματικοῦ ῥήμ. dispālōr, 1. διασκορπίζω ἐδῶ καὶ ἐκεῖ), διεσπαρμένος.
- dissensi, ἰδ. dissentio.
- dis-sentio, 4. διαφωνῶ, ἀντιδοξῶ, ζῶ ἐν διχονοίᾳ.
- dis-sīdēo (dis καὶ sēdeo), sēdi, sessum, 2. διίσταμαι, διέστηκα.
- 2) dissidebat ab eo διεφέρετο αὐτῷ (εἶχε διαφορὰς πρὸς αὐτόν), ἤτο πολέμιος αὐτοῦ.
- dis-sociō, 1. (διαζεύγνυμι). 2) φέρω εἰς διχόνοιαν, διαίρω, διασπῶ. dissociatis animis civium (ἀντὶ dissociatis civibus) διχονοησάντων τῶν πολιτῶν, ἐπειδὴ οἱ πολῦται διέστησαν (πολιτικῶς).
- districtus (μτχ. παθ. πρκμ. τοῦ ῥ. distringo, strinxi, strictum, 3. σύρων διαχωρίζω), ἀπὸ πολλῶν πλευρῶν (πολλαπλῶς) ἀπησχολημένος.
- dīti, δοτ. τοῦ dives.
- dīū, ἐπίρρ., πολὺν χρόνον, συγκρ. diutius πλείονα χρόνον, μακρότερον.
- diuturnitas, ātis, μακροχρονιότης.
- dives, ītis, πλούσιος (δοτ. dīti, ἀντὶ τοῦ συνήθους divīti) A 1, 2.
- divinatīo, ōnis, μαντική.
- divīnus, θεῖος. divīna res (θεῖον πρᾶγμα, ἡ θυσία, τὰ πρὸς τοὺς θεοὺς (= sacrificium)).
- dīvus, ī, (τιμητικὴ προσωνυμία), ὁ ἀποθεωθεὶς, θεός. divi filius = divi C a e s a r i s filius A 19,2.
- do, dēdi, dātum, dāre, 1. δίδωμι, παρέχω, δωρῶ. manūs (ἐνν. v i n c u l i s) δίδω (προστείνω τὰς χεῖρας εἰς δεσμά), ὁμολογῶ ὅτι ἤττήθην filiam δίδω τὴν θυγατέρα ὡς γυναικα, ἐκδίδωμι τὴν θυγατέρα. locum nocendi παρέχω εὐνοϊκὸν (χρονικὸν) σημεῖον

(= locum), λαβήν, ευκαιρίαν πρὸς βλάβην. operam ut... προσπαθῶ νά... operam honoribus δίδω ἐπιμέλειαν ταῖς τιμαῖς, ἐπιδιώκω (πολιτικά) ἀξιώματα. tempore dato ευκαιρίας (εὐνοϊκῆς) δοθείσης (τυχούσης). do verba (φράσεις τῶν κωμικῶν) παρέχω λόγους κενούς, φράσεις κενὰς (ἐν ἀντιθέσει πρὸς ἔργα), ἔξαπατῶ (γελᾶω πρβλ. τὸ ἡμέτερον: αὐτὰ ναι λόγια). do vela ventis δίδω τὰ ἱστία τοῖς ἀνέμοις, ἀναπετάννυμι τὰ ἱστία, ἐκπλέω. senatus datur ἡ Σύγκλητος δίδεται (κυρίως: aditus ad senatum = ἡ εἴσοδος εἰς τὴν Σύγκλητον), ἐπιτρέπεται τινι νά τύχη ἀκροάσεως παρὰ τῆς Συγκλήτου. me do alicui rei, id. committo 2. doceō, docuī, doctum, 2. 1) διδάσκω. 2) διαφωτίζω. docilitas, ātis, εὐμάθεια. docilitas ingenii ἀντιληπτική ἱκανότης, εὐκολος ἀντίληψις. doctor, ōris, ἄ., διδάσκαλος. doctrīna, ae, (διδασκαλία). 2) παιδευσις (γενική), διαπραγματεύσις μεθοδική C 3,4. 3) γνώσεις A 1,2. 4) μὲρφοσις διανοίας, φιλοσοφική παιδευσις A 3,3. 4,1. 17,3. dodrans, ntis, ἄ., (κατὰ τὴν σημασίαν ἀπὸ τοῦ de-quadrans = 1)4 ἔλαττον, ἤτοι libra ἢ ās libralis μεῖον 1)4, ἤτοι 3)4 τῆς libra. Μία libra = 327,45 γραμμ.) 2)

heres ex dodrante κληρονόμος τῶν τριῶν μερῶν (δηλ. τῶν 3/4 τῆς περιουσίας) A 5,2. dolor, ōris, ἄ., ἀλγηδών, πόνος A 21,3. 4. 2) ἄλγος, λύπη, θλίψις A 4,5. dolus, i, ἄ., δόλος, τέχνασμα, ἀπάτη. domesticus, οἰκιακός, τοῦ οἴκου A 13,4. 13,7. 2) domesticae opes αἱ ἴδιαι (αὐτοῦ) δυνάμεις, αἱ δυνάμεις τοῦ βασιλείου (αὐτοῦ). domi, id. domus. domicilium, iī, οὔ., (κατοικία). 2) ἔδρα, διαμονή. domus, ūs, (δόμος) οἶκος Hn 7,7. A 22,1. μόνιμος κατοικία A 3,3. οἶκος, οἰκία. Τύποι μετ' ἐπιρρηματ. σημασίας: domi (πτῶσ. τοπικῆς) ἐν τῇ πατρίδι Hn 1,2. A 3,3. ἐν τῷ οἴκῳ Hn 9,3. A 13,4. domum εἰς τὸν οἶκον (οἰκίαν) A 13,6. domo ἐκ τῆς πατρίδος Hn 8,1. donicum, σύνδ. (ἀρχαῖκός τύπος ἀντὶ τοῦ donec), μέχρι τῆς ἡμέρας καθ' ἣν, μέχρις οὔ. dono, 1. δωροῦμαι (doro). dono aliquem aliquā re δωροῦμαί τινα πράγματί τινι, δωροῦμαί τινί τι. dubito, 1. ἀμφιβάλλω, quod nemo dubitat (ἀντὶ de quare nemo dubitat) περὶ οὗ οὐδεὶς ἀμφιβάλλει. non dubito (μεθ' ὑποτακτικῆς δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι (πιστεύω ὅτι). 2) non dubito μετ' ἀπαρεμφάτου

(χρόνου ἐνεστῶτος) δὲν ὀκνῶ νά...
δὲν διαστάζω νά...
dubius, ἀμφίβολος. sine dubio
ἄνευ ἀμφιβολίας, ἀναμφιβόλως.
dūco, duxi, ductum, 3. ἄγω Hn
3,3. 8,4. 2) ἄγειν μεθ' ἑαυτοῦ,
Hn 2,4. (κατ' ἔλλειψιν τοῦ me)
secum ἐμὲ μεθ' ἑαυτοῦ, ἀπάγω
(παίρνω καὶ φεύγω) Hn 9,4. 3)
νομίζω, θεωρῶ. continentis de-
bet duci ἐγκρατοῦς (μεμετρημέ-
νου ἀνδρὸς γνώρισμα ὀφείλει) πρέ-
πει νά θεωρῆται. nefas ducō μετ'
ἀπαρεμφ. = θεωρῶ ἀσεβές, θεωρῶ
(ὡς) ἱεροσυλίαν νά...
dulcis, e, (ἡδύς). 2) τερπνός.
dum, σύνδ. μετ' ἐνεστ. ὀριστικῆς·
ἐνῶ, ἐν ᾧ χρόνῳ Hn 12,1. Μετὰ
παρατακτικῶ ἀντὶ ἐνεστῶτος Hn
2,3.
duo, duae, duo, δύο.
duplex, ūcis (διπλοῦς). 2) διπλοῦς,
διάφορος (δύο ἐκδοχῶν).
dux, ducis, ἄ., (ὀδηγός). 2) ἀρχη-
γός, ἡγεμών.
duxī, ἰδ. ducō.

E

ē (οὐδέποτε πρὸ φωνήεντος ἢ τοῦ
h) καὶ ex (πρὸ φων. καὶ συμφ.),
πρόθ. μετ' ἀφαίρ. 1) τοπικῶς: ἐκ,
ἀπὸ Hn 6,4. A 21,1. 2) πρὸς δῆ-
λωσιν τῆς καταγωγῆς ἢ τοῦ γέ-
νους: ἀπό, ἐκ A 19,4. 3) ἀντὶ
γεν. διαίρ. Hn 3,3. 12,1. 12,3,

A 5,2 (ex hereditate). 3) πρὸς
δῆλωσιν αἰτίας ἢ ἀποτελέσματος:
ἐνεκα, ἐκ, διὰ Hn 7,5. C 2,1.
2,2. A 1,3. 20,3. 21,3. 5) πρὸς
δῆλωσιν συμφωνίας: συμφώνως
πρὸς Hm 3,1. Hn 7,3. 7,5. A
5,2 (ex dodrante). 6,2. (ἰδ. res
publica). 13,6. 6) πρὸς δῆλωσιν
ἐπιρρηματικῆς σχέσεως: Hn 1,2.
(e contrario). ex quo = ὅθεν Hn
5,4.

eā, ἐπίρρ. (ἐννοεῖται parte ἢ viā)
ἐκεῖνη, κατ' ἐκεῖνην τὴν ὁδόν.

eamque = et eam, ἰδ. is.

eandem, αἰτ. τοῦ eadem, ἰδ. idem.

ēdictum, i, οὐ., διάγραμμα, διάτα-
ξις (ἔδικτον, ἡδικτον). Ἀναλαμ-
βάνοντες τὴν ἀρχὴν οἱ τιμηταὶ
ἐδημοσίευσαν διάγραμμα εἴτε πα-
ραλαμβάνοντες τοῦτο τελείως ἀμε-
τάβλητον παρὰ τῶν προκατόχων
(edictum tralatitium διάγραμμα
παραδιδόμενον), εἴτε προσθέ-
τοντες εἰς τοῦτο νέας ἰδίας δια-
τάξεις. Ὁ τιμητῆς Κάτων ἀνα-
λαβὼν τὴν ἀρχὴν προσέθηκε πολ-
λὰς νέας διατάξεις κυρίως πρὸς
περιστολὴν τῆς πολυτελείας.

ēdo, edīdi, edītum, 3. ἐκδίδω. in
vulgum ἐκδίδω εἰς τὸ δημόσιον,
δημοσιεύω.

ef-ferō (παλαιότερον ec-fero), ex-
tūli, elātum, efferre, ἐκφέρω.
2) ἐκφέρω, ἐκκομίζω, κηδεύω A
17,1. 22,4.

ef-ficio (ex καὶ fācio), fēci, fec-

tum, 3 (ἐξεργάζομαι), 2) κατορθῶ C 2,2. efficio ut ἐνεργῶ νά...
 3) ἀποτελεῶ, συναθροίζω (= col-ligo) Hn 10,5.
 ef-fūgĭo, 3. (ἐκφεύγω). 2) διαφεύγω τινά (τάς ἐνέδρας τινός).
 effūsus (κυρίως: παθ. μτχ. τοῦ ef-fundo ἐκχέω) = ἐκχυτός. 2) ἄμετρος, ἄνευ μέτρου (εἰς εὐρεῖαν κλίμακα), ὑπερβολικός.
 egi, ἰδ. ago.
 egō, ἐγώ.
 egōmet (ego ἐγώ καί τὸ ἐγγλιτικόν - met) ἐγώ αὐτός.
 e-grēdĭor (e καὶ grādĭor), egressus sum, egrēdi, 3. ἀποθ. ἐξέρχομαι.
 ei, δοτ. τῆς ἀντων. is, ea, id.
 eius, γεν. τῆς ἀντωνυμίας is.
 eiusdemque = et eiusdem, ἰδ. idem.
 elātus, ἰδ. effero.
 elēgans, ntis, φιλόκαλος, κομψός.
 elegantĭa, ae (κομψότης). 2) elegantia vitae (κομψότης τοῦ βίου), εὐγενῆς διαγωγῆ (συμπεριφορά), λεπτοὶ τρόποι (λεπτότης τῶν τρόπων) ἐν ταῖς κοινωνικαῖς σχέσεσιν.
 elephantus, i, ἄ., ἐλέφας.
 elĭcĭo (e καὶ lācio), cūi, cĭtum, 3. (ἐξάγω). 2) verbosiores epistulas (= extorqueo) ἀποσπῶ, προκαλῶ ἐπιστολάς σχινοτενεσετέρας, (διεξοδικωτέρας τοῦ συνήθους) eloquentĭa, ae, εὐγλωττία, δεινότης

τῆς τοῦ λέγειν.
 emax, ācis, (ὠνητικός). 2) ἔχων ἀγορομανίαν, κμηιώδης ἀγοραστής ἀντίθ. vendax).
 enim, σύνδ. (μετὰ μίαν ἢ πλείονας λέξεις ἐν ὅλον ἀποτελούσας), διότι (= γάρ).
 e-numĕro, 1. ἀπαριθμῶ, διηγούμαι, «καταλέγω».
 1. eō, ἐπίρρ., ἐκεῖσε Hm 3,1. 2) eo-ut εἰς τοιαύτην κατάστασιν (τόσον)—ὥστε Hm 2,3. 2) eo... ut εἰς τοιοῦτον (τοσοῦτον) σημείον ὥστε.
 2. εἶ, ἴι (καὶ ἴνι), ἴtum, ἴre, πορεύομαι. 2) ἀνέτως ἰδεύω (ἀντίθ. repo ἔρπω) Hn 3,4. 3) eo in ius de meā re μεταβαίνω εἰς τὸ δικαστήριον περὶ ὑποθέσεώς μου, καταγγέλλω τινά ὡς ἔνοχον ἰδιωτικοῦ ἀδικήματος, (καθίστημί τινα εἰς δίκην).
 3. eō, ἀφαιρ. τοῦ is.
 1. eōdem, ἀφαιρ. τοῦ idem.
 2. eōdem, ἐπίρρ., εἰς τὸν αὐτὸν τόπον, εἰς τὸ αὐτὸ μέρος Hn 11,2. A 2,3.
 eōque = et eō, ἐπίρρ., Hm 3,1. ephēmĕris, ἴdis, «ἐφημερίς», τὸ ἡμερολόγιον (ἡμερολογιακὸν βιβλίον τῶν καθ' ἡμέραν οὐσιακῶν ἐξόδων).
 epistūla, ae (κάλλιον τοῦ epistōla), ἐπιστολή, (ἐγγραφοῦν).
 eques, equĭtis, ἄ., (ἵππεύς). 2) ἐν. καὶ πληθ., ὁ ἐκ τῆς τάξεως τῶν ἵππέων.

equester. tris, tre (ἵππικός), 2) ὁ τῆ ἵππικῆ (ἵππάδι) τάξει ἀνήκων.
 equitātus, ūs, ἄ., τὸ ἵππικόν, οἱ ἵππεῖς.
 equus, i., ἄ., ἵππος.
 erga, πρόθεσις μετ' αἰτιατικῆς: (εἰς, πρὸς), 2) ἐναντίον, κατὰ + γεν.
 error, ōris, ἄ., πλάνη, ἀπάτη.
 erūdīo (ex καὶ rudis, τραχὺς), īvi, ītum, 4 (ἐξήμερώνω). 2) ἐκπαιδεύω. eruditivit filium ἐδίδαξε (διὰ διδασκάλων) τὸν υἱόν, (ἐπεμελήθη τῆς ἐκπαιδεύσεως τοῦ υἱοῦ).
 eruditus, (ἐξαισιώως) μορφωμένος.
 e-rumpo, rūpi, ruptum, 3. (ἐκρήγνυμι). 2) (ἐπὶ ἀποστήματος): αἰφνιδίως ἀναφαίνομαι, ἐκσπῶ.
 et, σύνδ., καὶ et-et καὶ -καὶ. 2) καί, ἀλλὰ (ὅταν προηγῆται ἄρνησις) A 22,2.
 etīam, σύνδ., ἔτι, καί. 2) πρὸς ἐπίρρωσιν τοῦ συγκριτικοῦ: ἔτι A 5,3. 3) ἀκόμη καὶ Hm 2,3.
 etiamnum, ἐπίρρ., ἔτι καὶ νῦν (καὶ τώρα ἀκόμη).
 etsi, σύνδ., εἰ καί, καίτοι.
 ex-acūo, cūi, cūtum, 3. (ἀκονῶ). 2) παροξύνω, παρορμῶ.
 ex ardesco, exarsi, exarsum, 3. (ἐκκαίωμαι). 2) bellum exarsit ὁ πόλεμος ἐξήφθη (ἄναψε).
 exarsi, ἰδ. exardesco.
 ex-cēdo, 3. (ἐξέρχομαι), ἀποχωρῶ.
 excellenter, ἐπίρρ., ἐξαιρέτως.
 ex cīo, cīvi (καὶ cīi), —, 4. (ἀνακινῶ). 2) καλῶ ἐσπευσμένως με-

τακαλῶ.
 exemplum, i, οὐ., (ἐκ τοῦ eximo. ex em - p - lum = τὸ ἐκλελεγμένον), παράδειγμα. exempla rerum παραδείγματα πραγμάτων, πρακτικὰ παραδείγματα, γεγονότα.
 ex-ēo, īi, ītum, īre, 4. ἐξέρχομαι, 2) fama exit φήμη διαδίδεται. (θρυλεῖται).
 exercītus, ūs, ἄ., στρατός. Πληθ. -ūs = milites, copiae Hn 8,1.
 ex-hāurio, hāusi, hāustum, 4. ἐξαντλῶ.
 existimatīo, ōnis, (γνώμη). 2) ὑπόληψις, τιμῆ.
 exisse, ἰδ. exeo.
 existīmo, 1. νομίζω Hn 12,2. A 6,1. 2) ἐκτιμῶ. magni aestimo μεγάλως ἐκτιμῶ C 1,2. 3) σχηματίζω γνώμην, σταθμῶ A16,4 20,5. 4).-mor θεωροῦμαι A 6,1.
 exītus, ūs, ἔξοδος Hn 12,3.
 ex-pēdīo (ex καὶ pes πούς, κυρίως τὸν πόδα ἐκ τῆς πέδης ἀπαλλάσσω), īvi, ītum, 4. ἐκποδῶν ποιῶμαι. 2) expedio me ἐκσφίζω ἑμαυτόν, ἀπαλλάττομαι (ξemplékω, γλυτώνω).
 expendo, pendi, psum, 3. (σταθμῶ, ζυγίζω, [κυρίως χρήματα]) ὅθεν πληρώνω, ἀποτίνω, ἐξοφλῶ. 2) aliquid expensum (μτχ. παθ. πρκμ.) fero sumptui ὡς ἀποτετισμένον (ἐξωφλημένον) φέρω τι εἰς τὰ ἔξοδα, καταχωρίζω τι ἐν τοῖς οἰκιακοῖς ἐξόδοις,

χρεώνω (ἐν τοῖς λογιστικοῖς βιβλίοις) τὴν μερίδα τῶν οἰκιακῶν ἐξόδων, δαπανῶ.
 expensum, ἰδ. expendo.
 ex-perīor, pertus sum, perīri, 4. ἀποθ. «πειρῶμαι τινος», ἀναμετροῦμαι πρὸς τινα.
 ex-pers, pertis (ex καὶ pars), ἄμοιρος. expers periculi ἄμοιρος (ἐλεύθερος, ἀπηλλαγμένος) κινδύνου.
 ex-plōro, 1. ἐξετάζω.
 ex-pōno, 3. ἐκτίθημι, καθιστῶ γνωστόν, περιγράφω.
 exproscendus, ἰδ. exposco.
 ex-posco, poposci, —, 3. (ἐξαιτῶ). 2) αἰτῶ τινα ἔκδοτον, ἐξαιτοῦμαι (πρὸς τιμωρίαν) τὴν παράδοσίν τινος.
 exposūi, ἰδ. expono.
 ex-pugno, 1. (κερδαίνω μαχόμενος, κυριεύω διὰ πολιορκίας). 2) vi expugno «κατὰ κράτος αἰρῶ», κυριεύω ἐξ ἐφόδου (ἐξ ἐπιδρομῆς).
 exque (ex καὶ -que δύο λέξεις) exque eā ἀντι ex eāque ἰδ. is.
 ex-splendesco, [exsplendūi], —, 3. (ἐκλάμπω) διαλάμπω.
 externus, ἐξωτερικός. externum malum (=externum bellum ἐξωτερικὸν κακὸν) ἐξωτερικός πόλεμος, ἢ μάστιξ τοῦ ἐξωτερικοῦ πολέμου (ἀντιθ. intestinum bellum).
 extra, πρόθ. μετ. αἰτ., ἐκτός.
 extrēmo, ἐπίρρ., τελευταῖον Hm

2,3.
 extrēmus (ὑπερθ. τοῦ extērus ὁ ἕξω), τοπικῶς καὶ χρονικῶς: ἔσχατος. Συγκρ. exterior.
 extūli, ἰδ. efferro.
 exul, ūlis, ἄ., ὁ φυγάς, ὁ ἐξόριστος.

F

facīle, ἐπίρρ., εὐκόλως.
 facīlis, e, εὐκόλος Hn 10,3. 2) (ἐπὶ φαρμάκου) μὴ φέρων πόνους, ἀνώδυνος A 21,2. ἰδ. celer.
 facilītas, ātis, (εὐκολία τρόπων), πραύτης.
 faciō, fēci, factum, 3. ποιῶ. aliquem imperatorem ἀναγορεύω (ἀναδεικνύω) τινὰ στρατηγόν. civem παρέχω τὸ δικαίωμα τοῦ πολίτου, πολιτογραφῶ τινα. librum ἐπεξεργάζομαι, συγγράφω βιβλίον. finem facio belli τέρμα τοῦ πολέμου θέτω. mentionem μνείαν ποιῶμαι. iter πορεύομαι (ἐπὶ στρατιωτικῆς πορείας). progressum προοδεύω. cohortationem δίδω διαταγὴν (ὁδηγίας). proelium navale ναυμαχῶ. detrimentum existimationis ὑφίσταμαι ἀπώλειαν (μειώσιν) τῆς ὑπολήψεως. facio pacem εἰρήνην ποιῶμαι. facio alicui potestatem mei δίδω λαβὴν εἰς τινα εὐκόλου συλλήψεώς μου (ἰδ. potestas). nihil reliqui (γεν. διαίρ.) facio οὐδὲν τοῦ λοιποῦ ποιῶμαι, οὐδὲν παραλείπω, οὐδὲν παραμελῶ, [κάνω

- τὸ πᾶν]. aliquid pulchre θαυμασίως [καλὰ] γνωρίζω τι. versuram διαπραγματεύομαι (συνάπτω) νέον δάνειον (πρὸς ἐξόφλησιν προγενεστέρου δανείου). Οἱ τοιοῦτόν τι πράττοντες οἰνοὶ *vertebant* (μετέβαλλον) *creditorem* (= ἤλασσαν δανειστήν). *palam* ποιῶ γνωστόν, διαδίδω. 2) ἀνατρέφω, μορφῶ. *domi factus* οἰκοὶ εἰθισμένος, γεγυμνασμένος.
- facto*, ἰδ. *fiō*. *quo facto* οὗ (= τοῦτου δὲ) γενομένου, μεθ' ὃ γεγονός, οὗ ἕνεκα, διὰ τοῦτο.
- factum*, ἰ, οὐ., γεγονός, συμβάν, Hn 6,3. Πληθ. ἔργα, πράξεις A. 18,6.
- factūrus*, ἰδ. *facio*.
- factus*, ἰδ. *facio* καὶ *fiō*.
- facultas*, ātis, εὐκαιρία Hn 9,1. 2) (ἐδεχομένη περίπτωσις), ἡ δυνατότης A2,2. 3) Πληθ. τὰ μέσα πρὸς καταβολὴν τῶν ἐξόδων, περιουσία, τὰ οικονομικά Hn 6,2.
- fāma*, ae, (φήμη) 2) διάδοσις, θοῦλος.
- fames*, is, πείνα.
- famīlia*, ae, (ἐκ τοῦ *famulus* οἰκέτης, ὑπηρετής) τὸ σύνολον τῶν ὑπηρετῶν (δούλων), οἱ ὑπηρεταί, οἱ οἰκέται A 13,3. 2) οἱ συγγενεῖς, [τὸ συγγενολόγι] A 18,2. 18,3. ἰδ. *pater familiās*.
- familiāris*, e, οἰκεῖος, φίλος A 16, 2. *res familiāris*, τὰ πατρῶα, ἡ περιουσία A 2,3. 4,3. 6,4. 2) οὐσ.
- πιστός (ἔμπιστος) φίλος A 5,1. *familiaritas*, ātis, (σχέσις οἰκογενειακῆ) οἰκειότης (αἰ καλὰι σχέσεις).
- familiariter*, ἐπίρρ., οἰκειῶς, στενῶς, συγκρ. *familiarius*.
- familiās* (γεν. = *familiāe*) ἰδ. *pater familiās*.
- fastigium*, īi, οὐ., (κορυφή) 2) βαθμὸς (κοινωνικός).
- favēo*, fāvi, fātum, 2. (μετὰ δοτ.) εὐνοῶ.
- febris*, is, πυρετός. 2) ἐν τῷ πληθ. = πυρετοῦ προσβολαί.
- fecēro*, ἰδ. *facio*.
- feci*, ἰδ. *facio*.
- ferē*, ἐπίρρ., σχεδόν, περίπου.
- fēro*, tūli, lātum, ferre, ὑποφέρω, ὑπομένω A 1,3. φέρω Hn 4,3. *calamitates belli* (ὑποφέρω) τὰ δεινὰ (τάς συμφοράς) τοῦ πολέμου. *fructum* κομίζομαι τὸν καρπὸν (τὴν ἀμοιβήν), ἀμείβομαι διὰ... (ἰδ. καὶ *fructus*). 2) ὑπομένω (ὑποφέρω) τινὰ (τάς ἰδιοτροπίας τινός) A 5,1 ἰδ. *nobilis* καὶ *expendo*.
- ferocia*, ae (τὸ ἀτίθασον). 2) ἀγερωχία, εὐψυχία.
- ferrum*, i, οὐ., (σίδηρος). 2) ἡ διὰ τῶν ὅπλων βία, τὰ ὅπλα.
- fictilis*, e, (πήλινος ἐκ τοῦ *figo* πλάττω). *vas fictile* (πληθυντ. *vasa fictilia*) σκεῦος, πήλινον, ἀγγεῖον κεράμειον.
- fidens*, ntis (κυρίως μετχ. τοῦ *fi-*

- do) θαρρῶν, θαρραλέος. fidens animus ἡ αὐτοπεποίθησις ἰδ. animus.
- fides, εἰ, (πίστις). 2) ἔνορκος διαβεβαίωσις, ὑπόσχεσις Hn 2,3. 4. προστασία Hn 9,3.
- fīducīa, ae, πίστις, ἐμπιστοσύνη. spe fiduciāque (ἀντὶ spe fidentissima) διὰ λίαν σταθερᾶς ἐλπίδος.
- filīus, īi, ἄ., υἴος.
- filīa, ae, θυγάτηρ.
- finis, is, ἄ., (ὄριον, ὁρόσημον). 2) πληθ. τὰ σύνορα, ἡ περιοχή Hn 8,1. 3) τέλος, τέρμα Hm 1,3.
- fīo, factus sum, fieri (παθ. τοῦ facio) γίγνομαι. 2) συμβαίνω, ἐπέρχομαι A 14,2. domi factus γεγυμνασμένος, μορφωμένος ἐν τῷ οἴκῳ (οἰκοδίδχαιτος) A 13,4.
- fistūla, ae, σῦριγγξ. 2) συρίγγιον [φίστουλας], συριγγῶδες ἀπόστημα. fistulae puris συρίγγια πύου, συριγγῶδη (πυορροοῦντα) ἀποστήματα.
- flagitīum, īi, οὐ., αἰσχύνη, ὄνειδος, ἀτιμία.
- flagro, 1. φλέγομαι.
- flēo, ēvi, ētum, 2. κλαίω. flens atque osculans κλαίων καὶ φιλῶν, (ἐν μέσῳ δακρῶν καὶ φιλημάτων).
- fluctus, ūs, ἄ., κῦμα A 6,1. 2) fluctus (πληθ.) civīles ὁ πολιτικὸς σάλλος, ἡ δίνη (τὰ νέφη) τοῦ πολιτικοῦ βίου, ὁ τῶν στάσεων χειμῶν (καταιγίς) ἰδ. committo.
- foederātus, (σύμμαχος). 2) civitas foederata, πόλις ἔνσπονδος, πόλις σύμμαχος (τοῖς Ῥωμαίοις).
- foedus, foedēris, οὐ., συνθήκη.
- fore, μέλλ. ἀπρμφ. τοῦ sum ἀντὶ futurum esse.
- foret, πρτ. ὑποτακτ. τοῦ sum ἀντὶ esset (forem, -es et, πληθ. -ent).
- foris, is, θύρα, (συνήθως κατὰ πληθυντ. fores, ūm).
- forma, ae, μορφή, ἐξωτερικὴ ὄψις, τὸ ἐξωτερικόν.
- formōsus, ὠραῖος (καλοκαμωμένος).
- fortē, ἐπίρρ., (κυρίως ἀφαιρ. τοῦ fors τύχη) = διὰ τῆς τύχης. si forte (μεθ' ὑποτακτ.) ἂν τυχόν (ἀντὶ exspectans si forte) Hn 8,1.
- fortis, e (ἰσχυρός). 2) γενναῖος, ἀνδρεῖος. Ὑπερθ. fortissimus.
- fortitūdo, dīnis, ἀνδρεία, θάρρος, τόλμη.
- fortuīto, ἐπίρρ., ἀπὸ τύχης, τυχαίως πως.
- fortūna, ae, εἰμαρμένη A 19,1. 2) τύχη, εὐτυχία Hm 4,1. 3) α) τύχη, μοῖρα A 3,3. 19,2. β) (ἰδίᾳ κατὰ πληθυντ.) ἡ περιουσία, τὰ ὑπάρχοντα Hn 9,3. A 2,3. 4,2. 21,1.
- forum, i, οὐ., (ἀγορά). 2) ἡ ἀγορὰ ὡς κέντρον πολιτικῆς καὶ δικαστικῆς δράσεως. in foro esse coepit ἐν τῇ ἀγορᾷ νὰ εἶναι ἤρχισεν, (ἤρχισε τὴν πολιτικὴν δρασίαν του).

frater, tris, ἀ., ἀδελφός.
 frequens, ntis, (πυκνός, πολυάριθμος). 2) συχνός.
 frequentia, ae, (πυκνότης). 2)
 frequentia, (ἀφαιρ.) vulgi μετὰ
 συρροῆς τοῦ λαοῦ (τοῦ πλήθους).
 fructus, ūs, ἀ., καρπός. 2) fructus
 rei familiaris αὔξησης τῆς ἀτομικῆς
 περιουσίας. fructus pietatis
 καρπός (κέρδος) τῆς εὐσεβείας,
 (ἀμοιβή διὰ τὴν εὐσέβειαν).
 frumentum, i, οὖ., σῖτος.
 frūor, fructus sum, frūi, 3. ἀποθ.
 (καρποῦμαι). 2) aliquo εὐχαριστοῦμαι
 μετὰ τὴν συναναστροφήν (συντροφιά)
 τινος, συναντῶμαι εὐχαρίστως
 μετὰ τινά.
 frustrā, ἐπίρρ., (ἐκ τοῦ fraus ἀπάτη),
 μάτην. frustra facio aliquid μάτην
 ποιῶ τι, ἀποτυγχάνω τοῦ σκοποῦ,
 ἀστοχῶ.
 frustror (ἐκ τοῦ frustra),—1. ἀποθ.
 (ματαιῶ). 2) me ipsum ἀπατῶ
 ἐμὲ τὸν ἴδιον, ἐμαυτὸν ἀδικῶ,
 βλάπτω.
 fuēram, id. sum.
 fuērim, id. sum.
 fuga, ae, φυγή.
 fugāram = fugavēram, id. fugo.
 fūgio, fūgi, fugitum, 3. φεύγω.
 2) rei publicae procurationem ἀπέχομαι
 τῆς διοικήσεως τῆς πολιτείας,
 (ἀπέχομαι τῶν κοινῶν).
 fugisse, id. fugio.
 fūgo, 1. τρέπω εἰς φυγήν.
 fui, id. sum.

fundamentum, i, οὖ., θεμέλιον.
 funus, funēris, οὖ., κηδεῖα, ἐκφορά,
 ταφή.
 futūrus, id. sum.

G

gener, ěri, ἀ., γαμβρός, (ὁ ἀνὴρ
 τῆς θυγατρὸς) A 21,4.
 generātus, (πεφυκός). 2) ab aliquo
 καταγόμενος ἀπὸ τινος = ortus.
 generōsus, (εὐγενής τὴν καταγωγήν),
 γενναιοφρῶν, μεγαλόψυχος, ἱπποτικός
 A 3,1.
 gens, ntis, (γένος). 2) ἔθνος.
 genus, genēris, οὖ., (γένος). 2) εἶδος.
 gēro, gessi, gestum, 3. (φέρω —
 φορῶ). 2) me παρέχω ἐμαυτὸν, συμπεριφέρομαι.
 me splendide ζῶ μεγαλοπρεπῶς.
 rem πράττω τι (κατ' ἐξοχήν τὰ τοῦ πολέμου)
 διοικῶ. res ἐπιχειρήσεις (στρατιωτικὰς)
 διεξάγω. bellum διεξάγω πόλεμον,
 πολεμῶ. consulatum (praeturam)
 ἀσκῶ τὴν ὑπατεῖαν (τὴν στρατηγίαν).
 honores διαχειρίζομαι τὰς τιμὰς
 (τὰς ἀρχάς, τὰ τιμητικὰ ἀξιώματα),
 περιβάλλομαι ἀρχήν. res genuntur
 male τὰ πράγματα διεξάγονται
 (ἔχουσι) κακῶς res gestae
 (πληθ.) αἱ πράξεις (κατ' ἐξοχήν
 αἱ πολεμικαί), τὰ πολεμικὰ ἔργα,
 τὰ ἐν πολέμῳ ἔργα.
 gestum, id. gero.
 glorior, 1. ἀποθ. hoc (αἰτ.)
 καυχῶμαι, μέγα φρονῶ ἐπὶ τούτῳ.

graecē, ἐπίρρ., ἑλληνιστί.

graecus, ἑλληνικός. res graecae ἡ γραμματεία καὶ ἡ ἱστορία τῆς (ἀρχαίας) Ἑλλάδος.

Grāius, ἰδ. Πίνακα Ἱστορ. καὶ Γεωγραφ. λ. Hercules καὶ Graius saltus.

gratīa, ae, (χάρις). 2) δημοτικότης, εὐνοία (ἐξ ἐκτιμῆσεως) A 2,4-6,2, 21,1. 3) καλή (φιλική) συνεννόησις, συμφιλίωσις A 17,1 ἰδ. redeo.

grātus, (ἀρεστός). 2) εὐκτός, ἐπιθυμητός.

gravis, e, βαρύς, δεινός, ὀξύς.

gravitas, ātis, (βαρύτης). 2) ἀξία, σοβαρότης.

H

habēo, ūi, ūtum, 2. ἔχω. aliquem collēgam ἔχω τινά (ὡς) συνάρχοντα. aliquem actorem auctoremque ἔχω τινά ὡς βοηθὸν ἐν τοῖς ἔργοις καὶ ἐν τῇ συμβουλῇ (συνεκτελεστὴν καὶ σύμβουλον, χειρὰς καὶ νοῦν). castra στρατοπεδεύω. 2) ἔχω ἐν ἐμοί, δεικνύω A 18,4. 3) ποιῶ. hāc oratione habītā τούτου τοῦ λόγου γενομένου, ταῦτα εἰπὼν. iudicium nullum habere δὲν ἐγκαλοῦμαι εἰς δίκην, δικαστήριον. 4) παρέχω. honores ἐπιδαφιλεύω τιμάς, τιμῶ. 5) ἔχω εἰς τὴν ὑπηρεσίαν μου Hn 7,2. A 13,4. 6) κρατῶ Hn 12,2. 7) cognitum habeo (ἐγνωσμένον ἔχω), γινώσκω κατὰ βάθος, percipi-

tum habeo (ἐντονώτ. τοῦ percipio) νοῶ κατὰ βάθος, [χωνεύω A 17,3. cognitum habeo (ἐντονώτ. τοῦ cognosco) ἔχω τινὸς ἀκριβῆ γινῶσιν, γνωρίζω τι κατὰ βάθος A 18,1. 8) satis habeo + ἀπρμφ. = ἀρκοῦμαι νά... 9) habeo (mihi curae [δοτ.] + ἀπρμφ. = φροντίζω (νά...), ἐπιμελοῦμαι. 10) θεωρῶ. habeor νομίζομαι [περνω γιά]. 11) δεικνύω, φανερώνω A 13,2. 12) me habeo [=sum] (εἶμαι ἐν τινι καταστάσει), διακείμεαι, ἔχω Hn 2,1. 13) eius (τ.ἔ. v e r s ū r a e) condicionem aequam habeo τούτου (τοῦ νέου δανείου) ὄρον παραδεκτὸν (δίκαιον) συνάπτω.

habīto, 1. κατοικῶ. bene habito καλῶς (ἀνέτως, μετ' ἀνέσεως) κατοικῶ (ἔχω ὠραῖο σπίτι).

hāc, ἐπίρρ., ταύτη, διὰ ταύτης τῆς ὁδοῦ.

hactēnus, ἐπίρρ., μέχρις ἐνταῦθα.

hasta, ae (δόρυ). 2) hasta publica δημοπρασία (εἰς ὄνομα καὶ διὰ λογαριασμὸν τοῦ Κράτους). Κατὰ παλαιὸν ἔθος, ὅτε ἐπωλοῦντο λάφυρα πολέμου, εἰς ἐνδειξιν ἐπηγνύετο δόρυ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Τὸ ἔθος τοῦτο διετηρήθη καὶ εἰς ἄλλας πωλήσεις, ἦτοι εἰς τοὺς πλειστηριασμοὺς τῆς περιουσίας προγραφομένων πολιτῶν. Οἱ χρηστοὶ πολίται ἀπέφευγον κατὰ συνείδησιν νά μετέχωσι τοιούτων δημοπρα-

σιῶν. Ἰδ. accedo.
 hereditas, ātis, κληρονομία.
 heredītum, īi, οὐ., κληρονομία. he-
 redium a patre relictum κληρο-
 νόμημα ἀπὸ τοῦ πατρὸς καταλει-
 φθὲν (πατρικόν), μικρὸν πατρι-
 κὸν κτῆμα.
 heres, ēdis, ἄ., κληρονόμος.
 hic, haec, hoc, (γεν. huius, δοτ.
 huic κτλ.) οὗτος, ὅδε.
 hīc, ἐπίρρ. ἐνταῦθα.
 hinc, ἐπίρρ., ἐντεῦθεν.
 his, δοτ. καὶ ἀφαιρ. τοῦ πληθ. τῆς
 ἀντωνυμ. hic, haec, hoc.
 historīa, ae, (ἱστορία). 2) συστη-
 ματικὴ ἱστορία. contexta συν-
 εχῆς ἱστορία, ἱστορικὴ πραγμα-
 τεία (ἀντίθετον : βιογραφία) A
 16,3. 3) historiae (πληθ.), τὰ
 ἱστορικὰ ἔργα C 3,3.
 hodīē, ἐπίρρ., σήμερον.
 homo, hominis, ἄ., ἄνθρωπος (ἐν
 ἀντιθέσει πρὸς τὸ ζῶον) Hn 3,4.
 2) κατὰ πληθυντ. ἄνθρωποι (κό-
 σμος) A 13,6.
 honos, ōris, ἄ., τιμὴ, ἐκδήλωσις
 τιμῆς A 6,4. 2) ἡ (ἐκ τῶν ἀξιο-
 μάτων) φήμη, ὑπόληψις A 18,5.
 3) ἀρχή, πολιτικὸν ἀξίωμα, αἱ
 τιμαὶ C 1,4. A 6,2.
 hortātū (ἀφαιρ. τοῦ οὐσιαστ. hor-
 tatus), μετὰ γεν., τῇ προτροπῇ
 (τινος).
 hortus, i, ἄ., (κῆπος). 2) πληθ.
 «παράδεισος», περίβολος (πάριος).
 hospitīum, īi, οὐ., φιλοξενία.

hostīa, ae, ἱερεῖον, σφάγιον, θῦμα.
 hostis, is, ἄ., (ὁ πολέμιος), ὁ ἐχθρὸς
 (τῆς πατρίδος).
 hūc, ἐπίρρ., εἰς τοῦτον τὸν τόπον,
 εἰς τοῦτο τὸ μέρος.
 huic, δοτ. ἐνικὴ τοῦ hic, haec, hoc.
 humanitas, ātis, φιλοφροσύνη, «εὐ-
 μουσία», εὐγένεια τρόπων ἀπορ-
 ρέουσα ἐκ τῆς μορφώσεως καὶ τῆς
 ἀναπτυξέως τοῦ ἀτόμου (πνευ-
 ματικὴ καὶ ἡθικὴ ἀγωγή). 2) ἀ-
 νωτέρα, (ὕψηλὴ, λεπτὴ) μόρφω-
 σις A 3,3. 3) λεπτότης τρόπων,
 κοινωνικότης, εὐγένεια A 16,1.
 humīlis, e, (χαμηλός, χθαμαλός).
 2) ταπεινός.

I

iācō, (πρόφρ. iacō), iēcī, iac-
 tum, 3. ῥίπτω, βάλλω.
 iacto, (θαμιστικὸν τοῦ iacio) (ῥι-
 πτάζω). 2) ῥίπτω (ἐδῶ καὶ ἐκεῖ).
 iam (πρόφ. jam), ἐπίρρ. ἤδη.
 ianua, ae, (πρόφ. janua), θύρα.
 ibi, ἐπίρρ., αὐτοῦ, ἐκεῖ. 2) ibi=in
 cēna ἐν τῷ δείπνῳ Hn 12,1.
 īdem, eādem, īdem, ὁ αὐτὸς (γεν.
 eiusdem, δοτ. eīdem). hic idem
 αὐτὸς οὗτος.
 idēō, ἐπίρρ. (τούτου ἕνεκα). 2) ideo
 ...quod τούτου ἕνεκα... (δι)ότι.
 idoneus, ἐπιτῆδεις, κατάλληλος.
 igitur, σύνδ., λοιπόν.
 ignōro, 1. ἀγνοῶ, διατελῶ ἐν ἀ-
 γνοίᾳ.
 iis, δοτ. καὶ ἀφαιρ. τοῦ πληθ. τῆς
 ἀντωνυμ. is, ea, id.

ille, illa, illud, (γεν. illius, δοτ. illi κτλ.) ἐκεῖνος.

il-lūdo (in καὶ ludo), lūsi, lūsum, 3. ἐμπαίζω.

illustris, e, (φαινός). 2) ἐπιφανής (τὸ γένος) Hn 3,2. 3) res illustris ἔργον αἰγλήεν (ἔξοχον) A 18,2.

illūsus, id. illudo.

imāgō, gīnis, (εἰκών). 2) πληθ. αἱ κήρηναι εἰκόνες τῶν προγόνων.

imitātor, ōris, ἄ., μιμητής, ζηλωτής.

immīsi, id. immitto.

im-mitto, 3. («εἰώ τρέχειν», «σεύω»). 2) «ἀνίημι», ἀφίνω ἐλεύθερον νὰ δράμη, ἐξαπολύω, ἐξαποστέλλω.

immōlo, 1. (ἐκ τοῦ in καὶ mola = κριθαὶ χονδροκοπανισμένοι, ἄς μετεχειρίζοντο ἐν ταῖς θυσίαις), θυσιάζω, θύω.

im-pēdīo (in καὶ pes), īvi, ītum, 4. ἐμ-ποδ-ίζω, κωλύω, ἀποτρέπω.

imperātor, ōris, ἄ., ἀρχηγός, στρατηγός Hn 5, 2 C 3,1. 2) ὁ αὐτοκράτωρ στρατηγός, δηλ. ὁ νικητής καὶ τροπαιοῦχος στρατηγός A19,1.

imperīum, īi, οῦ., (διαταγή). 2) ἀρχηγία, στρατηγία Hm 3,3. Hn 7, 3. 3) summa imperii (τὸ ἔλον τῆς ἀρχῆς), ἡ ὑπερτάτη ἐξουσία, ἀρχιστρατηγία. 4) ἐξουσία (τοῦ διατάσσειν), δύναμις Hn 5,3. orbis (γεν. terrarum, ἐξουσία τῆς οἰκουμένης, κοσμοκρατορία. 5) χώρα, βασιλείον, κράτος Hm 2,5.

im-pēro, 1. προστάσσω, διατάσσω. ...alicui ut, προστάσσω τινί, ἴνα, (διατάσσω νά...).

im-pertīo, īvi, ītum, 4. (ποιῶ τινα κοινωνόν τινος). 3) doctrinis quibus puerilis aetas impertiri debet, erudivit διὰ τῶν γνώσεων, πρὸς ἃς ἡ παιδικὴ ἡλικία γνώριμος νὰ καθίσταται ὀφείλει, ἐξεπαίδευσε, τ.ἔ. δι' ἐκείνων τῶν γνώσεων, αἵτινες εἶναι τὸ ἀντικείμενον τῆς διδασκαλίας τῶν παιδῶν. impetrārim = impetravērim, id. impetro.

impētro, 1. (ἐκτελῶ). 2) ἐπιτυγχάνω, κατορθώνω τὸ ἐπιζητούμενον.

impraesentiārum, (δημῶδης ἐκφρασις) ἐν τῷ παρόντι, τ. ἔ. in praesentiā harum (rerum).

imprudenter, ἐπίρρ., ἀφρόνως.

īmus καὶ (infīmus) ὑπερθ. τοῦ συγκρ. inferīor, κατώτατος id. intestinum.

in, περίθ. I. 1) (μετ' αἰτιατ.) εἰς. 2) ἐναντίον Hn 2,3. C 2,3. 3) χρον. in singulos menses καθ' ἕκαστον μῆνα, μηνιαίως id. dies 4) (ἀντὶ τοῦ ergā) πρὸς A 17,2 II. (μετ' ἀφαιρ.): 1) ἐπὶ τόπου ἐν Hn 5,1. 2,3. 11,4. C 1,1. 3,5. A 18,1. 2. 3. 20,3. 2) ἐπὶ χρόνου κατὰ+ αἰτ. Hn 4,3. C 1,2. 2,2. A 1,3. 17,1. 21, 5. 3) πρὸς δῆλωσιν ἄλλων σχέσεων: α') πρὸς δῆλωσιν περιστάσεων, ὑφ' ἃς διατελεῖ ἢ συμβαίνει τι :

horum in concursu τούτων ἐν τῇ συμπλοκῇ. in omni procuratione ἐν πάσῃ διοικήσει. in similitate esse διχονῶ, διαφωνῶ. β') πρὸς δήλωσιν προσώπων, οἷς ἀνῆκει τι. erat in puero ὑπῆρχεν ἐν τῷ παιδί. in adulescentulo...erat ἐν τῷ νεαρῷ (ἐν τῷ νέῳ ἀνδρὶ) ὑπῆρχε. γ') πρὸς δήλωσιν τοῦ δι' οὗ τις εἶναι ἐφωδιασμένος, ἢ τῆς καταστάσεως, ἐν ἧ τις εὐρίσκεται: in sestertio ὡς ἄνθρωπος μὲ περιουσίαν... [ιδ. sestertius]. δ') πρὸς δήλωσιν ἀριθμοῦ: in eis (ἀντὶ in numero eorum) μεταξὺ τούτων Hm 2,4. Hn 4,4. 12,2. 13, 2. A 13,3. ε') πρὸς δήλωσιν πραγμάτων, εἰς ὧν τὴν σχέσιν ἀφορᾷ τι: [pacem conciliavit, in quo = in qua re] εἰρήνην ἐποίησεν, ἐν ᾧ πράγματι, (ἀναφορικῶς πρὸς τὴν ὁποίαν).

in-cendo (in καὶ cando), endi, nsum, 3. ἀνάπτω Hn 5,2. 2) ἐξάπτω Hn 2,1.

in-cido (in καὶ cado), cidi,—, 3. (εἰσπίπτω). 1) εἰσχωρῶ.

in-cipio (in καὶ cāpio), cēpi, cepitum, 3. (ἐπιχειρῶ). 2) ἀρχομαι.

in-cito, 1. (ἐλαύνω τι). 2) προτρέπω, παροτρύνω (εἰς ἀμιλλαν).

incognitus, ἄγνωστος.

incōla, ae, ἄ., κάτοικος.

incredibīlis, e, ἀπίστευτος. incredibile dictū (β' ὑπτιον τοῦ ρ. dīco) ἀπίστευτον εἰπεῖν, λόγου

κρεῖττον, πίστεως μεῖζον.

incuria, ae, ἀμέλεια, ἀφροντισία.

inde, ἐπίρ., (ἐντεῦθεν). 2) μετὰ ταῦτα

indicium, īi, οὖ., (ἐνδειξις). 2) τεκμήριον.

indico, 1. δηλῶ, φανερώνω, καταδεικνύω, (προδίδω).

in-digēo (indu [= in] καὶ egeo), ūi,—, 2. ἐνδεῶς ἔχω τινός. alienarum opum ἐνδεῶς ἔχω (λαμβάνω ἀνάγκην) ξένης βοήθειας. medicīnā (ἀφαιρ.) κάμνω χρῆσιν (ἔχω χρεῖαν) φαρμάκων.

in-dūco, 3. (εἰσάγω). 2) παρασύρω Hn 5,3.3) προτρέπω Hn 8,1. 4) in errorem εἰς πλάνην εἰσάγω, (παρα)πλανῶ.

inductus, ιδ. induco.

indulgentia, ae, ἐπιείκεια (ὑποχρεωτικοὶ τρόποι).

indulgēo, dūsi, [dultum], 2. (χαρίζομαι). 2) εἶμαι (ὑπεροβολικῶς) ἐπιεικῆς, δὲν πιέζω τοὺς ὀφειλέτας (νὰ καταβάλωσι τὸ χρέος των εἰς τὴν λῆξιν τῆς προθεσμίας).

industriā, ae, δραστηριότης, ἐνεργητικότης C 3, 1. 2) φιλοπονία C 3,4. 3) ἐθελοπονία A 13, 4.

in-ēo, īi (σπανιώτ. īvi), ītum, īre, (εἰσέρχομαι). 2) rationem σκέπτομαι μέσον, μηχανῶμαι σχεδίων. consilium λαμβάνω ἀπόφασιν.

in-ermis, e, (in καὶ arma), ἄοπλος.

inertia, ae, (ἐκ τοῦ iners [in στερητ. καὶ ars τέχνη] ἄτεχνος). 2)

ἡ πρὸς φυγοπονίαν ῥοπῆ, ῥαθυμία, ὀκνηρία.
 in-fēro, intūli, illātum, inferre, (εισφέρω). 2) bellum in Italiam μεταφέρω τὸν πόλεμον (τὸ θέατρον τοῦ πολέμου) εἰς τὴν Ἰταλίαν. ἐπιφέρω arma Italiae (δοτ.) πολεμῶ κατὰ τῆς Ἰταλίας.
 infestus, δυσμενής. animo infesto ἐν πνεύματι δυσμενεῖ, ἐχθρικῶς, μετὰ μίσους, μισῶν.
 infīmi, ōrum (ιδ. imus), οὖσ., οἱ ταπεινότατοι (κατὰ τὴν τάξιν).
 infinītus, (ἄπειρος). 2) ὑπέρμετρος.
 in-fitīor, 1. ἀποθ. (ἐκ τοῦ in-fitias ire αἰτ. πληθ.), ἀρνοῦμαι.
 ingenīum, īi, οὖ., (φυή). 2) φυσικὸν δῶρον, εὐφυΐα, πνεῦμα.
 inīcīo [πρόφ. injīcīo] (in και iācio), iēcī. iectum, 3. ἐμβάλλω, προξενῶ.
 inīi, iniēram, ιδ. ineo.
 inimicitīa, ae, ἐχθρα. Συνήθως ἐν τῷ πληθ.: ἐχθρικάι διαθέσεις.
 inimīcus (in και amīcus), ἐχθρικός. inimicissimus, (ἐχθιστος). 2) οὖσ. ὁ θανάσιμος ἐχθρός.
 inīquus (in και aequus) ἄνισος. 2) ἄδικος.
 inītium, īi, οὖ., ἀρχή. initio (ἀφαιρ.) κατ' ἀρχάς.
 in-nītor, innixus sum, innīti, 3. ἀποθ. στηρίζομαι.
 innixus, ιδ. innitor.
 inopīa, ae, ἔνδεια, inopia publica, ἔνδεια δημοσία, οἰκονομικαί

τοῦ κράτους δυσχέρεια.
 inprīmīs (in και prīmūs), ἐπίρρ., ἐν τοῖς πρώτοις, πρὸ πάντων, κατ' ἐξοχήν, ἰδίᾳ.
 inquam, inquis, inquit, (ἐλλειπτικὸν ῥῆμα), λέγω, —εις, -ει.
 in-scīens, ntis, ἀγνοῶν, ἐν ἀγνοίᾳ. inscientibus iis ἀγνοούντων τούτων, (ἐν ἀγνοίᾳ τούτων).
 insidīae, ārum (πληθ.) ἐνέδρα Hn 4,3. 5,3. 2) δόλος, ἐπιβουλή Hn 12,2.
 insidīor, 1. ἀποθ. (μετὰ δοτ.), ἐνεδρεύω.
 in-stitūo (in και statūo), tūi, tūtum, 3. (ιδρύω). 2) ἀρχίζω, ἀναλαμβάνω Hn 2,4. C 3,3. A 14,2. 3) ἀποφασίζω Hn 8,3.
 insūla, ae, νῆσος.
 intel-lēgo (inter-lego), exi, ectum, 3. ἐννοῶ (διὰ τῶν αἰσθήσεων ἢ τοῦ νοῦ), διακρίνω. 2) συμπεραίνω Hn 5,4.
 in-temperanter, ἐπίρρ., ἀκράτως, ἀμέτρως.
 inter, πρόθ. μετ' αἰτ., μεταξύ.
 inter-cēdo, 3. (παρεμβαίνω). 2) intercedit obtrectatio ἀναφύεται [ὑπάρχει 'ς τὸ μέσον] ἀνταγωνισμὸς (ζηλότυπος). querimonia ἀφορμὴ παραπόνων παρεμπίπτει, ἀναφύεται. 3) παρέρχομαι (περνῶ) A 20,2.
 intercessise, ιδ. intercedo.
 interdum, ἐπίρρ., ἐνίοτε.
 inter-ēo, īre, διαφθείρομαι, ἀπόλ-

- λυμαι Hn 4,3. Hn 2,4. 2) ἀποθνήσκω (χάνω τὴν ζωὴν μου) Hn 13,1.
- interfēci, ἰδ. interficio.
- inter-ficō (inter καὶ ficō), fēci, fectum, 3. (φθείρω). 2) ἀποκτείνω. interficior ἀποθνήσκω, φονεύομαι.
- interficiendus (= interficiendus ἰδ. interficio), φονευτέος. ad hunc interficiendum πρὸς τὸ φονεῦσαι τοῦτον, διὰ τὸν φόνον τούτου.
- interiērim, ἰδ. intereo.
- interim, ἐπίρρ., ἐν τῷ μεταξὺ (χρόνῳ).
- interiōr, ἄ. καὶ θ., interiūs, οὐ., (γεν. interiōris), συγκρ. ἐνδότερος, ἰδ. consilium.
- interiorem, ἰδ. intereo.
- interiūs, ūs, ἄ., ἀπώλεια, θάνατος.
- inter-pōno, 3. (τίθημι ἐν τῷ μέσῳ). 2) με παρεμβαίνω, ἐπεμβαίνω, (δανείζω χρήματα).
- interpretor, 1. ἐρμηνεύω, ἐξηγῶ.
- inter-sum, (ἐν τῷ μέσῳ εἰμί, παρευρίσκομαι), συμμερίζομαι, συμμετέχω, λαμβάνω ἐνεργὸν μέρος (ἀναμειγνύομαι).
- intestīnum, i, οὐ., ἔντερον. imum intestīnum τὸ ὀρθὸν ἢ ἀπειθυμίνον ἔντερον, τ. ἔ. ἡ τελευταία μοῖρα τοῦ παχέος ἐντέρου.
- intestīnus (ἐκ τοῦ intus ἐντός πρβλ. ἐντόσθια ἐκ τοῦ ἐντοσθεν, ἐντοσθι), ἐσωτερικός, ἐμφύλιος, (ἀντίθετον: externus ἐξωτερικός).
- intīme, ἐπίρρ., οἰκειότατα.
- intra, πρόθ. μετ' αὐτ. (ἐξ ἴδον). 2) ἐν τῇ σφαίρᾳ + γιν. Hn 11,4.
- in-vēnō, 4. (εὐρίσκω). 2) ἀνακαλύπτω, ἐξευρίσκω.
- inventūrus, ἰδ. invenio.
- in-veterasco (ἐν αρχικὸν τοῦ in-vetēro), rāvi, —, . ἐγγηράσκω. 2) (ἐπὶ χρέους) διαιωνίζω, διαωνίζομαι, παλαιοῦμαι, χρονίζω A 2,5.
- invictus (in καὶ vinco), ἀήττητος, ἀνίκητος.
- invidīa, ae, φθόνος.
- invīto, 1. καλῶ, προσκαλῶ.
- iocor, 1. ἀποθ. (πρόφερε jocor), ἀστειεύομαι. iocans παίζων, χάρην παιδιᾶς.
- Iovi, δοτ. τοῦ Iuppiter.
- ipse, ipsa, ipsum, αὐτός, αὐτὸς οὗτος (ὁ ἴδιος). 2) μετὰ σημασίας ἐπιρρηματικῆς: ἀκριβῶς Hn 10,5.
- irascor, irātus sum, irasci, 3. ἀποθ. ὀργίζομαι.
- irātus, παρωργισμένος ἰδ. irascor.
- ire, ἀπαρμφ. τοῦ ῥήμ. eo.
- ir-rīdēo (in καὶ rideo), rīsi, rīsum, 2. ἐγγελῶ, μωκτηρίζω, σκώπτω.
- is, ea, id, (γεν. eius, δοτ. ei), οὗτος.
- itā, ἐπίρρ., οὕτω, τόσον, non ita multis diebus (ἀφαίρ. χρόνου) οὐχὶ τόσον πολλὰς ἡμέρας ὥστερον, ὀλίγας ἡμέρας ἔπειτα.

itaque, καὶ εὖτω (= et ita) A 15,
1. 2) σύλδ. ὄθεν.

itemque = et item ἐπίρρ.) ὠσαύ-
τως, ὡς καί.

iter (ἐκ τοῦ it[īn]er), γεν. itinēris
οὔ., πορεία, πορεία (τοῦ στρατοῦ).

itērum, ἐπίρρ., τὸ δεύτερον Hn 5,3.
C 2,2. 2) δεύτερον Hn 6,1.

itinēre, ἀφαιρ. τοῦ iter.

iubēo (πρόφ. jubeo), iussi, iussum
2. κελεύω, διατάσσω, παραγγέλλω.

iūcundus (πρόφ. jucundus), τερ-
πνός, τερψίθυμος A 14,1. 2) εὐ-
χάριστος, προσφιλής A 16, 1.

iudiciūm (πρόφ. iudicium), Ἰι,οὔ.
κρίσις. 2) δικαστήριον, δίκη A 6,3.
ιδ. habeo. 3) (κρίσις) iudicio
(ἀφαιρ.) ἐκ πεποιθήσεως, ἐσκεμ-
μένως A 15,3.

iūdīco (πρόφ. iudico), 1. δικάζω,
καταδικάζω. 2) exulem iudico
aliquem (κρίνω τινὰ ἐξόριστον),
καταδικάζω τινὰ εἰς ἐξορίαν, ἐξο-
ρίζω. hostem iudicatum καίπερ
κριθέντα (κηρυχθέντα) ἔχθρον (τῆς
πατρίδος). 3) κρίνω, ἀποφασίζω
Hn 13,2 A 13,3. 16,1. 20,5.
4) συνάγω, συμπεραίνω A 15,3.

Iuppīter (πρόφερε Juppīter), γεν.
Iovis, δοτ. Iovi, αἰτ. Iovem, ἀ-
φαιρ. Iove, ἀ., Ζεὺς, Iuppiter
optimus maximus Ζεὺς ἄριστος
μέγιστος.

iūro (πρόφ. juro), 1. ὀμνύω, ὀρ-
κίζομαι.

iūs (πρόφ. jus), iuris, οὔ. δίκαιον,

δικαιοσύνη. 2) δικαστήριον A 6,3.
3) iuris consultus, ἀ., ὁ νομο-
μαθής, (δεινός νομικός).

iūs-iurandum, (γεν. iuris iurandi
δοτ. iuri iurando, ἀφαιρ. iure
iurando), οὔ., ὄρκος (τῶν πολι-
τῶν). Ὁ ὄρκος τῶν στρατιωτῶν
ἐλέγετο sacramentum.

iussi, ιδ. iubeo.

iuvenus, i, ἀ., (πρόφ. juvenus),
νέος ταῦρος, μόσχος.

iūvit, ιδ. iuvo.

iūvo (πρόφ. juvo), iūvi, iūtum,
1. βοηθῶ, ὑποστηρίζω.

iuxta (πρόφ. juxta), πρόθ. μετ'
αἰτ. = παρὰ + αἰτ., ἐπὶ + δοτ.
πλησίον.

K

kālendae, ārum ἐκ τοῦ (calo =
καλῶ), καλάνδαι (καλένδαι), τ.ἔ.
ἡ πρώτη ἡμέρα ἐκάστου μηνός.
prīdie kal. (= kalendas) Aprīles
τῇ προτεραιᾷ τῶν καλανδῶν τοῦ
Ἀπριλίου (ἦτοι τῇ 31 Μαρτίου).

Y

labor, ōris, ἀ., μόχθος, ταλαιπωρία.
laccio, īvi, ītum, 3. «καταπει-
ράζω», προκαλῶ.

lacrīma, ae, (δάκρυμα), δάκρυ,
lapis, īdis, ἀ., (λίθος). 2) «ἄβρος»,
«στήλη», κατὰ παράλειψιν τοῦ
ἐπιθ. miliarīus (= ἔχων 1000), ὁ
μυλιαδεκάτης λίθος, τὸ μυλιάριον
(= 1000 ῥωμαϊκὰ βήματα) ιδὲ
καὶ passus.

- largitīo, ōnis, (φιλοδωρία). 2) ἀθέμιτος γενναιόδωρία, δεκασμός, δωροδοκία (κατὰ τὰς ἐκλογάς).
- lāus, lāudis, ἔπαινος, ἐπαινετική ἀναγνώρισις.
- lāutus, (χυρ. μτχ. τοῦ lavo λούω ὅθεν λελουμένος, λ ο υ σ μ ἔ ν ο ς). 2) μεγαλοπρεπής, sum imprimis lautus ζῶ μεγαλοπρεπέστατα («ζῆν ἐν πᾶσι λαγώοις»), εἶμαι πολὺ γενναϊόδωρος (ἐν τῇ ζωῇ).
- lectīca, ae, (ἐκ τοῦ lectus [λέκτρον], κλινίδιον, φορητὴ κλίνη, κοινὸν φορεῖον.
- lecticūla, ae, (ὑποκοριστ. τοῦ lectīca), μικρὸν ἀπέριττον (ἀπλοῦν) φορεῖον.
- lectīo, ōnis, ἀνάγνωσις.
- lector, ōris, ἀ., ἀναγνώστης.
- legātus, i, ἀ., πρεσβευτής, ἀπόστολος Hn 7,2. 12,2. 12,4. 2) ὁ μετὰ τὸν Ῥωμαῖον ἐπαρχιακὸν διοικητὴν ὑπάλληλος, ὑπάρχος A 6,4.
- lēgo, lēgi, lectum, 3. ἀναγιγνώσκω.
- lēvis, e (κοῦφος). 2) ὁ μὴ ἔχων βαρύτετητα, ἀσήμαντος, μηδαμινός, ἐλαφρὸς A 13, 6. 3) ἐπὶ νόσου : ἀνεκτὸς A 22,3. 4) κουφόνους (ἐλαφρόμυαλος), ἄστατος A 15,1.
- lēvo, 1. ἀνακουφίζω.
- lex, legis, νόμος.
- libenter, ἐπίρρ., ἀσμένως.
- liber, bri, ἀ., βιβλίον.
- liberālis, e, (τοῦ ἐλευθέρου). 2) ἐλευθέριος, εὐγενής, ὑποχρεωτικός. liberalitas, ātis, ἐλευθεριότης, γενναιοδωρία.
- liberaliter, ἐπίρρ., φιλοξένως, ἐλευθερίως.
- librariūs, īi, ἀ., (ἀντι)γραφεὺς βιβλίων. Δι' αὐτῶν διεδίδοντο τὰ εἰς ὀλίγους τότε κυκλοφορούμενα χειρόγραφα βιβλία.
- littera, ae, (γράμμα, στοιχεῖον ἀλφαβήτου). 2) πληθ. ἡ ἐπιστολή. 3) Graecae litterae, τὰ ἑλληνικὰ γραπτὰ μνημεῖα, ἡ ἑλλην. γραμματεία. 4) γράμματα, ἐλευθέριοι τέχνη (σπουδαί) C 3,1, A 1,2. 5) ἡ συγγραφικὴ, τὸ συγγράφειν Hn 13,2.
- litterātus (δεδιδραγμένος). 2) κατηρτισμένος ἐν τινι γλώσσῃ, (ἐγγράμματος).
- lītus, ōris, οὐ., ἀκτή, παραλία.
- locuplētō, 1. πλουτίζω (τι διὰ τινος).
- locus, i, ἀ., (πληθ. loca, ōrum, οὐ.) τόπος, μέρος Hm 1,2. Hn 11,1. A 20,1. τόπος (διαμονῆς) Hn 12,3. τοποθεσία, ἔδαφος Hm 2,4. Hn 3, 4. εὐνοϊκὸν σημεῖον, εὐκαιρία Hm 1,2.
- longē, ἐπίρρ., (μακρὰν). 2) πολὺν καιρὸν. Συγκρ. longīus (=diutius).
- longus, μακρὸς, σχοινοστενής.
- lumbus, i, ἀ., ἰσχίον (ἐξ οὗ lumbāgo ἰσχυάς, ὀσφυαλγία).
- luxuriā, ae, τρυφή, πολυτέλεια.

M

magis, επίρρ., μάλλον.

magister, tri, ἄ., (ἄρχων). 2) magister equitum ἵππαρχος.

magistrātus, ūs, ἄ., ἀρχή. Πληθ. (αἱ ἀρχαί, οἱ ἄρχοντες), οἱ δύο ὑπατοὶ Hm 7,2. 2) ἡ ἀρχὴ τοῦ σωφέτου (ἐν Καρχηδόνι) Hn 7,5. 3) ἡ δημοσία (ἀνωτάτη) ἀρχή, ἄρχων A 18,1. 4) τὸ δημόσιον ὑποῦργημα A 18,6.

magnificus, μεγαλοπρεπής, (μεγαλοπρεπῶς ζῶν).

magnitūdo, īnis, (μέγεθος). 2) μέγα ποσὸν A 14,3. magnitudo animi μεγαλοψυχία.

magnus, μέγας, ἐκτεταμένος A. 12,3. 2) πολυάριθμος Hn 3,2.

magna pecunia μεγάλη ποσότης χρημάτων, πολλὰ χρήματα. 3) σημαντικός, σπουδαῖος Hm 4,1.

C 1,2. 3,1. A 2,4. 16,1. 20,5.

Συγκριτ. maior ἄ. καὶ θ., maius οὐ. (γεν. maiōris) μείζων. maiōres, um, ἄ., οἱ πρόγονοι. Ὑπερθ.

maxīmus μέγιστος.

māļē, επίρρ., κακῶς, οὐχὶ ἐπιτυχῶς.

malle, πρτ. ὑποτ. τοῦ ῥ. malo.

malo, malūi, malle (mage [= magis] + volo), μάλλον θέλω, προτιμῶ.

māļum, i, οὐ., τὸ κακόν, τὸ δεινόν.

malum externum ὁ (πλήρης δεινῶν) ἐξωτερικὸς πόλεμος Hm 2,1.

Πληθ. mala, ὄrum, οὐ., ἡ δεινὴ θέσις Hm 2,3.

manceps, cīpis, ἄ., (ὁ ἀγοράζων ἐν δημοπρασίᾳ τὰ δημόσια τέλη). 2)

nullus rei manceps οὐδενὸς πράγματος (οὐδεμιᾶς ἐπιχειρήσεως) ἐργολήπτης, ἐργολάβος, (μισθωτῆς, ἐνοικιαστῆς).

mando (ἐκ τοῦ manus καὶ do),

1. παραγγέλλω, ἐντέλλομαι, ἐμπιστεύομαι εἰς τὴν φροντίδα τινός.

māñēo, nsi, nsum, 2. μένω, παραμένω.

mansi, ἰδ. maneo.

manus, ūs, χεῖρ ἰδ. do. 2) δύναμις, στρατὸς Hm 4,3.

mare, is, οὐ., θάλασσα. et terrā et marī καὶ κατὰ γῆν (κατὰ ξηρὰν) καὶ κατὰ θάλασσαν. 2) mare (=fretum) Hm 4,1.

maritīmus, παραθαλάσσιος. 2) θαλάσσιος A 6,1.

mater, tris, μήτηρ.

matrimonīum, īi, οὐ., γάμος, συνουχέσιον.

matūrē, επίρρ., προώρως.

maxīmus, ἰδ. magnus.

medicīna, ae, φάρμακον, ἱατρικόν.

medīcus, i, ἄ., ἱατρός.

medimnus, i, ἄ., μέδιμνος (μέτρον ἄττικόν). Γεν. πληθ. medimnum.

Ὁ ἄττικὸς μέδιμνος ἦτο (=6 modii) περίπου λίτραι 52, 53.

medīderis, e, μέτριος, μέσος A13,3. 2) μτρφ. μέτριος, μικρός, ὀλίγος A 13,4.

medītor, 1. (πρβλ. (μέδ-ομαι), ἀποθ. διανοοῦμαι (σχεδιάζω)).

mēmōr, ōris, μνήμων.
 memoriā, ae, (μνήμη). 2) φήμη, διήγησις, διάδοσις· Hn 8,2.3) μνήμη, (οἱ ἐπιγιγνόμενοι) Hn 13,3.
 mendaciūm, īi, οὐ., ψεῦδος.
 mens, mentis, νοῦς, διάνοια, φρόνημα.
 mensis, is, ἀ., μῆν. in singulos menses καθ' ἕκαστον μῆνα, μηνιαίως.
 mensūra, ae, μέτρον, τὸ μετρεῖν.
 mentiō, ōnis, μνεία. mentione factā μνείας γενομένης.
 mercennariū, μισθοφορικός.
 merēo, ūi, ūtum, 2. (ἄξιός εἰμι). 2) primum stipendium mereo τοῦ πρώτου (στρατιωτικοῦ) μισθοῦ εἶμαι ἄξιος, τελῶ (κάμνω) τὴν πρώτην στρατείαν.
 merīto, ἐπίρρ. δικαίως.
 -met, μόρ. ἐγκλιτ. γε ἰδ. egomet.
 metior, mensus sum, 4. ἀποθ. μετρῶ.
 meos, ἐμός.
 mihi, δοτ. τοῦ ego.
 migro, 1. (μετοικῶ). 2) ex vitā μετοικῶ ἐκ τοῦ βίου, μεταλλάττω τὸν βίον (ἀποθνήσκω).
 miles, litis, ἀ., στρατιώτης.
 mille, χιλ., χιλιάς, χίλιοι. Πληθυντ. milia passuum trecenta χιλιάδες βημάτων τριακόσια.
 minor, ἀ., καὶ θ., minus οὐ. (γεν. minoris συγκρ. τοῦ parvus), μικρότερος. minor quinque et viginti annis natus (ἰδ. nascor)

ἦσσαν τῶν πέντε καὶ εἴκοσιν ἐτῶν γεγονώς, νεώτερος τῶν 25 ἐτῶν, μόλις εἰκοσιπενταετής.
 minus, συγκρ. ἐπίρρ., ἦττον, ὀλιγότερον. minus robustus = non robustus ὄχι τόσον ἰσχυρός, ὀλιγον ἰσχυρός.
 miror, 1. ἀποθ. θαυμάζω, ἐκπλήττομαι, μετ' ἐκπλήξεως ἀναζητῶ.
 misi, ἰδ. mitto.
 mitto, misi, missum, 3. πέμπω, στέλλω, γράφω ἐπιστολήν, ἐπιστέλλω A 16,3. 20,1.
 moderatio, ōnis, μετριάσις, ἡ (ἐν τῇ βιοτικῇ οἰκονομίᾳ) μετριότης, περιορισμός.
 modicus, μέτριος, (ὅσον πρέπει).
 modius, īi, ἀ., μόδιος (μέτρον σιτηρῶν, περίπου 8,754 λίτρας = 1/6 τοῦ ἀττικοῦ μεδίμνου). Γεν. πληθ. (ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ) modium.
 modo, ἐπίρρ., μόνον. modo-modo ὅτε μὲν-ὅτε δέ. non modo... sed etiam οὐ μόνον ἀλλὰ καί.
 modus, i, ἀ., τρόπος 2) modus mensurae τὸ μέτρον (τοῦτο) τοῦ μετρεῖν (ἦτοι οἱ 6 μόδιοι) A 2,6.
 mons, montis, ἀ., ὄρος.
 monumentum, i, οὐ., (μνημεῖον). 2) τάφος (=sepulcrum).
 morbus, i, ἀ., νόσος. morbus oculorum νόσημα, νόσος τῶν ὀφθαλμῶν, ὀφθαλμία.
 morior, mortuus sum, mori, 3. ἀποθ. ἀποθνήσκω.
 moror, 1. ἀποθ., διατρίβω. cum diu

tius morarētur ἐπειδὴ μακρότερον (χρόνον ἢ ὁ ὄ νόμος ἐπέτρεπε) διέτριβε. 2) λαμβάνω, καταλαμβάνω θέσιν) ἐπὶ στρατηγῶν Hn 5,1. 3) διατρίβω (ἐπὶ τόπου) A 20,1.

mors, mortis, θάνατος.

mos, moris, ἄ., ἔθος A 6,2. 2) πληθ. (ἠθικῶς) ὁ χαρακτήρ, τὸ ἦθος C 3,5. A 5,3. 14,2. 19,1. 3) τὰ ἦθη (τοῦ ἔθνους ἢ τῆς χώρας) Hm 3,3. τὰ ἦθη (τῶν προγόνων) A 18,1.

multiplēo, 1. (πολλαπλασιάζω) 2) multiplicandis (ἀφαιρ.) usūris διὰ πολλαπλασιασμοῦ (ἐπισωρεύσεως) τόκων, ἐπισωρεύσει τόκων (ὥστε οὔτοι νὰ ἀυξάνουν τὸ χρέος).

multitūdo, īnis, πληθὺς, πληθος, σμῆνος (κ ο π ά δ ι).

multō, ἐπίρρ., πολλῶ, πολύ.

multus, πολὺς Hn 1,2. 5,3. 2) πολὺς, ὑπερβολικὸς A 13,5. 3) οὐς. multa, ōrum, οὐ., πολλὰ Hn 2,3. 4) πολὺς, μέγας C 3,4.

munditiā, ae, (καθαριότης). 2) κομψότης, (ἀπλότης μετὰ καλαισθησίας).

municipium, īi, οὐ., ἰσοτελής πόλις. Πόλις ἐκτὸς τῆς Ῥώμης κειμένη, ἰδίᾳ ἐν τῇ Ἰταλίᾳ κατ' ἰδίους νόμους καὶ ὑπὸ ἰδίου ἀρχοντασ κυβερνωμένη. Οἱ πολῖται ταύτης εἶχον τὰ δικαιώματα τοῦ Ῥωμαίου πολίτου.

munio, īvi, ītum, 4. (ὀχυρῶ). 2) itinera (τεχνικὸς ὄρος) = κατασκευάζω (ἀνοίγω), χαράττω ὁδοὺς (πρὸς δίοδον τοῦ στρατοῦ).

munus, ěris, οὐ., λειτουργία, (καθηκόν). 2) δῶρον, δωρεὰ Hn 7,3. 12,3. 3) munus fortunae εὖνοια τύχης, ἀγαθὴ τύχη.

murus, i, ἄ., (τοιχος). 2) muri (πληθ.) τὰ τείχη τῆς πόλ. τείχισμα. mutatio, ōnis, μεταβολή. rei publicae μεταβολὴ τῆς πολιτείας, πολιτικὴ ἀναστάσις (ταραχή). mūto, 1. μεταβάλλω, ἀλλάσσω.

N

nactus, ἰδ. nanciscor.

nam, σύνδ., διότι.

namque, σύνδ., διότι.

nanciscor, nactus sum, nancisci 3. ἀποθ. λαγχάνω. sorte provinciam nactus Hispaniam κλήρω (ὡς) ἐπαρχίαν λαχὼν (ἀφοῦ ἔλαβε) τὴν Ἰσπανίαν. 2) morbum περιπίπτω εἰς νόσον (πρβλ. τὸ ἡμέτερον: ποῦ τὴν πέτυχα τὴν ἀρρώστια).

narro, 1. διηγούμαι.

nāscor, nātus sum, nāsci, 2. ἀποθ. ex aliquo γεννῶμαι ἐκ τινος. natus Drusillā (ἀφαιρ. = Drusillae filius) ὁ ἐκ τῆς Δρουσίλλης natus γεγονώς. domi natus οἰκογενής.

natīo, ōnis, ἔθνος.

natūra, ae, φύσις A 22,2. 2) χα-
ρακτήρ, φύσις, φυσική κλίσις, τὸ
φυσικὸν A 5,1. 17,3.

natus, ιδ. nascor.

naufragium, ιι, οὔ., ναυάγιον.

nauticus, ναυτικός, castra nau-
tica, τὸ ὄρμηθῆριον τῶν νεῶν,
νεώριον (σταθμὸς τῶν πλοίων,
ὅστις ἀπετελεῖτο ἀπὸ ὀχυρώσεων
μετὰ φρουρᾶς πρὸς φύλαξιν τῶν
νεωλοκουμενῶν πλοίων).

navālis, e, ναυτικός proelium na-
vale ναυμαχία.

navis, is, ναῦς.

nē, (ἐπίρρ.). 2) σύνδ., ἴνα μὴ, ὅ-
πως μὴ.

-nē, μόρ. ἐγγλιτ., εἰ, ἄν...

nēs ἢ nēquē, σύνδ., οὔτε, μήτε, καὶ
οὔ, καὶ μὴ, καὶ δέν, καὶ νὰ μὴ.
necesse, ἄκλ., necesse est δεῖ,
ἀνάγκη εἶναι.

necessitūdo, īnis, (ἀνάγκη). 2)

σύνδεσμος (ὕπηρεσιακός). C 1,3.
Οἱ ταμίαι ἦσαν συνημμένοι πρὸς
τοὺς ἀρχηγούς, ὑφ' οὗς ὁ κληρὸς
(=sors, τ.ἔ. ἡ τοῦ θεοῦ κρίσις)
εἶχεν αὐτοὺς ὑπηγμένους δι' ἀρ-
ρήκτου ἠθικοῦ δεσμοῦ. Ὁ δεσμὸς
οὔτος οὐδὲν διέφερεν ἐκείνου, ὁ
ὅποιος συνέδεε τὰ τέκνα πρὸς
τοὺς γονεῖς. Διὰ τοῦτο ἡ τοιαύτη
σχέσις, καθὼς ἡ συγγενική, ἐκα-
λεῖτο necessitudo. 3) οἰκειότης,
στενὸς δεσμὸς ἢ σχέσις μεταξὺ
συγγενῶν, δεσμοὶ συγγενείας A
19,4.

nefās (nē καὶ fās), (μόνον κατ' ὀ-
νομ. καὶ αἰτ.) τὸ ἀνόσιον, πᾶν
ὅ,τι ἀπαγορεύει ὁ θεὸς καὶ ὁ φυ-
σικὸς νόμος, ἱεροσυλία ιδ. duco
ἐν τέλει.

nēgo, 1. ἀρνῶμαι Hn 12,3. λέγω
ὅτι δέν... Hm 1,5.

negōtium, ιι nec καὶ otium),
ἀσχολία, ἔργον, ὑπόθεσις.

nēmō, γεν. nullius, δοτ. nemini,
αἰτ. neminem, ἀφαιρ. nullo (ἐκ
τοῦ nē καὶ hēmō [=homo]),
οὐδείς A 6,3. 2) ἐπιθετικῶς =
nullus A 19,3.

neptis, is, ἐγγόνη.

neque, ιδ. nec. 2) neque multo
post οὐ πολλῶ ὕστερον, μετ' οὐ
πολύ.

neuter(nē-ūter),néutra, neutrum
οὐδέτερος. in néutram partem,
εἰς οὐδέτερον μέρος (δηλ. οὔτε
πᾶρα πολύ, οὔτε πολὺ ὀλίγον)
ιδ. conspicio.

nihil, (γεν. nullius rei, δοτ. nulli
rei, ἀφαιρ. nullā re), οὐδέν.

nihil, ἐπίρρ., κατ' οὐδέν A 21,5.

nihilū, ἐπίρρ., (κυρ. ἀφαιρ. τοῦ
nihillum, i, οὔ., οὐδέν). nihilo
setius οὐδέν ἦττον.

ni-si, σύνδ. εἰμή, ἐὰν μὴ (=si non).

nego nisi (=dico non. . .nisi) λέ-
γω ὅτι δέν. . . ἐὰν μὴ, λέγω ὅτι τό-
τε μόνον. . ., ἐὰν.

nobilis, e, (γνωστός [ἐκ τοῦ no-
sco]). 2) οὐσ. πληθ. nobiles, ἴμ
ἀ., οἱ εὐγενεῖς. Οὕτως ἐκαλοῦντο ἐν

Ῥώμη ἐκεῖνοι, ὧν οἱ πρόγονοι ἤρξαν ἀνωτέρας ἀρχάς C 2,3. 3) ὀνομαστός. nobilis feror φέρομαι, θεωροῦμαι (ὧν νέος) διακεκριμένος A 3,2.

nocendus, ἰδ. noceo.

nocēo, cūi,—, 2. (μετὰ δοτ.) βλάπτω.

noctū, ἐπίρρ., νύκτωρ, (ἐν καιρῶ) νυκτός.

nōlo (ἐκ τοῦ ne-volo), nolūi, nolle (ἀνώμ.), δὲν θέλω.

nomen, ἴνις, οὖ., ὄνομα. sine nominibus ἄνευ ὀνομάτων, (ἄνευ δηλώσεως ἐκάστοτε τοῦ ὀνόματος). suo nomine ἰδ. suus.

nomīno, 1. ὀνομάζω.

nōn, οὖ., οὐκ, ὄχι, δέν.

nonaginta, ἀριθμ., ἐνεήκοντα.

nonnihil, ἔστιν ὅτι, τί .nonnihil temporis τί χρόνου, χρόνον τινά. οὐσ. nonnulli, ὄrum, ἄ., τινές.

nōnus, ἕνατος.

notitia, ae, γνῶσις, γνωριμία.

nōto, 1. σημειῶ, ἀναγράφω C 3,4. A 18,2. ἀναφέρω, μνημονεύω A 18,3.

novem, ἐννέα.

novus, νέος.

nox, noctis, νύξ.

nūbo, psi, ptum, 3. (καλύπτω διὰ πέπλου), 2) ἐπὶ γυναικός alicui λαμβάνω τινά σύζυγον (ὕπανδρεύομαι).

nullus, (γεν. nullus, δοτ. nulli, κλπ) οὐδεις C 2,4. A 6,3. 14.3. 18,2. 2) οὐσ. οὐδεις Hn 5,1.

num, (μόρ. ἐρωτημ.), εἰ, ἄν... numerus, i, ἄ., ἀριθμός A 12,4. 2) δύναμις Hn 2,1.

numquam, ἐπίρρ., οὐδέποτε.

nunc, ἐπίρρ., νῦν, τώρα.

nuntio, 1. (ἀν)αγγέλλω.

nuptiae, arum, μόνον κατὰ πληθ. (ἐκ τοῦ nubo), γάμος.

nupta, μτχ. ἰδ. nubo.

O

ob, πρόθ. μετ' αἰτ. διὰ + αἰτ., ἐνεκα.

ob-dūco, 3. (προσάγω). 2) obducta nocte (ἐνν. caelo) ἐξαπλωθείσης τῆς νυκτός (ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ), νυκτός ἐπιγενομένης, ὑπὸ τὸ σκοτός τῆς νυκτός, (ἐν νυκτὶ σκοτεινῇ).

obductus, ἰδ. obduco.

obiecti, ἰδ. obicio.

obiecto (πρόφ. objicō), ob καὶ jacio), ieci, iectum, 3. (προβάλλω). 2) me ἀντεπεξέρχομαι, ἀντιτάσσομαι. 3) obiectior ἀντιτάσσομαι: quo repentino visu obiecto οὖ (= τούτου δὲ) τοῦ ἀπροσδοκῆτου θεάματος ἀντιταχθέντος, διὰ τῆς ἀντιτάξεως τοῦ αἰφνιδίου τούτου φαινομένου.

obitus, ūs, ἄ., (ob+eo), θάνατος.

ob-sacro (ob καὶ sacro), 1. ἐξορκίζω, ἱκετεύω ἰδ. oro.

ob-sēquor, 3. ἀποθετ. (ἐπομαι). 2) studiis (δοτ.)=εἶμαι (ψυχῇ καὶ σώματι) ἀφιερωμένος εἰς

τὰς μ.λέτας, ἐπιδίδομαι.
 observantīa, ae, (λεπτή εὐλάβεια).
 μετὰ σεβασμοῦ συμπεριφορά, ἐπι-
 φυλακτικότης (ἀποχὴ ἀπὸ πάσης
 πολιτικῆς καὶ διοικητικῆς θέσεως).
 obses, obsīdis, ἄ., ὄμηρος.
 ob-sidēo (ob καὶ sēdeo), sēdi,
 sessum, 2. πολιορκῶ.
 obstinatīo, ōnis, ἰσχυρογνωμοσύνη
 taciturnā obstinatione διὰ τῆς
 σιωπηρῆς ἰσχυρογνωμοσύνης, διὰ
 τῆς ἐπιμόνου σιωπῆς.
 obtestatīo, ōnis (ἐπιμαρτυρία).
 obtestationes patris οἱ τοῦ πα-
 τρός ἐξορκισμοί, (αἱ θερμαί) ἰ-
 κεσῖαι (παρακλήσεις) τοῦ πατρός.
 obtīgi, ἰδ. obtingo.
 ob-tīnēo (ob καὶ tēnēo), tinūi,
 tentum 2. κατέχω, καταλαμβάνω
 A 6,4. 2) διατηρῶ A 1,1.
 ob-tingo (ob καὶ tango), tīgi,—, 3.
 (ἐφάπτομαι). 3) τυγχάνω τινί,
 κλήρω δίδομαι.
 obtrectatīo, ōnis, (κακοήθης) ἄ-
 μιλλα, κακεντρεχῆς ἀνταγωνισμός.
 obvīam, (ἐπίρρ. εἰς ὑπάντησιν). 2)
 obvīam venio ἀντεπεξέρχομαι, ἀν-
 τιτάσσομαι ἰδ. καὶ venio.
 occasīo, ōnis, εὐκαιρία.
 oc-cīdo (ob καὶ caedo κόπτω), cī-
 di, cīsum, 3. ἀποκτείνω (ἐπὶ τοῦ
 πεδίου τῆς μάχης). Hamilcāre
 occīso τοῦ Ἀμίλκα φονευθέντος,
 μετὰ τὸν φόνον τοῦ Ἀμίλκα.
 occupatīo, onis, ἀσχολία, ἐνασχό-
 λησις.

oc-cūpo (ob-cāpio), 1. κατέχω.
 sum occupatus in apparando
 (ἐνν. bellum ἢ copias) εἶ-
 μαι ἀπλησυχολημένος περὶ τὸ παρα-
 σκευάζειν (τὸν πόλεμον ἢ τὰς πο-
 λεμικὰς δυνάμεις), περὶ τὴν πολε-
 μικήν παρασκευήν. occupo saltūs,
 exītūs (αἰτ. πληθ.) κατέχω, κα-
 ταλαμβάνω τὴν κλεισώρειαν, τὰς
 ἐξόδους.
 octoginta, ὀγδοήκοντα.
 oculus, i, ἄ., ὀφθαλμός.
 odīum, īi, οὐ., μῖσος. odium pa-
 ternum τὸ (παρὰ) τοῦ πατρός
 κληρονομικὸν μῖσος.
 of-fendo, ndi, nsum, 3. προσ-
 κρούω, (πειράζω).
 offensīo, ōnis, σύγκρουσις, δυσα-
 ρέσκεια, δυσαρέστησις.
 officiūm, īi, οὐ., 1) (προθυμία εἰς
 τὸ ἐξυπηρετεῖν), ἐξυπηρετικότης,
 καλωσύνη A 2,6. 2) ἔφσεις τοῦ
 ποιῆσαι τὸ καθήκον, συναίσθησις ἢ
 ἐπίγνωσις τοῦ καθήκοντος, κα-
 θήκον A 6,5.
 o-mitto (ob καὶ mitto), 3. παρα-
 λείπω (ἐν τῇ διηγῆσει).
 omnis, e, πᾶς Hn 2,1. 9,2. 2) ὅλος,
 ὀλόκληρος Hn 3,1. 9,3. A 3,2.
 14,3.
 opēra, ae (ἐργασία, προσπάθεια).
 2) cuius operā (ἀφαιρ.) οὐ τῇ ἐν-
 εργείᾳ (παροτρύνσει, ὑπαιτιότητι)
 Hn 7,3. 3) δρασίς, ὑπηρεσία C 1,1.
 operīo, rūi, rtum, 4. καλύπτω,
 σκεπάζω.

opīnor, 1. ἀποθ. νομίζω.
 oppīdum, i, ού., πόλις.
 op-plēo, ēvi, ētum, 2. πληρῶ.
 (γεμίζω).
 opplētus, id. oppleo.
 op-prīmo (ob καὶ prēmō), pressi,
 pressum, 3 (καταπιέζω). 2) κα-
 ταβάλλω, ἀφανίζω.
 op-pugno (ἐντονώτερον τοῦ obsi-
 dēo), 1. πολιορκῶ.
 ops (ἐν τῷ ἐνικῷ ἀριθμῷ μόνον ἐν
 τῇ γεν. opis, αἰτ. opem καὶ ἀφαιρ.
 ope) πληθ. opes (γεν. opum),
 δύναιμι, ἰσχύς Hn 10,2. 2) βοή-
 θεια Hn 1,3. 3) χρηματικά μέσα,
 περιουσία A 2,3,4.
 optīmus (ὑπερθετ. τοῦ bonus),
 ἀριστος, ἐξάριετος, ἐξάισιος, ἐπι-
 τηδύτατος, ἐπιδειξιώτατος.
 oratīo, ōnis, λόγος, ὁμιλία (σύντο-
 μος) A 22,1. 2) λόγος γραπτὸς
 C 3,3.
 orātor, ōris, ἄ., ῥήτωρ.
 orbis, is, ἄ., (κύκλος). 2) orbis
 terrārum ἡ οἰκουμένη.
 ordīno, 1. κατατάσσω κατὰ χρο-
 νολογικὴν σειρὰν (ἀντὶ ordīne
 enumerō) ἐν (χρονολογικῇ) δια-
 δοχῇ καταγράφω.
 ordo, ordīnis, ἄ., τάξις A 18,3. 2)
 τάξις θέσις (ἐν τῇ κοινωνίᾳ) A 13,
 6. ordo equester ἡ ἵππας τάξις, ἡ
 τάξις τῶν ἵππέων, ἡ ἵππικὴ τάξις.
 origo, gīnis, (γένεσις). Πληθ. O-
 rigīnes «Ἀρχαὶν» C 3,3. 3) γένος,
 οἰκογένεια A 1,1. 3) familia-

rum, γενεαλογία, γενεαλογικὸν δέν-
 δρον A 18,2.
 oriōr, ortus sum, oriīri, 4. ἀποθ.
 (ἀνατέλλω, προκύπτω), 2) oriōr
 a + ἀφαιρ. (ἡ καὶ ἄνευ τῆς a προ-
 θέσ.) κατάγομαι ἀπό... — notans
 quis a quōdque (=et a quo) or-
 tus (ἐνν. e s s e t) quos honores
 (cepisset) quibusque temporī-
 bus cepisset (honores) ἀναφέρων
 τίς [ἦτο] (πῶς ὀνομάζετο) [καὶ]
 ἀπὸ ποίου κατήγετο, ποίας ἀρχῆς
 (τιμητικὰ ἀξιώματα) κατέλαβε καὶ
 κατὰ ποίους χρόνους (πότε) κατέ-
 λαβεν (αὐτὰς) A 18,3.
 oris, id. os.
 ornātus, (κεκοσμημένος). 2) ἐξω-
 πλισμένος, σεσαγμένος (μὲ πυργί-
 σκον), μεθ' ὕλης τῆς σκευῆς του.
 Hn 3,4.
 orno, 1. (κοσμῶ). 2) κλείζω, λαμ-
 πρύνω.
 oro, 1. δέομαι, παρακαλῶ. oro at-
 que obsecro θερμῶς ἱκετεύω, (ἐ-
 ξορκίζω) id. obsecro.
 ortus, id. oriōr.
 ōs, ōris, ού., (στόμα). 2) (φωνητι-
 κὸν ὄργανον), προφορά.
 oscūlor, 1. ἀποθ. (κατα)φιλῶ.
 os-tendo, ndi, ntum, 3. (ἐπι)δει-
 κνύω Hn 11,2. 2) δηλῶ Hn 12,5.
 ostentatīo, ōnis, μεγαλαυχία, καύ-
 χησις, ἐπίδειξις (ματαία).
 otīum, īi, ού., (ἀπραγμοσύνη). 2)
 (ἡ μετὰ τὸν πόλεμον ἐπερχομένη
 ἡσυχία) ἀσφάλεια καὶ γαλήνη»
 εἰρήνη (ἀντίθ. bellum).

P

pacī, δοτ. τοῦ **pac**.

paene, ἐπίρρ., σχεδόν.

palam, ἐπίρρ., (φανερῶς), ἰδ. **facio**.

par, **paris**, ὁμοιος, ὁ αὐτός, ἴσος.

pari modo καθ' ὁμοιον τρόπον,

δηλ. (χρονολογικῶς) C 3,4. **par**

non sum ἴσος δὲν εἶμαι, (ἀριθμη-

τικῶς εἶμαι κατώτερος). **par prin-**

cipibus (δοτ.) ὁμοιος τοῖς μεγά-

λοις (τ. ἔ. ἐγνώριζε νὰ τηρῆ τὴν

ἐμπρέπουσαν στάσιν κατὰ τὰς σχέ-

σεις αὐτοῦ πρὸς τοὺς μεγάλους).

par... ac ὁμοιος... ἢ, ὁμοιος...

καί, ὁμοιός τι... ..in **pari peri-**

culo sum εἶμαι ἐν μέσῳ (ἐν κατα-

στάσει) ὁμοίου κινδύνου Hm 2,1.

pāreō, **rūi**,—, 2. (φαίνομαι). 2)

ὑπακούω, πείθομαι.

pāro, 1. **bellum** παρασκευάζω πό-

λεμον, παρασκευάζομαι πρὸς πό-

λεμον.

pars, **partis**, μέρος, τμήμα A 2,3.

2) πλευρά Hn 12,3. 3) κόμμα A

2,2 **partes Sullānae** (Cinnānae)

ἡ μερίς, τὸ κόμμα τοῦ Σύλλα (τοῦ

Κίνα). **partes optīmae** τὸ ἀρι-

στοκρατικὸν (τ. ἔ. τὸ Συγκλητι-

κὸν) κόμμα, ἥτοι οἱ **optīmātes**,

(γεν.) -ium.

parum, ἐπίρρ., ὀλίγον. **non parum**

ὄχι μικρόν, ἱκανῶς, ἀρκούντως.

passus, Hn 13,3. A 2,4. ἰδ. **patior**.

passus, **ūs**, ἄ., βῆμα (ῥωμ. βῆμα

=5 πόδες, δηλ. 1,48 μέτρου. Ἐ-

πομένως **milia** (οὐδ. πλῆθ. τοῦ

mille) **passūm decem** =χιλιάδες
βημάτων δέκα (=10 ῥωμ. μίλια),
δηλ. 14.800 μ., ἥτοι 15 περίπου
χιλιόμετρα.

patē-facio, 3. (ἐκ τοῦ **pateo** καὶ

facio ἀνεῶχθαι ποιῶ), ἀνοίγω.

loca τὰ δύσβατα μέρη κάμνω βα-

τά, προσιτά, ἀνοίγω δρόμους, ὁ-

δοποιῶ τὰ ἄβατα.

patēfēci, ἰδ. **patefacio**.

patēo, **tūi**,—, 2. ἀναπέπταμαι. **ho-**

nores patent τὰ ἀξιώματα ἀ-

ναπέπτανται (εἶναι προσιτά), ἢ

πρὸς τὰς τιμὰς ἄγουσα εἶναι ἐ-

λευθέρα (ἀνοικτή).

pater, **tris**, ἄ., πατήρ. 2) πλῆθ. ὡς

τιμητικὴ προσωνομία τῶν συγ-

κλητικῶν (οἱ πατέρες τοῦ ἔθνους).

patres conscripti (=senatores)

[ἰδ. **conscriptus**]. **pater familias**

(**familias** εἶναι ἀρχαϊκὸς τύπος

τῆς γεν. ἐνικοῦ ἀντὶ **familiae**), ἄ.,

ὁ οἰκοδεσπότης, ὁ οἰκογενειάρχης.

paternus, πατρικός, τοῦ πατρός.

pātiōr, **passus sum**, **pāti**, 3. ἀποθ.

ὑποφέρω, ἀνέχομαι A 15,1. 2) ἐ-

πιτρέπω, (παρα)δέχομαι Hn 13,

3. A 2,4. 5.

patrīa, **ae**, πατρίς.

pāucus, (περβλ. **παῦρος**, σχεδὸν

μόνον κατὰ πλῆθ. ἀριθ.), ὀλίγοι

(τὸν ἀριθμόν).

pāulum, ἐπίρρ., μικρόν, ὀλίγον. **pau-**

lum modo ὀλίγον μόνον.

pāx, **pācis**, (εἰρήνη). 2) σύναψις εἰρή-

νης, συνομολόγησις εἰρήνης A18,2.

- pecuniā, ae, χρήματα, περιουσία.
 pecuniōsus, πολυχρήματος, εύκατάστατος.
- pedester, stris, stre, πεζικός, τῆς ζηφᾶς.
- pedisēquus, i, ἄ., (pes καὶ sequor) ὁ ἀκόλουθος (δοῦλος ἀκολουθῶν ἢ συνοδευῶν τὸν κύριον ἐξερχόμενον).
- pello, pepūli, pulsum, 3. ὠθῶ, ἐξωθῶ. 2) τρέπω εἰς φυγὴν, ἀποκρούω, νικῶ.
- pendo, pependi, pensum, 3. (σταθμῶ, ζυγίζω). 2) πληρώνω.
- pepūli, ἰδ. pello.
- per, πρόθ. μετ' αἰτίας. διὰ (γεν.): α) τοπικῶς Hn 4,2. per lumbos κατὰ τὰ ἰσχία. β) πρὸς δῆλωσιν τῆς αἰτίας: per senatum ἕνεκα τῆς συγκλήτου, κωλυούσης (μὴ ἐπιτρεπούσης) τῆς συγκλήτου.
- peraeque, ἐπίρρ., πᾶν ἐξ ἴσου, (πᾶν ὁμοίως), κατὰ κανόνα, κανονικῶς.
- per-āgo, 3. ἐπιτελῶ, φέρω εἰς πέρας. rebus peractis τῶν πραγμάτων εἰς πέρας ἀχθέντων (μετὰ τὴν διεξαγωγὴν τῶν ἐπιχειρήσεων).
- propositum φέρω εἰς πέρας τὸν σκοπὸν τὴν (ἀπόφασιν). consullatu peracto τῆς ὑπατείας περατωθείσης (μετὰ τὴν λῆξιν τῆς ὑπατείας).
- perceptus, ἰδ. habeo.
- per-cipio (per-cāpio), cēpi, ceptum, 3. (καταλαμβάνω). 2) γνωρίζω, ἐκμανθάνω.
- per-dūco, 3. (διάγω). 2) ἄγω Hn 4,3.
- peregrinatīo, ōnis, ἀποδημία, διατριβὴ ἐν ξένη χώρᾳ.
- per-ēo, īi, ītum, īre, ἀπόλλυμαι, ἀποθνήσκω.
- per-fūgio, fūgi,—, 3. καταφεύγω.
- perfunctus, ἰδ. perfungor.
- per-fungor, functus sum, 3. ἀποθ. (ἐπιτελῶ). 2) laboribus (ἀφαιρ.) ὑφίσταμαι, ὑπομένω (περνάω) μόχθους.
- pericūlum, i, οὐ., κίνδυνος.
- peritūrus, ἰδ. pereo.
- perītus, ἔμπειρος.
- per-mitto, 3. (ἀφίνω τινὰ εἰς διέλιθ). 2) rem arbitrio (δοτ.) καταλείπω τι εἰς τὴν κρίσιν (τιός), ἐξαρτῶ τι ἀπὸ τινος (προσώπου), perpetūo, ἐπίρρ., διηνεκῶς, ἀδιάλειπτος, καθ' ὅλον τὸν βίον.
- perpetūus, (διηνεκής), ὅλος C 1,3. 2) odium perpetuum μῖσος διαρκές, ἀδιάλειπτον, ἄσβεστον Hn 4,3.
- per-scribo, 3. γράφω, ἱστορῶ (λεπτομερῶς, διεξοδικῶς, ἀκριβῶς).
- persecūtus, ἰδ. persēquor.
- per-sēquor, 3. ἀποθ. διώκω ἀκαταπαύστως, ἀγωνίζομαι διηνεκῶς Hn 1,4. 2) (ἐνν. scripturā γραφῆ) ἐκθέτω, ἐγγράφως (κατὰ χρονολογικὴν σειρὰν) περιγράφω, πραγματεύομαι C 3,4.

per-suādeo, āsi, āsum, 2. πείθω.
persuasēram, ιδ. persuadeo.

(pertaedet), pertaesum est, 2.
ἀπρόσ. (κόρος ὑπάρχει). 2) ne-
gotii suscepti κόρος, ἀηδία, ἀ-
νία (βαρεμὸς) ἔλαβέ με τοῦ ἀνα-
ληφθέντος (ὑπ' ἐμοῦ) ἔργου, ἐγ-
καταλείπω ἐξ ἀνίας τὸ ἀναληφθὲν
ἔργον.

per-terrō, rūi, rītum, 2. κατα-
πλήττω.

perterritus, ιδ. perterreo.

pertinācia, ae, τὸ ἐπίμονον, ἐπι-
μονή.

pertīnēo (per-tēneo), tinūi, (ten-
tum), 2. (διατείνω). 2) συνεισφέ-
ρω, συντελῶ, ἀφορῶ, ἀποσκοπῶ.
per-turbō, 1. ταράττω, εἰς ταραχὴν
φέρω, εἰς ταραχὴν ἐμβάλλω.

per-vēnio, 4. ἀφικνούμαι, perve-
nio ad desperationem περιέρχο-
μαι (φθάνω) εἰς ἀπελπισμόν, ἀ-
ἀπελπίζω (ἀπελπίζομαι).

per-vertō, 3. (ἀναστρέφω). 2) per-
vertō mores διαστρέφω, δια-
φθείρω τὰ ἤθη.

petiērim = petiverim, ιδ. peto.

pēto, īvi καὶ īi, ītum, 3. (ὄρμῶ,
πρβλ. πέτομαι), ἐπιφέρομαι 2) pe-
to ut παρακαλῶ νά... 3) Etruriam
διευθύνομαι εἰς ἼΕ. Hn 4,2. 4)
honores θηρεύω τὰ ἀξιώματα sa-
lutem fugā ζητῶ τὴν σωτηρίαν
διὰ τῆς φυγῆς. 5) petor καταζη-
τοῦμαι.

pietas, ātis, (εὐσέβεια, αἴσθημα
ἀγάπης καὶ σεβασμοῦ πρὸς πάν-

τας εἰς οὓς τοῦτο ὀφείλεται, ἤτοι:
πρὸς θεοὺς, πατρίδα, γονεῖς καὶ
στενοὺς συγγενεῖς.). 2) σεβασμός,
εὐσέβεια, ἢ πρὸς τοὺς συγγενεῖς
ἀγάπη A 5,1. ἢ πρὸς τοὺς γονεῖς
ἀγάπη A 17,1.

plebes, ei, ὁ λαὸς (ὡς τάξις, ἐν
ἀντιθέσει πρὸς τοὺς πατρικίους
καὶ τὴν σύγκλητον) ιδ. tribunus
plerique, pleraeque, pleraque, οἱ
πολλοί, ἢ πλειονότης.

plerumque, ἐπίρρ., ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖ-
στον, κατὰ μέγιστον μέρος.

plumbum, i, οὐ., μόλυβδος.

plurimus, ὑπερθ. (τοῦ plus) πλεῖ-
στος.

plūs, plūris, (συγκρ. τοῦ multus)
πλείων, πλέον. plures (ἀρσ. ar-
mati μέγας ἀριθμὸς ὀπλισμένων.
2) plus ὡς οὐσ. οὐδέτ. (μετὰ
γεν.): plus salis πλέον κομπότη-
τος, περισσότερα κομπότης. 3) ὡς
ἐπίρρ., πλέον.

poena, ae, ποινή.

Poenus καὶ συνῆθ. πληθ. Poeni-
ōrum, καὶ ἐπίθετον Poenicus,
(ιδε Πίνακα ἱστορ. καὶ γεωγραφ.)
ἀντὶ Punīcus = Karthaginiensis
(πρβλ. poena [ποινή] — pūnio,
moenia—mūnio).

poēta, ae, ἀ., ποιητής.

poētice, ēs, (αιτ.-en), (ἐλληνική
καὶ ῥωμαϊκή) ποίησις.

poēticeus, ποιητικὸς, ἀφορῶν (εἰς..).

pol-licēor, cītus sum, 2. ἀποθετ.
ὑπισχνούμαι, δίδω ὑπόσχεσιν.

pompa, ae, πομπή. pompa funē-
ris πομπή κηδείας, μεγαλοπρεπής
κηδεία (ἀκολουθία ταφῆς).

pōno, posūi, positum 3. (τίθη-
μι). 2) principem (τάττω τινά)
ἀρχηγόν (ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ στρα-
τοῦ). pono castra στρατοπεδεύω.
pono statuam ἰδρύω, ἀνεγείρω
ἀιδυάντα.

popūlus, i, ā., λαός, δῆμος.

porto, 1. κομίζω (κουβαλῶ).

possessio, ōnis, κτήσεις (ιδία κτή-
σις ἀκινήτου), κτήμα.

possem, πρτ. ὑποτακτ. τοῦ pos-
sum.

possum, potūi, posse, δύναμαι.
ut omnes honores quos pos-
sent (ἐνν. h a b ē r e) haberent
ὥστε νὰ ἐπιδαψιλεύσῳσι πάσας
τὰς τιμὰς, ἀς ἠδύναντο νὰ (ἐπιδα-
ψιλεύσῳσιν).

post, πρῶθ. μετ' αἰτ., μετὰ + αἰτ.
2) ἐπίρρ., ἔπειτα. multo post
πολλῶ (πολύ) ὕστερον.

postēa, ἐπίρρ., ὕστερον, μετὰ ταῦτα.

posteaquam, σύνδ. ἀφοῦ = post-
quam.

postērus, ὕστερος, ὕστεραῖος.

Postquam, σύνδ. μετὰ πρkm. ὀριστ.
ὡς, ἀφοῦ. 2) μετὰ ὑπερσυντ.
ὀριστ. ὕστερον ἤ, ἐξ οὗ, ἀφ' οὗ.

postūlo, 1. ἀπαιτῶ, ζητῶ τι Hn
2,4. 2) ἀπαιτῶ (μετ' αἰτ. καὶ
ἀπρμφ.) Hn 12,3.

posuēro, ἰδ. pono.

potens, ntis (δυναμένος). 2) ὑ-

περθ. potentissimus μέγα δυ-
νάμενος, μεγίστην ἐπιρροὴν ἔχων
(ἀσκῶν).

potentia, ae, ἰσχύς (προσωπικὴ
ἐπιρροὴ ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν
ἰσχύν τῶν νόμων), αὐθαιρεσία.

potēram, πρτ. ὀριστ. τοῦ possum
potestas, ātis, δύναμις, ἰσχύς A
4,1. 2) ἐξουσία (τοῦ τιμητοῦ) C
2,3. 3) sum in potestate meā

εἶμαι αὐτεξούσιος, δὲν ἐξαρτῶμαι
ἀπὸ ἄλλου. alicui potestatem
sui facere παρέχω λαβὴν τοῦ ἑαυ-
τοῦ πρὸς τινά, ἀφίνω τὸν ἑαυ-
τόν μου ἐκθεσιμένον, ὥστε νὰ συλ-
ληφθῆ ὑπὸ τινος (ὡς αἰχμάλωτος).

potius, ἐπίρρ. συγκρ. μᾶλλον ὑπερθ.

potissimum μάλιστα, κατὰ προ-
τίμησιν, κατὰ πρῶτον Hn 11,6.
ἀκριβῶς, κατ' ἐξοχὴν A 3,3.

potuēro, ἰδ. possum.

potuisse, πρkm. ἀπρμφ. τοῦ ῥ.
possum.

praeleō (prae καὶ habeo), būi,
bītum, 2. (παρέχω). 2) me eā-
dem diligentia (ἀφαιρ.) διακινῶ
ὁμοίαν περισκεψιν (κατὰ λέξιν :
παρέχω ἑμαυτὸν ὁμοίας περισκέ-
ψεως).

praeceptum, i, οῦ., διδασκαλία.
δόγμα A 17,3. 2) διαταγή, ἐ. το-
λή. praecepto (ἀφαιρ.) μετὰ γτ.:
κατὰ διαταγὴν (τινος) Hn 11,4.

prae-cipio (prae καὶ cāpio) προ-
λαμβάνω. 2) ut διατάσω... νά.
prae-cipue, ἐπίρρ., ὅπως ἰδιαιτέρως,

ἐξαίρετως.

prae-dīco, 3. προλέγω A 16,4.

prae-dīco, 1. ἀναφέρω, μνημονεύω
A 13,7.

praedīum, īi, οὐ., κτῆμα, γαιοκτη-
σία.

praesesse, id. praesum.

praefectūra, ae, ἀξίωμα ἐν τῷ στρα-
τῷ προερχόμενον ἐν τῇ διοικήσει
ῥωμαϊκῆς ἐπαρχίας ὑπὸ ἀνθυπά-
του ἢ στρατηγού εἰς ῥώμ. ἱππεῖς,
διοίξεις, ὑπαρχία.

praefectus, i, ā., ἐπιτηρητής, ἐπό-
πτης (ἐν Καρχηδόνι). Ἀντιστοι-
χεῖ πρὸς τὸν censor ἐν Ῥώμῃ.

praefūi, id. praesum.

praemīum, īi, οὐ., βραβεῖον, ἀντα-
μοιβή.

praes, praedis, ā., (ἡ ὑπὲρ ἐργο-
λήπτου τινὸς παρὰ τρίτου διδο-
μένα εἰς τὸ δημόσιον ἐγγύησις).
2) ὁ (ἀξιοχρεως) ἐγγυητής.

prae-scribo, 3. (προγράφω). 2)
ἐκ τῶν προτέρων παραγγέλλω, προ-
διαγράφω, διατάσσω.

praesens, ntis, παρῶν id. prae-
sum.

praesidīum, īi, οὐ., (φρουρά, στρα-
τός). 2) πληθ.= castra náutica.

praestitisse, id. praesto.

prae-sto, stīti, stītum, 1. ὑπερ-
βάλλω, ὑπερτερῶ, ὑπερβαίνω Hn
1,2. A 3,3. 18,5. 2) ἐκτελῶ, πρα-
γματοποιῶ, ἐκπληρῶ A 15,1.

prae-sum, fūi, esse (προτίσταμαι).

2) ἀναλαμβάνω διοίξεις, διοικῶ

praesesse coepit (praefuit ἤρξε).

3) potestati προτίσταμαι ἐξουσίας.
διευθύνω (διοικῶ) ἀρχήν, ἀξίωμα.

praeter, πρόθ. μετ' αἰτ., πλήν, ἐκτός

Hn 3,4. A 14,3. 2) παρὰ+αἰτ.

Hn 12,5. 3) κατ' ἐξάίρεσιν, ἐκτός

A 1,3. 2,4.

praeter-ēā, ἐπίρρ., ἐκτός τούτων,
πρὸς τούτοις, πλήν τούτου.

praeter-ēo, īi, ītum, īre, παρέρ-
χομαι. 2) ἀφίνω ἀμνημόνευτον.

praeterībo, id. praetereo.

praeterquam, ἐπίρρ., ἐκτός, πλήν.

praeterquam quod ἐκτός ὅτι.

praetor, ōris, ā., (πραίτωρ), στρα-
τηγός (τὸ ὑπατον πολιτικὸν ἀξίω-
μα ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ).

praetūra, ae, στρατηγία.

prēces, γεν. precum (κατὰ πληθ.)

δέησις, παράκλησις.

prēmo, pressi, pressum, 3. (πιέ-
ζω), καταδιώκω (πεισματωδῶς),

πρόσκειμαι. 2) premor valetu-
dīne κατατρύχομαι ὑπὸ τῆς ἀσθε-
νείας, (παλεύω με τὴν ἀρρώστια)-

pretīum, īi, οὐ., (τιμή). 2) ἀργύ-
ριον, χρήματα.

(prex), id. preces.

prīdīē, ἐπίρρ., τῇ προτεραίᾳ. pri-

die Kal(endas) Aprīles τῇ προ-
τεραίᾳ τῶν καλανδῶν τοῦ Ἀπρι-

λίου (τῇ 31ῃ Μαρτίου).

prīmo, ἐπίρρ., πρῶτον, κατ' ἀρχάς.

prīmum = primo, ὁ ἰδῆ.

prīmus, πρῶτος.

prīnceps, cīpis, ā., (ἄρχων), πρῶ-

ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ το Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

τος Hm 3,3. 2) ἀρχηγός, ἐπὶ κεφαλῆς Hn 2,6. ἡγεμῶν A 20,5. 3) μέγας, σπουδαῖος, διακεκριμένος A 17,3.) πληθ. principes οἱ πρόκριτοι (πολιταί), οἱ μεγάλοι Hn 9,3. A 3,1. 4) principes οἱ πρωτεύοντες, οἱ μεγάλοι πολιτικοὶ ἄνδρες A 16,4. 19,2.

principātūs, ūs, ἄ., ἡ πρώτη τάξις, τὰ πρωτεῖα A 5,4. (κυρίως ἐν τῷ δημοσίῳ βίῳ) C 2,2.

prior, ἄ., καὶ θ., prius, οὐ. (γεν. priōris) συγκρ. πρότερος.

pristīnus, πρότερος.

prius, ἐπίρρ. συγκρ., πρότερον.

priusquam, σύνδ., πρὶν ἢ, πρὶν. privātus, i, ἄ., ὁ ἰδιώτης (ἄνευ δημοσίου ὑπουργήματος).

privignus, i, ἄ., ὁ πρόγονος, (ὁ παρογόνος).

pro, πρόθ. μετ' ἀφαιρ.: κατὰ + αἰτιατ. πρὸς + αἰτιατ. ἐν σχέσει πρὸς. . .

probabilis, e, (εὐλογος, πιθανός). 2) δόκιμος.

probo, 1. (δοκιμάζω). 2) ἐπιδοκιμάζω, ἐγκρίνω.

procuratīo, ōnis, (ἐπιμέλεια). 2) διοικήσις, δημοσία ὑπηρεσία.

pro-cūro, 1. negotia φροντίζω περὶ τῶν ὑποθέσεων.

prodītus, ἰδ. prodo.

pro-do, dīdi, dītum, 3. (προσφέρω) 2. memoriae (δοτ.) παρὰ δίδω τι τῇ μνήμῃ (τῇ ἱστορίᾳ, τοῖς ἐπιγιγνομένοις). memoria pro-

dita est εἰδήσις διεδόθη.

pro-dūco, 3. (προάγω). 2) dolo (ἀφαιρ.) in proelium προάγω διὰ δόλου, δελεάζω πρὸς μάχην. 3) vitam μηκύνω (παρατείνω) τὴν ζωὴν.

productus, ἰδ. prodūco.

proelīum, īi, οὐ., (συμπλοκή). 2) μάχη. navale proelium (ναυτικὴ μάχη), ναυμαχία.

profectus, ἰδ. proficiscor.

professus, ἰδ. profiteor.

proficiscens (ἀντὶ profectūrus = μέλλων νὰ πορευθῆ) Hn 2,3. ἰδ. proficiscor.

pro-ficiscor, fectus sum, proficisci, 3. ἀποθ. πορεύομαι. Hn 2,3. βαδίζω ἐναντίον 5,1. 8,1. in castra εἰς τὸ στρατόπεδον (εἰς τὸν πόλεμον), ἐκστρατεύω.

profitēor (pro-fāteor), fessus sum. 2. ἀποθ. ὁμολογῶ, λέγω.

pro-flīgo, 1. καταβάλλω, καταναίω.

pro-fūgio, 3. (προφεύγω). 2) domo φεύγω ἐκ τῆς πατρίδος. 3) καταφεύγω Hn 7,6.

progressus, ūs, ἄ., πρόοδος, προκοπή.

pro-hībēo (pro-hābeo), būi, bītum, 2. ἀπείργω. transitū (ἀφαιρ.) ἀπείργω (ἀπὸ τῆς διαβάσεως, ἐμποδίζω τὴν διάβασιν).

pro-labor, lapsus sum, lābi, 3. ἀποθ. (πρόσω ὀλισθαίνω). 2) ἐπικτηρίου: εἶμαι ἔτοιμος νὰ καταρρεύσω, (ἀπειλῶ κατάρρευσιν).

pro-mitto, 3. (καθίημι). 2) ὑπι-
σχοῦμαι, δίδω ὑπόσχεσιν.

pro-nuntio, 1. ἀνακηρύττω. 2) ἀ-
παγγέλλω, ἀπομνημονεύω.

1. propāgo, 1. διαδίδω, (μεταφυ-
τεύω). 2) fines imperii ἐπεκτείνω
τὰ ἔρια τοῦ βασιλείου.

2. prapāgo, gīnis, (βλάστημα ἀμ-
πέλου). 2) πληθ. γενεαλογία (οί-
κογενείας), γενεαλογικὸν δένδρον,
(στέμμα οἰκογενειακόν),

propatūlum, i, οὐ. (κυρ. μέρος
ἐκτειθέμενον εἰς τὰ ὄμματα πάν-
των), προαύλιον, αὐλή.

propetē, ἐπίρρ., ταχέως, ἐν σπουδῇ.
propinquus, ὁ ἐγγύς, πλησιόχω-
ρος.

proprius, ἐπίρρ. (συγκρ. τοῦ prope
ἐγγύς) κατ' αἰτ., ἐγγύτερον.

pro-rōno, 3. (προτίθημι). 2) quaes-
tionem προβάλλω, (προτείνω) ζή-
τημα. remedia προτείνω (ὀρίζω)
φάρμακα.

propositum, i, οὐ, (τὸ προκείμε-
νον), σκοπός.

propter, πρόθ. (μετ. αἰτ.) , ἕνεκα,
διὰ + αἰτ.

pro-rumpo, rūpi, ruptum, 3.
(ἔξορμῶ). 2) tanta vis morbi
prorūpit τοσαύτη ὄρμη τῆς νήσου
ἐπέπεσε, μετὰ τοσαύτης ὄρμῆς
ἐνέπεσεν (ἐξεδηλώθη) ἡ νόσος.

pre-sēquor, 3. ἀποθ. προπέμπω.
prosperitas, ātis, εὐτυχία A 19,3.
prosperitas valetudinis ἀκμή εὐ-
ρωστίας, καλή (ἄκρα) ὑγεία.

pro-spēcio (pro-spēcio), spexi,
spectum, 3. (προσορῶ). 2) βλέπω
μακράν, παρατηρῶ.

pro-ut, ἐπίρρ., «καθ' ὅ», ὡς, καθά-
περ.

providēo, 2. (προνοῶ). 2) λαμ-
βάνω πρόνοιαν, (προφυλακτικά μέ-
τρα), ἐπινοῶ πανουργίαν.

provincia, ae, ἐπαρχία.

proximus, ὑπερθ. (τοῦ propior), ἐγ-
γύτατος, πλησιέστατος Hn 11,4.
2) προσεχής Hn 3,2.

prudētia, ae, εὐφυΐα, πρόνοια,
περίσκεψις, ψυχραιμία. 2) τέχνα-
σμα Hn 11,7.

publico, 1. (δημοσιῶ). 2) bona δη-
μεύω τὴν περιουσίαν.

publicē, ἐπίρρ., (δημοσίᾳ). 2) ἐν
ὀνόματι τῆς πολιτείας A 3,1. δη-
μοσίᾳ ἀποφάσει, ἐπισήμως Hn
3,1. 3) διὰ λογαριασμὸν τοῦ δη-
μοσίου. A 2,4. 3,1.

publicus, δημόσιος, τοῦ κράτους.
puer, ěri, ἄ., παῖς, νεανίας. 2) δοῦλος
(ἀσχέτως ἡλικίας, πρβλ. «παῖς»,
γαρσόν) Hn 12,4. 12,5. A 13,5.
puerilis, e, παιδικός.

pueritia, ae, παιδικὴ ἡλικία.

puerulus, i, ἄ., μικρὸν παιδίον.

pugna, ae, μάχη, πόλεμος.

pugno, 1. πολεμῶ. pugno pugnam
πολεμῶ πόλεμον. hāc pugnā pug-
natā ταύτης τῆς μάχης πολεμη-
θείσης, ταύτης τῆς μάχης γενομέ-
νης, (μετὰ τὴν μάχην ταύτην).
pulchrē, ἐπίρρ., καλῶς, ἐπιδεξίως.

pullūlo, 1. (βλαστάνω] φ ο υ ν τ ὤ - ν ω] ἐπὶ τῶν βλαστῶν τῶν δένδρων καὶ ἐπὶ τῶν νεοσσῶν). 2) διαδίδομαι.

pulsus, ἰδ. pello.

puppis, is, πρύμνα.

puris, γεν. τοῦ pus.

pus, puris, οὐ., πύον.

puto, 1. νομίζω.

Q

quā, ἐπίρρ., (ἐννοεῖται v i ā ἢ p a r t e δι' ἧς ἴδοῦ, δι' οὗ μέρους), ὅπου.

quācumque, ἐπίρρ., ὅπουδήποτε.

quaero, sīvī, sītum, 3. ζητῶ, θέλω. Hn 11,2. 2) quaero ab aliquo ἐρωτῶ τινα, ζητῶ νὰ μάθω παρά τινος.

quaesīvi, ἰδ. quaero.

qualis, e, ὁποῖος. hoc quale sit τοῦτο ὁποῖον (ὁποίας σπουδαιότητος ἢ σημασίας) εἶναι. . .

quaestīo, ōnis, ζήτημα.

quaestor, ōris, ἀ., ταμίας.

quam, ἐπίρρ., ἢ (μετὰ τὰ συγκριτικά καὶ τὸ alius) clarius quam possent λαμπρότερον ἢ ὅσον θὰ ἠδύναντο A 1,3. 2) aliud acroāma quam (ἀντὶ τοῦ praeter=ἐκτός) anagnosten ἄλλο ἀκρόαμα ἐκτός τοῦ ἀναγνώστου). 3) μετὰ ὑπερθετικῶν: quam plurimas. . . serpentes ὡς πλείστους. . . ὄφεις, ὅσον τὸ δυνατὸν περισσοτέρους Hn 10,4.

quandīu, ἐπίρρ., ἐφ' ὅσον (χρόνον) Hn 5,4. 13,3. A 3,2. 2) (ὁ)πόσον χρόνον A 20,1.

quamquam, σύνδ., εἰ καί. 2) ἀλλ' ὅμως, ἐν τούτοις, ἄλλως τε A 16,2. 20,1.

quam-vis, σύνδ. (ὅσον θέλεις). 2) καὶ ἐάν.

quanto, ὅσφ. tanto-quanto τοσούτφ—ὅσφ, τοσοῦτον—ὅσον.

quantum, οὐσ., οὐ. καὶ (αἰτ. ἐνικοῦ) ὡς ἐπίρρημα, ὅσον A 19,1.

quantus, πόσος A 20,5. 2) (ἡλικος) πόσον μέγας Hn 5,4.

quā-re, ἐπίρρ., δι' ὃ, ἔνεκα, ὅθεν. 'Ἄλλ' ἐν βίῳ Κάτωνος (2,3) κχωρισμένως, διότι εἶναι δύο λέξεις quā re=ut eā re ἵνα διὰ τούτου τοῦ πράγματος.

quartus, τέταρτος.

quaterni, nae, na (γεν. quaternum), ἀνὰ τέσσαρας, τέσσαρες. -que, ἐγκλιτ. τε, καί. 2) ἀλλὰ Hm 1,2.

quemlibet, αἰτ., τοῦ quilibet, ὃ ἰδέ. quēo, quīvī, —, (quīre), (μετ' ἀρνήσεως καὶ ἀπρμφ.) δύναμαι. querimonīa, ae, παράπονον (μεμψιμοιρία), ἀφορμὴ παραπόνων.

quī, quae, quod, ἀντων. ἀναφ. ὅς, ἢ, ὃ Hm 1,5. Hn 3,1. 5,4. 7,3. 8,4. 11,3. C 3,4. A 1,4. 2,5. 3,1. 5,4. 6,5. 14,3. 15,3. 16,3. 17,2. 18,3. 18,5. 20,3. 2) ἀντὶ συνδ. qui = et is ἢ sed is ἢ is autem ἢ is enim ἢ is

igitur, cuius=huius enim διότι τούτου A 2,2. quā=et eā A 15,2. quibus=iis igitur A 18,4.— Μεθ' ὑποτ. α) πρὸς δῆλωσιν τοῦ ἀποτελέσματος: qui=ut is ὥστε οὗτος Hn 5,4. 11,3. A 5,1. 5,4. 14,2. 18,2. β) πρὸς δῆλωσιν σκοποῦ: qui=ut is ἵνα οὗτος Hn 7,2. 7,5. 7,7. 12,2. C 2,3. γ) πρὸς δῆλωσιν αἰτίας: qui=cum is ἐπειδὴ οὗτος Hn 1,3. 12,2. A 6,4.

quicquam, ἰδ. quisquam.

quidem, ἐπίρρ., γε, τῇ ἀληθείᾳ, μάλιστα. 2) τοῦλάχιστον A 14,1.

quilibet, quaelibet, quodlibet (ἐπιθετικῶς ἢ quidlibet οὐσιαστικῶς) ὅστις θέλει (κατὰ λέξιν: ὅστις ἀρέσκει), ὅστισδήποτε, πᾶς τις, ὁ τυχόν. quemlibet amplissimum triumphum πάντα τινὰ μεγαλοπρεπέστατον θρίαμβον.

quin, σύνδ. ὅστις δέν, ὥστε δέν, ὅστις (ὥστε) νὰ μὴ... 2) χωρὶς νὰ A 2,2. 20,1.

quini, ae, a, (γεν. quinum), ἀνὰ πέντε, πέντε.

quinque, πέντε.

quinqüens, πεντάκις.

quintus, πέμπτος.

quis, quid τίς; τί; Hn 12,5. A 17,1. 18,3.

quisquam, quidquam (ἢ quicquam), γεν. cuiusquam, δοτ. cuiquam, τίς, τί.

quisque, quaeque, quidque (οὐ-

σιαστικῶς καὶ quodque ἐπιθετικῶς), ἕκαστος, πᾶς (τις).

quisquis, quidquid, (ἢ quicquid) (πᾶς) ὅστις, ὅστισδήποτε.

quīni, ἰδ. queo.

quō ἐπίρρ., ὅπου, εἰς ὅποιον μέρος Hn 9,1. 2) πρὸς ἐπίτασιν τοῦ συγκριτικοῦ: quo magis Hn 10,2.

quod, σύνδ., ἕως, ἐφ' ὅσον (χρόνον).

quod, ὅτι, διότι 2) quod nisi εἰάν δὲ μὴ.

quodam - mōdo ἐπίρρ., τρόπον τινά.

quoniam, σύνδ., ἐπειδὴ (βεβαίως), ἐπειδὴ (τώρα πλέον), ἐπειδὴ (λοιπόν).

quodque, ἐπίρρ., ὡσαύτως, καί, ἔτι, προσέτι. 2) tum quoque ἀκόμη τώρα (τὴν στιγμὴν αὐτήν).

quotannis, (κυρ. ἀφαιρ. τοῦ quot anni=ὅσα ἔτη εἶναι), ἐπίρρ., κατ' ἔτος.

quotienscumque, ἐπίρρ., ὡσάκις καὶ ὅποσάκις καὶ ὅποτεδήποτε.

R

ratio, ōnis (λογαριασμός) 2). σχέδιον, ἰδός, μέσον Hn 10,3. 3) (λογικὸς καὶ φρόνιμος) ὑπολογισμός, μεμετρημένη καὶ λογικὴ χρῆσις τοῦ χρήματος A 14,3.

ratus, ἰδ. reor.

recēpi, ἰδ. recipio.

re-cīpio (re καὶ cāpio), cēpi,

ceptum, 3. (ἀναλαμβάνω). 2) me επανέρχομαι Hn 11,2. 3) ὑποχωρῶ Hn 11,4.

re-cūso (re καὶ causa = δὲν δέχομαι, ἀρνοῦμαι), 1. illud recusavit ne postularent ἤρνήθη (δὲν ἠθέλησε) νὰ ἀπαιτήσωσιν, ἀπέκρουσε τὴν ἀπαίτησίν των ἐκείνην ὅπως..., τὸ μόνον ὕπερ παρεκάλεσεν ἦτο νὰ μή... .

reddīdi, id. reddo.

red-do, dīdi, dītum, 3. ἀποδίδω Hn 7,2. 2) ἀποκαθιστῶ Hm 2,5. 3) καθιστῶ, ποιῶ Hn 2,1. A 19,4.

red-ēo, īi, ītum, īre, ἐπιστρέφω. 2) numquam in gratiam redeo οὐδέποτε εἰς καλὴν φιλικὴν συνεννόησιν (συμφιλίωσιν) επανέρχομαι, οὐδέποτε συμφιλιοῦμαι (τ. ἔ. οὐδέποτε ἤρισα).

redīi, id. redeo.

redītus, ūs, ἄ., (ἐπάνοδος). 2) πρόσσος, ἔσοδος, εισόδημα.

re-fēro, rettūli, relātum, referre. me ἀποσύρομαι, επαναπλέω.

re-fīcīo (re καὶ fīcīo), fēcī, fec-tum, 3. (πάλιν ποιῶ). 2) res reficiuntur τὰ πράγματα (αἱ συνθήκαι) βελτιοῦνται (καλυτερεύουν), ἡ κατάστασις τῶν πραγμάτων βελτιοῦται. 3) ἐπισκευάζω A 20,3.

regnum, i, οὐ., βασιλείον.

relictum, id. relinquo.

religiōse, ἐπίρρ., (μετὰ θρησκευτικῆς εὐλαβείας), μετὰ συνειδητῆς

περισκέψεως (σταθμῆσεως), relinquo, līqui, lic-tum, 3. καταλείπω scriptum (οὐδ. μτχ.) γραπτῶς καταλείπω, ἀναγράφω, ἱστορῶ (=memoriae prodo [id. prodo]). 2) arma καταθέτω τὰ ὅπλα.

relīqui, ōrum, ἄ., οἱ λοιποί, τὰ λείψανα Hn 6,4. relīqua τὰ λοιπὰ A 19,1. 3) nihil relīqui facio, id. facio.

relīquus, λοιπός, ὑπόλοιπος. 2) οὐσ. id. facio A 21,5.

remedīum, īi, οὐ., φάρμακον, (γιατρικό).

re-mīgro, 1. επανέρχομαι.

re-mitto, 3. (ἀποπέμπω). 2) ἀποδίδω, ἀπολύω.

remōtus, id. removeo.

re-mōvēo, mōvi, mōtum, 2. ἀπομακρύνω Hn 2,4. 2) ἀποκρούω, ἀποθῶ Hm 2,4. 3) ἐκποδὸν ποιῶμαι (παραμερίζω) Hn 10,3.

re-nōvo, 1. ἀνανεῶ.

re-nuntīo, 1. ἀναγγέλλω.

reōr, rātus sum, rēri, 2. ἀποθ. νομίζω. ratus (μτχ. πρkm. μετὰ σημασ. ἐνεστῶτος), νομίζων, ἐν ᾧ ἐνόμιζεν, ἐπὶ τῇ ιδέᾳ ὅτι.

repentē, ἐπίρρ., ἐξαίφνης, ἀπροσδοκῆτως.

repentīnus, αἰφνίδιος, ἀπροσδόκητος.

re-pērio, reppēri, repertum, 4. ἀνεύρισκω Hn 11,3. 2) εὕρισκω C 3,2. causam bellandi εὕρισκω

αίτιαν τοῦ πολεμεῖν (πολέμου).
 repo, psi, ptum, 3. (ἔρπω). 2)
 βαδίζω ἔρπων (ἀντίθετον eo).
 re-pōno, 3. καταθέτω (ὡς περίσ-
 σευμα).
 reppēri, ἰδ. reperio.
 re-prīmo, pressi, pressum, 3. ἐπέ-
 χω, (σταματῶ τι).
 requīro (re-quaero), quisīvi, qui-
 sītum, 3. ζητῶ πληροφορίας (πε-
 ρὶ τινος πράγματος).
 rēs, rēi, I. πράγμα. in omnibus re-
 bus ἐν πᾶσι τοῖς πράγμασιν, ἐν
 παντί. Συχνάκις πρὸς περιγραφὴν
 προηγουμένης ἐννοίας ἢ προτά-
 σεως C 2,3. Hn 1,3. 7,7. A 16,3.
 2) πράγματα, συνθήκαι, σχέσεις
 Hn 1,4. 3) αἰτία, ἀφορμὴ, μέσον
 C 2,2. 3,3. A 21,1. 4) ἐπιχείρησις
 (ἔργολαβία) A 6,5. 5) πληθ. res
 τὰ χρήματα, ἢ περιουσία Hn 10,1.
 res familiaris, ἰδ. familiaris. 6)
 τὰ ἄριστα (πράγματα) A 13,1. ἰδ.
 utor. 7) res domesticae οἰκιακαὶ
 ὑποθέσεις. 8) res mandata τὸ ζη-
 τηθέν, ὑπόθεσις δ' ἣν παρακαλεῖ-
 ται τις. II. πράξις, ἔργον Hn 11,6.
 C 3,4. A 18,2. 17,1. Κυρίως πολε-
 μικά ἔργα C 3,3 res gestae πρά-
 ξεις, συμβάντα, κατορθώματα, res
 maximae κυριαρχικὴ ἐξουσία, ὑ-
 ψίστη δύναμις. III. res Graecae,
 res Italicae ἑλληνικὴ, ῥωμαϊκὴ
 ἢ τῶν ἰταλικῶν πόλεων ἱστορία.
 res-publīca (γεν. δοτ. rei publi-
 cae, αἰτ. rem publicam, ἀφαιρ.

re publicā), τὸ κοινόν, ἢ πολι-
 τεία, τὸ κράτος C 2,2. 2,4. A
 3,2. 6,2. e re publica (συμφώ-
 νως) πρὸς τὸ συμφέρον (ἐν τῷ
 συμφέροντι) τῆς πολιτείας A 6,2-
 2) ἢ πολιτικὴ, ὁ πολιτικὸς βίος A
 6,1. ἰδ. versor.
 res-scisco, scīvi ἢ scīi, scītum, 3.
 πληροφοροῦμαι, μανθάνω.
 re-servo, 1. me (διατηρῶ, διαφυ-
 λάττω) ἔμαυτὸν (ἐν ζωῇ).
 re-sisto, stīti, (stītum), 3. ἀθί-
 σταμαι Hn 3,1. 5,4. 2) ne (μεθ'
 ὑποτακτ.) ἀντιτείνω νὰ μῆ...
 re-spondēo, spondi, sponsum, 2.
 ἀνταποκρίνομαι. mihi responde-
 tur eis ἐμὲ ἀπόκρισις δίδεται (ἀ-
 ποκρίνονται), λαμβάνω τὴν ἀπάν-
 τησιν.
 responsum, i, οὐ., ἀπόκρισις, ἀ-
 πάντησις.
 restīti, ἰδ. resisto.
 re-stītuo (re-stātuo), tūi, tūtum,
 3. (πάλιν ἀνορθῶ). 2) ἀνακτῶμαι
 (κερδίζω ἐκ νέου).
 re-tīnēo, tinūi, tentum, 2. (οὐκ
 εἶω ἀπελθεῖν). 2) παρατείνω. sen-
 sit... neque sibi diutius vi-
 tam esse retinendam ἐνόησεν
 (ἀντελήφθη)... ὅτι δὲν ἔπρεπε (δὲν
 ὄφειλεν) ἐπὶ μακρότερον χρόνον
 τὸν βίον ἑαυτῷ νὰ παρατείνῃ.
 3) (γνωρίζω νὰ) διατηρῶ A 20,5.
 rettūli, ἰδ. refero.
 revertor, reversus sum καὶ (re-
 verti), reverti, 3. ἀποθ. ἐπι-

στρέφω.
 revōco, 1. ἀνακαλῶ. patriam defensum (ἀ΄ ὕπιον) revocatus τὴν πατρίδα ἵνα ὑπερασπίσῃ ἀνακληθεῖς.
 rex, regis, ἄ., βασιλεύς. 2) reges (βασιλεῖς) (ὑπατον ἀξίωμα τῶν δύο ἐν Καρχηδόνι ἀνωτάτων ἀρχόντων), σωφέται (καρχηδονιστὶ schofet).
 rīsus, ūs, ἄ., γέλως, καγχασμός.
 robustus (δρῦινος). 2) opibus (ἀφαιρ.) minus esse robustum (ἔβλεπεν ὅτι ἦτο) ὅχι τόσον ἰσχυρὸς κατὰ τὰς δυνάμεις (ἔβλεπεν ὅτι δὲν εἶχεν ἀρκούσας δυνάμεις).
 rogātū, (ἀφ. τοῦ rogātus αἰτήσις) μετὰ γεν. = τῆ παρακλήσει (τινὸς)
 rogo, 1. (ἔρωτῶ). 2) παρακαλῶ, παρακλητικῶς ζητῶ (πρβλ. τὸ τοῦ Εὐαγγελίου «ἔρωτῶ» = παρακαλῶ) Hn 7,3. παθ. quidquid rogabatur ὅ,τι παρεκάλει τις αὐτὸν A 15,1.
 ruber, bra, brum, ἐρυθρός.
 rusticus, ἀγροτικός.

S

sacrificō, 1. θύω, θυσιάζω.
 saepē, ἐπίρρ., πολλάκις.
 sāl, sālis, ἄ., (ἄλας). 1) καλαισθησία (γ ο ὕ σ τ ο), κομψότης.
 saltus, ūs, ἄ., ἕρος δασῶδες, δρυμός Hn 3,3. 3,4. Πληθ. ὑψώματα σχηματίζοντα στενόν, κλεισώρεια, στενὸν πέρασμα), πέρασμα,

στεναὶ διαβάσεις Hn 4,3.
 salus, ūtis, σωτηρία, 2) ἀνάρρωσις (ἐξ ἀσθενείας) A A 21,6.
 salutāris, e, σωτήριος.
 sancīo, nxi, netum, 4. (κυρῶ π.χ. νόμον). 2) necessitudinem (καθιερω) συνδέω, συνάπτω (ἐτι στενώτερον) τοὺς δεσμοὺς τῆς συγγενείας.
 sanctus, ierōs, ὑπερθ. sanctissimus λίαν ἱερός θεωρούμενος.
 sano, 1. θεραπεύω.
 sapientīa, ae, φρόνησις, σύνεσις.
 sarmentum, i, οὐ., (κλών, βλαστός), πληθ. φρυγάνων, δέσμη, φρύγανα.
 satis, ἐπίρρ., ὡς ἐπίθ. ἢ οὐσ. 1) ἐξαρκῶν, ἱκανός. hoc unum satis erit dictum (hoc unum dictum erit satis) τοῦτο μόνον λεχθὲν θὰ εἶναι ἱκανόν. 2) ἄλις, ἀρκετόν, satis habeo μετ' ἐνεστώτος ἀπρμφ. = ἀρκοῦμαι (εἶμαι εὐχαριστημένος) νά...
 satis-fācīo, 3. (ἱκανὸν ποιῶ τινα). 2) μετ' αἰτιατ. καὶ ἀπρμφ. = πείθω τινά ὅτι..., δίδω ἐπαρκῆ ἐξήγησιν ὅτι...
 sāucīus, τετραωμένος, τραυματισθείς.
 scapha, ae, σκάφη, μικρὰ λέμβος.
 scilicet, ἐπίρρ. (ἐκ τοῦ sci[re]licet εἰδέναι ἐξεστι), δηλονότι, δηλαδῆ.
 scīo, scīvi καὶ scīi, scītum, 4. γινώσκω, γνωρίζω.
 scribo, psi, ptum, 3. γράφω. ali-quid de pace scriptum est περι

- τῆς εἰρήνης ἐγγράφη τι (τὸ περιεχόμενον τοῦ ἐγγράφου ἀφεώρα εἰς τὴν σύναψιν τῆς εἰρήνης). scribo alicui ἢ ad aliquem γράφω τινί, ἢ πρὸς τινα.
- scriptum, ἰδ. scribo καὶ relinquo.
- sē ἢ sēsē, ἑαυτόν, ἑαυτήν, ἑαυτοῦς, ἑαυτὰς κ.λ.π.
- secum = cum se, μεθ' ἑαυτοῦ, μεθ' ἑαυτῶν κλπ.
- secundus (ἐκ τοῦ sequor ἔπομαι), δεύτερος. 2) εὐνοῦς. secunda fortūnā ἀγαθῇ τύχῃ, ὑπὸ εὐτυχεῖς συνθήκας, εὐτυχῶς.
- secūtus, ἰδ. sequor.
- sed, σύνδ., ἀλλά.
- se-dēcim, δέκα καὶ ἕξ, δέκα ἕξ.
- se—grēgo, 1. (ἀπαγελάζω). 2) ἀποκλείω.
- se-iungo (πρόφ. sejungo), nxi, nctum, 3. διαχωρίζω, ὀρίζω.
- semel, ἐπίρρ., ἀριθμ., ἅπαξ (μὴ ἀφορά).
- semper, ἐπίρρ., αἰεὶ, πάντοτε.
- senātus, ūs, ἄ., σύγκλητος. 2) ἡ ἐν τῇ συγκλήτῳ ἀκρόασις Hn 7,6. senatus populusque Romanus ἡ ῥωμαϊκὴ κυβέρνησις, τὸ ῥωμαϊκὸν κράτος (ἡ βουλευτικὴ καὶ νομοθετικὴ ἐξουσία τῆς Πρώτης
- senectus, ūtis, γῆρας. extrema ἢ summa senectus βαθύτατον γῆρας.
- senex, senis (ἐκ τοῦ sen[ic]is), γέρον, πρεσβύτης, ἐν βαθεῖ γήρατι
- C 3,3. A 16,1. 2) συγκρ. senior γέρον πωρ C 3,2.
- sēni, δοτ. ἐνικοῦ τοῦ senex A 16,1. sēni, sēnae, sēna, ἀνά ἕξ, ἕξ A 2,6. sensi, ἰδ. sentio.
- sententiā, ae, γνώμη. 2) ex sententiā κατὰ γνώμην (κατ' εὐχὴν, ἐπιτυχῶς).
- sentīo, sensi, sensum, 4. αἰσθάνομαι A 21,4. 2) ἀντιλαμβάνομαι, ἐννοῶ Hn 2,2.
- separātim, ἐπίρρ., ἰδίᾳ (χωριστά).
- sepēlīo, pelīvi, pultum, 4. θάπτω, ἐνταφιάζω.
- septem, ἑπτὰ.
- septuagesīmus, ἑβδομηκοστός.
- septuaginta, ἑβδομήκοντα A 21,1.
- sepultus, ἰδ. sepelio.
- sēque (se καὶ -que = et se) Hn 11,7.
- sēquor, secūtus sum, sēqui, 3. ἀποθ. ἀκολουθῶ. castra alicuius ἀκολουθῶ τὸ στρατόπεδόν τινος, συνεκστρατεύω μετὰ τινος. aliquem in provinciam (ὡς βοηθός) συνοδεύω τινὰ μέλλοντα νὰ ἀναλάβῃ τὴν διοίκησιν ῥωμαϊκῆς ἐπαρχίας.
- sermo, ōnis, ἄ., (ὁμιλία, λόγος). 2) γλῶσσα. Graeco sermone ἐλληνικῶ λόγῳ, ἑλληνιστί.
- serpens, ntis (ἐνν. bestia), ὄφις, (γεν. πληθ. serpentīum).
- servīo, īvi, ītum, 4. (εἶμαι ἢ ὑπηρετῶ ὡς δοῦλος). 2) paci ὑπηρετῶ τῇ εἰρήνῃ, (στρέφω πᾶσαν

τὴν προσοχὴν μου εἰς... ἐργάζομαι ὑπὲρ τῆς εἰρήνης, τίθεμαι ὄλος εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς εἰρήνης). 3) ἐπιμελοῦμαι, φροντίζω, προνοῶ ὑπέρ... A 6,5.

serviundum, ἀντὶ serviendum, ἰδ. servio.

servulus, ἰ, ἄ., (τὸ ὑποκοριστικὸν περιφρονητικῶς), δοῦλος.

sestertius, ἴι, ἄ., (ἐκ τοῦ semis [= semi-as ἡμισσάριον] καὶ tertius ἐνν. n u m m u s τρίτον ἡμισσάριον, δύο καὶ τὸ τρίτον ἡμισυ=τρίτον ἡμισσάριον, πέντε ἡμισσάρια, τ.ἔ. τρία ἡμίσεος δέοντα=2 1)2 ἄσσάρια). Σηστέριος, ῥωμαϊκὸν ἀργυροῦν νόμισμα ἔχον βραδύτερον 4 ἄσσαρίων ἀξίαν περίπου 0,25 τῆς προπολεμικῆς δραχμῆς. 2) sestertium, ἴι, οὐ, (κυρίως γεν. πληθ. τοῦ sestertius ἀντὶ centēna milia sestertium (=sestertiorum) μετὰ ἀριθμ., πολλαπλασιαστικοῦ ἐπιρρήματος = 100.000 σηστέριοι, περίπου 25.000 δρχ.). Κατὰ ταῦτα in sestertio centiens=(ἀφοῦ sestertium =10.000.000 σηστέριοι) 2.500.000 περίπου δρχ. In sestertio vicens=περίπου 500.000 δρχ. Ἰδὲ in.

setius (καὶ secius συγκρ. τοῦ secus = ἄλλως ἢ ὅσον πρέπει), ἐπίρρ., ἤττον. neque eo setius οὐδὲν ἤττον ὅμως.

sveērē, ἐπίρρ., αὐστηρῶς.

severitas, ātis, αὐστηρότης, σοβαρότης.

sex, ἕξ.

sexaginta, ἑξήκοντα.

si, σύνδ., εἰ, ἐάν. ἄν.

sīc, ἐπίρρ., οὕτως, οὕτως ἐχόντων τῶν πραγμάτων, ὧδε. 2) οὕτω, τόσον A 1,4. 3) τόσον μόνον, ἐπὶ τῷ ὄρω... A 6,4.

significo, 1. δηλῶ.

signum, ἰ, οὐ., σημεῖον, τεκμήριον, ἀπόδειξις. 2) signum pugnae τὸ σημεῖον (τῆς ἐνάρξεως) τῆς μάχης. silva, ae, (ὕλη, δάσος). 2) κῆπος σύνδενδρος, (πάρκιο).

similitudo, dīnis, ὁμοιότης.

simul, ἐπίρρ., ὁμοῦ Hn 6,4. 2) συγχρόνως Hn 2,4. 7,2. 9,5. 13,3.

simulo, 1. (ἀπεικάζω). 2) προσποιοῦμαι, [καμώνομαι].

simultas, ātis, (ἄμιλλα). 2) ἔλλειψις ὁμοιότητος, διχόνοια, διαφωνία, παρεξήγησις,

sine, πρόθ. μετ' ἀφαιρ. ἄνευ.

singulāris, e, (μόνος). 2) ἐξαίρετος, διαφέρων πάντων.

singūli, ae, a, ἕκαστος, in singulos menses καθ' ἕκαστον μῆνα, μηνιαίως. singulis (δοτ.) ἐκάστω, κατὰ κεφαλὴν.

socer, eri, ἄ., πενθερός.

societas, ātis, (κοινωνία). 2) συμμαχία.

solēo, solitus sum, 2. (ῥῆμα ἡμι-αποθετικόν), εἴωθα, συνηθίζω.

solitus, ἰδ. soleo.

soll-ers, rtis, (sollus [= totus])

- καὶ ars), ἔμπειρος, ἐπιδέξιος.
 solum, ἐπίρρ., μόνον.
 solvo, lvi, lūtum, 3. λύω. naves
 τὰς ναῦς, (τὰ πρυμνήσια τῶν
 νεῶν), ἀπαίρω. 2) epistulam λύω
 (ἀνοίγω) τὴν ἐπιστολήν.
 soror, ōris, ἀδελφή.
 sors, sortis, κλήρος C 2,1. non
 pro sortis necessitudine οὐχὶ
 συμφώνως πρὸς τὸν στενὸν δε-
 σμὸν (τὴν ὑπηρεσιακὴν σχέσιν),
 τὸν ὁποῖον ὁ κλήρος εἶχεν ὀρίσει
 (μεταξὺ τῶν).
 sortē, ἀφαιρ. τοῦ sors.
 specīmen, mīnis, οὐ., (δεῦγμα).
 2) ἀπόδειξις, τεκμήριον.
 sperārat = speravērat, ἰδ. spero.
 spēro, 1. (ἐκ τοῦ spes,), ἐλπίζω.
 spēs, spēi, ἐλπίς. 2) ἰδιοτελεῖς
 σκοποὶ A 6,5.
 splendīdē, ἐπίρρ., λαμπρῶς.
 splendīdus, λαμπρὸς, ἀξιοπρεπῶς
 ζῶν, ἀξιοπρεπῆ παράστασιν ἔχων.
 sponsālīa, īum, οὐ., πληθ. μνηστεία,
 ὑπόσχεςις γάμου, ἀρραβῶνες.
 statim, ἐπίρρ., εὐθύς.
 statūa, ae, ἀνδριάς.
 statūo, ūi, ūtum, 3. (ἵστημι). 2)
 ἀποφασίζω.
 stipendīum, īi, οὐ., (φόρος) ἐκ τοῦ
 stips [τὸ εἰσφερόμενον κέρμα, ἔ-
 ρανος] καὶ pendo] = τίνω, πληρῶ-
 νω]. 3) (ἡμερήσιος) στρατ. μισθός.
 stirps, pis, (στελέχος). 2) ἡ πρώ-
 τη γενεαλογικὴ καταγωγή, γέ-
 νος, γενεά.
 sto, stēti, stātum, 1. ἕστηκα. pa-
 ri fastigio (ἀφαιρ.) ἵσταμαι ἐπὶ
 τοῦ αὐτοῦ (ἐπὶ τοῦ ὁμοίου) κοινω-
 νικοῦ ἐπιπέδου (βαθμοῦ). 2) mihi
 stat + ἀπρμφ. = ἔχω στερεὰν ἀπό-
 φασιν νά... (εἶμαι ἀποφασισμένος).
 studēo, dūi, —, 2. (σπουδάζω). 2)
 προθυμοποιῶμαι, ἐπιθυμῶ, προσ-
 παθῶ (κοιτάζω νά...).
 studiōsus, (ἐπιμελής). 2) studio-
 sus litterārum σπουδάζων περὶ
 τὰ γράμματα, φίλος τῶν γραμμά-
 των, φίλος τῶν ἐπιστημῶν.
 studiūm, īi, οὐ., σπουδῆ, ζῆλος A
 1,4. 2) studia principum αἱ τά-
 σεῖς (αἱ προσπάθειαι, κομματικοὶ
 ἀνταγωνισμοί), τὰ πολιτικὰ πάθη
 τῶν μεγάλων ἀνδρῶν A 16,4. 3)
 (πληθ.) ἡ μετὰ μεγάλης θελήσεως
 διαρκῆς πρὸς τι ἑνασχόλησις τοῦ
 νοῦ. studia litterārum ἡ περὶ
 τὰ γράμματα (τὰς ἐπιστήμας)
 σπουδῆ. 4) αἱ σπουδαί, αἱ κλίσεις
 (ἀτόμου τινός) A 2,2.
 stultē, ἐπίρρ., μωρῶς, ἀνοήτως.
 suavitās, ātis (ἡδύτης). 2) sua-
 vitas oris atque vocis χάρις
 γλώσσης καὶ φωνῆς (μεστὸν χά-
 ριτος λεκτικὸν καὶ τόνος φωνῆς
 εὐχάριστος) πρβλ. τὸ γαλλ. dic-
 tion.
 sub, πρόθ. μετ' ἀφαιρ., ὑπὸ + αἰτ.
 subēgi, ἰδ. subigo.
 sub-īgo (sub καὶ īgo), ēgi, ac-
 tum, 3. ὑποτάσσω.
 subītō, ἐπίρρ., αἴφνης, ἀπροσδοκῆτως

sub-lēvo, 1. (ἀνακουφίζω). 2) καθιστῶ δυνατόν, διευκολύνω.

sub-scribo, 3. (ὑπογράφω). 2) συνυπογράφω ὡς συγκατήγορος τὴν καταγγελίαν τοῦ κυρίου κατηγοροῦ, « κλητῆρ ἐπιγράφομαι ».

sub-texo, xūi, xtum, 3. (συνυφαίνω). 2) παρενείρω, παρεμβάλλω.

sub-urbānus, προάστειος, πλησίον τῆς πόλεως (Ρώμης) κείμενος.

suc-cēdo (sub καὶ cedo), 3. (ὑπέρχομαι) 2) alicui διαδέχομαί (τινα) ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ.

suc-cumbo, cubūi, cubitum, 3. (κατακλίνομαι). 2) ὑπέκω, ἐνδίδω, ὑποκύπτω, succumbente patriā = si succumbēret patria ἐὰν ἡ πατρις ἤθελεν ἐνδώσει (ἤθελεν ὑποκύψει).

suffectus (μτχ. τοῦ sufficior), ἐπι κατασταθεὶς, ἐπικατάστατος στρατηγός, ὁ εἰς ἀντικατάστασιν ἄλλου (ἀποθανόντος) ἐκλεγείς.

sui, sibi, se ἢ sese, ἑαυτοῦ, ἑαυτῆς, ἑαυτῶν κλπ.

sum, fui, esse, εἶμαι. sum alicui aptissimus προσαρμόζομαί τινι, (προσκολλῶμαί τινι). sum alicui iucundissimus (εἶμαί τινι εὐχρηστότατος), εἰς ἄκρον (καθ' ὑπερβολὴν) ὑπό τινος ἀγαπῶμαι. sum in pari periculo (εἶμαι ἐν μέσῳ [ἐν καταστάσει] ὁμοίου κινδύνου), ὁμοίως κινδυνεύω. numerus erat

viginti milium ὁ ἀριθμὸς ἦτο εἴκοσι χιλιάδων, (ἀνῆρχετο, συνεποσοῦτο εἰς...), sum adversus aliquem εἶμαι ἐς ἀντίον (ἢ ἀντίπαλός) τινος. sum in amicitia cum aliquo εἶμαι ἐν φιλίᾳ (φιλικῶς διαβιῶ) πρὸς τινα. sum eadem mente εἶμαι (ἐμφοροῦμαι) τῶν αὐτῶν διαθέσεων, ἔχω τὰς αὐτὰς διαθέσεις. sunt in suā potestate εἶναι ἐν τῇ ἑαυτῶν ἐξουσίᾳ (εἶναι αὐτεξούσιοι). sum optimarum partium εἶμαι τοῦ ἀριστοκρατικοῦ κόμματος. continentis est εἶναι (ἴδιον) οἰκονόμου. est signum continentiae εἶναι σημεῖον οἰκονομίας (προδίδει οἰκονομίαν). est signum diligentiae εἶναι σημεῖον ἐπιμελελημένης φιλοπονίας. aliquid est indicio (δοτ.) εἶναί τι τεκμήριον (χρησιμεύει πρὸς ἀπόδειξιν). reliquum est ut... ὑπόλοιπον εἶναι (ὑπολείπεται) νά... .

summa -ae, (τὸ ὅλον). 2. summa imperii ἀρχιστρατηγία Hn 3,1. 3) κοσμοκρατορία, ἡγεμονία Hn 8,3.

summus καὶ supremus (ὑπερθ.), ἀνώτατος, ὑπάτος. summas (amphoras) opērit καλύπτει τὴν ἐπιφάνειαν (τὸ ἄνω μέρος) τῶν ἀμφορέων.

sūmo, mpsi, mptum, 3. λαμβάνω. sumpsī, id. sumo.

sumptuosus, δαπανηρός, φιλοδάπανος, πολυέξοδος, σπάταλος A 13, 5. πολυδάπανος, πολυτελής A 14,3.

sumptus, ūs, ἄ., δαπάνη, ἔξοδα. 2) δαπάνη εἰς (πολυτελεῖς κατασκευάς) A 13,2.

supellex, supellectilis, οἰκοσκευὴ (ἐπιπλα κλπ.).

superārat = superavērat.

superārim = superavērim.

superesse, ἰδ. supersum.

superior, ἄ. καὶ θ., ἴσος οὐ. (γεν. iōris συγκρ. τοῦ supērus) πρότερος, παρελθὼν C 1,4. Hn 4,4. 2) ἰσχυρότερος, κραταιότερος Hn 8,4. 3) ὑπέρτερος, νικητῆς Hm 1,2. Hn 1,2.

supēro, 1. (εἶμαι ὑπεράνω). 2) ὑπερτερῶ, ὑπερβάλλω Hn 1,1. 3) νικῶ, καταβάλλω, classe «ναυσικρατῶ», ναυμαχία νικῶ Hn 11,7. 4) superior ὑπερτεροῦμαι, εἶμαι (ἀριθμητικῶς) ἀσθενέστερος.

superstes, stītis, ἐπιζῶν. sum superstes alicui ἐπιβιῶ, ἐπιζῶ τινι, ζῶ μετὰ τὸν θάνατόν τινος.

super-sum, περισσεύω, ὑπολείπομαι. 2) temporibus (δοτ.) ἐπιβιῶ, ζῶ μετὰ τὴν πάροδον τῆς κρίσεως (τῆς νόσου).

suprā (ἐκ τοῦ superā parte), ἐπίρρ., ἀνωτέρω.

suprēmus = summus.

sus-cīpīo (sub[su(b)s] καὶ cāpio), cēpi, ceptum, 3. (ὑποστηρίζω). 2) negotium ἀναλαμβάνω, ἀναδέχομαι ἔργον. inimicitias ἐπισύρω ἔχθρας. bellum ἐπιχειρῶ

(ἀποδύομαι εἰς) πόλεμον.

suspiciō, ōnis, ὑποψία.

sus-tīneo (sub] = su(b)s] καὶ tenēo), tinūi, tentum, 2. (βαστάζω). 2) vim hostium ὑπομένω (ἀποκρούω) τὴν ὄρμην τῶν πολεμίων.

sustūli, ἰδ. tollo.

suus, ἑαυτοῦ. 2) suae res ἡ ἰδία αὐτοῦ περιουσία. suo nomine accusare ἰδίῳ αὐτοῦ ὀνόματι κατηγορεῖν (εἶμαι ὁ μόνος, ὁ κύριος κατήγορος εἰς ποινικὴν δίκην). 3) οὐσ., sui, ōrum ἄ., οἱ οἰκεῖοι, οἱ συγγενεῖς A 17,2. 20,1.

T

tabellarīus, īi, ἄ., κήρυξ γραμματοφόρος, ὁ κομιστής.

taciturnus, σιωπηρὸς, σιωπηλός.

talis, e, τοιοῦτος. 2) οὕτω μέγας A 5,4.

tam, ἐπίρρ., οὕτω, τόσον πολύ.

tam... quam τόσον... ὅσον.

tamen, ὅμως.

tamquam, ἐπίρρ., (ὥσπερ, ὥσει). 2) ἀντὶ τοῦ tamquam si Hn 2,2. (μὲ ὑποτακτ.).

tanto (ἀφαιρ. τοῦ tantus μετὰ τοῦ antecēdo), τοσοῦτω, τοσοῦτον.

tantum, ἐπίρρ., (τόσον πολύ). 2) τόσον μόνον, ἀπλῶς Hn 10,5.

tantus, τοσοῦτος Hn 13,2. C 3,2. A 15,2. 18,6. 2) τόσος, οὕτω πολὺς, οὕτω μέγας A 14,2. hic tantus vir οὗτος ὁ μέγας ἀνὴρ.

tectum, i, ού., (στέγη). 2) οἶκος, οἴκημα.

temerē, ἐπίρρ., (τυχόντως, ἀλογίστως), nullus dies... temere οὐδεμία σχεδὸν ἡμέρα εὐκόλως... A 20,2. (ιδ. intercedo).

templum, i, ού., ναός.

temporibus, ιδ. tempus.

tempus, ὄρις, ού., χρόνος. tempore reliquo ἐν τῷ μέλλοντι χρόνῳ. suo tempore ἐν τῷ οικείῳ χρόνῳ, ἐν χρονολογικῇ τάξει A 28,2. 2) εὐκαιρία Hn 2,3. 3) πληθ. οἱ χαλεποὶ καιροί, ἡ κρίσις τῆς ἀσθενείας A 22,2.

tenē, nūi, ntum, 2. (κρατῶ). 2) aram ἐπιθέτω τὰς χεῖρας ἐπὶ τοῦ βωμοῦ (ὡς οἱ χριστιανοὶ ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου). 3) κατέχω Hn 1,5. 4) principatum eloquentiae κρατῶ τὰ πρωτεῖα (τὰ σκῆπτρα) τῆς εὐγλωττίας, εἶμαι ὁ πρῶτος ῥήτωρ. me uno loco διαμένω ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ. 5) ἐμμένω, πραγματοποιῶ, ἐκτελῶ A 1,2. tenesmos (ἀντὶ tenesmus), i ἄ., κωλικὴ νόσος μετὰ τάσεως πρὸς ἀφόδευσιν, «τεινεσμός».

tento, 1. (ψηλαφῶ). 2) δοκιμάζω, ἀποπειρῶμαι A 1,2. 3) κλητεύω, ἐνάγω C 2,4.

terni, ae, a, ἀνά τρεῖς, τρεῖς. ter-na milia ἐνν. (sestertium) = 3.000 σηστέρτιοι.

terra, ae, γῆ, ἡπειρος, ξηρά.

terror, ὄρις, ἄ., τρόμος.

tertiō, ἐπίρρ. τὸ τρίτον (τρίτην φοράν).

tertius, τρίτος

testamentum, i, ού., διαθήκη.

testimonium, ἴι, ού., τεκμήριον, ἀπόδειξις.

testis, is, ἄ., μάρτυς.

timor, ὄρις, ἄ., φόβος.

tollo, sustūli, sublātum, 3. (αἴρω). 2) ἀπάγω, ἀποκομίζω Hn 9,4. 3) ἀφαιρῶ ἐκ τοῦ μέσου, ἀναιρῶ, ἐξολοθρεύω Hn 5,3.

totus (γεν. totius, δοτ. totī), ὅλος, ὁλόκληρος, πᾶς. totā Africā ἀνά τὴν Ἀφρικὴν ὅλην.

trādo (trans-do), dīdi, dītum, 3. παραδίδω. non suae esse virtutis arma adversariis tradere (εἶπεν ὅτι) δὲν εἶναι ἴδιον τῆς ἑαυτοῦ ἀρετῆς (τῆς ἑαυτοῦ ἀξιοπρεπειας) τοῖς πλεμίοις τὰ ὅπλα νὰ παραδώσῃ. 2) (ἐπὶ διδασκάλου) διδάσκω, παραδίδω (προφορικῶς) A 1,3.

trādūco (trans-duco), 3. διαβιβάζω traduxi, ιδ. traduco.

traicēi, ιδ. traicio.

trā-icēio (πρόφερε trajicēio), icēi, iectum, 3. διαβιβάζω.

tranquillitas, ātis, ψυχικὴ γαλήνη, ψυχικὴ ἡρεμία.

tranquillo, 1. καθησυχάζω, γαληνῶ. tranquillatis rebus ἀφοῦ τὰ πράγματα (τὰ πολιτικὰ μίσση) καθησύχασαν (ἡρέμησαν, κατηνύσθησαν), ἀφοῦ ἐγίνεν ἡσυχία.

trans-ĕo, ĭre, διαβαίνω, διαπερῶ.
transĭi, ἰδ. transeo.

transĭtus, ūs, ἄ., δίοδος.

trecenti, ae, a, τριακόσιοι.

tribūnus, i, ἄ., (φύλαρχος). tri-
bunus militum χιλιάρχος. Ἐκά-
στη λεγεῶν εἶχεν 6 ἕκ περιτρο-
πῆς διοικοῦντας χιλιάρχους. tri-
bunus plebĕi (γεν. τοῦ plebes)
δήμαρχος.

tribūo, būi, būtum, 3. (νέμω). 2)

litteris (δοτ.) nonnihl temporis
ἀφιερῶ χάριν τῶν γραμματέων χρό-
νον τινά (μέρος τι τοῦ χρόνου).

3) παρέχω, χορηγῶ A 19,3. 4)
cum tribūi (ἀπαρμφ. τοῦ tri-
buor) vidĕrent ἐπειδὴ ἔβλεπον
ὅτι ἀπεδίδετο, (ὅτι ἔπρεπε νὰ ἀ-
ποδοθῆ), ὅτι ὠφείλετο, ὅτι προ-
ήρχετο ἕκ... A 6,5.

tridūum, i, οὐ., τριήμερον.

triennĭum, ĭi, οὐ., τριετία.

triginta, τριάκοντα.

tritĭcum, i, οὐ., σῖτος.

triumphus, i, ἄ., θρίαμβος. Ὁ θρί-
αμβος ἦτο ἡ μεγίστη τῶν ἀμοιβῶν
τῆς στρατιωτικῆς ἀξίας. Ἐψηφί-
ζετο ὑπὸ τῆς Συγκλήτου τῶ ἐπι-
στρέφοντι νικητῆ καὶ τροπαιούχῳ
στρατηγῶ, ὅστις ἐπὶ κεφαλῆς τῶν
λεγεῶνων εἰσήρχετο ἐν πομπῇ εἰς
τὴν Ῥώμην καὶ ἀνήρχετο εἰς τὸν
ναὸν τοῦ Καπιτωλίου Διός.

tuĕor, tuĭtus ἢ tūtus sum, 2.
ἀποθ. (προβλέπω). 2) φυλάττω.
valetudinem φυλάττω τὴν υἰείαν

μου (προσπαθῶ νὰ ἀναρρώσω).

tuli, ἰδ. fero.

tum, ἐπίρρ., τότε tum quoque καὶ
τότε (ἀκόμη).

tumultus, ūs, ἄ., (ταραχῆ). 2) (αἰ-
φνιδία) στάσις, (ἐπανάστασις).

U

ubi, ἐπίρρ., ὅπου, ἔνθα Hm 1,2.

Hn 12,3. 2) ubi, σύνδ. χρον.,
ὡς, εὐθὺς ὡς Hn 8,2. 11,2.

ullus, (γεν. ullĭus, δοτ. ullĭ), (προ-
ηγουμένης ἀρνήσεως) τίς, οὐδεὶς.

ultĭmus (ὑπερθ. τοῦ ἀχρήστου
ulter, ultra, ultrum), ἔσχατος
A 20,4. 2) ἀρχαιότατος, ὁ πλέον
ἀπομεμακρυσμένος A 1,1.

umquam, (προηγουμένης ἀρνήσεως)
ποτέ, οὐδέποτε.

undĕ, ἐπίρρ., ὅθεν, ὀπόθεν.

undĭque, ἐπίρρ., πανταχόθεν.

universus (ἕκ τοῦ unus+μτχ.
versus), ὁμοῦ, πᾶς. 2) πληθ-
πάντες, σύμπαντες.

unus (γεν. unĭus, δοτ. unĭ), εἷς
Hn 12,1. 2) εἷς, ὁ μόνος Hn 1,2

(ἀντίθετον multi), 3,4. 3) ὁ εἷς,
ὁ μὲν Hn 3,3. 4) εἷς καὶ ὁ αὐτὸς
Hn 12,3. 5) ὑπὲρ πάντα ἄλλον.

urbānus, ἀστικός (τῆς Ῥώμης).

urbs, urbis, πόλις. 2) = Ῥώμη Hn

5,1. C 2,2. A 20,1. (πρβλ. ἄστν

= Ἀθῆναι. Πόλις = Κων)νούπο-

λις. Πόντος = Εὐξείνιος πόντος).

usque, ἐπίρρ., (διηγεκῶς). 2) μετ'

ἄλλης προθ. (τοπικῶς) usque a rubro mari ἀπὸ τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης. 3) χρον. usque ad μέχρι Hn 2,5. 7,1. C 2,4. 3,4. A 16,3. usūra, ae, (χρῆσις). 2) (ὠφέλεια ἀπὸ δεδανεισμένου κεφαλαίου) τόκος. usūs, ūs, ἄ., χρῆσις, χρησιμοποίησις (τοῦ χρήματος) A 14,3. 2) usus benivolentiaque (ιδ. benevolentia) A 20,5. 3) ūsū (ἀφαιρ.) vēnit διὰ τῆς χρήσεως (διὰ τῆς συνήθους τῶν πραγμάτων φορᾶς) πράγματι συμβαίνει, ἢ (ἐὰν τὸ usū ληφθῆ ὡς δοτ. πτώσεως = usui) ἔρχεται εἰς χρῆσιν, πράγματι συμβαίνει, ἐπακολουθεῖ = fieri solet (εἴωθε γίνεσθαι, λαμβάνει χώραν) Hn 12,3. quae nunc usū veniunt (ὅσα νῦν συμβαίνουσι) τὰ σημερινὰ γεγονότα A 16,4. usus (sum), ιδ. utor.

ūt, I. ἐπίρρ., ὡς, ὥσπερ. 1) ἐν παρενεθικαῖς προτάσεσι πρὸς σαφεστέραν ἀνάπτυξιν C 1,1: ut tum erant tempora καθὼς τότε ἦσαν οἱ χρόνοι, ὅσον διὰ τὴν ἐποχὴν του (διότι ἐπὶ Νέπωτος τὸ χρῆμα δὲν ἦτο ἀφθονον), παραδείγματος χάριν A 18,3. 21,5. 22,4. 2) ut—sic καθὼς—ὁμοίως Hn 7,4. 3) ἐπὶ χρόνου: ὡς, εὐθύς ὡς (συνήθ. μετὰ πρκμ. ὀριστ.) Hm 2,1. Hn 7,4. C 1,2. A 21,5.—II. σύνδ. μεθ' ὑποτακτ. 1) πρὸς δῆλωσιν ἐνεργείας, ἀκολουθίας κλπ. ἢ προηγ. δεικτικῶν = ὥστε (νά)...

Hm 1,4. 1,5. 2,1. Hn 2,2.4.3. 10,5. 12,1. A 1,3. 2,6. 15,1. 18,1. 2. 20,3. 21,1. 21,2.21,3. 5. 2) πρὸς δῆλωσιν σκοποῦ = ἵνα Hn 2,1.

ūter, utra, utrum, πότερος (γεν. utrius).

uterque, utrāque, utrumque (έν. γεν. utriusque, δοτ. utriūque) ἐκάτερος, ἀμφοτέροι. Καθ' ἐνικὸν ἀριθμὸν: Hn 4,4. A 14,2. 20,5. 2) οὐδ. έν. ὡς οὐσιαστικόν quod utrumque ὅπερ ἐκάτερον (τούτων δὲ τῶν δύο ἕκαστον). Πληθ. utriūque (ὅταν ἐκατέρωθεν εὐρίσκονται οἱ ἀντίπαλοι) Hn 11,1. (ἀλλὰ καὶ ἐπὶ δύο μόνον) Hn 4,2.

ūti, ἀπρμφ. τοῦ utor.

utilitas, ātis, χρησιμότης, ὠφέλεια. ūtor, ūsus sum, ūti, 2. ἀποθ. χρῶμαι. aliquo doctōre χρῶμαι τινι διδασκάλῳ, ἔχω τινὰ (ὡς) διδάσκαλον. beneficio (ἀφαιρ.) δέχομαι (λαμβάνω) τὴν τιμὴν. omnibus optimis rebus (ἀφαιρ.) ἀπολαύω τῶν εὐγενεστάτων ἀπολαύσεων τοῦ βίου. prosperitate valetudinis ἀπολαύω ἄκρας (ἐξαιρέτου) ὑγείας. patre usus est diligenti πατέρα ἔσχεν οἰκονόμον. 2) τηρῶ A 14,2.

utpōte. (ὡς δυνατὸν [ἔστιν]). 2) ἄτε+μετοχῆ.

utrius, ιδ. uter.

utrobique, ἐπίρρ., ἐκατέρωθι, ἀμφοτέρωθι (καὶ ἐδῶ καὶ ἐκεῖ).

utrum (εισάγει τὸ πρῶτον. μέλος πλαγίας ἐρωτήσεως), πότερον. utrum—an πότερον (ποῖον ἐκ τῶν δύο)— ἤ.

V

valens, ntis, (βρωμαλέος). 2) ἰσχυρός (ἐπὶ προσώπων) Hn 6,2. (ἐπὶ πόλει) Hn 2,4.

vālĕo, lūi,—, 2. (ὕγιαίνω). 2) εἶμαι δυνατός, ἰσχυρός Hn 10,2.

3) ἔχω δύναμιν (ἐπιρροήν) A 5,3. valetūdo, dīnis, κατάστασις ὑγείας, (εὐρωστία), ὑγεία A 2,1. 5. 2) νόσος τῶν (ὀφθαλμῶν), ὀφθαλμία Hn 4,3.

vallum, i, οὐ., (περι)χαράκωμα, πρόχωμα.

variūs, ποικίλος.

vas, vasis, οὐ., (ἀρχαίότ. vasum, ἔθεν), ὁ πληθ. μόνον κατὰ τὴν β' κλίση. vasa, ōrum, σκεῦος, ἀγγεῖον.

vates, tis, ἄ., μάντις, προφήτης. -ve, ἐγκλ. (ἐν τέλει λέξεως) ἤ, A 18,6.

vectīgal, ālis, οὐ., πρόσδοδος, nova vestigalia νέαι πρόσδοδοι Hn 7,5.

vehor, vectus sum, 3. ὀχοῦμαι. 2) in nave ὀχοῦμαι ἐπὶ νεώς, πλέω. vĕl (κυρίως προστακτ. τοῦ volo = λαβὲ κατὰ προτίμησιν) σύνδ., ἤ. vel—vel ἤ—ἤ, εἶτε—εἶτε.

vellem, παρατ. ὑποτακτ. τοῦ volo. vellemne (εἶναι δύο λέξεις: vellem πρτ ὑποτ. τοῦ volo καὶ -ne).

velum, i, οὐ., ἰστίον (τῶν πλοίων).

velut, ἐπίρρ., ὡς, ὥσπερ, καθάπερ.

venenātus, δηλητηριώδης, ἰοβόλος.

venēnum, i, οὐ., δηλητήριον, ἰός.

venīo, vēni, ventum, 4. ἔρχομαι, ἀφικνοῦμαι. 2) venio obviam

alicuius ἔρχομαι εἰς ὑπάντησίν

τινος, ἀντιτάσσομαί τινι (ἐχθρικῶς).

3) venit usu, ἰδ. usus.

venter, tris, ἄ., γαστήρ, κοιλία

(κοιλίας ἀπολαύσεις, καλοφαγία).

ventus, i, ἄ., ἄνεμος.

verbōsus, πολυλόγος, διεξοδικός.

verbum, i, οὐ., λόγος, λέξις. pluribus verbis (ἀφ.) διὰ πλειόνων

λέξεων, ἐν ἐκτάσει. 2) λόγος (ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ ἔργον) A 5,2.

verē, ἐπίρρ., ἀληθῶς, δικαίως.

verēor, verītus sum, 2. ἀποθ. (αἰδοῦμαι). 2) vereor ne φοβοῦμαι

μή, δὲν θέλω νά... Hn 2,1.

3) asperitatem alicuius «αἰδοῦμαι», εὐλαβοῦμαι, σέβομαι (μετὰ

σεβασμοῦ ἢ εὐλαβείας) φέρομαι

πρὸς τὴν τραχύτητά τινος. 4) aliquem σέβομαί τινα A 15,1.

verō, σύνδ., δέ, ἀλλά.

versor, 1. ἀποθ. (στρέφομαι), διάγω,

διατρίβω, in Sabīnis ἐν τοῖς Σαβίνοις, τ. ἔ. ἐν τῇ χώρᾳ τῶν

Σαβινῶν. in re publicā πολιτεύομαι,

λαμβάνω ἐνεργὸν μέρος ἐν τῇ

πολιτείᾳ (ἐν τῇ πολιτικῇ), δρῶ ὡς

πολιτικὸν πρόσωπον.

versūra, ae, (στροφή). 2) δάνειον.

versūram facere νέον δάνειον

δανείζομαι ἰδ. καὶ facio.
 versus, ūs, ἄ., (αὖλαξ). 2) στίχος, ποίησις.
 verito, rti, rsum, 3. στρέφω, verito puppes ἀνακρούω πρύμναν, στρέφω τὰς πρύμνας πρὸς τὸ μέρος τῶν πολεμίων, ἵνα φύγω, τρέπομαι εἰς φυγὴν, ὑποχωρῶ.
 verus, ἀληθής. si verum est ut, ἐὰν ἀληθές εἶναι ὅτι..., ἐὰν ἀληθεύῃ ὅτι..., ἐὰν εἶναι γεγονός ὅτι.
 veto, tūi, tūtum, 1. (καλύω). 2) veto + ἀπρμφ. = καλύομαι νά..., ἀπαγορεύεται εἰς ἐμὲ νά...
 vetustas, ātis, παλαιότης, πολυετία, πολυκαιρία, πολυχρονιότης.
 vetustus, παλαιός, ἀρχαῖος.
 via, ae, ὁδός.
 vicesīmus, εἰκοστός.
 vicīens, ἐπίρρ., εἰκοσάκις.
 vicissem, ἰδ. vinco.
 victus, ἰδ. vinco.
 vidēo, vīdi, vīsum, 2. βλέπω, παρατηρῶ, ἀντιλαμβάνομαι A 13, 5. 2) μετ' ἀρνήσεως = δὲν γνωρίζω Hn 11,6. Παθ. 1) φαίνομαι. videtur potuisse φαίνεται ὅτι ἤθελε δυνηθῆ, φαίνεται ὅτι θὰ ἠδύνατο Hn 1,2. 2) θεωροῦμαι, (περνω γιὰ...) Hm 1,2. 2,5. C 3,4. A 3,1. 15,2.
 viginti, εἴκοσι.
 villa, ae, ἐξοχικὴ οἰκία, ἔπαυλις.
 vinco, vīci, victum, 3. νικῶ.
 vir, viri, ἄ., ἀνὴρ. 2) πληθ. στρατιῶται, ἄνδρες.

virgo, gīnis, παρθένος, virgo filia νεαρὰ παρθένος.
 virtus, ūtis (ὅτι ἀπαιτεῖται παρ' ἀνδρὸς καὶ περιποιεῖ τιμὴν καὶ εὐγένειαν εἰς τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ). 2) virtus bellica ἀρετὴ πολεμικὴ, ἀνδρεία Hm 1,4. Hn 1,1. 3) δραστηριότης, ἰκανότης Hn 1,2. 4) ἀρετὴ, χαρακτήρ, ἀξιοπρέπεια Hm 1,5.— Πληθ. 1) αἱ ἐκάστοτε γεννοῦναι πράξεις, τὰ ἥρωικά ἔργα, τὸ ἔνδοξον παρελθόν Hn 12,5. 2) ἀτομικὴ ἀξία C 2,4.
 vis, αἰτ. vim, ἄφ. vi. Πληθ. vires virium, viribus, κλπ. (βία). 2) ὄρμη Hn 11,4. 3) φορὰ, σφοδρότης A 21,3. 4) ἔφοδος, προσβολὴ Hn 3,2.
 visum īri, μέλλ. παθ. ἀπρμφ. (ἰδ. videor).
 visus, ūs, ἄ., θέαμα.
 vīta, ae, (ἀντὶ τοῦ vivita, βιο-τῆ) βίος, ζωὴ.
 vitium, īi, οὐ., (κακία). 2) σφάλμα, λάθος, ἀμάρτημα.
 vīto, 1. (ἀπο)φεύγω.
 vīno, vixi, victum, 3. ζῶ. vivo affluentius διάγω (ζῶ) πολυτελέστερον (εὐμαρέστερον, ἐν ἀφθονοῖς). vivo cum aliquo ζῶ μετὰ τινος. σχετίζομαι πρὸς τινά.
 vivus, ζωός, ζωντανός. 2) = vivens. Hannibale vivo = Hannibale vivente τοῦ Ἀννίβα ζῶντος. ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Ἀννίβα.

vix, ἐπίρρ., μόγις, μόλις. quod vix credendum sit ὅπερ (=καὶ τοῦτο) μόλις δύναται νὰ εἶναι πιστευτόν, ὅπερ μετὰ δυσκολίας ἤθελέ τις πιστεύσει.

vixi, ἰδ. vivo.

voco, 1. (καλῶ). 2) καλῶ, προσκαλῶ (εἰς δεῖπνον).

volo (ἐκ ῥίζ. Fel.—ἔθεν ἔλδομαι), vol-ūi, velle (ἀνώμ.), θέλω, ἐπιθυμῶ. 2) καθορίζω A 19,1.

volūmen, mīnis, οὖ., (ἐλιγμός). 2)

βιβλίον, σύγγραμμα C 3,5. A 18,1. 3) τόμος, βιβλίον (ὡς τμήμα ὅλου) A 16,3.

voluntas, ātis, (βούλησις), «προαίρεσις», πρόθεσις, σκοπός.

vox, vocis (λέξις, φωνή), τόνος τῆς φωνῆς.

vulgus, ī, οὖ., (ὄχλος). 2) πλῆθος τὸ κοινόν, (ὁ κόσμος) ἰδ. edo.

vultus, ūs, ἄ., (σχῆμα προσώπου). 2) πρόσωπον, ἔκφρασις προσώπου.

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

---

1. Είσαγωγή	Σελ.	5
2. Κείμενον	»	9 - 26
α) Hamilcar	»	9 - 10
β) Hannibal	»	11 - 17
γ) Cato	»	18 - 19
δ) Atticus	»	19 - 26
3. Έρμηνευτικά σημειώσεις	»	27 - 60
α) Άμύλλας	»	27 - 30
β) Άννίβας	»	30 - 42
γ) Κάτων	»	42 - 45
δ) Άττικός	»	46 - 59
4. Πίναξ ιστορικός και γεωγραφικός	»	61 - 70
5. Λεξιλόγιον	»	71-134

0020556885
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΟΥΛΗΣ

ΕΚΔ. ΙΣΤ' 1968 (X) - ΑΝΤ. 15.000 - ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ 1705/2-8-68 — 1762/13-8-68
ΕΚΤΥΠΩΣΙΣ Ι. ΔΙΚΑΙΟΣ - ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ : Ι. ΚΑΜΠΑΝΑΣ Ο. Ε.

